Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 28 Ιουνίου 2020 • Ετος 12ο • Αρ. φύλλου 615*

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΝΑΤΑΣΑ ΠΗΛΕΙΔΟΥ

Η κυπριακή ναυτιλία κέρδισε πόντους

Τον Μάρτιο του 2018 η Νατάσα Πηλείδου ανέλαβε ως η πρώτη υφυπουργός Ναυτιλίας στο νεοσυσταθέν Υφυπουργείο, δυόμισι χρόνια μετά, καλείται να διαχειριστεί πλέον τα ενεργειακά ζητήματα. Λίγο πριν αναλάβει τα νέα της καθήκοντα η Νατάσα Πηλείδου μιλά για το έργο που έχει γίνει στο Υφυπουργείο, το οποίο αφήνει σε μια κρίσιμη στιγμή, εν μέσω των επιπτώσεων του κορωνοϊού. Στόχος της ως νέας υπουργού Ενέργειας Εμπορίου και Βιομηχανίας είναι να αντιμετωπίσει και τους τρεις τομείς με τη δέουσα σημασία. **Σελ. 7**

ΝΙΚΟΣ ΝΟΥΡΗΣ

Δεν μπορούμε μόνοι για μεταναστευτικό

Ο υπουργός Εσωτερικών Νίκος Νουρής λέει στην «Κ» ότι τελευταία γεγονότα συνηγορούν πως η παλιά Λευκωσία έχει γκετοποιηθεί. Επίσης, εμφανίζεται ενοχλημένος από τη διαχείριση του θέματος για τις καταγγελίες σεξουαλικής κακοποίησης σε κέντρα φιλοξενίας από λειτουργό της Ύπατης Αρμοστείας των Η.Ε. **Σελ. 9**

ΜΙΧΑΛΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Τα μέτρα απέτρεψαν εκτόξευση ανεργίας

Χωρίς τα Σχέδια στήριξης της απασχόλησης, θα βλέπαμε εκτόξευση της ανεργίας τονίζει στην «Κ» ο γενικός διευθυντής της ΟΕΒ. Προειδοποιεί ότι σε νέο lockdown, μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων θα καταρρεύσει και υπογραμμίζει ότι η επιστροφή σε συνθήκες ανάπτυξης αποτελεί μονόδρομο για την οικονομία. **Οικονομική, σελ. 4**

ΤΖΟΝ ΜΠΟΛΝΤΟΝ

Οι αποκαλύψεις για τον Ταγίπ Ερντογάν

Τριγμούς στις ΗΠΑ και όχι μόνο προκαλούν οι αποκαλύψεις στο βιβλίο του πρώην Συμβούλου Εθνικής Ασφάλειας Τζον Μπόλντον «Το Δωμάτιο Όπου Συνέβη». Ο συγγραφέας μιλάει και για τις σχέσεις του προέδρου Τραμπ με την Τουρκία του Ταγίπ Ερντογάν. **Σελ. 16**

ΕΜΒΟΛΙΑ

Προς αναζήτηση λύσεων για εμβόλια

Το ΓεΣΥ έφερε αλλαγές στον τρόπο προμήθειας, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται προβλήματα και να ζητούνται λύσεις άμεσα για τις ελλείψεις εμβολίων. Κύριο αίτημα των παιδιάτρων όλα τα αδειοδοτημένα εμβόλια να παραμείνουν στη διάθεση γιατρών και των πολιτών. **Σελ. 10**

Ο ιός ανέβασε κυβέρνηση-ΔΗΣΥ

Στα ύψη η δημοτικότητα του Νίκου Αναστασιάδη λόγω υγειονομικών και οικονομικών μέτρων

Ρεκόρ θητείας κατέγραψε η δημοτικότητα του προέδρου της Δημοκρατίας λόγω διαχείρισης της κρίσης. Οι πολίτες, παρόλες τις αντιξοότητες που επέφερε η πανδημία, επιδοκιμάζουν τους χειρισμούς και ενέργειες του προέδρου και της κυβέρνησης τόσο στο υγειονομικό σκέλος όσο και στο οικονομικό. Ο πρόεδρος Αναστασιάδης απέδειξε ότι υπερβαίνει με επιτυχία τις κρίσεις και είναι ο απόλυτος πρωταγωνιστής στο πολιτικό σκηνικό, κερδίζοντας την αποδοχή από σχεδόν όλους τους κομματικούς χώρους. Ταυτόχρονα, οι εύστοχες και αποτελεσματικές ενέργειες της κυβέρνησης αντανακλούν θετικά στην εκλογική επιρροή του ΔΗΣΥ, που αυξάνει περισσότερο την απόσταση από το ΑΚΕΛ. Οι αντιδράσεις της αντιπολίτευσης στη συζήτηση των νομοσχεδίων για την οικονομική στήριξη δεν ήταν εναρμονισμένες με τις ανάγκες και επιθυμίες των πολιτών. Παραπαίει η Βουλή στην αντίληψη των πολιτών και οι βουλευτές αποδείχτηκαν κατώτεροι των περιστάσεων και προσδοκιών των πολιτών. Η επόμενη μέρα, όμως, δεν είναι τόσο εύκολη. Οι μισοί πολίτες απώλεσαν μέρος ή όλο το εισόδημά τους. Η οικονομική κρίση καραδοκεί και η κυβέρνηση είναι αντιμέτωπη με νέες προκλήσεις. **Σελ. 8**

Δημοσκόπηση της Symmetron Market Reserch για την «Κ»

Ένα βιβλίο ξυπνητήρι για την ανθρωπότητα

«Το μεγαλύτερο κόστος της υπερθέρμανσης του πλανήτη θα αναγκαστούν να επωμιστούν χώρες που ευθύνονται λιγότερο για το πρόβλημα και που δεν έχουν πόρους για να το αντιμετωπίσουν», λέει στην «Κ» ο Αμερικανός δημοσιογράφος Ντέιβιντ Γουάλας-Γουέλς, συγγραφέας του βιβλίου «Ακατοίκητη Γη». Ο Ντέιβιντ Γουάλας-Γουέλς μας δείχνει πώς θα είναι το αύριο, προϊούσης της κλιματικής αλλαγής και της υπερθέρμανσης του πλανήτη, αν δεν κάνουμε σήμερα όλα όσα πρέπει να γίνουν. Μιλάει για τον όλεθρο, που όμως μπορεί να αποφευχθεί. Στοχάζεται πάνω στη ζωή μας και απευθύνει στην παγκόσμια κοινότητα έκκληση για ευαισθητοποίηση και δράση. **Σελ. 18**

Πολιτικά διλήμματα και βαρίδια στο ζύγι

Χρειάζονται ευρείες συναινέσεις

Οι δύο «βασικοί» πολιτικοί αρχηγοί, ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης και ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης Αλέξης Τσίπρας, που πρέπει να απαντήσουν σε κρίσιμα διλήμματα και να πάρουν κομβικές αποφάσεις. Η πολιτική συναινέσεων του πρωθυπουργού και οι σκληροί της Ν.Δ. Η υπόθεση Νίκου Παππά και η μάχη με το βαθύ κόμμα του 3%. **Σελ. 19**

Συζητούν αναστολή των δόσεων για έναν χρόνο αντί εννέα μήνες

Θα είναι ανάλογο του σχεδίου που καλύπτει ξενοδόχους

Το ενδεχόμενο επέκτασης της αναστολής δόσεων των δανείων για άλλους τρεις μήνες βρέθηκε στο προσκήνιο μετά την εγκύκλιο που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών με την οποία παρατείνεται η προθεσμία για την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της σχετικά με το μορατόριουμ πληρωμών έως τις 30 Σεπτεμβρίου. Δηλαδή η αναστολή δόσεων να διαρκέσει έναν χρόνο αντί εννέα μήνες. Το πλαίσιο της παράτασης θα είναι αντίστοιχο με αυτό που αναμένεται να εφαρμοστεί για τους ξενοδόχους, οι οποίοι θα συνεχίσουν το μορατόριουμ των δόσεων των δανείων τους μέχρι και τον Μάρτιο του 2021. Η συμφωνία αναμένεται να ανακοινωθεί επισήμως στο επόμενο διάστημα. **Οικονομική, σελ. 3**

Νέες παγκόσμιες πραγματικότητες

Κράτη-δεξαμενές κορωνοϊού

Ακόμα και τα κράτη που διαχειρίστηκαν με επιτυχία την πανδημία δεν μπορούν να εξαλείψουν ολοκληρωτικά τον μολυσματικό παράγοντα, πριν από την ανακάλυψη και ευρεία διάθεση αποτελεσματικού εμβολίου. Ποια είναι τα κράτη - δεξαμενές του κορωνοϊού, των οποίων οι κυβερνήσεις ολιγώρησαν και ουδέποτε ελέγξαν τις αρχικές επιδημίες. **Σελ. 23**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η πανδημία αλλάζει τις ισορροπίες

Προεκλογικός με νέα δεδομένα

Η πανδημία αλλάζει στο παρόν τουλάχιστον στάδιο τα δεδομένα του προεκλογικούς αγώνα, σύμφωνα με τη δημοσκόπηση της Symmetron Market Research. Με το εγχείρημα της πολυκομματικής Βουλής να μην έχει πετύχει, τα τρία μεγάλα κόμματα αντέχουν, ενώ τα μικρά κόμματα του ενδιάμεσου χώρου έχουν υποστεί σημαντική φθορά. Ο ΔΗΣΥ αποκτά προβάδισμα, με το ΑΚΕΛ να ακολουθεί αμήχανα. Τα κόμματα του ενδιάμεσου χώρου, πλην ΔΗΚΟ και Οικολόγων, φαίνεται να παίζουν μεταξύ φθοράς και αφθαρσίας. Το 70% βλέπει με δυσαρέσκεια την εικόνα του Κοινοβουλίου, απαξιώνοντας και το επίπεδο των βουλευτών. Όσον αφορά τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, η υψηλή αποδοχή του φέρνει σε συνεργάτες του σκέψεις και για τρίτη θητεία. **Σελ. 4**

ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΑ

Πόλεμος διά αντιπροσώπων στη Β. Αφρική

Η χρησιμοποίηση «αντιπροσώπων» στη Λιβύη είναι πραγματικότητα, ενώ σταδιακά αναπαράγεται το πιστό αντίγραφο της συριακής τραγωδίας με ίδιες, σχεδόν αντίπαλες ξένες δυνάμεις. Αυτές οι εμφύλιες διαμάχες θα είχαν τελειώσει εδώ και καιρό αν δεν υπήρχε η στήριξη των αντίπαλων πλευρών από ξένες δυνάμεις. Ωστόσο, κράτη, συνασπισμοί, συμμαχίες έχουν επανειλημμένα καλέσει τις αντιμαχόμενες πλευρές σε διάλογο, η Τουρκία ρίχνει συνεχώς λάδι στη φωτιά. **Σελ. 5**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Το στοίχημα

Η ορθή, κατά την αντίληψη των πολιτών στην παρούσα συγκυρία, διαχείριση της πανδημίας του κορωνοϊού και της κρίσης που έφερε, είναι ο λόγος που σύμφωνα με τη δημοσκόπηση που δημοσιεύει σήμερα η «Κ», ανέβηκε η δημοτικότητα του προέδρου Αναστασιάδη. Μάλιστα, στο συγκεκριμένο ρεκόρ θητείας για τον πρόεδρο συμβάλλουν πολίτες από όλα τα κόμματα. Το μεγάλο στοίχημα για την κυβέρνηση Αναστασιάδη είναι πια η επανεκκίνηση της οικονομίας, καθώς ένα μεγάλο μέρος των πολιτών υπέστη μείωση των εισοδημάτων του. Ο χειρότερος σύμβουλος για τον πρόεδρο και τους συνεργάτες του θα ήταν η έπαρση μιας νίκης που ενδεχομένως να επήλθε και συγκυριακά. Καλό είναι τους επόμενους κρίσιμους μήνες, με έγνοια την αποκατάσταση των απολαβών των εργαζομένων πρωτίστως, να κερδηθεί το στοίχημα της οικονομίας, μοιράζοντας το πάπλωμα για όλους.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Προτεραιότητά μας η ασφάλεια του προσωπικού και των πελατών μας

Κάνε συναλλαγές από την άνεση του σπιτιού σου χωρίς να χρειάζεται να μεταβείς στο κατάστημα.

Απόκτησε κωδικούς πρόσβασης
www.hellenicbank.com/connect

CONNECT
HELLENIC BANK - ONLINE BANKING

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ο Γκράχαμ Γκριν πηγαίνει σινεμά

Το σκοτεινό σύμπαν του Βρετανού συγγραφέα Γκράχαμ Γκριν, ο οποίος θεωρείται από τους εμβληματικούς σύγχρονους συγγραφείς: η εποχή τον καθόρισε και εκείνος την εξέφρασε εύστοχα με αφορμή την έκδοση του μυθιστορήματός του «Ο ανθρώπινος παράγοντας», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πόλις. Το φιλμ νουάρ του χρωστάει μερικές εξαιρετικές ταινίες που βασίστηκαν σε έργα του. **Ζωή, σελ. 1**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ο νεαρός μουσικός Δημήτρης Μεσημέρης μιλάει στην «Κ»

Πριν από λίγες ημέρες κυκλοφόρησε ο νέος δίσκος του μουσικού Δημήτρη Μεσημέρη «Έχω του κόσμου τα ποιήματα». Ο Δημήτρης Μεσημέρης ανήκει στη νέα γενιά Κυπρίων μουσικών, με πολλές και καλές σπουδές, αλλά και με μεράκι για αυτό που επέλεξε να κάνει στη ζωή του. **Ζωή, σελ. 3**

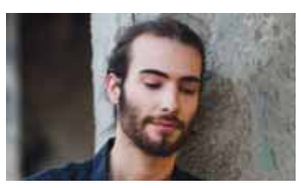

ΕΠΙΣΗΜΗ

Πόσο έξυπνη είναι τελικά η τεχνητή νοημοσύνη;

Με τα βιβλία «Ρήξη, ο πόλεμος της τεχνητής νοημοσύνης» του Παναγιώτη Ρουμελιώτη (εκδ. Λιβάνη, και «Ανθρωποι και ρομπότ, οι προκλήσεις της τεχνητής νοημοσύνης» του Πέτρου Παπακωνσταντίνου οι συγγραφείς στέκονται με δέος κι αναλυτική δεινότητα απέναντι στις εξελίξεις και συμφωνούν ότι η τεχνολογία θα παίξει ίσως τον κρισιμότερο ρόλο για το μέλλον των κοινωνιών μας. **Ζωή, σελ. 8**

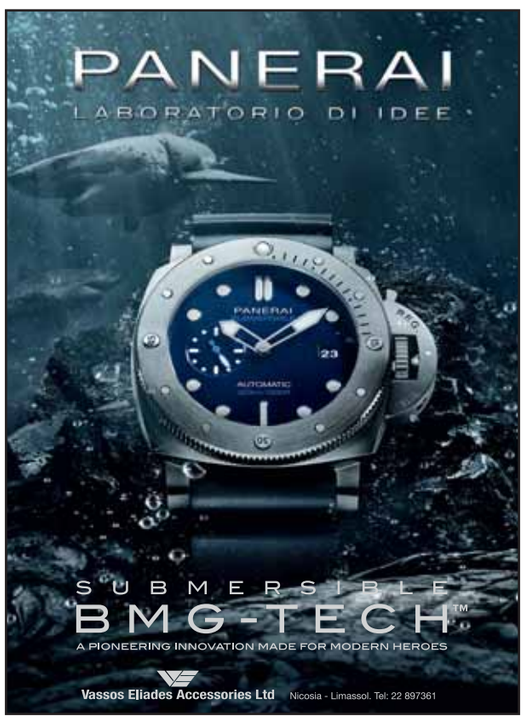

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Την ώρα τη δύσκολη

Ο ύπατος εκπρόσωπος της Ε.Ε. για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας Ζοζέπ Μπορέλ, ερχόμενος στην Κύπρο από την Αθήνα, όπου είχε δηλώσει ότι «είμαστε αποφασισμένοι να προστατεύσουμε τα ελληνικά και ευρωπαϊκά εξωτερικά σύνορα», εξέφρασε σύμφωνα με την κυβέρνηση, «τη δέσμευση της Ε.Ε. στη συνέχιση της προάσπισης της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε σχέση με την τουρκική προκλητικότητα, την οποία και η Ε.Ε. καταδικάζει». Αυτά, στο πλαίσιο αντιμετώπισης της τουρκικής απειλής κατά Ελλάδας και Κύπρου ενόψει της εξαγγελίας της Άγκυρας ότι εντός του έτους θα κάνει γεώτρηση πλησίον της Κρήτης. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι θα έχει αντίκρισμα για την Κύπρο η δέσμευση της Ε.Ε., ως θα έπρεπε. Και, μάλιστα, χωρίς οι εταίροι μας να λησμονούν, πως όταν το τουρκικό γεωτρύπανο διενήργησε παράνομη γεώτρηση στο τεμάχιο 6 της ΑΟΖ της Κ.Δ., η Ε.Ε. δεν έκανε ούτε ένα τηλεφώνημα στην Άγκυρα. Ακόμα, ενώ ο Ζοζέπ Μπορέλ εκ μέρους της Ε.Ε. αναλάμβανε ενώπιον Αθηνών και Λευκωσίας τις συγκεκριμένες δεσμεύσεις, ο εκπρόσωπος της τουρκικής προεδρίας Ιμπραχίμ Καλίν, σε συνέντευξή στο CNN Turk δεν έκρυψε λόγια: «Αγνοώντας την Τουρκία που είναι σημαντικός παίχτης κάθε βήμα που θα κάνετε εκεί στο τέλος θα αποτύχει. Εμείς είμαστε η χώρα με τη μεγαλύτερη ακτογραμμή στην Ανατολική Μεσόγειο. Επομένως στο θέμα της υφαλοκρηπίδας η Τουρκία νομιμοποιείται να κάνει βήματα για να υπερασπιστεί τα δικαιώματα και τα συμφέροντά της σε αυτή την περιοχή. Οπωσδήποτε δεν θα υποχωρήσουμε σε αυτό αλλά δεν τίθεται λόγος να θέλουμε να μπούμε σε διαμάχη ή να αυξήσουμε την ένταση με κανέναν. Ωστόσο, αν έρθουν απέναντί μας με απειλές και εκβιασμούς θα πάρουν απάντηση». Οι προθέσεις της Τουρκίας δεν κρύβονται. Αντίθετα μεγεθύνονται για να υπηρετήσουν και επικοινωνιακά τους στόχους της για οικοδόμηση αυτοκρατορίας που να περιλαμβάνει τη Μεσόγειο και να εκτίνεται από τον Καύκασο μέχρι τη βόρεια Αφρική και τον Αραβικό Κόλπο. Υπό τη σημαία της «Γαλάζιας Πατρίδας» χτίζει ισχυρό στόλο που μαζί με τον στρατό αποδεικνύει εαυτόν στη Λιβύη. Έχει δε αναγκάσει Ρωσία και ΗΠΑ να την προσεταιρίζονται, ενώ και χώρες της Ε.Ε., όπως η Ιταλία, σπεύδουν να συνεργαστούν μαζί της στη Λιβύη για να μη μείνουν εκτός διαμοιρασμού των λαφύρων. Αυτό το σκηνικό αφήνει να φανεί ότι οι διαβεβαιώσεις Μπορέλ στην Αθήνα και τη Λευκωσία, πιθανόν να αποδειχθούν λόγια κενά περιεχομένου την ώρα τη δύσκολη. Τότε ως Κύπρος θα είμαστε εντελώς εκτεθειμένοι ιδιαίτερα σε περίπτωση που η Τουρκία πατήσει την ελληνική κόκκινη γραμμή στη θαλάσσια περιοχή της Κρήτης και αφαιρεθεί η περόνη. Όμως, ενώ ο Μπορέλ βρισκόταν στη Λευκωσία, η κοινωνία μας και οι διπλωματικές αποστολές αντί να έχουν στραμμένη την προσοχή πάνω του, παρακολουθούσαν εμβρόντητες την κοκορομαχία του απερχόμενου γενικού εισαγγελέα (Γ.Ε.) Κώστα Κληρίδη με το Προεδρικό με αφορμή την αφυπηρέτηση Κληρίδη στις 8 Ιουλίου. Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος είχε δηλώσει ότι «ο Γ.Ε. είχε αποφασίσει να υπηρετήσει την προαφυπηρετική του άδεια επικαλούμενος το γεγονός ότι δεν υπήρχε βοηθός Γ.Ε. για να τον αντικαταστήσει, όταν αποχωρούσε. Θεωρώ ότι αυτός ο λόγος έχει εκλείψει με τον διορισμό νέου εισαγγελέα». Αυτό σε συνδυασμό με όσα το Προεδρικό διέρρεε για τον Γ.Ε. περί επιπρόσθετων χρημάτων, προκάλεσαν τη μήνιν Κληρίδη και ο καβγάς συνεχίστηκε προς τέρψη όλων, μέχρι που η κυβέρνηση, κινδυνεύοντας να καταστρέψει την καλή εικόνα που έφτιαξε με τους διορισμούς στη Νομική Υπηρεσία και τον μίνι ανασχηματισμό, ανέκρουσε πρύμναν. Πάντως, μετά την υπόθεση Νικολάτου-Τράπεζας Κύπρου, την αποκάλυψη ότι γόνοι μελών του Ανωτάτου «σιτίζονται επαγγελματικά» σε μεγάλα δικηγορικά γραφεία, τον καβγά Πολυβίου-Κληρίδη εντός δικαστηρίου, αλλά και την αποτυχία της Νομικής Υπηρεσίας να διαχειριστεί την πτυχή του οικονομικού σκανδάλου του κουρέματος, αποδεικνύεται ότι την ώρα τη δύσκολη οι εξουσίες που μας κυβερνούν, ό,τι φάνε κι ό,τι πιουν, καθώς περί άλλων τυρβάζουν.

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η παραίτηση Κληρίδη και μια αναπάντητη ερώτηση

Όσα και να λέχθηκαν όσα και να έγιναν σε σχέση με τον τρόπο και τον χρόνο παραίτησης του γενικού εισαγγελέα Κώστα Κληρίδη αποτελούν ήδη παρελθόν και με τη νέα εβδομάδα μια νέα σελίδα γυρίζει στη Νομική Υπηρεσία. Ωστόσο, η πολιτική εκμετάλλευση της παραίτησης Κληρίδη δεν προβλέπεται να κοπάσει τόσο σύντομα. Μπορεί αυτή η εφημερίδα να κατονομάστηκε από τον Κώστα Κληρίδη μεταξύ αυτών που τον επέκριναν ενοχλητικά, ωστόσο, κανένας άλλος δεν υιοθέτησε τη θέση του. Ίσως επειδή όλοι γνωρίζουν πως ευθύνη των δημοσιογράφων και των ΜΜΕ είναι η άσκηση κριτικής και ελέγχου κάθε εξουσίας.

Ακόμα και με υπερβολές, ακόμα και με ένταση η δημοσιογραφική κριτική αποτελεί ένα από τους θεμέλιους λίθους της δημοκρατίας. Και όσοι ασχολούμενοι με τα κοινά το παραγνωρίζουν θυμίζουν το ρητό «οι πολιτικοί που τους ενοχλούν τα Μέσα Ενημέρωσης είναι σαν τους ναυτικούς που τους πειράζει η θάλασσα».

«Οι πολιτικοί που τους ενοχλούν τα Μέσα Ενημέρωσης είναι σαν τους ναυτικούς που τους πειράζει η θάλασσα».

Την περασμένη Παρασκευή γίναμε μάρτυρες ενός κωμικοτραγικού φαινομένου: τα κόμματα της αντιπολίτευσης να εκδίδουν ανακοινώσεις με αφορμή την παραίτηση Κληρίδη για να επικρίνουν την κυβέρνηση και τον Αναστασιάδη προσωπικά και να μη λένε σχεδόν τίποτα ή ελάχιστα για το έργο του παραιτηθέντος. Μόνο ο Δημοκρατικός Συναγερμός έπλεξε το εγκώμιο του Κώστα Κληρίδη, αναφερόμενος σε συγκεκριμένες υποθέσεις και θετικές στιγμές του έργου του.

Η πραγματικότητα είναι πως ο Κώστας Κληρίδης όσο κι αν τον αδικεί ο θόρυβος που έγινε γύρω από την ημερομηνία αποχώρησής του από το αξίωμα που κατείχε, δεν έδωσε απάντηση στην πιο σημαντική ερώτηση που τέθηκε σχετικά με την «παράταση» της αποχώρησής του. Πρόκειται για την ερώτηση που έθεσε ο δικηγόρος Κώστας Βελάρης: «Εάν το πιθανό ενδεχόμενο όλα τα κατηγορητήρια που ο Κώστας Κληρίδης θα υπέγραφε μετά την 8η Ιουλίου (που θα συμπληρώσει το 68ο έτος της ηλικίας του) κρίνονταν άκυρα από τα δικαστήρια, με συνεπακόλουθη απαλλαγή όλων των κατηγορουμένων ανεξαρτήτως από τη σοβαρότητα των αδικημάτων, ποιος θα πλήρωνε τις συνέπειες;».

Το ερώτημα υποβλήθηκε από τον δημοσιογράφο Ανδρέα Κημήτρη και στον ίδιο τον Κώστα Κληρίδη. ο οποίος δεν μπόρεσε να το απαντήσει. Η μοναδική απάντηση που έδωσε ήταν πως δεν το είχε μελετήσει και δεν μπορούσε να τοποθετηθεί επί αυτού! Όπως είπε κατά λέξη: «Δεν είναι κάτι που έχει συζητηθεί και δεν μπορώ να εκφράσω γνώμη χωρίς να το εξετάσω» και συμπλήρωσε «δεν μου έχει ζητηθεί και δεν το έχω εξετάσει».

Ένα από τα φλέγοντα θέματα της νέας εβδομάδας θα είναι (ξανά) τα ΜΕΔ των ΠΕΔ, δηλαδή τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων. Όπως μαθαίνω κάποιοι εμπλεκόμενοι βουλευτές τα βάζουν και με την ηγεσία του κόμματός τους, αλλά και με άλλους συναδέλφους τους για τον τρόπο που χειρίζονται το θέμα. Από την άλλη μια μικρή ομάδα βουλευτών επιμένει πως το θέμα θα πρέπει να συζητηθεί με διαφάνεια και να φύγουν οι σκιές που έχουν πέσει πάνω σε όλους τους βουλευτές από την ψιθυρολογία και τις σκόπιμες διαρροές.

Όπως μου λέχθηκε εάν ανακοινωθούν τα ονόματα βουλευτών και άλλων πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων με μη εξυπηρετούμενα δάνεια πολλοί είναι αυτοί που θα εκπλαγούν πολύ!

Μεγάλα είναι τα προβλήματα στο πριγκιπάτο του ΔΗΚΟ από τη διαφαινόμενη προσέγγιση με το ΑΚΕΛ. Κάποια στελέχη δηλώνουν εξαρχής και κατηγορηματικά την αντίθεσή τους σε μια συνεργασία χωρίς βάση και χωρίς συμφωνία στις βασικές αρχές επίλυσης του Κυπριακού αλλά και στην οικονομία. Όπως με πληροφόρησε η ΔΗΚΟαναθρεμμένη Φωτούλα κάποια στελέχη και εντός του πριγκιπάτου αλλά και εκτός αυτού, στις επαρχίες, είναι αποφασισμένα ακόμα και παραιτήσεις να υποβάλουν... Αληθεύει πως ανάλογο κλίμα επικρατεί και στην Εζεκία Παπαϊωάννου με στελέχη να θεωρούν πως μια συνεργασία με το ΔΗΚΟ ενδέχεται να έχει απώλειες από ψηφοφόρους του ΑΚΕΛ;

ΚΟΥΙΖ: Ποιος πολιτικός της αντιπολίτευσης ήταν ιδιαίτερα χαρούμενος που ο Μπορέλ ολοκλήρωσε την επίσκεψή του στην Κύπρο χωρίς να έχει συνάντηση με τον Ακιντζί; Όχι δεν είναι από το ΑΚΕΛ...

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πρίν στην «Κ»

28.VI.1940

ΒΕΣΣΑΡΑΒΙΑ: «Σήμερον την 12.30 ώραν συνεκρότηθη υπό την υψηλήν προεδρίαν της Α.Μ. του Βασιλέως Καρόλου Συμβούλιον του Στέμματος εις τα Ανάκτορα Βουκουρεστίου. Το Συμβούλιον συνεζήτησεν επί της διακοινώσεως της επιδοθείσης χθες την εσπέραν 26ην Ιουνίου και ώραν 22αν υπό της κυβερνήσεως της Σοβιετικής Ενώσεως εις τον εν Μόσχα πρεσβευτήν της Ρουμανίας· διά της οποίας η σοβιετική κυβέρνησις εζήτησε την παραχώρησιν της Βεσσαραβίας και της βορείου Βουκοβίνας ζητούσα συγχρόνως απάντησιν της ρουμανικής κυβερνήσεως εντός της σήμερον της 27ης Ιουνίου. Το Συμβούλιον του Στέμματος εν τη επιθυμία όπως διατηρήση ειρηνικάς σχέσεις μετά της Σοβιετικής Ενώσεως ενέκρινε την απόφασιν της ρουμανικής κυβερνήσεως όπως ζητήση ίνα η κυβέρνησις της Σοβιετικής Ενώσεως ορίση τόπον και χρόνον καθ' ον θα ήτο δυνατόν να γίνη συνάντησις αντιπροσώπων των δύο κυβερνήσεων προς συζήτησιν επί της σοβιετικής διακοινώσεως» [φωτ. Κάτοικοι της Βεσσαραβίας διαφεύγουν].

ΜΗ ΠΙΣΤΕΥΤΟ: [..] οι «Τάιμς» εκφράζουν εν άρθρω την γνώμην ότι δεν είναι δυνατόν να καταστή πιστευτόν ότι το γαλλικόν εμπορικόν ναυτικόν θα υπακούση εις τας διαταγάς της γερμανικής και της ιταλικής κυβερνήσεως και θα δεχθή να παραδοθή ενώ ηρνήθησαν να πράξουν τούτο οι Νορβηγοί και οι Βέλγοι.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στην ευθιξία. Μια ιστορική στιγμή για τη δημοκρατία μας ήταν το πρώτο ντιμπέιτ κάπου στο τέλος της δεκαετίας του '80, όταν ο δημοσιογράφος της «Αλήθειας» έκανε προς το τέλος της συζήτησης τη μνημειώδη ερώτηση στον τότε παντοδύναμο πολιτικό άντρα, Σπύρο Κυπριανού: «Ξέρετε, κ. Πρόεδρε, τι σημαίνει η λέξη ευθιξία;». Επίκαιρο όσο ποτέ.

2 Στην ανεξαρτησία. Ο παραιτηθείς γενικός εισαγγελέας κατηγορούσε μεγάλη μερίδα των ΜΜΕ ως εμπαθή επειδή του έκαναν κριτική. Τους είχε αποκλείσει όλους από την πληροφόρηση του θεσμού του οποίου ήταν επικεφαλής, και μοίραζε χαρτιά και ειδήσεις στα (λίγα) μέσα που τον εκθείαζαν και μόνον. Αυτά τα ίδια τα μέσα τώρα τον χλευάζουν.

3 Στο αγαθό. Η πληροφόρηση και η κριτική όσο σκληρή και να είναι αποτελούν βασικούς πυλώνες της δημοκρατίας μας. Εκτός αν τα Μέσα γράφουν ψέματα. Αν έγραφαν να είστε όμως σίγουροι πως δεν θα έμενε στους αποκλεισμούς ο Κώστας.

4 Στον χαμένο. Ο Ιωνάς είναι ο ριγμένος της υπόθεσης και νιώθει πικρία. Αν θέλει όμως να ψάξει βαθιά τι φταίει να ανακαλύψει πώς πληρώνει την κακή και ίσως παραπλανητική εικόνα που έχει, αυτήν του κομματικού στελέχους χωρίς προσωπική κρίση και ικανότητες. Για αυτό όμως δεν φταίει άλλος κανείς.

«Όσο βράζει η χύτρα, υπάρχει και φιλία». *Αρχαιοελληνική παροιμία.*

5 Στο έργο. Γιατί ο Ιωνάς έκανε, τολμώ να πω, σημαντικό έργο στο Δικαιοσύνης με τα νομοσχέδια που επεξεργάστηκε και ολοκλήρωσε για τον εκσυγχρονισμό της θέμιδας. Δεν ήταν όμως ο «μάγκας, ο νόμος, ο παλληκαράς» που αρέσει στους Κυπραίους. Καλή σύνταξη.

6 Στη δικαίωση. Την προηγούμενη εβδομάδα σας είχα προαναγγείλει πως οι επόμενος γενικός εισαγγελέας θα είναι σίγουρα καλύτερος από τον προηγούμενο. Κάποιοι μειδιάσατε, τώρα θα πρέπει να ψάξετε τις πηγές μου κ. Κυριάκο Κούρο. Όταν ξεμπερδέψετε με τον Μακάριο βέβαια.

7 Στις κορούδες. Οι τρεις Χάριτες της εισαγγελίας που σας έλεγα, είχαν ραφτεί και οι τρεις και περίμεναν την ορκωμοσία για βοηθός γενικός εισαγγελέας. Κορούδες ο Healthy είναι όπως τους γκόμενους. Όσο τον τρέχεις από πίσω δεν σε θέλει, όσο τον φτύνεις κολλά περισσότερο. Για την επόμενη φορά τα λέω.

8 Στην ορολογία. Σάκη, καλά διάβασες πιο πάνω. Η ορολογία του Συντάγματος που αλλάξατε για λίγο με τον Κωστάκη, είναι βοηθός γενικός εισαγγελέας. Όχι βοηθός γενικού εισαγγελέα. Είναι βοηθός γενικός ελεγκτής, όχι βοηθός γενικού ελεγκτή. Και είναι έτσι γιατί είναι ισότιμοι συνταγματικά οι βοηθοί γενικοί επειδή ήταν Τουρκοκύπριοι. Καπίτο, Ρικάδες ρεπόρτερ;

9 Στο πλεονέκτημα. Το bulling που έφαγε και θα συνεχίσει να τρώει η κα Γιολίτη από τους κάθε λογής πικρόχολους στο facebook (αυτό είναι το μέσο του ξεκατινιάσματος), λόγω του lifestyle και όχι βέβαια λόγω των προσόντων της (απόφοιτος της Οξφόρδης γαρ), μπορεί να εξελιχθεί σε πλεονέκτημα και συμπάθεια. Ειδικά τώρα που δεν βγήκε καμιά φεμινίστρια να τη στηρίξει. Έμιλυ δώσε το instagram στον λαό.

10 Στη δικαίωση. Στο βιβλίο για την Μελάνια Τραμπ «The Art of Her Deal», φέρεται η κόρη του Ντόναλντ να αποκαλεί τη μητριά της «έναν πίνακα που μιλά». Η δικαίωση της Αντρούλλας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Αλκης Ανδρεου • Υπεύθυνος Ύλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

Στηρίζουμε την αγορά και ανέγερση πρώτης κατοικίας

Συμμετέχουμε στο Σχέδιο Επιδότησης Επιτοκίων για νέα στεγαστικά δάνεια

Επιδότηση μέρους του επιτοκίου για 4 χρόνια από την Κυβέρνηση

Αποταθείτε σε οποιοδήποτε κατάστημα ή στον λειτουργό πελατείας σας
Περισσότερες πληροφορίες και στο **www.hellenicbank.com/stegastiko**

Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας.
Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας.
Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

www.hellenicbank.com

Στην προεκλογική αρένα με νέα δεδομένα

Δεν έπεισε η πολυκομματική Βουλή, την ίδια ώρα που ο ΔΗΣΥ αποκτά σημαντικό προβάδισμα, σύμφωνα με τη δημοσκόπηση της «Κ»

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Τα τρία μεγάλα κόμματα φαίνεται να αντέχουν στις εξελίξεις, όμως σημαντική φθορά έχουν υποστεί τα μικρά κόμματα του ενδιάμεσου χώρου.

Οταν πριν από πέντε χρόνια ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ είχαν συμμαχήσει εντός βουλής για να αυξήσουν το εκλογικό μέτρο σε μία προσπάθεια να αποτρέψουν τη δημιουργία μιας πολυκομματικής βουλής, το εγχείρημα κάθε άλλο παρά πέτυχε. Τρία νέα κόμματα, Συμμαχία Πολιτών, Αλληλεγγύη και ΕΛΑΜ μπήκαν με αξιώσεις στη Βουλή, πλήττοντας τα δύο μεγάλα κόμματα. ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ διατήρησαν τον ρόλο που έχουν στην κομματική σκακιέρα, ενώ οι Οικολόγοι αύξησαν την παρουσία τους κατά μία βουλευτική έδρα. Το αποτέλεσμα, λοιπόν, ήταν να διαμορφωθεί ένα πολύ διαφορετικό κοινοβούλιο, με τον ενδιάμεσο χώρο, όχι μόνο να ενδυναμώνεται, αλλά να διεκδικεί με αξιώσεις στη συνέχεια την εξουσία. Η εικόνα σήμερα αλλάζει άρδην, καθώς βάσει και της δημοσκόπησης για λογαριασμό της «Κ» η Symmetron Market Research, η πολυκομματική Βουλή δεν έπεισε. Το 70% βλέπει με δυσαρέσκεια την εικόνα του κοινοβουλίου, ενώ απαξιώνεται και το επίπεδο των βουλευτών, καθώς το 46% βρίσκει χαμηλό το επίπεδο και μόλις το 11% δηλώνει ικανοποιημένο. Το κατά πόσο το εγχείρημα της πολυκομματικής βουλής πέτυχε ή απέτυχε θα φανεί μόνο στην κάλπη, καθώς οι δημοσκοπήσεις αποτυπώνουν το κλίμα της δεδομένης στιγμής. Αυτό το κλίμα ευνοεί ιδιαίτερα την κυβέρνηση και τον ΔΗΣΥ, που αποκτούν σημαντικό προβάδισμα και αποδοχή εξαιτίας του χειρισμού της πανδημίας, ενώ το ΑΚΕΛ ακολουθεί μάλλον αμήχανα. Τα κόμματα του ενδιάμεσου χώρου πλην του ΔΗΚΟ και των Οικολόγων, φαίνεται να παίζουν μεταξύ φθοράς και αφθαρσίας, καθώς Αλληλεγγύη και Συμμαχία δεν φαίνεται να τα καταφέρνουν αν κινηθούν αυτόνομα. Το μεγάλο ερώτημα είναι το σκέφτεται ο πρόεδρος της Δημοκρατίας δεδομένου και του υψηλού ποσοστού αποδοχής που απολαμβάνει. Ήδη οι τελευταίες του κινήσεις έκαναν κύκλους να συζητούν μήπως ο Νίκος Αναστασιάδης σκέφτεται μία τρίτη και τελευταία θητεία.

Πρωτιά ο ΔΗΣΥ

Η περίοδος πριν από την πανδημία δεν ήταν και ό,τι καλύτερο για τον Δημοκρατικό Συναγερμό. Είχε να διαχειριστεί μία σειρά ζητημάτων που απασχολούσαν τους κυβερνητικούς χειρισμούς. Από τη μία τις σκιώδεις πολιτογραφήσεις από την άλλη τα τζετ του Σαουδάραβα και παράλληλα έπρεπε να απαντά σε ζητήματα που αφορούσαν το δικηγορικό γραφείο του Νίκου Αναστασιάδη. Μετά την πανδημία, όμως, ο ΔΗΣΥ ανακάμπτει και εν πολλοίς απολαμβάνει τις δάφνες της διαχείρισης της κρίσης από την κυβέρνηση, καθώς λαμβάνει το 24,7% με τη διευκρινισμένη ψήφο να ανέρχεται στο 31%. Σημαντικό είναι πως το κόμμα, παρά την πολυφωνία του, έχει καταφέρει να συσπειρωθεί ήδη στο 84,3%. Η διαχείριση που έκανε η κυβέρνηση γύρω από την πανδημία φέρεται να ευνόησε το κυβερνών κόμμα, καθώς το 53% των ερωτηθέντων κρίνει θετικό τον χειρισμό της πανδημίας από την κυβέρνηση. Το αφήγημα του κυβερνώντος κόμματος με το οποίο θα κατέλθει στις εκλογές δεν είναι άλλο από το ότι η κυβέρνηση Αναστασιάδη είχε να διαχειριστεί δύο μεγάλες κρίσεις –όχι εξ υπαιτιότητάς της, τις οποίες αντιμετώπισε επιτυχώς. Το επιτυχώς βεβαίως είναι ένα ζήτημα ανοικτό, δεδομένου ότι οι όποιες οικονομικές προκλήσεις και επιπτώσεις της πανδημίας δεν έχουν ακόμη αποτυπωθεί πλήρως. Το 58% των ερωτηθέντων δηλώνει πως δεν έχουν μειωθεί τα εισοδήματά του, το 4% ότι έχει χάσει όλα του τα εισοδήματα και το 38% ότι έχουν μειωθεί, σε μία περίοδο ακόμη που οι πλείστες επιχειρήσεις απολαμβάνουν τις χορηγίες και τα σχέδια επιδοτήσεων της κυβέρνησης. Αναπόφευκτα το επόμενο διάστημα θα υπάρξει αύξηση της ανεργίας (λόγω τουρισμού και τερματισμού των κυβερνητικών χορηγιών που θέτουν ως προϋπόθεση την μη απόλυση υπαλλήλων) και ίσως αύξηση των αντιδράσεων. Στο κάδρο πρέπει να ληφθεί υπόψη πως σε αντίθεση με άλλες εκλογικές αναμετρήσεις, η κυβέρνηση δεν θα έχει να δώσει τα αναμενόμενα προεκλογικά δώρα, καθώς το όποιο μαξιλαράκι έχει διοχετευθεί για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

Ο ΔΗΣΥ καταφέρνει να φέρει πίσω ένα μεγάλο μερίδιο της Αλληλεγγύης, που φέρεται να οφείλεται στη δεξιότερη στάση που έχει πάρει κυρίως στο μεταναστευτικό.

Το σκληρό ακροατήριο

Το μεγαλύτερο ποσοστό εισροών ψηφοφόρων άλλων κομμάτων προς τον Δημοκρατικό Συναγερμό προέρχεται από την Αλληλεγγύη και αυτό έχει τη δική του σημασία, καθώς το συναγερμικό ακροατήριο που είχε απομακρυνθεί λόγω της στάσης του κόμματος στο Κυπριακό φαίνεται να επιστρέφει με τα τελευταία δεδομένα. Πλέον ο ΔΗΣΥ ακολουθεί μία πιο συντηρητική πορεία (και στο Κυπριακό αλλά κυρίως στο μεταναστευτικό) κάτι που προφανώς έχει αντίκτυπο στα κόμματα του λεγόμενου ενδιάμεσου χώρου. Ο ΔΗΣΥ λαμβάνει το 50% των της Αλληλεγγύης βάσει της έρευνας. Ρόλο γι' αυτό βεβαίως παίζει το γεγονός ότι η Ελένη Θεοχάρους δεν έχει ξεκαθαρίσει κατά πόσο το κόμμα θα προχωρήσει σε συνεργασίες ή θα ακολουθήσει αυτόνομη πορεία. Ο ΔΗΣΥ λαμβάνει το 11,1% της Συμμαχίας Πολιτών και το 5,6% από το ΔΗΚΟ. Ενδιαφέρον προκαλεί ότι δεν παρουσιάζει καμία εισροή από το ΕΛΑΜ, αναιρώντας έτσι τις εκτιμήσεις ότι η ρητορική του στο μεταναστευτικό έχει έρεισμα εντός του ακροδεξιού κόμματος. Τόσο ο ΔΗΣΥ όσο και το ΑΚΕΛ φαίνεται να έχουν επιστροφή εκείνου του ακροατηρίου που είχε επιλέξει την αποχή το 2017. Το 30% της αποχής του 2016 επιλέγει τον ΔΗΣΥ ενώ το 10,8% στο ΑΚΕΛ.

Ακολουθεί το ΑΚΕΛ

Το ΑΚΕΛ ακολουθεί με διαφορά 8 ποσοστιαίων μονάδων τον ΔΗΣΥ λαμβάνοντας 16,2% και 21,1% στη διευκρινισμένη ψήφο. Ένα ποσοστό σίγουρα βελτιωμένο αν λάβουμε υπόψη το ποσοστό προηγούμενων δημοσκοπήσεων. Κάποιος όμως θα ανέμενε να προηγείται και όχι να ακολουθεί του ΔΗΣΥ δεδομένου ότι κυβερνά εδώ και εφτά χρόνια. Το ΑΚΕΛ είχε αρχίσει να ανακάμπτει προ της πανδημίας, παίζοντας επιτυχώς το χαρτί της διαφθοράς, ωστόσο η πανδημία βρήκε το κόμμα της Αριστεράς αμήχανο μπροστά στις εξελίξεις και αυτό αποτυπώνεται στην έρευνα. Αν λάβουμε υπόψη ότι το 58% των ερωτηθέντων έκρινε αρνητικά τα νομοσχέδια της κυβέρνησης, το ΑΚΕΛ θα έπρεπε να το αξιοποιήσει καταλλήλως, προτείνοντας εναλλακτική πρόταση και πρωταγωνιστώντας στις εξελίξεις. Αντ αυτού, έδωσε έδαφος στο ΔΗΚΟ να παίξει κύριο αντιπολιτευτικό ρόλο. Όσο όμως κι αν η οικονομία δεν ευνοεί –βάσει ερευνών– το ΑΚΕΛ, δεν πρέπει να αγνοείται το κεφάλαιο της διαφθοράς, το οποίο αναμένεται να επιστρέψει δυναμικά μετά την επούλωση των πληγών της πανδημίας, που ίσως να βοηθήσει το ΑΚΕΛ να ανακάμψει. Ενδιαφέρον προκαλεί ότι το ΑΚΕΛ συσπειρώνεται στο 79,2%, ενώ η κύρια πηγή εισροών προέρχεται από την ΕΔΕΚ (10%) τη Συμμαχία Πολιτών (5,6%) τους Οικολόγους 5,1%.

Διατηρείται το ΔΗΚΟ

Το ΔΗΚΟ φτάνει το 9,3% με τη διευκρινισμένη ψήφο να ανέρχεται στο 12,5%. Η συσπείρωση του κόμματος, που φτάνει στο 69%, θεωρείται αρκετά καλή δεδομένου ότι το κόμμα του Κέντρου δυσκολεύεται να συσπειρωθεί από την αρχή του προεκλογικού. Σε αυτό ενδεχομένως να έπαιξε ρόλο η σύγκρουση του ΔΗΚΟ με την κυβέρνηση στη Βουλή. Το ΔΗΚΟ αλιεύει σημαντικό μερίδιο από τον ενδιάμεσο χώρο καθώς κερδίζει 23,5% από τη Συμμαχία Πολιτών. Καθόλου τυχαίο ότι ένας σημαντικός αριθμός στελεχών της Συμμαχίας Πολιτών έχει μετακινηθεί από τις προεδρικές εκλογές και μετά στο ΔΗΚΟ. Λαμβάνει παράλληλα 6,7% από την ΕΔΕΚ και 5,6 % από τους Οικολόγους. Δεν έχει εισροές από την Αλληλεγγύη με την οποία συνεργάστηκαν στις ευρωεκλογές και αυτό έχει τη δική του σημασία.

Γρίφος η ΔΗΠΑ

Το μεγάλο ερώτημα για το ΔΗΚΟ δεν είναι άλλο βεβαίως από το πώς θα κινηθεί η Δημοκρατική Παράταξη. Η ΔΗΠΑ του Μάριου Καρογιάν διεκδικεί είσοδο στη βουλή, μετά το αξιοπρεπές ποσοστό που έλαβε στις ευρωεκλογές. Το νεοσυσταθέν κόμμα, δεν έχει παρουσιάσει κανέναν υποψήφιο μέχρι τώρα, δεν βγαίνει στα τηλεοπτικά πάνελ αλλά βάσει της έρευνας λαμβάνει το 2,3% με τη διευκρινισμένη ψήφο να ανέρχεται στο 3,1%. Το κόμμα του Μάριου Καρογιάν λαμβάνει 13% από το ΔΗΚΟ και μόλις 2,4% από τον ΔΗΣΥ, αναιρώντας τις εκτιμήσεις των ΔΗΚΟϊκών στελεχών ότι η ΔΗΠΑ θα πλήξει κυρίως το κυβερνών κόμμα και όχι το ΔΗΚΟ.

ΕΔΕΚ και Οικολόγοι

Από τα μικρά κόμματα, εκείνο που φαίνεται να διατηρεί σχετική δυναμική είναι το κόμμα των Πρασίνων, με ποσοστό 3% και 4% σε διευκρινισμένη ψήφο. Ρόλο στα ποσοστά –είτε θετικά είτε αρνητικά– αναμένεται να παίξει και η αλλαγή στους Οικολόγους, καθώς ο Γιώργος Περδίκης με μακρά κοινοβουλευτική πείρα και πλούσιο έργο αποχωρεί και την θέση του –ως μεταβατικός πρόεδρος– αναλαμβάνει ο Χαράλαμπος Θεοπέμπτου. Η ΕΔΕΚ κινείται στα ίδια ποσοστά με τους Οικολόγους λαμβάνοντας 3,2% και 4,2% σε διευκρινισμένη ψήφο. Το κόμμα των Σοσιαλιστών, αν και είχε κερδίσει ένα καλό ποσοστό στις ευρωεκλογές του 2019, φαίνεται πως αυτό το ποσοστό δεν αντικατοπτρίζεται και στην παρούσα δημοσκόπηση. Αυτό ίσως να έχει να κάνει με τα εσωκομματικά του κόμματος και την πρόσφατη εκκαθάριση του ευρωβουλευτή Δημήτρη Παπαδάκη, ίσως όμως να έχει να κάνει με το γεγονός ότι ακόμα δεν έχει ακουστεί κάποιο όνομα για το ψηφοδέλτιο του κόμματος. Τα ποσοστά του φαίνεται να διατηρεί και το ακροδεξιό κόμμα ΕΛΑΜ, με 3% και 4% στη διευκρινισμένη ψήφο. Τα κόμματα τα οποία παρουσιάζουν σημαντική φθορά με άγνωστο το μέλλον τους στην κομματική σκακιέρα, δεν είναι άλλα από το Κίνημα Αλληλεγγύη και Συμμαχία Πολιτών τα οποία μέχρι πρόσφατα συζητούσαν συνεργασία, χωρίς κάτι τέτοιο να καταλήξει θετικά.

Η δημοτικότητα του προέδρου και του Νικόλα

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η αποδοχή που απολαμβάνει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας. Μία αποδοχή που συνδέεται με την επιτυχή -επί του παρόντος- διαχείριση της πανδημίας. Μπορεί μέχρι τον Μάρτιο να δεχόταν το ένα χαστούκι μετά το άλλο για μία σειρά λανθασμένων χειρισμών, όμως εντύπωση προκαλεί πως μετά την πανδημία, η αποδοχή του αυξήθηκε στο 60%. Έναν και πλέον χρόνο προηγουμένως βρισκόταν στο 37%. Στον χώρο του ΔΗΣΥ, ο ίδιος απολαμβάνει τη στήριξη του 95% ενώ τυγχάνει της αποδοχής του 35% από το ΑΚΕΛ του 56% από το ΔΗΚΟ και του 59% από την ΕΔΕΚ. Η αλήθεια είναι πως μετά και την απόφασή του να μη διορίσει τον Ιωνά Νικολάου γενικό εισαγγελέα -παρότι του το είχε υποσχεθεί όταν παραιτήθηκε για την υπόθεση Μεταξά- ενίσχυσαν εκείνες τις φωνές που ήθελαν τον Νίκο Αναστασιάδη να θέλει να διατηρήσει την καλή εικόνα που του δείχνουν οι έρευνες. Το κατά πόσο αυτή η κίνηση έχει υποσημείωση και συγκεκριμένα το ενδεχόμενο διεκδίκησης μιας τρίτης θητείας είναι βεβαίως άγνωστο επί του παρόντος. Αξίζει να σημειωθεί πάντως, πως ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, ο οποίος φυσιολογικά θα διεκδικήσει στις προεδρικές εκλογές του 2023, συγκεντρώνει το 60% της αρνητικής ψήφου, με το 70% του ΔΗΣΥ να τον βλέπει θετικά και με μικρή αποδοχή στα άλλα κόμματα πλην της Αλληλεγγύης. Αυτό από μόνο του ενδεχομένως να ανοίξει τις συζητήσεις για έναν άλλον υποψήφιο ευρύτερης αποδοχής, ίσως και επαναδιεκδίκησης από τον Νίκο Αναστασιάδη. Χαμηλά σε δημοτικότητα κινείται και ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού, λαμβάνοντας μόλις το 28% της θετικής ψήφου. Τα κόμματα που φέρεται να έχουν τη θετικότερη εικόνα για τον κ. Κυπριανού είναι η ΕΔΕΚ και οι Οικολόγοι (25% και 26% αντίστοιχα). Θετικότερη είναι η εικόνα του στον ΔΗΣΥ (20%) παρά στο ΔΗΚΟ (19%) με το οποίο όπως φημολογείται ψήνεται συνεργασία. Πιο δημοφιλής από τους πολιτικούς αρχηγούς κρίνεται ο Νικόλας Παπαδόπουλος με 41% θετική ψήφο. Ο κ. Παπαδόπουλος φαίνεται να έχει την ευρύτερη αποδοχή στα κόμματα με το ΑΚΕΛ να συγκεντρώνει πάνω του τις λιγότερες θετικές ψήφους (35%). Αυτό θα έχει σίγουρα τη δική του σημασία, όταν τα κόμματα θα αρχίσουν να συζητούν ενδεχόμενο συνεργασιών και υποψηφιοτήτων, τόσο για την προεδρία της βουλής όσο και για την υποψηφιότητα των προεδρικών εκλογών.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Οι ευθύνες είναι εκεί, οι υπαίτιοι είναι εκεί, ο Κώστας Κληρίδης ήταν αλλού

Του **ΧΡΙΣΤΗ ΛΟΤΤΙΔΗ**

Ηταν Μάιος του 2015 όταν «Η Καθημερινή» κυκλοφόρησε ένα σπουδαίο συγγραφικό έργο δέκα τόμων με του μεγάλους Ηγέτες του Ελληνισμού που περιλάμβανε τον βίο και πολιτεία των Περικλή, Αριστοτέλη, Μέγα Αλέξανδρο, Ιουστινιανό, Βελεστινλή, Κολοκοτρώνη, Καποδίστρια, Τρικούπη, Βενιζέλο και Μεταξά και κρίναμε ότι θα ήταν καλό να το στείλουμε ευγενικά σε όλους τους αξιωματούχους του κράτους για τη βιβλιοθήκη, με μια ευγενική επιστολή.

Μεταξύ εκείνων ήταν και ο παραιτηθείς γενικός εισαγγελέας κύριος Κώστας Κληρίδης, ο οποίος μας επέστρεψε τα βιβλία πίσω με ένα σύντομο ιδιόχειρο σημείωμα, στο οποίο έγραφε ότι δεν μπορεί να τα δεχτεί, γιατί, όπως τόνιζε, η κριτική που του ασκούσαμε τότε για το σκάνδαλο της οικονομίας κατά τον ίδιο «ξεπερνούσε κάθε όριο καλόπιστης κριτικής …».

Η δική μας αντίληψη περι της ουσίας του ρόλου μας ως Μέσου Ενημέρωσης όμως διαφέρει από αυτή του κύριου Κώστα Κληρίδη.

Στις 20 Μαΐου, απαντώντας στο ιδιόχειρο σημείωμα του κύριου Κληρίδη του είχα αναφέρει: «[…] Επί του συγκεκριμένου, θεωρούμε ότι ως ΜΜΕ μας αφορά και εμπίπτει στο ρόλο μας, η κατάσταση που επικρατεί στη Νομική Υπηρεσία. Εκτιμούμε ότι τα διαδραματιζόμενα στην Νομική Υπηρεσία, εκτός του ότι πλήττουν το κύρος της, άρα και το κύρος της δικαιοσύνης στην Κύπρο, έχουν προκαλέσει στην τεράστια πλειοψηφία των πολιτών μεγάλη απογοήτευση. Κι αυτό, διότι καθημερινώς και πιο έντονα, σχηματίζεται η εικόνα ότι η διαπλοκή και η διαφθορά που εκκολάφθηκε ως επί το πλείστον στο τραπεζικό – οικονομικό τοπίο, και διάβρωσε, όπως εκ των στοιχείων προκύπτει, και το πολιτικό, δεν άφησε στο απυρόβλητο, το πεδίο της απόδοσης δικαιοσύνης στον τόπο μας. Αποτέλεσμα αυτής της θλιβερής κατάστασης είναι η δημιουργία μεγάλων πολιτειακών αδιεξόδου που προκαλούν αλγεινή εικόνα όχι μόνο μεταξύ των πολιτών αλλά και στο εξωτερικό καθώς οι ξένες διπλωματικές αντιπροσωπείες, σε συναντήσεις με δημοσιογράφους της «Κ» δεν φείδονται κόπων υποβάλλοντας ερωτήματα σχετικά με την πολιτειακή κρίση, η οποία φαίνεται ότι παρουσιάζει μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τους ξένους, απ' ό,τι η οικονομική κρίση.

Ως εκ τούτου η 'Καθημερινή', αρνούμενη τη «δυνατότητα» στην αυτοχειρία ή και στον ευνουχισμό, δεν διστάζει όταν κρίνει απόλυτα επιβεβλημένο, να ασκήσει κριτική ακόμα και στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αλλά και όπως προφανώς έχετε πολλάκις διαπιστώσει και σε άλλους αξιωματούχους της κυπριακής πολιτείας, ιδιαίτερα σε αυτή την πολύ δύσκολη έως και τραχιά οικονομική συγκυρία κατά την οποία ο ανώνυμος πολίτης υποφέρει σηκώνοντας βάρη για τα οποία άλλοι θα έπρεπε πιθανότατα να πληρώνουν.

Ωστόσο εκείνοι που ενδεχομένως με τον ένα ή τον άλλο τρόπο θα έπρεπε να απολογηθούν ενώπιον της δικαιοσύνης, δύο και πλέον χρόνια μετά το 'Κούρεμα', απολαμβάνουν ελευθερία και πλούτη ζώντας σε χλιδή που προκαλεί το δημόσιο αίσθημα.

Στο πλαίσιο αυτό επιτρέψτε μας να διαφωνούμε με την εκτίμησή σας ότι η στάση της 'Καθημερινής' έναντί σας, 'ξεπερνά κάθε όριο καλόπιστης κριτικής'. Μάλιστα είναι πεποίθησή μας ότι η κριτική που κατά καιρούς ασκήσαμε εδράζεται πάνω σε αδιάψευστα στοιχεία, τα οποία και θεωρούμε ότι δεν περιποιούν τιμή στους εμπλεκόμενους στις σχετικές υποθέσεις. Παρόλα αυτά ο χρόνος θα δείξει ποιοι προασπίζονται καλύτερα την αλήθεια, το δίκαιο και το δημόσιο συμφέρον και ελπίζω να είστε εσείς, διότι αλίμονο στην πατρίδα μας αν είναι άλλως πως».

Δυστυχώς για την Κύπρο στην πιο πάνω αλληλογραφία δίκαιο είχαμε εμείς, πέντε και πλέον χρόνια από αυτή την επικοινωνία ο κ. Κληρίδης αποχωρεί από το αξίωμα του γενικού εισαγγελέα χωρίς κανείς υπαίτιος της οικονομίας να περάσει το κατώφλι των φυλακών, αφήνοντας την έννοια του κράτους δικαίου αιμορραγούσα και ορφανή.

Λιβύη: Ένας εμφύλιος πόλεμος διά αντιπροσώπων

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ Ν. ΠΟΧΑΝΗ**

Οι δυνάμεις της Τρίπολης με την υποστήριξη της Τουρκίας, ετοιμάζονται για την μεγάλη επίθεση. Οι συνέπειες, τόσο για την ίδια τη Λιβύη και τη Μ. Ανατολή όσον και την Ε.Ε., οι οποίες θα έχουν να αντιμετωπίσουν ένα ντόμινο γεωπολιτικών εξελίξεων και οικονομικών επιπτώσεων, θα είναι τεραστίων διαστάσεων.

Η χρησιμοποίηση «αντιπροσώπων», σε διαμάχες μεταξύ γειτονικών κρατών ή σε εμφύλιες συγκρούσεις ή ακόμα για τη δημιουργία εμφυλίων, αποτελεί ένα προσάρτημα της ιστορίας αλλά και της διεθνούς πολιτικής. Παρόλο που το φαινόμενο αυτό έχει εφαρμογή από τα αρχαία χρόνια, στη νεότερη ιστορία, αυτό γίνεται πιο ξεκάθαρο. Από την κατάκτηση του Νέου Κόσμου, με τη χρησιμοποίηση γηγενών φυλών μέχρι σε εμφυλίους πολέμους όπως στον ισπανικό, ακόμα και σε προσαρτήσεις κρατών όπως η Αυστρία.

Κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου ο «μεσολαβητικός» πόλεμος έλαβε μεγάλες διαστάσεις με τους Νότιους και τους Βόρειους Κορεάτες αλλά και τους Νότιους και τους Βόρειους Βιετναμέζους, να υπηρετούν τις υπερδυνάμεις χορηγούς τους. Σήμερα, η ίδια ιστορία συνεχίζεται σε άλλα μέρη του πλανήτη. Στην Υεμένη, όπου ο πόλεμος μεταξύ Ιράν και Σαουδικής Αραβίας γίνεται διά αντιπροσώπων και στη Συρία, σε ένα εμφύλιο, όπου διάφορες ομάδες που υποστηρίζονται από διάφορες ξένες δυνάμεις, πολεμούν μεταξύ τους για να εξασφαλισθούν τα συμφέροντα των διάφορων ξένων δυνάμεων. Στη Λιβύη, σε ένα άλλο εμφύλιο, όπου αναπαράγεται το πιστό αντίγραφο της συριακής τραγωδίας με ίδιες, σχεδόν αντίπαλες ξένες δυνάμεις.

Το σίγουρο είναι ότι αυτές οι εμφύλιες διαμάχες θα είχαν τελειώσει εδώ και πολύ καιρό αν δεν υπήρχε η στήριξη των αντίπαλων πλευρών από ξένες δυνάμεις αλλά από την άλλη, δεν θα υπήρχαν αντίπαλες πλευρές και διαμάχες αν δεν υπήρχε η υπονόμευση από τις ξένες δυνάμεις για τη δημιουργία προϋποθέσεων εξυπηρέτησης των συμφερόντων τους τα οποία, στο τέλος της ημέρας, αντανακλούν την εξασφάλιση τεράστιων οικονομικών ωφελημάτων.

Ποιος θα κερδίσει...

Στη Λιβύη, το ερώτημα είναι ποιος θα κερδίσει αυτόν τον πόλεμο του πετρελαίου. Στις αρχές Ιουνίου οι δυνάμεις της GNA, με τη βοήθεια της Τουρκίας και άλλων «αφανών» και παρασκηνιακών δυνάμεων απώθησαν τις δυνάμεις του Χαφτάρ από την Τρίπολη. Μπορεί αυτό να χαρακτηρίστηκε ως μία νίκη της Τουρκίας στο γεωπολιτικό παιχνίδι και ο Σάρατζ να θεώρησε ότι η συνέχεια θα ήταν εύκολη για τις δυνάμεις της GNA, όμως μετά από τις δηλώσεις του Αιγύπτιου προέδρου Σίσι, το μεγάλο στοίχημα για τις αντιμαχόμενες πλευρές, είναι η πόλη και το λιμάνι της Σύρτης. Η πόλη δηλαδή προς τις πλούσιες πετρελαϊκές εγκαταστάσεις της χώρας, η οποία βρίσκεται δυτικότερα της πόλης Ντέρνα στην οποία καταλήγει το νοτιοδυτικό όριο της θαλάσσιας οριοθέτησης που συμφωνήθηκε μεταξύ Τουρκίας και Σάρατζ, με το γνωστό μνημόνιο με το οποίο αποκόπτεται στα δύο η Αν. Μεσόγειος. Οι εξελίξεις την τελευταία εβδομάδα σε διπλωματικό, αλλά και σε επίπεδο αντεγκλήσεων, μεταξύ «συμμάχων» και μη, ήταν καταιγιστικές. Τούρκοι αξιωματούχοι επισκέπτονται τη Λιβύη για συνομιλίες με την GNA, ΗΠΑ και Ρωσία έρχονται σε επικοινωνία και ένα επεισόδιο μεταξύ του γαλλικού και τουρκικού Ναυτικού προκαλεί έντονες συζητήσεις, αλλά και αντιδράσεις εντός του ΝΑΤΟ.

Ως επιστέγασμα αυτών έρχεται να προστεθεί το διάγγελμα του προέδρου αλ Σίσι, μετά από το κάλεσμά του για κατάπαυση του πυρός, στο οποίο χαρακτήρισε τη Σύρτη ως «κόκκινη γραμμή», τονίζοντας την επιτακτική ανάγκη για προστασία των συνόρων προσθέτοντας ότι, εφ' όσον ο λιβυκός λαός ζήτησε την παρέμβαση της Αιγύπτου, αυτό είναι μήνυμα προς τον κόσμο ότι οι δύο χώρες μοιράζονται κοινά συμφέροντα, ασφάλεια και σταθερότητα. Από την πλευρά της η GNA, χαρακτήρισε αυτές τις δηλώσεις ως «κήρυξη πολέμου» και δήλωσε ότι δεν δέχεται «κόκκινες γραμμές» εντός των συνόρων της Λιβύης. Παρόλο που οι δηλώσεις του αλ Σίσι, θυμίζουν λίγο-πολύ αυτές του Ερντογάν, όταν τα τουρκικά στρατεύματα έμπαιναν στη Συρία, η Αίγυπτος έχει κάθε λόγο να ανησυχεί για τυχόν επικράτηση της Μουσουλμανικής Αδελφότητας και της Τουρκίας, στη γειτονική της χώρα. Ο χάρτης των τρομοκρατικών ομάδων στην Αίγυπτο είναι εξαιρετικά ρευστός και συνεχώς μεταλλάσσεται. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Μουσουλμανική Αδελφότητα οι πυρήνες της οποίας επηρεάζονται κυρίως από το Ισλαμικό Κράτος, η επιρροή του οποίου έχει παρεισφρήσει και σε ανώτερα κυβερνητικά κλιμάκια. Συναφώς, άρχισε να παρατηρείται στη χώρα και ένα κύμα επιστροφής, μαχητών του ISIS, μετά από τις ήττες που δέχθηκε στη Συρία και στο Ιράκ.

Τουρκικές επιδιώξεις

Και ενώ όλοι οι λοιποί –κράτη, συνασπισμοί, συμμαχίες, οργανισμοί– έχουν επανειλημμένα καλέσει τις αντιμαχόμενες πλευρές σε διάλογο και εξεύρεση λύσεως που να τις ικανοποιεί, η Τουρκία ρίχνει συνεχώς λάδι στη φωτιά, οδηγώντας τη Λιβύη σε βαθύτερες συγκρούσεις. Οι κύριές της επιδιώξεις, αποκλεισμένη από τις θαλάσσιες ενεργειακές δραστηριότητες των, Κύπρου, Ελλάδας, Ισραήλ και Αιγύπτου και εκμεταλλευόμενη την ευκαιρία που του πρόσφερε ο Σάρατζ, είναι σε γενικές γραμμές:

1. Η διέξοδος στην πλούσια πετρελαιοπαραγωγό Λιβύη για να εξασφαλίσει τη δική της, χαμηλού κόστους, πηγή ενέργειας ήταν για τον Ερντογάν η χρυσή λύση. Το τουρκο-λιβυκό μνημόνιο για ΑΟΖ, ήταν η αρχή και τελικός της στόχος, η απόκτηση ελέγχου του δικτύου παραγωγής και διανομής του λιβυκού πετρελαίου.

2. Η επίδειξη αποφασιστικότητας στην υλοποίηση της νέας γεωστρατηγικής της πολιτικής με «σημαία» τη Γαλάζια Πατρίδα και του κυρίαρχου παίκτη στην Αν. Μεσόγειο.

3. Η δημιουργία βάσεων –Ναυτικού και Αεροπορίας– στη Λιβύη, για την υλοποίηση της γεωπολιτικής της αντίληψης –Περιοχής Άμυνας– που φτάνει μέχρι και τον Περσικό Κόλπο, μέσω των ήδη υφισταμένων βάσεών της, στο Κατάρ και Σομαλία.

4. Η παρεμπόδιση της υλοποίησης των σχεδίων εξαγωγής Φ.Α. προς την Ευρώπη, από την κοινοπραξία Κύπρου, Ελλάδας, Αιγύπτου και Ισραήλ.

Οι δυνάμεις της GNA με την υποστήριξη της Τουρκίας, μετά από τις δηλώσεις του αλ Σίσι, την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές - ετοιμάζονται για την μεγάλη επίθεση. Οι συνέπειες, τόσο για την ίδια την χώρα και τη Μ. Ανατολή όσον και την Ε.Ε., οι οποίες θα έχουν να αντιμετωπίσουν ένα ντόμινο γεωπολιτικών εξελίξεων και οικονομικών επιπτώσεων, θα είναι τεραστίων διαστάσεων. Τυχόν επικράτηση της Τουρκίας σε ένα διαιρεμένο κράτος, θα δημιουργήσει ένα τεράστιο μεταναστευτικό κύμα προς την Ε.Ε., ενώ θα υπάρξουν οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία μιας νέας, ισχυρής έδρας της Μουσουλμανικής Αδελφότητας και του ISIS, στην καρδιά του Μαγκρέμπ με ό,τι αυτό σημαίνει για τις ήδη τεταμένες, εσωτερικές κοινωνικές και θρησκευτικές εντάσεις των γειτονικών χωρών. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ, υπάρχουν 1,3 εκατ. Λίβυοι που χρειάζονται επειγόντως ανθρωπιστική βοήθεια, ενώ περίπου 700.000 πρόσφυγες και μετανάστες βρίσκονται σε κέντρα κράτησης σε όλη τη χώρα.

Ο κ. Κυριάκος Ν. Ποχάνης είναι αρχιπλοίαρχος Π.Ν. (εα) (Πρώην διοικητής Κυπριακού Ναυτικού).

Η καλύτερη τράπεζα... είναι ο καναπές σου.

Τώρα ελέγχεις τους λογαριασμούς όλων των πιο κάτω ξένων & κυπριακών τραπεζών από ένα σημείο.
Μόνο στην 1bank.

Για άμεση πρόσβαση στους λογαριασμούς τραπεζών σε Κύπρο και Αγγλία από μόνο ένα σημείο, μπες τώρα στην **1bank** και σύνδεσε τους λογαριασμούς που έχεις στις ακόλουθες τράπεζες.

• ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ • BANK OF SCOTLAND
• BARCLAYS BANK • FIRST DIRECT BANK
• HALIFAX BANK • HSBC BANK • RBS BANK
• LLOYDS BANK • MARKS & SPENCER BANK
• NATWEST BANK

bankofcyprus.com.cy

1bank | Τράπεζα Κύπρου

Στο φως οι τράμπες Τραμπ με Ερντογάν από τον Μπόλτον

Τριγμούς στις ΗΠΑ και όχι μόνο προκαλούν οι αποκαλύψεις στο νέο βιβλίο του πρώην Συμβούλου Εθνικής Ασφάλειας

Ο τέως Σύμβουλος Εθνικής Ασφάλειας του Αμερικανού προέδρου ασκεί κριτική στον Ντόναλντ Τραμπ για τους χειρισμούς του σε σειρά ζητημάτων και στις αμερικανοτουρκικές σχέσεις.

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο Τζον Ρόμπερτ Μπόλτον, ο τέως Σύμβουλος Εθνικής Ασφάλειας του Αμερικανού προέδρου, τις τελευταίες βδομάδες απασχολεί την επικαιρότητα στον πλανήτη με το νέο βιβλίο του που μόλις κυκλοφόρησε με τίτλο: «Το Δωμάτιο Όπου Συνέβη» - Απομνημονεύματα Λευκού Οίκου. Στο βιβλίο, ο Μπόλτον εξαπολύει μετωπική επίθεση κατά του προέδρου Τραμπ και τον παρουσιάζει να τρέχει πίσω από στόχους, που δεν συμβαδίζουν με «τα δεδομένα του εδάφους» και τις υφιστάμενες συνθήκες σε πολλά πεδία. Πρόθυμος να ικανοποιήσει την εκλογική του βάση, στις απαρχές της ηγεσίας του, ο κ. Τραμπ επιχειρεί να έρθει σε συνεννόηση με παλιούς αντίπαλους της χώρας του, όπως η Ρωσία, η Κίνα και η Βόρεια Κορέα και να περιορίσει τη δράση και το μερίδιο ευθύνης των ΗΠΑ σε σειρά μέτωπα, όπως η Μέση Ανατολή, η Συρία και το ΝΑΤΟ.

Δίχως να αμφισβητεί στο σύνολό του, το συγκεκριμένο όραμα, ο κ. Μπόλτον ασκεί κριτική στον κ. Τραμπ με το πρόσχημα ότι κατά διαστήματα πραγματοποιεί σπασμωδικές, ερασιτεχνικές κινήσεις, οι οποίες σκοντάφτουν πάνω σε σημαντικά εμπόδια. Από τη σκοπιά του τέως Συμβούλου Εθνικής Ασφάλειας, ένα από τα εμπόδια πάνω στα οποία σκοντάφτουν σήμερα τα αμερικανικά σχέδια ακούει στο όνομα Τουρκία του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Στο «Το Δωμάτιο Όπου Συνέβη», ο κ. Μπόλτον μας προϊδεάζει για το ρήγμα στις αμερικανοτουρκικές σχέσεις, το οποίο είναι η παρακαταθήκη της προηγούμενης περιόδου και εστιάζει στην στρατηγική που σήμερα ακολουθεί ο πρόεδρος Τραμπ στις σχέσεις του με τον ισχυρό πολιτικό άνδρα της Τουρκίας.

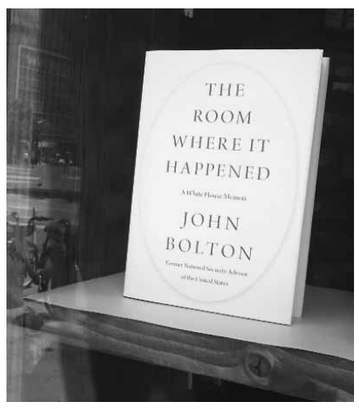

Μεγάλο μέρος του βιβλίου του τέως συμβούλου Εθνικής Ασφαλείας των ΗΠΑ Τζον Μπόλτον είναι αφιερωμένο στις αμερικανοτουρκικές σχέσεις κατά την περίοδο 2018-2019.

Ο Τζον Μπόλτον παρουσιάζει τον πρόεδρο των ΗΠΑ να εκφράζει στα τέλη 2018 ανησυχία για το ενδεχόμενο ενός θερμού επεισοδίου ΗΠΑ-Τουρκίας στα σύνορα Τουρκίας-Συρίας.

Ερντογάν από θέσης ισχύος

Ο Τζον Μπόλτον, ο οποίος βρέθηκε στο πλευρό του κ. Τραμπ από τα μέσα του 2018 μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2019, αφιερώνει ένα αξιοσημείωτο μέρος του βιβλίου του στις σχέσεις και διαπραγματεύσεις της χώρας του με την Τουρκία. Παράλληλα με την κριτική που ασκεί στον Αμερικανό πρόεδρο για τις χειρισμούς που αφορούν την Τουρκία ο κ. Μπόλτον εστιάζει σε δύο σημαντικές πραγματικότητες. Πρώτον, οι αμερικανοτουρκικές σχέσεις διανύουν μια άκρως προβληματική φάση, που τη στιγματίζουν μεγάλα προβλήματα σε διάφορα μέτωπα.

Δεύτερον, στις σχέσεις της με την Ουάσιγκτον, η Άγκυρα επιστρατεύει σειρά «ισχυρών χαρτιών», μέσων άσκησης πίεσης, όπως τις «απειλές» των τζιχαντιστικών ομάδων και του Ιράν και επισημαίνει ότι οι ΗΠΑ δεν πρόκειται να επιτρέψουν νέα ανέλεγκτα κύματα προσφύγων από την Συρία προς την Τουρκία, με το σκεπτικό ότι κάτι τέτοιο θα έθετε σε κίνδυνο τόσο την εθνική ασφάλεια της Τουρκίας όσο και της Δύσης. Την ίδια στιγμή, οι ΗΠΑ εξακολουθούν να μη βλέπουν με καλό μάτι τις κινήσεις της Ρωσίας και κυρίως του Ιράν στα σύνορα της Συρίας με την Τουρκία. Με άλλα λόγια, οι ΗΠΑ γνωρίζουν πολύ καλά ότι για την επίτευξη των στόχων τους στη Μέση Ανατολή, ο διάλογος με την Άγκυρα εξακολουθεί να είναι μια επιτακτική ανάγκη. Αξιοσημείωτες είναι οι πληροφορίες που αφορούν το παρασκήνιο της απόφασης Τραμπ για απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων από το βόρειο κομμάτι της Συρίας. Ο Μπόλτον παρουσιάζει τον πρόεδρο των ΗΠΑ να εκφράζει στα τέλη 2018 ανησυχία για το ενδεχόμενο ενός θερμού επεισοδίου ΗΠΑ-Τουρκίας στα σύνορα Τουρκίας-Συρίας. Εξαιτίας αυτού του φόβου, σε τηλεφωνικές επικοινωνίες του με τον πρόεδρο της Τουρκίας, τις τελευταίες εβδομάδες του 2018, ο κ. Τραμπ αφήνει να εννοηθεί ότι η κυβέρνηση του κατανοεί τα αιτήματα της τουρκικής πλευράς σε σειρά ζητημάτων (σ.σ. Υπόθεση Χάλκμπανκ και Κίνημα Γκιουλέν) και ότι είναι πρόθυμη να αποσυρθεί από τη Συρία. «Ο Τραμπ δήλωσε (σ.σ. στον Ερντογάν) ότι είναι έτοιμος να φύγει από τη Συρία αν η Τουρκία ήθελε να χειριστεί το υπόλοιπο του Ισλαμικού Κράτους», επισημαίνει ο κ. Μπόλτον, ο οποίος στη συνέχεια επεξηγεί ότι οι στενοί συνεργάτες του προέδρου Τραμπ που δεν συμφώνησαν πλήρως με αυτήν την απόφαση εστίασαν στη δημιουργία μιας ζώνης ασφάλειας, την επιτήρηση της οποίας θα αναλάμβανε μια διεθνής συμμαχία.

Ο κ. Μπόλτον στο «Δωμάτιο όπου συνέβη», στα εδάφια που αφορούν τις σχέσεις της χώρας του με την Τουρκία, αφήνει να νοηθεί ότι το βόρειο κομμάτι της Συρίας δεν αποτελεί το μοναδικό πεδίο στο οποίο, η Τουρκία διαπραγματεύεται με τις ΗΠΑ από θέση ισχύος. Η Τουρκία πραγματοποιεί διπλωματικές μανούβρες ανάμεσα σε ΗΠΑ και Ρωσία για να προβάλλει τις δικές της θέσεις και διεκδικήσεις. Στα μέσα του 2018 λ.χ., όταν οι ΗΠΑ ήταν έτοιμες να επιτεθούν στη Συρία, ύστερα από μια νέα επίθεση με χημικά όπλα των κυβερνητικών δυνάμεων, ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν αρνήθηκε να εντάξει τη χώρα του στη συμμαχία των ΗΠΑ και επεσήμανε στον κ. Τραμπ ότι η Τουρκία θα λάμβανε την τελική απόφαση της ύστερα από συνομιλίες με τον Ρώσο πρόεδρο.

«Ο Τραμπ δήλωσε στον Ερντογάν ότι θα φροντίσει τα πράγματα και ότι δεν ήθελε να συμβεί κάτι κακό στον Ερντογάν ή την Τουρκία».

Καρότο και μαστίγιο για την Τουρκία

Το τουρκικό βέτο για συμμετοχή στη νέα επίθεση κατά της Συρίας αποτελεί μόνο ένα από τα παραδείγματα, τα οποία ρίχνουν φως στο ρήγμα στις αμερικανοτουρκικές σχέσεις. Οι ρίζες των προβλημάτων που αντιμετώπισαν οι ΗΠΑ και η Τουρκία κατά την διάρκεια της πενταετούς θητείας Τραμπ στον Λευκό Οίκο χάνονται στην περίοδο των προηγούμενων αμερικανικών διακυβερνήσεων, στις οποίες ασκεί κριτική ο Μπόλτον, όπως και ο Τραμπ.

Ο κ. Μπόλτον ισχυρίζεται ότι οι λανθασμένοι χειρισμοί των προηγούμενων αμερικανικών ηγεσιών στο ζήτημα των πυρηνικών του Ιράν έχουν ως αποτέλεσμα την ενθάρρυνση διάφορων χωρών όπως Τουρκίας, Αίγυπτος και η Σαουδική Αραβία για ανάπτυξη των δικών τους πυρηνικών δυνατοτήτων. Ο κ. Μπόλτον προσθέτει ότι στη μεγέθυνση τέτοιου είδους προβλημάτων συμβάλλουν και τα λάθη της σημερινής αμερικανικής ηγεσίας, όπως λ.χ. η ανάπτυξη, παράλληλων διπλωματικών οδών με την Άγκυρα (σ.σ. διά μέσου γαμπρών των προέδρων και των εκπροσώπων στον ΟΗΕ της Τουρκίας και των ΗΠΑ). Ο κ. Μπόλτον εξηγεί ότι ο κ. Τραμπ, με απώτερο στόχο την αντιμετώπιση των προβλημάτων του στις σχέσεις με την Άγκυρα, επιστρατεύει τη στρατηγική καρότου και μαστίγιου. Σύμφωνα με τον ίδιον, με απώτερο στόχο τον κατευνασμό της Τουρκίας, ο κ. Τραμπ έφτασε στο σημείο να επισημαίνει στον κ. Ερντογάν ότι είναι έτοιμος να επέμβει στο έργο της αμερικανικής δικαιοσύνης για να τερματίσει τη δίκη για την τουρκική τράπεζα Χάλκμπανκ, η οποία, σύμφωνα με τις αμερικανικές αρχές, στο παρελθόν παράκαμψε τις αμερικανικές κυρώσεις για το Ιράν. Ο κ. Μπόλτον αναφερόμενος σε μια σχετική επικοινωνία των προέδρων ΗΠΑ-Τουρκίας τονίζει τα εξής: «Ο Ερντογάν παρείχε υπόμνημα από το δικηγορικό γραφείο που εκπροσωπεί τη Χάλκμπανκ. Ο Τραμπ δεν έκανε τίποτα για να το απορρίψει πριν δηλώσει ότι πιστεύει ότι η Χάλκμπανκ είναι εντελώς αθώα. Ο Τραμπ ρώτησε αν θα μπορούσαμε να επικοινωνήσουμε με τον αναπληρωτή γενικό εισαγγελέα των ΗΠΑ Ματ Γουίτακερ. Στη συνέχεια, ο Τραμπ δήλωσε στον Ερντογάν ότι θα φροντίσει τα πράγματα. Ο Τραμπ συνέχισε, ισχυριζόμενος ότι δεν ήθελε να συμβεί κάτι κακό στον Ερντογάν ή την Τουρκία, και ότι θα εργαστεί πολύ σκληρά για το θέμα».

«Ο Τραμπ ρώτησε αν θα μπορούσαμε να επικοινωνήσουμε με τον αναπληρωτή γενικό εισαγγελέα των ΗΠΑ Ματ Γουίτακερ και στη συνέχεια, είπε στον Ερντογάν ότι θα φροντίσει τα πράγματα».

Σε αντίθεση με την υπόθεση του σκανδάλου της παράκαμψης των αμερικανικών κυρώσεων για το Ιράν, στην οποία ο κ. Τραμπ προσέφυγε στην τακτική του κατευνασμού, στο ζήτημα της φυλάκισης του Αμερικανού πάστορα, Andrew Brunson, επέλεξε να τηρήσει σκληρή στάση. Ο κ. Τραμπ, ο οποίος αρχικά σκόνταψε πάνω στην αδιαλλαξία της Άγκυρας στο συγκεκριμένο ζήτημα, σε πρώτη φάση σχεδίασε να «κλείσει» την Αμερικανική Πρεσβεία στην Άγκυρα. Ο δε υπουργός Εξωτερικών του ξεκίνησε προετοιμασία για την απομάκρυνση του Τούρκου πρέσβη από την Ουάσιγκτον. Ωστόσο, στην συνέχεια, ο κ. Τραμπ άλλαξε στρατηγική, και επικεντρώθηκε στο αδύνατο σημείο της κυβέρνησης Ερντογάν, στην οικονομία. Τελικά, με κυρώσεις που στόχευαν την τουρκική οικονομία, ο κ. Τραμπ κατάφερε να εξασφαλίσει την απελευθέρωση του Αμερικανού πάστορα.

Η ΝΑΤΑΣΑ ΠΗΛΕΙΔΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Η ρευστότητα στη ναυτιλία γίνεται βραχνάς

Οι προκλήσεις, οι στόχοι για το χαρτοφυλάκιο του Υπουργείου Ενέργειας και τι αφήνει πίσω της στο Υφυπουργείο

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Κλείσαμε τη συνέντευξη με την υφυπουργό Νατάσα Πηλείδου έχοντας ως αντικείμενο συζήτησης τη ναυτιλιακή βιομηχανία και τα κατάλοιπα που της άφησε ο κορωνοϊός. Λίγες ώρες αργότερα ακολούθησε ο μίνι ανασχηματισμός, με την απερχόμενη πια υφυπουργό να καλείται να αναλάβει πλέον ένα πιο δύσκολο και απαιτητικό χαρτοφυλάκιο, αυτό της Ενέργειας, του Εμπορίου και της Βιομηχανίας. Στη βάση αυτών των νέων δεδομένων έγινε και η συζήτησή μας. Στόχος της νέας υπουργού Ενέργειας Εμπορίου και Βιομηχανίας είναι να αντιμετωπίσει και τους τρεις τομείς με τη δέουσα σημασία, όπως η ίδια αναφέρει. Πάντως, το πρώτο στοίχημα της συμμετοχής της στο κυβερνητικό σχήμα, φαίνεται να έχει κερδηθεί, με τη ναυτιλία να σημειώνει από τον Μάρτη του 2018 μεγάλη πρόοδο. Η κα Πηλείδου αφήνει, ωστόσο, το Υφυπουργείο σε μια κρίσιμη στιγμή, εν μέσω των επιπτώσεων του κορωνοϊού. Ο τομέας στέκεται ακόμα στα πόδια του, αλλά τα δυσκολότερα θα έρθουν, σε περίπτωση νέου κύματος πανδημίας, εκτιμά.

–Η πανδημία έχει προκαλέσει χάος στις αερομεταφορές. Έχει συμβεί το ίδιο και με τη ναυτιλιακή βιομηχανία;

–Η ναυτιλιακή βιομηχανία σε σχέση με τις αερομεταφορές είναι «πιο τυχερή», διότι αποτελεί την ραχοκοκαλιά του διεθνούς εμπορίου, το οποίο δεν μπορεί να σταματήσει. Επομένως παρά τις χίλιες δυσκολίες και τις πτώσεις στις τιμές και στα ναύλα, δεν σταμάτησαν πλήρως τις δραστηριότητές τους. Μόνο οι εταιρείες επιβατηγών και κρουαζιερόπλοιων επηρεάστηκαν σε τέτοιο βαθμό, όπου έπρεπε να καθηλωθούν. Και είναι αυτές οι εταιρείες που δέχτηκαν πολύ σοβαρό πλήγμα και είχαν απολύσεις. Ευτυχώς, αυτό δεν συνέβη στην Κύπρο, διότι δεν έχουμε μεγάλα γραφεία τέτοιων εταιρειών. Αρνητικά επηρεάστηκαν και οι άλλοι τομείς όπως τα πλοία μεταφοράς ξηρού φορτίου στα οποία σημειώθηκε πτώση μέχρι και 60% στα ναύλα. Αυτό σημαίνει ότι ευρύτερα θα έχουν μια πολύ σημαντική μείωση εσόδων. Από την άλλη τα πετρελαιοφόρα τάνκερ είχαν καλύτερες επιδόσεις όσο αφορά τα ναύλα λόγω του ότι το πετρέλαιο ήταν τόσο χαμηλό σε τιμή και δεν επηρεάστηκαν τόσο δυσμενώς, όμως οι πλείστες εταιρείες σε ένα βαθμό μικρό ή μεγάλο, επηρεάστηκαν αρνητικά.

–Υπήρχαν περιπτώσεις εταιρειών που ενώ ήταν σε σκέψεις να έρθουν Κύπρο άλλαξαν τα πλάνα τους, λόγω της πανδημίας;

–Όχι. Ακόμα και αυτές που θα έρχονταν να ανοίξουν γραφεία όπως οι ναυτασφαλιστικές, παρόλο που άλλαξαν τα δεδομένα, εντούτοις ήρθαν. Και εκείνοι που ήταν σε διαδικασία να πάρουν άδεια, κάποιες έχουν ολοκληρώσει, ενώ κάποιες είναι στα τελικά στάδια. Στο κομμάτι των εταιρειών, οι οποίες είναι εγγεγραμμένες στο φορολογικό μας σύστημα, έχουμε μάλιστα και μια μικρή αύξηση. Σίγουρα δεν είναι η αύξηση των προηγούμενων ετών αλλά δεν είχαμε μείωση και αυτό είναι πολύ σημαντικό. Βεβαίως, τα εισοδήματα των εταιρειών θα έχουν επηρεαστεί, αλλά το θετικό είναι ότι δεν έχουν φύγει από την Κύπρο είτε έχουν αλλάξει πλάνα λόγω κορωνοϊού.

> *Δεν θα μπορέσουν όλες οι εταιρείες να επιβιώσουν, αν υπάρξει ένα σοβαρό δεύτερο κύμα κορωνοϊού, διότι η ρευστότητα έχει αρχίσει να γίνεται βραχνάς.*

> *Κέρδισε πόντους η κυπριακή ναυτιλία εν μέσω πανδημίας, για τους χειρισμούς στο πρόβλημα που δημιουργήθηκε με το προσωπικό των πλοίων.*

> *Ελπίζω ότι θα καταφέρουμε να σημειώσουμε πρόοδο σε όλες τις πτυχές, χωρίς ιδιαίτερες καθυστερήσεις, αλλά αυτό θα το δείξει ο χρόνος και οι συνθήκες.*

–Θα συνεχίσει η επιβράδυνση στο διεθνές εμπόριο;

–Αυτό πιστεύω ότι θα εξαρτηθεί από την έκταση και τις επιπτώσεις ενός δεύτερου κύματος. Εάν δεν υπάρξει σοβαρό δεύτερο κύμα, πιστεύω ότι παρόλη την πολύ δύσκολη περίοδο που πέρασαν οι ναυτιλιακές εταιρείες, θα μπορέσουν να ανακάμψουν και σιγά σιγά θα επιστρέψουμε σε κάποια ομαλότητα το 2021. Εάν όμως υπάρξει σε οποιαδήποτε χώρα, και πάλι θα επηρεάσει τις εταιρείες που διεξάγουν εμπόριο παγκοσμίως.

–Θεωρείτε ότι αλλάζουν οι ισορροπίες στη ναυτιλία;

–Ήδη η περίοδος που προηγήθηκε ήταν δύσκολη με αρχή το 2008 και την παγκόσμια οικονομική κρίση από την οποία ουδέποτε η ναυτιλία ανέκαμψε πλήρως. Αν και οι πλοιοκτήτες είναι πολύ προσεκτικοί, δεν έχουν πλέον τα αποθέματα και πιστεύω δεν θα μπορέσουν όλες οι εταιρείες να επιβιώσουν αν υπάρξει ένα σοβαρό δεύτερο κύμα, διότι η ρευστότητα έχει αρχίσει να γίνεται βραχνάς. Επομένως, ναι μπορεί να υπάρχουν ανακατατάξεις ανά το παγκόσμιο, ειδικά γιατί και οι κυβερνήσεις πλέον δεν θα έχουν τη δυνατότητα να στηρίξουν τις εταιρείες στον βαθμό που στήριξαν την πρώτη φορά.

–Θα υπάρξει διαφοροποίηση στη συνεισφορά της ναυτιλίας στο ΑΕΠ μετά την πανδημία;

–Δεν νομίζω να υπάρξει ποσοστιαία αλλαγή επειδή έχουν επηρεαστεί όλοι οι τομείς. Θα υπάρξει, ωστόσο, σίγουρα διαφοροποίηση από πλευράς της καθαρής συνεισφοράς. Δηλαδή το 2019 είχαμε τη μεγαλύτερη αύξηση που σημειώθηκε ποτέ στα έσοδα από την πλοιοδιαχείριση, κάτι που δυστυχώς δεν θα υπάρχει φέτος.

–Γνωρίζουμε ότι υπάρχει σοβαρό πρόβλημα με το προσωπικό που έμεινε δεσμευμένο μέχρι και ένα χρόνο πάνω σε πλοία λόγω κορωνοϊού. Πλέον ένα μεγάλο μέρος των ναυτικών πρέπει να αποδεσμευτεί. Μπορεί αυτό να απειλήσει το παγκόσμιο εμπόριο;

–Όλες οι ανακοινώσεις που βγαίνουν από τους διάφορους οργανισμούς προειδοποιούν ότι το διεθνές εμπόριο μπορεί να φτάσει μέχρι και σε αδιέξοδο λόγω του ότι δεν γίνονται οι αλλαγές πληρωμάτων. Διότι όταν ένα πλοίο έχει εγκλωβισμένους ναυτικούς για μήνες ή χρόνο, και όταν οι ναυτικοί πλέον βρίσκονται σε τέτοια ψυχολογική κατάσταση που αποτελεί και απειλή για την ασφάλεια του πλοίου, οι ίδιοι οι πλοιοκτήτες δεν θέλουν να διεξάγουν την δραστηριότητα. Αντιλαμβάνονται και το ρίσκο και τον κίνδυνο για τα άτομα και για το πλοίο και για όλους τους εμπλεκόμενους, να γίνεται αυτή η δραστηριότητα χωρίς τις απαραίτητες συνθήκες ασφαλείας.

–Πώς χειρίζεται η Κύπρος το θέμα;

-Πρέπει να πω ότι η Κύπρος προτοπόρησε σε αυτό το κομμάτι. Από την πρώτη στιγμή μετά τις συστάσεις από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό, την Ε.Ε., τον ILO (International Labour Organisation) και την ITF (International Transport Federation), σε αντίθεση με άλλες χώρες, αναγνωρίσαμε αμέσως τους ναυτικούς ως βασικούς εργαζόμενους στον τομέα των μεταφορών και εφαρμόσαμε διαδικασίες αλλαγής πληρωμάτων. Πράγμα το οποίο εκτιμήθηκε ιδιαίτερα και από τον διεθνή ναυτιλιακό οργανισμό και από άλλους σημαντικούς οργανισμούς στη ναυτιλία. Μας εξέπληξε δε η τεράστια ανταπόκριση των εταιρειών. Υπήρχαν πάρα πολλά αιτήματα για αλλαγές πληρωμάτων στην Κύπρο, παρά τις δυσκολίες με τις πτήσεις και παρά το γεγονός ότι η Κύπρος δεν έχει μεγάλα και κεντρικά αεροδρόμια. Σίγουρα βοήθησε και το γεγονός ότι στην Κύπρο καταφέραμε να συγκρατήσουμε τον ιό και έχουν γίνει σταδιακές χαλαρώσεις όσο αφορά τις διαδικασίες που χρησιμοποιούμε. Πλέον με το άνοιγμα των αεροδρομίων εντείνεται το ενδιαφέρον, διότι υπάρχει και πιο μεγάλη ευκολία στα αεροπορικά ταξίδια για τα πληρώματα που έρχονται. Επομένως συνεχίζονται οι ανταλλαγές, πάνε άτομα στα σπίτια τους κάτι που είναι πολύ σημαντικό και από ανθρωπιστικής άποψης αλλά συνεισφέρει και στην οικονομία γενικότερα.

–Άρα κέρδισε πόντους η Κύπρος μέσα από αυτή την κατάσταση;

–Πιστεύω πως ναι. Είχαμε αρκετά μεγάλη προβολή στον εξειδικευμένο ναυτιλιακό Τύπο όσο αφορά το θέμα με την Κύπρο να χρησιμοποιείται αρκετές φορές ως υπόδειγμα σε σχέση με τις διαδικασίες που εφάρμοσε.

«Πρέπει επιτέλους να αισθανθούμε άνετα ότι δεν είναι εφήμερη η επιτυχία μας λόγω της ίδρυσης του Υφυπουργείου, αλλά ότι το ενδιαφέρον των εταιρειών βασίζεται στις πολιτικές και τις αλλαγές που έχουν γίνει», τονίζει η Νατάσα Πηλείδου.

Λίγο πριν από την αλλαγή σκυτάλης

–Λίγο πριν αποχωρήσετε, ποιος είναι ο απολογισμός στα δυόμισι χρόνια που βρίσκεστε στο ΠΠδάλιο;

-Όλο αυτό το διάστημα δουλέψαμε πάρα πολύ σκληρά ως ομάδα. Θα έλεγα ότι αυτό που παίρνω μαζί μου είναι η ομαδικότητα και ο ενθουσιασμός με τον οποίο συνεισφέραμε όλοι για να πετύχουμε τους στόχους μας. Κάναμε αρκετά μεγάλα βήματα μπροστά όσο αφορά την ανταγωνιστικότητα και του νηολογίου, την επέκταση του φορολογικού συστήματος και την αλλαγή της πολιτικής για τη νηολόγηση, με την αλλαγή των τελών με την 24ωρη εξυπηρέτηση και με την αυτοματοποίηση. Νομίζω ότι μπορούμε να κτίσουμε πάνω σε αυτό, να έχουμε μια σταθερή πορεία και επιτέλους να αισθανθούμε άνετα ότι δεν είναι εφήμερη η επιτυχία μας λόγω της ίδρυσης του Υφυπουργείου, αλλά ότι το ενδιαφέρον των εταιρειών βασίζεται στις πολιτικές και τις αλλαγές που έχουν γίνει. Είμαι σίγουρη ότι ο νέος υφυπουργός, ο οποίος γνωρίζει πάρα πολύ καλά όλα τα θέματα και ο οποίος είναι πολύ έμπειρος πρεσβευτής της κυπριακής ναυτιλίας στην Ευρώπη, ότι θα κάνει εξαιρετική δουλειά σε όλα τα μέτωπα.

–Τι θα πρέπει να τρέξει ως προτεραιότητα ο νέος Υφυπουργός;

-Υπάρχουν πάρα πολλά πρότζεκτ τα οποία τρέχουν, όπως για παράδειγμα αυτά που αφορούν την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, ή την εγγραφή πλοίων που αναμένεται να ολοκληρωθεί με το πέρας του καλοκαιριού. Υπάρχει το θέμα της αυτοματοποίησης της διαδικασίας νηολόγησης και η αναβάθμιση συστημάτων αλλά και του εξοπλισμού του Υφυπουργείου. Όλα αυτά πρέπει να γίνουν σύντομα για να μπορέσουμε να παραμείνουμε ανταγωνιστικοί. Στα περιβαλλοντικά ζητήματα γίνονται τεράστιες συζητήσεις οι οποίες σίγουρα θα συνεχιστούν. Επίσης, πρόκληση είναι η ενδυνάμωση της παρουσίας μας στο εξωτερικό. Έχουμε κάνει προσπάθεια για να ενδυναμώσουμε την παρουσία και πρέπει να συνεχιστεί αυτή η προσπάθεια της περαιτέρω στελέχωσης αυτών των γραφείων, που σίγουρα είναι μια δύσκολη προσπάθεια σε περιόδους κρίσης.

Από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μέχρι τουρκικές προκλήσεις

–Πώς βλέπετε τη μετάβαση από το Υφυπουργείο Ναυτιλίας στο Υπουργείο Ενέργειας, ένα εντελώς διαφορετικό, σαφώς πιο απαιτητικό και δύσκολο χαρτοφυλάκιο;

–Θα είναι βεβαίως μια μεγάλη πρόκληση αλλά προτίθεμαι εργαστώ πολύ σκληρά και να κάνω ό,τι μπορώ.

–Ποιες αναμένετε να είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις;

–Οι τουρκικές προκλήσεις σίγουρα. Είναι κάτι που δεν αφορά μονόπλευρα το Υπουργείο Ενέργειας Εμπορίου και Βιομηχανίας αλλά και ευρύτερα την Κυπριακή Δημοκρατία, την εξωτερική μας πολιτική, επομένως αναμφίβολα εκείνη είναι η μεγαλύτερη πρόκληση και απαιτεί συντονισμό και συνεννόηση και συνεργασία με πολλές υπηρεσίες του κράτους, τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, και τον υπουργό Εξωτερικών. Από εκεί και πέρα, οι προκλήσεις είναι πάρα πολλές και στα περιβαλλοντικά θέματα και τις ανανεώσιμες πηγές και στον χρόνο υλοποίησης πολλών έργων που είναι σε προτεραιότητα που αφορούν και το υγροποιημένο αέριο και τον αγωγό Eastmed. Υπάρχει και η πτυχή του εμπορίου, η οποία είναι σημαντική, αλλά και της βιομηχανίας. Πιστεύω ότι μπορεί να χρησιμοποιηθούν κίνητρα, τα οποία να δώσουν ώθηση στο εμπόριό μας να προωθήσουν τα προϊόντα μας, τις κυπριακές εταιρείες και αυτές που έρχονται από το εξωτερικό. Ευελπιστώ ότι θα μπορέσουμε να σημειώσουμε πρόοδο σε όλες αυτές τις πτυχές, όχι μόνο στην ενέργεια, κομμάτι που σίγουρα καταναλώνει πολύ χρόνο.

–Ειδικότερα για το θέμα των ΑΠΕ που είναι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος παγκοσμίως λόγω και της κλιματικής αλλαγής, γίνονται αρκετά κατά την άποψη σας από πλευράς μας;

–Πιστεύω ότι έχουν γίνει πάρα πολλά, αλλά μπορούν να γίνουν ακόμη περισσότερα. Πρόκειται για έναν καινούργιο τομέα για όλο τον κόσμο, είναι ο τομέας του μέλλοντος, και σίγουρα πρέπει οι σχεδιασμοί μας να περιλαμβάνουν σταδιακή απεξάρτηση από τις μη ανανεώσιμες πηγές και τη μετάβαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Υπάρχουν πολλοί τομείς στους οποίους μπορεί να γίνει πρόοδος και δεν το λέω μόνο για την Κύπρο αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Πιστεύω ότι η Ε.Ε. θα συνεχίσει να έχει πολύ απαιτητικούς στόχους σε αυτό το κομμάτι, και όλες οι χώρες της Ε.Ε. θα πρέπει να διαμορφώσουν την πολιτική τους ούτως ώστε να λάβουν υπόψη αυτές τις πολιτικές.

–Γνωρίζουμε ότι υπήρξαν θέματα όπως το χαλούμι για τα οποία ο απερχόμενος Υπουργός δέχτηκε μεγάλη κριτική, αφού παραγκωνίστηκε στην σκιά των ενεργειακών εξελίξεων. Εσείς θα είστε πρώτα υπουργός Ενέργειας και μετά Εμπορίου και Βιομηχανίας;

–Δύσκολη ερώτηση και σίγουρα δεν είναι κάτι που μπορεί να κρίνει κάποιος χωρίς να είναι εκεί. Αυτό που βλέπω και από το Υφυπουργείο Ναυτιλίας είναι ότι ενώ υπάρχει ο στρατηγικός σχεδιασμός και οι στόχοι και η υλοποίηση μιας ευρύτερης στρατηγικής, υπάρχουν παράλληλα και τα επείγοντα θέματα τα οποία δυστυχώς πρέπει να χειριστεί κάποιος εκείνη την ώρα. Επομένως, σίγουρα όλοι ελπίζουν να μπορούν, σε οποιοδήποτε χαρτοφυλάκιο να διαχειριστούν όλα τα θέματα με την ίδια αποτελεσματικότητα, αλλά δυστυχώς η πραγματικότητα εκτροχιάζει λίγο τα σχέδια. Ελπίζω ότι θα καταφέρουμε να σημειώσουμε πρόοδο σε όλες τις πτυχές, χωρίς ιδιαίτερες καθυστερήσεις, αλλά αυτό θα το δείξει ο χρόνος και οι συνθήκες. Ειδικά στην εξωτερική πολιτική και τη γεωπολιτική κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε, υπάρχουν θέματα και συμβάντα που είναι εκτός του δικού μας προγραμματισμού και του δικού μας ελέγχου.

Σε υψηλή πτήση ο Αναστασιάδης με 60% αποδοχή

Ο Νικόλας πρώτος σε δημοτικότητα αρχηγός με 41%, ο Αβέρωφ ακολουθεί με 30%, ο Άντρος στο 28% και ο Σιζόπουλος στο 22%

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΒΡΥΩΝΙΔΗ**

Η αποτελεσματική διαχείριση της πανδημίας εκτόξευσε τη δημοτικότητα του προέδρου και έθεσε τη διακυβέρνηση Αναστασιάδη σε ηγετική πλέον τροχιά. Πολίτες από όλο το ιδεολογικό φάσμα επικροτούν τόσο τη διαχείριση του υγειονομικού πρωτοκόλλου όσο και τις ενέργειες αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών. Οι προσπάθειες καταπολέμησης της πανδημίας ανέδειξαν πρωταγωνιστές το επιστημονικό δυναμικό της χώρας, ενώ πρόσθετα οι πολίτες αποδίδουν τα εύσημα στον υπουργό Υγείας αλλά και στον υπουργό Οικονομικών. Αντίστροφη πορεία ακολούθησαν τα κόμματα της αντιπολίτευσης, αφού αντιμετωπίζουν την οξύτητα των επικρίσεων των πολιτών, ακόμα και των ίδιων των ψηφοφόρων τους, για τη στάση τους στη συζήτηση των νομοσχεδίων για την οικονομία. Η επανεκκίνηση της οικονομίας είναι το μεγάλο στοίχημα για την κυβέρνηση Αναστασιάδη, αφού ένα μεγάλο μέρος των πολιτών υπέστη μείωση των εισοδημάτων του. Οι επόμενοι μήνες θα είναι κρίσιμοι για κυβέρνηση και ΔΗΣΥ, αφού όλες οι εκλογές τα τελευταία χρόνια κρίθηκαν με βάση την οικονομική προοπτική και ανάπτυξη. Εάν η οικονομία ανακάμψει, θα καρπωθούν τα οφέλη από τη διαχείριση της πανδημίας, εάν όχι έπονται προβλήματα και αναταράξεις στο πολιτικό σκηνικό.

Διαχείριση πανδημίας

Η πλειοψηφία (82%) επικροτεί τα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας, με μόλις 18% να τα κρίνουν αρνητικά. Οι θετικές κρίσεις επικρατούν πλειοψηφικά σε όλους τους κομματικούς χώρους φθάνοντας στο εκπληκτικό 96% στο ΔΗΣΥ, 78% στο ΑΚΕΛ και 87% στο ΔΗΚΟ. Με ισχυρό θετικό πρόσημο αξιολογούνται και τα μέτρα αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών της κρίσης. Επτά στους δέκα πολίτες επιδοκιμάζουν τα μέτρα ενώ 30% έχουν αντίθετη άποψη. Η έγκριση των μέτρων είναι διάχυτη τόσο στους ψηφοφόρους του ΔΗΣΥ (91%) όσο και του ΑΚΕΛ (58%) και ΔΗΚΟ (72%). Διαμετρικά αντίθετη η αξιολόγηση της στάσης των κομμάτων της αντιπολίτευσης στη συζήτηση των νομοσχεδίων στήριξης της οικονομίας με την πλειοψηφία (58%) να επικρίνει τη στάση των κομμάτων. Είναι εμφανές ότι η κυβερνητική προσέγγιση αντανακλούσε τις προσδοκίες των πολιτών και προφανώς ανέμεναν πιο συναινετική στάση από την αντιπολίτευση.

Η επόμενη μέρα

Η πανδημία πλήττει αισθητά την κατανομή του εισοδήματος και διευρύνει τις οικονομικές ανισότητες. Το 45% των εργαζόμενων υπέστη μείωση εισοδημάτων και ένα επιπλέον 4% απώλεσε όλα τα εισοδήματα. Η οριακή πλειοψηφία (51%) έχει θετικές προσλαμβάνουσες για την ικανότητα της κυβέρνησης να εφαρμόσει μέτρα οικονομικής ανάπτυξης. Όμως, ένα εξίσου σημαντικό μέρος των πολιτών της τάξης του 46% είναι απαισιόδοξο, με την αβεβαιότητα να αγγίζει το 56% στους νέους 18-34 ετών.

Πρόεδρος και κυβέρνηση

Ο πρόεδρος κεφαλοποιεί τις θετικές επιδόσεις στη διαχείριση της κρίσης, κερδίζοντας την έγκριση της πλειοψηφίας των πολιτών. Η δημοτικότητά του κατέγραψε ρεκόρ θητείας με εντυπωσιακή αύξηση 21 μονάδων σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2019. Ο πρόεδρος είναι ο μόνος πολιτικός με θετικό ισοζύγιο κρίσεων κερδίζοντας 63% θετικές κρίσεις έναντι 34% αρνητικών. Βασικό του στήριγμα είναι ασφαλώς ο ΔΗΣΥ με 97% θετικές κρίσεις. Στο ΑΚΕΛ οι θετικές κρίσεις κάθε άλλο παρά ευκαταφρόνητες είναι, αφού κυμαίνονται στο 33%, ενώ κερδίζει 69% στο ΔΗΚΟ και 59% στην ΕΔΕΚ. Αξιοσημείωτη και η επίδοση του προέδρου στον δείκτη έγκρισης εκτέλεσης των καθηκόντων του. Ο δείκτης αυξήθηκε θεαματικά στο 60% σε σύγκριση με μόλις 37% τον Απρίλιο του 2019 και υπερβαίνει κατά 24 μονάδες το ποσοστό που κατέγραψε στον πρώτο γύρο των εκλογών του 2018. Στον χώρο του ΔΗΣΥ, ο δείκτης αγγίζει το εκπληκτικό 95%, που δείχνει όχι απλώς αποδοχή, αλλά μια σχέση καθολικής αφοσίωσης. Στα υπόλοιπα κόμματα κυμαίνεται στο 35% για το ΑΚΕΛ, στο 56% για το ΔΗΚΟ και στο 59% για την ΕΔΕΚ. Ακόμα και η αξιολόγηση της κυβέρνησης, που στο παρελθόν χώλαινε, βελτιώθηκε. Συγκριτικά με τον Απρίλιο του 2019 οι θετικές κρίσεις αυξήθηκαν κατά 19 μονάδες, φθάνοντας το 45%. Αντίθετα, 54% δεν είναι ικανοποιημένοι με την απόδοση της κυβέρνησης, με το αντίστοιχο ποσοστό στο ΑΚΕΛ να κυμαίνεται στο 77% και στο ΔΗΚΟ στο 63%.

Πολιτικοί αρχηγοί-Βουλή

Όλοι οι πολιτικοί αρχηγοί δέχονται πλειοψηφική ροή αρνητικών κρίσεων και με εξαίρεση τον Νικόλα Παπαδόπουλο, οι υπόλοιποι καταγράφουν καταθλιπτικά ποσοστά δημοτικότητας που περιορίζονται στον ιδεολογικό τους χώρο χωρίς ερείσματα αποδοχής σε άλλους. Ο Ν. Παπαδόπουλος κατατάσσεται πρώτος σε δημοτικότητα με 41%, ο Αβέρωφ Νεοφύτου ακολουθεί με 30%, ο Άντρος Κυπριανού στο 28% και ο Μαρίνος Σιζόπουλος στο 22%. Η Βουλή πέφτει σχεδόν στα όρια της ανυποληψίας, ενώ το επίπεδο των βουλευτών έχει καταποντιστεί. Επτά στους δέκα πολίτες επικρίνουν το έργο της Βουλής, ενώ η πλειοψηφία του εκλογικού σώματος θεωρεί τους βουλευτές κατώτερους των περιστάσεων.

Αλλάζει ο εκλογικός χάρτης

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας από την κυβέρνηση έφερε αναγέννηση του ΔΗΣΥ, μετά το παραστράτημα των πρόσφατων ευρωεκλογών. Η εκλογική επιρροή του ΔΗΣΥ βελτιώθηκε αισθητά και διατηρεί μια απόσταση ασφαλείας, από το ΑΚΕΛ που ναι μεν βελτιώνεται, όχι όμως αποφασιστικά. Το ΔΗΚΟ με βάση τα σημερινά δεδομένα, φαίνεται ότι θα κινηθεί περίπου στα όρια των εκλογικού αποτελέσματος του 2016, χωρίς να αποκλείονται μεταβολές στο ούτως ή άλλως ασταθές πολιτικό περιβάλλον. Για την τέταρτη θέση, παρατηρείται συνωστισμός κομμάτων, με ισοδύναμα ποσοστά, που καθιστούν απίθανη την όποια πρόβλεψη. Η ΕΔΕΚ, το ΕΛΑΜ και οι Οικολόγοι, αγωνίζονται σκληρά για την είσοδό τους στη νέα Βουλή, κερδίζοντας σήμερα ποσοστά που μόλις διασφαλίζουν τα όρια του εκλογικού μέτρου. Η Συμμαχία και η Αλληλεγγύη φαίνεται ότι δεν μπορούν να αντισταθούν στις πιέσεις που δέχονται και μάλλον θα κατηφορίσουν από τον Όλυμπο, ενώ διαφαίνονται προοπτικές εκπροσώπησης στη νέα Βουλή για τη ΔΗΠΑ. Η εκλογική επιρροή του ΔΗΣΥ κυμαίνεται στο 24,7% με τη διευκρινισμένη ψήφο να φθάνει στο 33%. Η συσπείρωση είναι εξαιρετικά θετική για τα χρονικά δεδομένα και αγγίζει το 85%. Ο ΔΗΣΥ κερδίζει ψήφους από σχεδόν όλα τα κόμματα, με έμφαση το 50% που μετακινείται από την Αλληλεγγύη. Το ΑΚΕΛ, σε σύγκριση με προηγούμενες δημοσκοπήσεις έχει βελτιώσει οριακά την εκλογική του επιρροή που κυμαίνεται στο 16,2% και στο 21,8% στη διευκρινισμένη ψήφο. Η συσπείρωση (74%), παρόλο που ο δρόμος προς τις εκλογές είναι ακόμα μακρύς, δεν είναι ικανοποιητική. Οι μετακινήσεις προς το ΑΚΕΛ είναι πενιχρές σε σύγκριση με τον ΔΗΣΥ με τη σημαντικότερη να προέρχεται από την ΕΔΕΚ. Το ΔΗΚΟ κερδίζει 9,3% και με τη διευκρινισμένη ψήφο ανεβαίνει στο 12,5%. Η συσπείρωση είναι στο 69%, αρκετά ικανοποιητική για τα δεδομένα του κόμματος. Το ΔΗΚΟ κερδίζει σημαντικά ποσοστά από τη Συμμαχία, την ΕΔΕΚ και τους Οικολόγους, ενώ έχει απώλειες από ΔΗΠΑ και ΔΗΣΥ. Η ΕΔΕΚ είναι οριακά μπροστά από το ΕΛΑΜ και τους Οικολόγους με 3,2% και 4,2% στη διευκρινισμένη ψήφο και έχει εξαιρετικά χαμηλή συσπείρωση, οι πολλαπλές εκροές σε όλα σχεδόν τα κόμματα και μεγάλο ποσοστό αναποφάσιστων. Το Κίνημα Οικολόγων και το ΕΛΑΜ ισοβαθμούν με 3% και 4% αντίστοιχα στη διευκρινισμένη ψήφο. Όσον αφορά τη ΔΗΠΑ κερδίζει 2,3% και 3,1% και θέτει υποψηφιότητα για εκπροσώπηση στη νέα Βουλή.

Ο κ. Μιχάλης Βρυωνίδης είναι διευθύνων σύμβουλος της Symmetron Market Research.

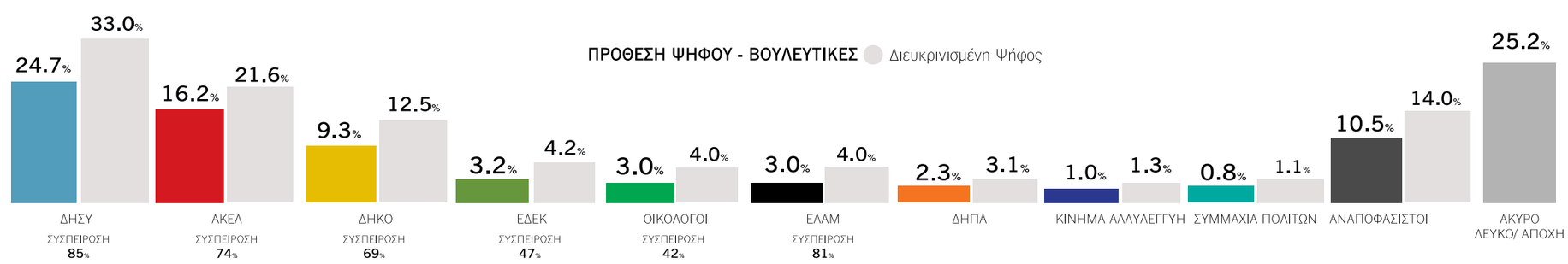

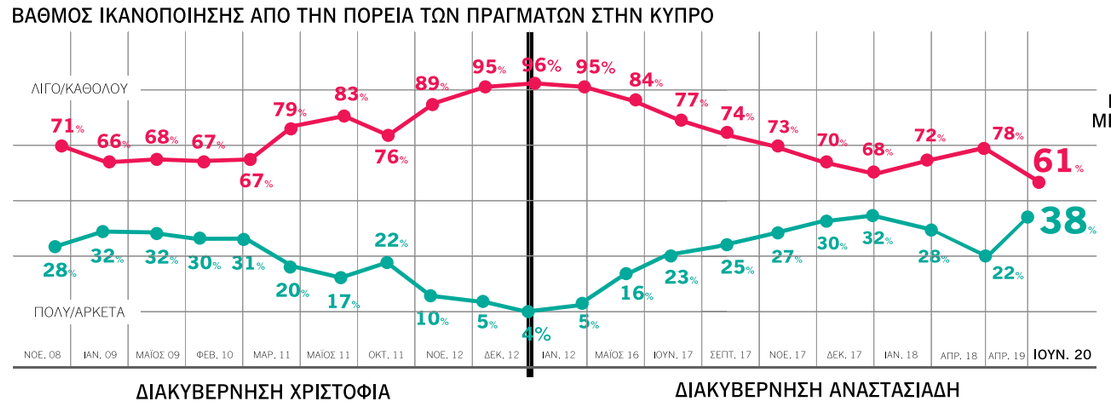

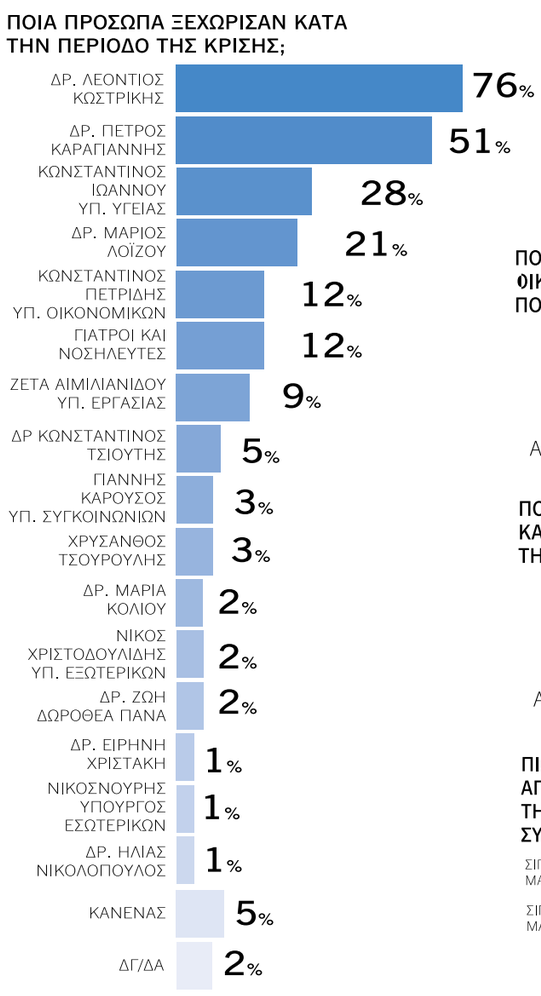

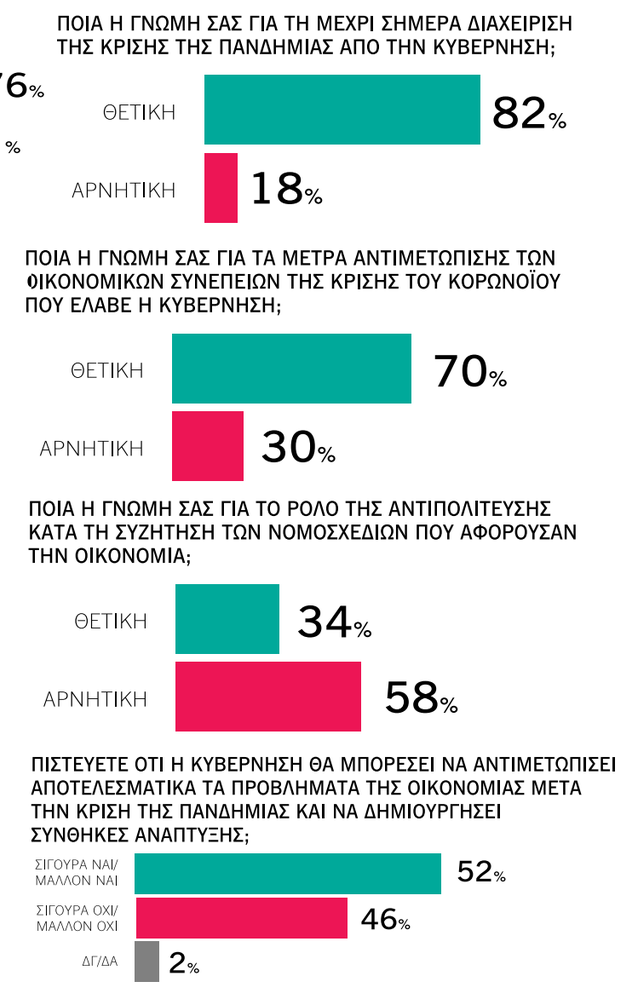

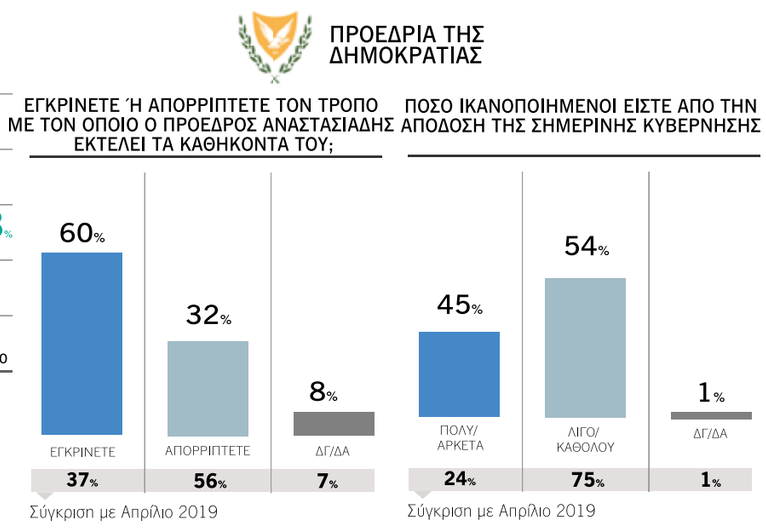

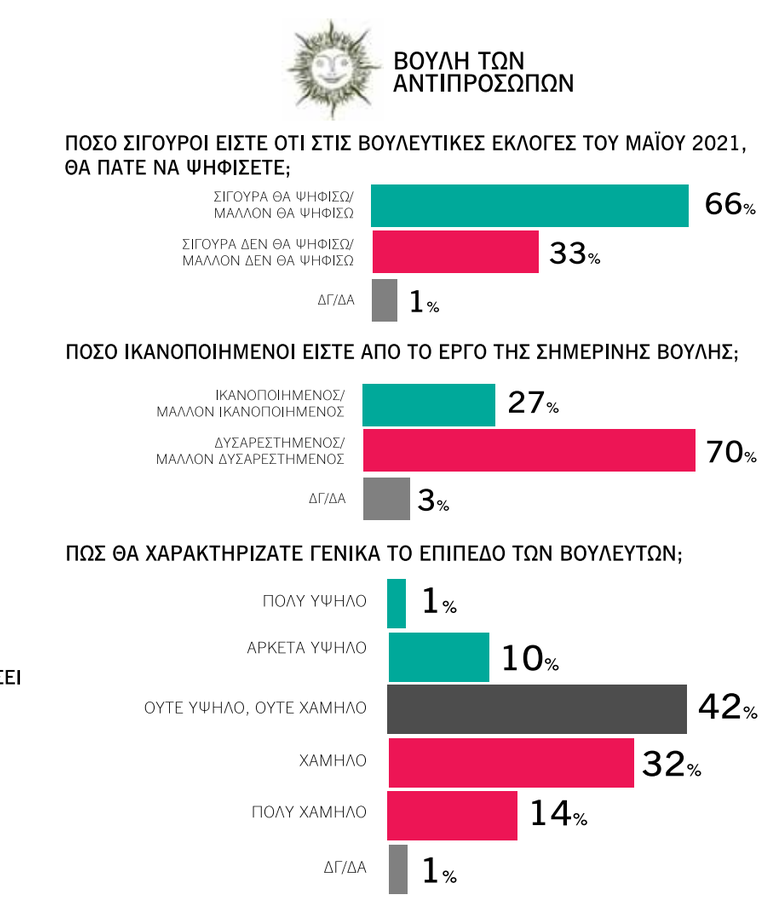

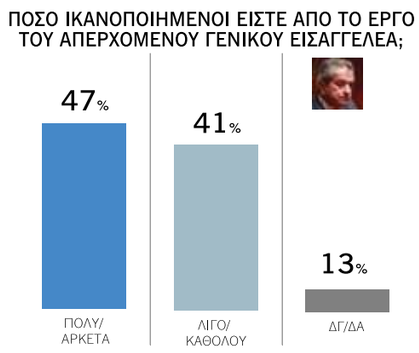

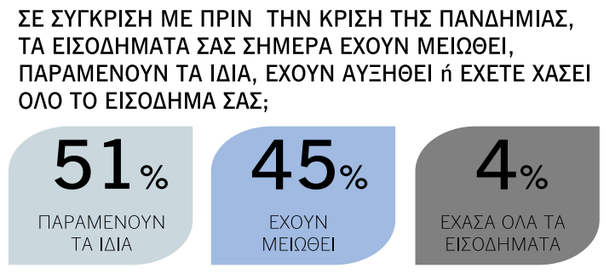

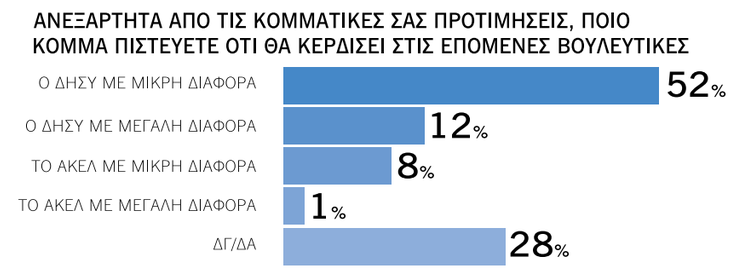

Ταυτότητα έρευνας

Ανάθεση: Καθημερινή Κυπριακή Πολιτική & Οικονομική Εφημερίδα ΛΤΔ. **Γραφείο:** Symmetron Market Research, μέλος ESOMAR. **Ημερομηνία Διεξαγωγής:** 19-25 Ιουνίου 2020. **Κάλυψη:** Παγκύπρια αστικές και αγροτικές περιοχές, άνδρες και γυναίκες 18 ετών και άνω. **Μέγεθος Δείγματος:** 600 άτομα. **Μέθοδος Δειγματοληψίας:** Τυχαία στρωματοποιημένη δειγματοληψία. **Συλλογή Δεδομένων:** Τηλεφωνικές συνεντεύξεις με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου. **Τυπικό Περιθώριο Απόκλισης:** 95% βαθμός εμπιστοσύνης, περιθώριο απόκλισης +/- 4,0

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ / Symmetron Market Research

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΤΗΝ «Κ»

Δεν θέλουμε την Κύπρο ένα απέραντο κέντρο φιλοξενίας

Τα τελευταία γεγονότα συνηγορούν πως η παλιά Λευκωσία έχει γκετοποιηθεί, αναφέρει ο Νίκος Νουρής στην «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Την έντονη ανησυχία της κυβέρνησης για τη διαχείριση του μεταναστευτικού ζητήματος, ξεδιπλώνει στη συνέντευξή του στην «Κ», ο υπουργός Εσωτερικών Νίκος Νουρής. Ο κ. Νουρής με αφορμή τα πρόσφατα γεγονότα στην παλιά Λευκωσία κάνει λόγο για φαινόμενα γκετοποίησης. Απορρίπτει τις επικρίσεις που δέχθηκε η κυβέρνηση για τις συνθήκες κράτησης σε κέντρα φιλοξενίας, ενώ τοποθετείται προσεκτικά απέναντι στα κόμματα και τις φωνές διαμαρτυρίας στο μεταναστευτικό. Για τις καταγγελίες σεξουαλικής κακοποίησης σε κέντρα φιλοξενίας, ο κ. Νουρής δηλώνει ότι οι υπηρεσίες του κράτους δεν είχαν ιδέα, ενώ εμφανίζεται ενοχλημένος από τη διαχείριση του όλου θέματος από

> *Μας ξενίζει αρμόδιος λειτουργός της Υπατης Αρμοστείας να γνωρίζει από την προπερασμένη Πέμπτη μια τέτοια καταγγελία και να επιλέγει να την ανακοινώσει δημοσίως, γνωρίζοντας ότι συμβαίνουν δύο συγκεκριμένα πράγματα.*

Η Κύπρος από μόνη της δεν μπορεί να επωμισθεί το δυσβάσταχτο κόστος του μεταναστευτικού, τονίζει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο υπουργός Εσωτερικών Νίκος Νουρής.

λειτουργό της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών.

–Συμφωνείτε με την άποψη πως η παλιά Λευκωσία έχει μετατραπεί σε γκέτο;

–Τα γεγονότα επιβεβαιώνουν αυτή τη θέση ότι και η Λευκωσία και άλλα αστικά κέντρα με τη συνάθροιση πολλών μεταναστών, παράνομων ή νόμιμων, σε όχι κατάλληλα για ανθρώπινη διαβίωση κτίρια, δημιουργούν αυτό που στη διεθνή ορολογία ονομάζεται γκετοποίηση. Το πρόσφατο παράδειγμα της Χλώρακας μας ανησυχεί. Ήδη προσπαθούμε να αξιολογήσουμε τον πληθυσμό των μεταναστών εκεί, έχουμε εικόνα για το ποιοι παραμένουν νόμιμα και ποιοι παράνομα, αλλά κάτι ανάλογο συμβαίνει και στη Λευκωσία. Είναι η πρόθεσή μου να απευθύνω πρόσκληση στους δημάρχους των τεσσάρων μεγάλων αστικών κέντρων για να συζητήσουμε τα συγκεκριμένα θέματα. Για την ώρα, κάθε άνθρωπος που διαμένει σε αυτή τη χώρα δεν θέλει να βλέπει περιστατικά όπως αυτό που συνέβη πρόσφατα στη Λευκωσία, που δεν ήταν το μοναδικό. Ως κυβέρνηση οφείλουμε, με τις πολιτικές μας στο μεταναστευτικό, να παράσχουμε και τη μέγιστη προστασία στους νόμιμους κατοίκους. Αυτός είναι και ο στόχος της νέας μεταναστευτικής μας πολιτικής.

–Γιατί γίνεται τελευταία τόσο θόρυβος με το κέντρο φιλοξενίας Πουρνάρα, υπάρχει πρόβλημα;

–Θεωρώ ότι το μεταναστευτικό ζήτημα είναι ούτως ή άλλος πρόβλημα και στη διαχείρισή του μια εξαιρετικά δύσκολη περίπτωση. Όσον αφορά το κέντρο υποδοχής στην Πουρνάρα, για δύο μήνες παρέμεινε κλειστό, συμμορφούμενο απόλυτα με τα υγειονομικά πρωτόκολλα σχετικά με τη διακίνηση όλων των διαμενόντων στην Κυπριακή Δημοκρατία. Από εκεί και μετά όταν ξεπεράσαμε τα προβλήματα, με τα θέματα υγείας και αναφέρομαι στη δερματική πάθηση της ψώρας και έχουμε στην κατοχή μας το λευκό πιστοποιητικό ιατρού, στις 13 Ιουνίου το κέντρο επανήλθε στην προ της πανδημίας λειτουργία του. Επομένως θεωρώ ότι δεν υπάρχει κάποιο πρόβλημα.

–Η εμφάνιση δερματικών νόσων έχει να κάνει με τις υγειονομικές συνθήκες;

–Καθόλου. Είναι αποδεδειγμένα επιστημονικά, το έχουν πει και στη Βουλή η ψώρα δεν έχει καμία σχέση με τις συνθήκες διαβίωσης. Είναι μια πάθηση δερματολογική, μεταδοτική, η οποία είναι εξαιρετικά δύσκολη στην αντιμετώπισή της. Χρειάζεται, μεταξύ άλλων, σε καθημερινή βάση βράσιμο στους 100 βαθμούς όλων των κλινοσκεπασμάτων, του ατομικού ρουχισμού, ψεκασμό και απολύμανση των χώρων διαβίωσης. Αυτή η μεθοδολογία θα πρέπει να ακολουθεί για ένα διάστημα 15 ημερών. Αυτό ακριβώς πράξαμε. Τα 36 κρούσματα που είχαμε αρχικά, σταδιακά μειώθηκαν και πετύχαμε την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Μηδενικά κρούσματα

–Με αυτά τα δεδομένα εσείς διαβεβαιώνετε πως οι υγειονομικές συνθήκες είναι αυτές που πρέπει να είναι;

–Πάντοτε υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Μιλάμε για ένα κέντρο φιλοξενίας μεταναστών, δεν μιλάμε για ξενοδοχειακή μονάδα, σας παραπέμπω στα υπόλοιπα κέντρα φιλοξενίας στην Ευρώπη, θεωρώ ότι είμαστε σε πολύ καλύτερη κατάσταση. Οι άνθρωποι του Υπουργείου Εσωτερικών που θέλω να του ευχαριστήσω και πάλι, κατάφεραν να αντιμετωπίσουν, το απέδειξαν και κρινόμαστε εκ του αποτελέσματος, πως έκαναν πολύ καλή δουλειά. Πρώτον πετύχαμε και στα δύο κέντρα φιλοξενίας (Πουρνάρα και Κοφίνου) να έχουμε μηδενικά κρούσματα κορωνοϊού, δεύτερον έχουμε συνεχόμενα κρούσματα λανθάνουσας φυματίωσης γίνονται όλες οι εξετάσεις, έχουμε καλή συνεργασία με το κέντρο υγείας της Κυπερούντας στο οποίο παραπέμπονται οι πάσχοντες.

–Το Υπουργείο Εσωτερικών γνώριζε για περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων σε κέντρα φιλοξενίας;

–Ούτε εγώ, ούτε η Επίτροπος Προστασίας του Παιδιού, ούτε οι υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, ούτε ο γιατρός του κέντρου, ούτε οι υπεύθυνοι που διαχειρίζονται το κέντρο, ούτε οι υπάλληλοι του

> *Η βοήθεια που παραχωρήθηκε στη Δημοκρατία από το 2014 έως το 2020 μπορεί για κάποιους να φαντάζει ως ένα μεγάλο νούμερο, όμως, η Κύπρος χρειάζεται περισσότερους οικονομικούς πόρους.*

Υπουργείου Εσωτερικών είχαν την οποιαδήποτε ενημέρωση. Για εμάς είναι πάρα πολύ σοβαρό να εκστομίζονται τέτοιες καταγγελίες. Έχω ζητήσει διοικητική έρευνα, ορίζοντας ερευνώντα λειτουργό και η αστυνομία αυτεπάγγελτα έχει προχωρήσει στη λήψη καταθέσεων. Πέραν από τη σοβαρότητα του θέματος, εάν συμβαίνει κάτι ανάλογο θα πρέπει να προστατεύσουμε τα παιδιά, είναι και σημαντικό να ξέρουμε εάν ευσταθούν οι συγκεκριμένες καταγγελίες. Ξενίζει σε εμάς αρμόδιος λειτουργός της Ύπατης Αρμοστείας να γνωρίζει από την προπερασμένη Πέμπτη μια τέτοια καταγγελία και να επιλέγει να την ανακοινώσει δημοσίως, γνωρίζοντας ότι συμβαίνουν δύο συγκεκριμένα πράγματα. Πρώτον με αυτή την καθυστέρηση έχει αφήσει απροστάτευτα αυτά τα παιδιά και δεύτερον υπάρχει σαφέστατη πρόνοια στο περί σεξουαλικής καταπολέμησης νόμο, ότι η γνώση μια τέτοιας καταγγελίας και η παράληψη να την αναφέρεις συνιστά σοβαρό ποινικό αδίκημα που τιμωρείται ακόμα και με φυλάκιση. Εμείς θα τρέξουμε την ερευνά μας, μέχρι τέλους και θέλω να πω, πως μέχρι σήμερα σε κανένα από τα δύο κέντρα δεν είχαμε ανάλογες καταγγελίες.

Λίγα τα €100 εκατ. από Ευρωπαϊκή Ενωση

–Το ύψος των κονδυλίων που έχει πάρει η Κύπρος από την Ε.Ε. για το μεταναστευτικό καλύπτουν τις πραγματικές ανάγκες;

–Την εξαετία 2014 – 2020 έχει πάρει συνολικά από την Ε.Ε. 100 εκατ. ευρώ, υπό μορφής βοήθειας, η οποία συνοψίζεται για τρία διαφορετικά προγράμματα. Το ένα αφορά το ταμείο ασύλου μετανάστευσης και ένταξης, το δεύτερο αφορά το ταμείο εσωτερικής ασφάλειας και το τρίτο αφορά το ταμείο εσωτερικής ασφάλειας και την αστυνομική συνεργασία. Για το πρώτο ταμείο, ο προϋπολογισμός ήταν 39 εκατ. ευρώ, έχουμε ήδη απορροφήσει το 84% δηλαδή 33 εκατ. ευρώ και παραμένουν τα υπόλοιπα και λαμβάνοντας υπόψη ότι μπορούμε να τα δαπανήσουμε μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2022, είμαστε εντός προϋπολογισμού. Για το δεύτερο ταμείο έχει προϋπολογισμό 49 εκατ. ευρώ, έχουμε ήδη δεσμεύσει τα 26 εκατ. ευρώ. Στο συγκεκριμένο κονδύλι περιλαμβάνονται και 11 εκατ. ευρώ, τα οποία θα δαπανηθούν σε πρόγραμμα που θα εφαρμοσθεί στα κυπριακά αεροδρόμια για τον έλεγχο σε θέματα μετανάστευσης. Για το τρίτο ταμείο, ο προϋπολογισμός είναι 9,2 εκατ. ευρώ από τα οποία έχουν δεσμευθεί τα 7,85 εκατ. ευρώ ποσοστό 85% και παραμένει επίσης ένας αριθμός έργων. Η βοήθεια που παραχωρήθηκε στην Κυπριακή Δημοκρατία από το 2014 έως το 2020 μπορεί για κάποιους να φαντάζει ως ένα μεγάλο νούμερο, όμως η Κύπρος χρειάζεται περισσότερους οικονομικούς πόρους, γιατί δεν είναι μόνο τα έργα υποδομής είναι και τα τρέχοντα έξοδα, όπως το κόστος για τη διαχείριση του κέντρου φιλοξενίας Πουρνάρα που είναι δυσβάσταχτο να το επωμιστεί από μόνη της, η Δημοκρατία. Είναι για αυτό το λόγο που η Κύπρος εμφανίζεται και είναι σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και που ο πρόεδρος της Δημοκρατίας απευθύνθηκε στην πρόεδρο της Κομισιόν και ζήτησε πρόσθετη βοήθεια 200 εκατ. ευρώ, για το 2020 και 97 εκατ. ευρώ για το 2021, σύνολο 297 εκατ. ευρώ. Η απάντηση που έχουμε πάρει είναι πως για αντικειμενικούς λόγους το αίτημα της Κύπρου παραπέμπεται στο 7ετές πρόγραμμα. Θέλω να ελπίζω ότι η βοήθεια αυτή θα δοθεί στην Κύπρο γιατί στην επικαιροποιημένη ευρωπαϊκή λίστα αιτητών ασύλου, η Κύπρος κατέχει μια ανεπιθύμητη πρωτιά.

Τα κόμματα έδειξαν υπεύθυνη στάση για το μεταναστευτικό

–Τα πλείστα κόμματα εμφανίζονται να επικροτούν τη μεταναστευτική πολιτική της κυβέρνησης και την ίδια ώρα τοποθετούνται με αυστηρή κριτική απέναντι στις συνθήκες κράτησης. Αυτό δεν σας προβληματίζει;

–Επί της αρχής θεωρώ πως η στάση των κομμάτων είναι εξαιρετικά υπεύθυνη, αναγνωρίζοντας πως το μεταναστευτικό δεν είναι πολιτικό ούτε κομματικό πρόβλημα. Είναι πρόβλημα της Κύπρου για το οποίο χρειάζεται η συστράτευση όλων. Μάλιστα, πρέπει να το πω ότι ζήτησα και το ΑΚΕΛ αποδέχθηκε, να συνδράμει την προσπάθειά μας προς την πολιτική τους ομάδα στην Ευρώπη, για να μεγιστοποιηθεί η βοήθεια προς την Κύπρο. Αυτό το έχω πράξει με όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα. Από εκεί και έπειτα όλοι έχουμε ευαισθησίες για θέματα όπως αυτά της διαμονής, κράτησης, ή σε θέματα ενδεχόμενης παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδιαίτερα για τα παιδιά. Επομένως, δεν θεωρώ ότι είναι αφύσικο να υπάρχουν αυτές οι αντιδράσεις. Άρα, θα πρέπει όλοι να είναι προσεχτικοί όταν προβαίνουν σε δημόσιες καταγγελίες.

–Όπως με τις ελλείψεις σε σαπούνια;

–Θα επικαλεστώ τα όσα είπε η κ. Φωτεινή Παπαδοπούλου, πρόεδρος του Ερυθρού Σταυρού, ότι εξ όσων γνωρίζει ποτέ δεν υπήρχαν ελλείψεις και πρόσθεσε πως και να υπήρχαν ήταν εκεί η Ερυθρός Σταυρός να βοηθήσει. Αυτό που θέλω να πω είναι πως κάποιοι μπορεί να παρασύρονται, σε κάποια θέματα και για αντιπολιτευτικούς λόγους, να επιλέγουν κάποια συγκεκριμένα θέματα. Εγώ θα τα προσπεράσω, η μεγάλη εικόνα είναι η ανάγκη μιας νέας μεταναστευτικής πολιτικής. Η συζήτηση στη Βουλή βαίνει καλώς και θα έχουμε σύντομα τα νομικά εργαλεία για να προχωρήσουμε με τη νέα πολιτική.

–Η Κύπρος τελικά τι επιθυμεί: Κέντρα φιλοξενίας ανοιχτού ή κλειστού τύπου;

–Όλα χρειάζονται, δυστυχώς.

Ο κ. Νουρής με αφορμή τα πρόσφατα γεγονότα στην παλιά Λευκωσία κάνει λόγο για φαινόμενα γκετοποίησης.

Εκείνο που δεν θέλουμε είναι να κάνουμε την Κύπρο ένα απέραντο κέντρο φιλοξενίας, δεν είναι αυτή η πρόθεσή μας. Από την ώρα όμως που έχουμε αυτούς τους αριθμούς, είμαστε υποχρεωμένοι να έχουμε τους χώρους να φιλοξενήσουμε, αυτούς τους ανθρώπους. Από εκεί και έπειτα χρειαζόμαστε και κάτι πρόσθετο. Αυτό το οποίο οικοδομούμε στη Μενόγια είναι ένα νέο κέντρο φιλοξενίας στο οποίο, όπως όλες οι ευρωπαϊκές χώρες, θέλουμε τον κάθε αιτητή ασύλου να παραμένει στο συγκεκριμένο κέντρο μέχρι την οριστική εξέταση της αίτησης και λήψη απόφασης. Επειδή τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι υπέρτερα και δεν θέλουμε να προσβάλουμε τα δικαιώματα κανενός, ζητούμε από τη Βουλή την ψήφιση των νομοσχεδίων για να συντμήσουμε τους χρόνους, ώστε να μην κρατούμε αυτούς τους ανθρώπους, σε συγκεκριμένα κέντρα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Σύμφωνα με τους δικούς μας υπολογισμούς και αν το δικαστήριο ανταποκριθεί στις διαδικασίες τις οποίες έχουν θέσει, μια αίτηση προδήλως αβάσιμη μπορεί να εξετάζεται και να ολοκληρώνεται σε χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο των δύο μηνών. Επομένως, χρειαζόμαστε και αυτούς τους συγκεκριμένους χώρους που οικοδομούμε για να παραμένουν οι άνθρωποι αυτοί και να τους επιδίδεται η απόφαση, είτε αυτή είναι θετική είτε αρνητική. Εάν δεν έχουμε αυτό το συγκεκριμένο χώρο τότε πάρα πολύ απλά με την έκδοση της απόφασης, όποια και αν είναι αυτή, θα τους ψάχνουμε στη Δημοκρατία και ενδεχόμενα θα ψάχνουμε μια βελόνα στα άχυρα. Επομένως είναι μέρος της πολιτικής μας και η συγκεκριμένη υποδομή για να διαμονή αιτητών, μέχρι την ολοκλήρωση της εξέτασης.

–Υπάρχει κίνδυνος η Κύπρος να απωλέσει κονδύλια από την επιλογή κέντρων κλειστού τύπου;

–Οι ευρωπαϊκές οδηγίες και η εθνική νομοθεσία δίνει το δικαίωμα και στον Υπουργό Υγείας, να επιτρέπει ακόμα και την κράτηση ή τη φιλοξενία αιτητών ασύλου, σε συγκεκριμένο χώρο μέχρι την ολοκλήρωση της εξέτασης. Επομένως είμαστε απόλυτα εντός του νόμου, να σας θυμίσω πως τα νομοσχέδια έχουν περάσει από τη Νομική Υπηρεσία. Ενήμερο είναι και το Ανώτατο Δικαστήριο ενώπιον του οποίου εμφανίσθηκα και έχω επεξηγήσει τη δομή της πολιτικής μας και ακριβώς είναι απόλυτα σύμφωνη, με τα κρατούντα στην Ε.Ε. και με την οδηγία 213/32.

Η έλλειψη εμβολίων θορυβεί τους παιδίατρους

Αλλαγές στον τρόπο προμήθειας λόγω ΓεΣΥ

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ**

Για παρατεταμένες ελλείψεις στα εμβόλια γενικότερα, εξαιτίας του τρόπου με τον οποίο προκηρύσσονται οι προσφορές για την προμήθεια της Κύπρου, κάνουν λόγο οι παιδίατροι το τελευταίο διάστημα, κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου. Το πρόβλημα, όπως αναφέρουν πηγές στην «Κ», προέκυψε μετά την εφαρμογή του ΓεΣΥ, όταν άλλαξε ο τρόπος με τον οποίο προμηθεύονται τα εμβόλια οι παιδίατροι, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται προβλήματα. Φυσικά, δεν παραλείπεται και το γεγονός ότι η πανδημία και τα περιοριστικά μέτρα που ελήφθησαν παγκοσμίως για τον περιορισμό της συνέβαλαν, σε μεγάλο βαθμό, στις καθυστερήσεις της άφιξης εμβολίων στην Κύπρο, ωστόσο, φαίνεται ότι το ίδιο το σύστημα που εφαρμόζεται τώρα έχει κάποια αδύναμα σημεία. Εκ μέρους της Παιδιατρικής Εταιρείας Κύπρου εκφράζεται η πεποίθηση ότι η έλλειψη συγκεκριμένων εμβολίων φέτος είναι ένοχη για τα αυξημένα περιστατικά κοκίτη σε βρέφη, περιπτώσεις που σημειώθηκαν μάλιστα κατά τη διάρκεια της έξαρσης της πανδημίας COVID-19.

Φέτος καταγράφηκαν αυξημένα περιστατικά κοκίτη σε βρέφη. Το γεγονός αυτό, σύμφωνα με τον παιδίατρο δρ Μιχάλη Αναστασιάδη, οφείλεται και στην έλλειψη του συγκεκριμένου εμβολίου.

Το νέο σύστημα

Προ της εφαρμογής του ΓεΣΥ, ο παιδίατρος μπορούσε να παραγγείλει τα εμβόλια που χρειαζόταν από διαφορετικές εταιρείες και σύντομα να τα προμηθευόταν. Ωστόσο, τώρα ο προμηθευόμενος παραμένει το Υπουργείο Υγείας. Τα εμβόλια αγοράζονται σε μεγάλες ποσότητες μετά από την προκήρυξη προσφορών. Οι παιδίατροι υποβάλλουν στον ΟΑΥ την παραγγελία τους, η οποία μεταφέρεται στο Υπουργείο Υγείας, το οποίο κατόπιν συνεννόησης με τον διανομέα με τον οποίο συνεργάζεται, τους προμηθεύει μηνιαίως.

Μιλώντας στην «Κ» ο γραμματέας της Παιδιατρικής Εταιρείας Κύπρου, δρ Μιχάλης Αναστασιάδης, εξήγησε τις αλλαγές που προέκυψαν με την εφαρμογή του ΓεΣΥ ως προς την προμήθεια των εμβολίων. Προηγουμένως, ακολουθούνταν δύο εμβολιαστικά σχήματα, αυτό που κάλυπτε δωρεάν το κράτος, χωρίς να περιλαμβάνει όλα τα εμβόλια και αυτό που προτείνει η Εταιρεία, το οποίο είναι εμπλουτισμένο με κάποια άλλα εμβόλια. Τα εμβόλια που παρέχονται μέχρι και σήμερα, τουλάχιστον μέχρι και την προηγούμενη βδομάδα, είπε, ήταν τα ίδια ακριβώς με αυτά που παρέχονται από τα Κέντρα Υγείας και τα δημόσια νοσοκομεία, ενώ είχαν διαφορές από τα εμβόλια τα οποία χορηγούνταν από τον ιδιωτικό τομέα. Πριν από την εφαρμογή του ΓεΣΥ, οι πλείστες οικογένειες, ακόμα κι εκείνες, οι οποίες λάμβαναν τα εμβόλια από τον δημόσιο τομέα, αποτείνονταν και σε ιδιώτες παιδίατρους για τα επιπλέον εμβόλια που προτείνει η Παιδιατρική Εταιρεία, καταβάλλοντας το οικονομικό κόστος.

Η Παιδιατρική Εταιρεία Κύπρου ζητάει συνάντηση με τον υπ. Υγείας, ώστε να τεθούν όλα τα προβλήματα στο τραπέζι. Κύριο αίτημά της είναι όπως παραμείνουν όλα τα αδειοδοτημένα εμβόλια στη διάθεση των γιατρών και των πολιτών.

Εφαρμόστηκε το σύστημα

Το γεγονός ότι τα εμβόλια πλέον γίνονται από τους προσωπικούς παιδίατρους και μόνο, συμβάλλει στο να παρατηρείται έλλειψη σε κάποια από αυτά, λόγω της αυξημένης ζήτησης, αναφέρουν στην «Κ» πηγές από τις υγειονομικές αρχές του κράτους. Οι ελλείψεις το τελευταίο διάστημα οφείλονται και στους περιορισμούς που επιβλήθηκαν εξαιτίας και της πανδημίας, σε συνάρτηση και με αυτούς που υπάρχουν ως προς το χρονικό διάστημα το οποίο θα πρέπει να ταξιδέψει ένα εμβόλιο από το εξωτερικό για να φτάσει στην Κύπρο, προκειμένου να μην αλλοιωθεί και να καταστεί επικίνδυνο για τον ασθενή. Όταν εντοπίστηκε η έλλειψη, πραγματοποιήθηκε έρευνα για να διαπιστωθεί τελικά ότι υπήρχαν κάποια αποθέματα του τετραπλού εμβολίου στα Κέντρα Προστασίας της Μητρότητας και του Παιδιού. Τότε, εστάλη μια ανακοίνωση προς τους παιδίατρους, ζητώντας τους, αν υπάρχουν παιδιά που πρέπει να κάνουν το εμβόλιο, να παραπεμφθούν. Σε σχέση με τις εισηγήσεις της Παιδιατρικής Εταιρείας Κύπρου, αναφορικά με την ένταξη εμβολίων στο νέο σχήμα, το πρόγραμμα έχει εγκριθεί μόλις πρόσφατα. Ως εκ τούτου, οι προσθήκες έχουν γίνει και εδώ και μερικές μόλις ημέρες, έχουν διανεμηθεί και τα καινούργια εμβόλια, χωρίς οποιαδήποτε επιβάρυνση του γιατρού ή του ασθενούς, καθώς ο ιατρός αποζημιώνεται στη συνέχεια από τον ΟΑΥ.

Πριν από τρία χρόνια, ενόψει του ΓεΣΥ, ανασυστάθηκε η Εθνική Επιτροπή Εμβολιασμών, που επικαιροποίησε το σχήμα, εμπλουτίζοντάς το με αρκετά από τα εμβόλια τα οποία πρότεινε η Παιδιατρική Εταιρεία Κύπρου, καθιστώντας το κατάλληλο εντός ΓεΣΥ. Οι παιδίατροι που συμβλήθηκαν ενημερώθηκαν ότι θα τους παρέχονταν τα εμβόλια που διαθέτει δωρεάν το ΓεΣΥ, δηλαδή όσα διατίθεντο στα Κέντρα Υγείας, αφού δεν είχαν ενταχθεί –μέχρι πρόσφατα– τα εμβόλια που συνιστούσε η Εθνική Επιτροπή Εμβολιασμών. Συνέπεια ήταν η παρατεταμένη έλλειψη σε βασικά εμβόλια, όπως το τετραπλό που καλύπτει κοκίτη, πολιομυελίτιδα, τέτανο και διφθερίτιδα, το MMR και αυτό της ηπατίτιδας Β, στο οποίο παρατηρείται έλλειψη εδώ και τρεις μήνες. Είπε, μάλιστα, ότι ζήτησαν συνάντηση με τον υπουργό Υγείας ώστε να υπάρξει συζήτηση και εξεύρεση λύσης, όπως και το να παραμείνουν διαθέσιμα όλα τα αδειοδοτημένα εμβόλια, για να υπάρχει η δυνατότητα, σε περίπτωση έλλειψης ενός εμβολίου, να χρησιμοποιηθεί κάποιο άλλο.

Περιστατικά κοκίτη

Ο κ. Αναστασιάδης ξεκαθάρισε ότι οι συστάσεις της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών, όπως και της ανάλογης επιτροπής της Παιδιατρικής Εταιρείας Κύπρου, δεν αφορούν συγκεκριμένα σκευάσματα, αλλά εμβόλια εναντίον συγκεκριμένων ασθενειών, αρκεί να είναι αποτελεσματικά και ασφαλή για τους πολίτες. Με τον τρόπο που γίνονται οι προσφορές στο Δημόσιο, υποχρεωτικά επιλέγονται τα φθηνότερα εμβόλια. «Ζητούμε όπως υπάρξει διαβούλευση ώστε να βρεθεί μια λύση, καθώς θα είναι προς όφελος του φορολογούμενου πολίτη, ο οποίος υποχρεωτικά πληρώνει το ΓεΣΥ», υπογράμμισε στη συνέχεια. Φέτος, παράλληλα με την πανδημία, στην Κύπρο καταγράφηκαν και αυξημένα περιστατικά κοκίτη σε βρέφη. Το γεγονός αυτό, σύμφωνα με τον παιδίατρο, οφείλεται και στην έλλειψη του τετραπλού εμβολίου.

Φωνές για ΓεΣΥ χωρίς τους αναισθησιολόγους

Η Αναισθησιολογική Εταιρεία Κύπρου ανησυχεί για τον τρόπο αμοιβής και προειδοποιεί για εκπτώσεις στην ποιότητα υπηρεσιών

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ**

Σε διάφορα επίπεδα κινούνται οι προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει το ΓεΣΥ, από τον πρώτο κιόλας μήνα της εφαρμογής της δεύτερης και τελευταίας φάσης του. Μια από τις σημαντικότερες ειδικότητες των επαγγελματιών υγείας οι οποίοι ψάχνουν απαντήσεις από τον ΟΑΥ, είναι και οι αναισθησιολόγοι. Πρόσφατα, μέσω γραπτής ανακοίνωσής της, η Αναισθησιολογική Εταιρεία Κύπρου ανέφερε ότι δεν έτυχε ενημέρωσης σε σχέση με την εφαρμογή της Β΄ φάσης του ΓεΣΥ, ενώ εξέφρασε παράλληλα και την απογοήτευσή της, όσον αφορά το γεγονός ότι η ειδικότητα δεν περιλαμβάνεται στους σχεδιασμούς. Σε ανάλογο ύφος είναι συντεταγμένη και η ανοιχτή επιστολή της αναισθησιολόγου, δρος Έμυς Κασουλίδου, η οποία κάνει λόγο για χειρουργεία χωρίς αναισθησιολόγους και τονίζει τους λόγους για τους οποίους θα έπρεπε στην Κύπρο να εφαρμοστεί το μεικτό σύστημα υγείας, ώστε ο ασθενής να έχει αυξημένες επιλογές όσον αφορά τον ιατρό και το νοσηλευτήριο όπου θα αποταθεί. Στην αντίπερα όχθη, ο ΟΑΥ υπεραμύνεται της θέσης του ότι έχει διευθετηθεί το ζήτημα με τους αναισθησιολόγους και σύντομα θα το διαπιστώσουν.

Έχει διευθετηθεί η ανησυχία των αναισθησιολόγων, όσον αφορά στον διαχωρισμό της αμοιβής τους, επισημαίνει ο ΟΑΥ.

Διαχωρισμός αμοιβής

Το φλέγον θέμα, όπως επισημαίνεται στην ανακοίνωση της Αναισθησιολογικής Εταιρείας Κύπρου, είναι ο διαχωρισμός ή καθορισμός «της αμοιβής του αναισθησιολόγου από το πακέτο αμοιβής του νοσηλευτηρίου και των υπόλοιπων ειδικοτήτων, για να γνωρίζει ο καθένας από εμάς την αμοιβή του για κάθε ιατρική πράξη που παρέχει». Παράλληλα, τίθενται τα ερωτήματα ποιες είναι οι δικλίδες ασφαλείας εκ μέρους του ΟΑΥ ώστε να διασφαλίσει ότι η κάθε αμοιβή θα καταλήξει σε αυτόν που τη δικαιούται. Τέλος, δεν παραλείπεται η επισήμανση των θεμάτων που αφορούν στην ασφάλεια των ασθενών και στην ποιότητα της παροχής των υπηρεσιών των αναισθησιολόγων.

Όπως ανέφερε στην «Κ» ο δρ Χρίστος Δημητρίου, πρόεδρος της Αναισθησιολογικής Εταιρείας Κύπρου, παρά το γεγονός ότι δόθηκαν διαβεβαιώσεις από τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας ότι οι αναισθησιολόγοι πλέον θα αμείβονταν ξεχωριστά, με την αμοιβή τους να δίνεται ονομαστικά, όταν θα εφαρμοζόταν η Β΄ φάση του ΓεΣΥ, ενημερώθηκαν ότι οι αμοιβές τους θα συμπεριλαμβάνονταν στο πακέτο της αποζημίωσης που θα λαμβάνει το νοσηλευτήριο από τον ΟΑΥ. Ως εκ τούτου, οι αναισθησιολόγοι θα πληρώνονται από το εκάστοτε νοσηλευτήριο, συμπλήρωσε ο κ. Δημητρίου, εκφράζοντας την ανησυχία ότι η αμοιβή τους δεν θα παραχωρείται σωστά και ίσως κατακρατείται από τα νοσηλευτήρια, αφού κι αυτά ενδεχομένως να αντιμετωπίσουν κάποιες οικονομικές δυσκολίες εντός ΓεΣΥ.

Είναι αμφίβολο το αν θα συνεχίσει να λειτουργεί το σύστημα, όταν οι αναισθησιολόγοι ξεκινήσουν να λαμβάνουν τις -μισές απ' ό,τι πριν- αμοιβές τους στα τέλη Ιουνίου, ενώ υπάρχουν προειδοποιήσεις για αντιδράσεις εκ μέρους τους.

Αν, τελικά, επαληθευτούν οι ανησυχίες της Αναισθησιολογικής Εταιρείας Κύπρου, θα υπάρχουν πλέον προβλήματα ως προς την παροχή των υπηρεσιών των αναισθησιολόγων, είπε ο κ. Δημητρίου. Συγκεκριμένα, έφερε ως παράδειγμα την εφαρμογή συγκεκριμένων τεχνικών, οι οποίες βοηθούν έναν ασθενή να ξυπνά μετά από την ολική νάρκωση για χειρουργική επέμβαση, χωρίς να αισθάνεται πόνο. Μια τέτοιου είδους τεχνική κοστίζει, αλλά αν ένας αναισθησιολόγος δεν πληρώνεται επαρκώς για τις υπηρεσίες του, δεν θα μπορεί να την εφαρμόσει, με αποτέλεσμα ένας ασθενής να μην έχει την απαραίτητη ποιότητα φροντίδας.

Ιδιωτική ιατρική

Η δρ Έμυ Κασουλίδου, μέσω της ανοιχτής επιστολής της, καθώς και των όσων ανέφερε στην «Κ», θέτει θέμα άνισης μεταχείρισης ιδιωτικών νοσηλευτηρίων, εξηγώντας ότι τα μεγαλύτερα νοσηλευτήρια αποζημιώνονται με μεγαλύτερα ποσά, σε αντίθεση με τα μικρότερα, για μια πράξη, όπως χειρουργείο. Επίσης, η δρ Κασουλίδου αναφέρει ότι με το υφιστάμενο σύστημα υγείας ο ασθενής δεν έχει μεγάλη ποικιλία επιλογών σε γιατρούς και νοσηλευτήρια, καθώς αν ένας ιατρός είναι συμβεβλημένος με το ΓεΣΥ, αλλά όχι και το ιδιωτικό νοσηλευτήριο στο οποίο εργάζεται, δεν μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του στους ασθενείς του σε αυτό.

Πλέον, υπογραμμίζει, στα συμβεβλημένα με το ΓεΣΥ ιδιωτικά νοσηλευτήρια διακυβεύεται η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, γι' αυτό και πρέπει οι αρχές να εγκύψουν σε αυτό το ζήτημα, αλλιώς να επιτρέψουν την άσκηση της ιατρικής ιδιωτικά, εντός τους. Τέλος, βάσει των επισημάνσεών της, προκύπτει το ζήτημα ότι αριθμός γιατρών παραμένει «άστεγος», χωρίς δουλειά και αμοιβή, καθώς υπάρχουν παραδείγματα σύμφωνα με τα οποία νεαροί γιατροί, συμβεβλημένοι με το ΓεΣΥ, που εργάζονται σε ιδιωτικό νοσηλευτήριο, το οποίο δεν είχε συμβληθεί εξ αρχής, αναγκάστηκαν να παραμείνουν αδρανείς, χωρίς να μπορούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στους ασθενείς τους, οι οποίοι έπρεπε να περιμένουν για τουλάχιστον έναν μήνα, μέχρι το νοσηλευτήριο ενταχθεί στο σύστημα.

Συνάντηση με ΟΑΥ

Όπως φαίνεται, το θέμα οδεύει προς διευθέτηση, παρά τις έντονες αντιδράσεις, καθώς σύμφωνα με τον αναπληρωτή διευθυντή του Οργανισμού, Ανδρέα Παπακωνσταντίνου, έχει διευθετηθεί συνάντηση με την Αναισθησιολογική Εταιρεία Κύπρου την Δευτέρα 29 Ιουνίου. Ωστόσο, όπως είπε στην «Κ» ο κ. Παπακωνσταντίνου το θέμα εκ μέρους του Οργανισμού θεωρείται λήξαν, εξηγώντας ότι οι πρώτες αποζημιώσεις για την ενδονοσοκομειακή φροντίδα θα γίνουν περί τα μέσα Ιουλίου και σε αυτές θα περιλαμβάνονται και οι Αναισθησιολόγοι. Όπως είπε, η πλειοψηφία των αναισθησιολόγων τώρα εγγράφεται στο ΓεΣΥ, καθώς η ενδονοσοκομειακή φροντίδα εντάχθηκε στο σύστημα κατά τη Β΄ φάση. Εξήγησε παράλληλα ότι για να πληρωθεί ξεχωριστά ένας αναισθησιολόγος από το ΓεΣΥ, πρέπει να είναι εγγεγραμμένος στο σύστημα. Τότε, το νοσηλευτήριο πρέπει να δηλώσει ότι πρέπει να πληρωθεί και ο εν λόγω επαγγελματίας για συγκεκριμένη υπηρεσία που παρείχε και το ποσό θα κατατεθεί στον λογαριασμό του.

Με τον κ. Νίκο δεν μπορεί να είσαι σίγουρος ποτέ

Καφρίλα ολκής

Τα όσα ακολούθησαν του κυβερνητικού ανασχηματισμού απέδειξαν περίτρανα πως, αν υπήρχε δείκτης μέτρησης της καφρίλας, θα είχαμε πιάσει κορυφή. Και για να είμαστε δίκαιοι αυτό αφορά το «αλάνθαστο» κριτήριο ενός κομματιού της σοφής κοινής γνώμης. Την κ. Έμιλυ Γιολίτη δεν τη γνωρίζω αλλά συγγνώμη, τι προσόντα έπρεπε να διαθέτει για να πάρει το Υπουργείο Δικαιοσύνης; Τι έπρεπε δηλαδή να ήταν, διδάκτορας νομικού δικαίου στο Harvard University; Αν τα Υπουργεία δίνοντας με τη λογική της κοινής γνώμης τι να πει τότε ο νέος υπουργός Άμυνας, η σχέση του οποίου με το αντικείμενο που του ανατέθηκε, πρέπει να είναι μόνο ότι υπηρέτησε στην Ε.Φ. Οι υπουργοί αλλά και όσοι κατέχουν δημόσια αξιώματα κρίνονται για το έργο τους. Εάν ο πρόεδρος επιθυμούσε για υπουργούς θεούσες, με ένα λιβανιστήρι στο χέρι, θα έψαχνε σε μοναστήρια προς Λεμεσό μεριά.

Τους άφησε αδιάβαστους

Ακόμα και υπουργοί της κυβέρνησης δήλωναν άγνοια για τα νέα πρόσωπα που θα έμπαιναν στην κυβέρνηση. Ονόματα δεν λέω αλλά κορυφαίο κυβερνητικό στέλεχος, πέντε λεπτά πριν από τις επίσημες ανακοινώσεις είχε μια θολή εικόνα για τις αλλαγές. Θεωρούσε πως οι νέοι αφίξεις, θηλυκού γένους, θα ήταν δύο και όχι σε υπουργικό θώκο. Η ανακοίνωση του ονόματος του νέου ΥΠΑΜ ήταν ο απόλυτος αιφνιδιασμός, αντίδραση που επιβεβαιώνει της πληροφορίες πως το ντηλ μετακίνησης του Σάββα Αγγελίδη στη Νομική Υπηρεσία, πρέπει να έγινε την τελευταία στιγμή. Υπό μετακίνηση εμφανιζόταν και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, οι επιδόσεις του οποίου δεν ικανοποιούν τελευταία το Λόφο. Μέσα στο γενικότερο μπάχαλο της ονοματολογίας, η μπάλα πήρε τον Πρόδρομο Προδρόμου αλλά και τον Παναγιώτη Σεντώνα. Τον μεν υπουργό Παιδείας τον επέστρεψαν στην Πινδάρου τον δε αναπληρωτή κυβερνητικό εκπρόσωπο, τον ήθελαν χαλίφη στη θέση του χαλίφη της ενημέρωσης. Άβυσσος η ψυχή του κ. Νίκου.

Το φαβορί

Η περίπτωση του Ιωνά Νικολάου σε σχέση με το παρασκήνιο αλλά και το προσκήνιο, θα μπορούσε κάλλιστα να διδάσκεται στις σχολές πολιτικών επιστημών ως ένα τρανταχτό παράδειγμα πως στον πολιτικό στίβο οι χαρακτηρισμοί φαβορί και αουτσάιντερ είναι έννοιες σχετικές. Στους λόγους που έχουν ακουστεί για την επιλογή του Προέδρου, «ευχαριστώ, αλλά δεν θα πάρω Ιωνά» θα προσθέσω και την άποψη μιας παλιάς συναγερμικής καραβάνας. Ο κ. Νίκος φαίνεται να μέτρησε τα μηνύματα που είχαν στείλει το ΑΚΕΛ αλλά και το ΔΗΚΟ πως η κυβέρνηση θα έπρεπε να ξεχάσει την ψήφιση της μεταρρύθμισης της Δικαιοσύνης, εάν ο Ιωνάς θα ήταν η επιλογή για τη θέση του γενικού εισαγγελέα. Μπροστά στον κίνδυνο, η μεταρρύθμιση της Δικαιοσύνης να έχει την ίδια τύχη με την αντίστοιχη της Δημόσιας Υπηρεσίας, ο κ. Νίκος πήρε την απόφαση να αφήσει στα κρύα του λουτρού τον άλλοτε στενό του συνεργάτη, ο οποίος φεύγοντας από το Προεδρικό είχε στο τσεπάκι του την Εισαγγελία.

Εντάξει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει τη φήμη του απρόβλεπτου αλλά με τους τελευταίους διορισμούς μάς αποτελείωσε όλους. Ευτυχώς που δεν είναι φαν των συχνών αλλαγών διαφορετικά θα είχε εκθέσει πολλά «σπίτια».

Με το δεξί..

Τη Δευτέρα 29 Ιουνίου η Νομική Υπηρεσία, θα υποδεχθεί τον νέο γενικό εισαγγελέα Γιώργο Σαββίδη και μετά από πολλά χρόνια τον νέο βοηθό γενικό εισαγγελέα Σάββα Αγγελίδη. Δικηγόροι και οι δύο δεν θα δυσκολευτούν ιδιαίτερα να προσαρμοστούν κάτι που θα τους βοηθήσει να ασχοληθούν άμεσα με τα σοβαρά ζητήματα του νομικού συμβούλου της κυβέρνησης. Οι Σαββίδης και Αγγελίδης αλλάζουν πόστα, έχοντας ως θετικό πρόσημο το έργο που επιτέλεσαν στους υπουργικούς θώκους. Οι προκλήσεις των νέων πόστων είναι πολλές αλλά το πιο βασικό απ' όλα είναι να επαναφέρουν την ηρεμία στο δικαστικό σύστημα της Κύπρου και να ενισχύσουν τον βαθμό εμπιστοσύνης των πολιτών.

Κόψτε τους τον βήχα

Οι νέες ηγεσίες Υπουργείου Δικαιοσύνης και Αστυνομίας, οφείλουν άμεσα να αποτρέψουν φαινόμενα γκετοποίησης της παλιάς Λευκωσίας. Σε αυτή την προσπάθεια δουλειά χρειάζεται και από το Δήμο της πρωτεύουσας. Εάν δεν έχει περιπέσει στην αντίληψή σας, την εμφάνισή τους έχουν και οι υπερφίαλοι «πατριώτες» οι οποίοι διαλαλούν δεξιά και αριστερά πως θα πάρουν τον νόμο στα χέρια τους, για να αναχαιτίσουν «τις γνωστές συμμορίες αλλοδαπών». Εάν υπάρχουν «συμμορίες» είναι δουλειά των κρατικών οργάνων και όχι των «παρακρατικών» παρεών να επιβάλουν την τάξη. Φαινόμενα τύπου Χρυσής Αυγής, με πυρήνες κρούσης δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτά. Η αστυνομία στην παλιά Λευκωσία δεν έχει να αντιμετωπίσει μόνο παραβάτες του κοινού ποινικού δικαίου, αλλά και αυτούς που με πατριωτικούς μανδύες σπέρνουν την ξενοφοβία και τον ρατσισμό.

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΟΥΣΙΟΣ

Η δήλωσή σας, κ. εκπρόσωπε της κυβέρνησης, ότι ο λόγος παραμονής του Κώστα Κληρίδη στη Γενική Εισαγγελία έως την 1η Αυγούστου, έχει εκλείψει μετά τους διορισμούς γενικού και βοηθού γενικού εισαγγελέα, σε σχέση με τα όσα είπατε την επομένη, συνιστά κωλοτούμπα της δεκαετίας για να μην πω κάτι πιο βαρύ. Επί τούτου ο κ. Νίκος είπε κάτι;

Η αξία της προσφοράς

Η πανδημία του κορωνοϊού ανέδειξε σε κάποιες περιπτώσεις, τα βαθιά αισθήματα αλληλεγγύης κάποιων συμπατριωτών μας, αλλά και οργανισμών. Μια τέτοια περίπτωση είναι και του Μάριου Ηλιάδη, πρώην υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων. Ο κ. Ηλιάδης προχώρησε στην δωρεά 5.000 προστατευτικών μασκών στην Ύπατη Αρμοστεία της Βρετανίας στην Κύπρο, προσφορά προς αντιμετώπιση της πανδημίας αλλά και ενίσχυση του αγώνα ζωής των Βρετανών γιατρών και νοσηλευτών, που βρίσκονται ακόμη και σήμερα στην πρώτη γραμμή της μάχης κατά του φονικού ιού. Και δεν είναι η μοναδική πράξη αλληλεγγύης. Ο κ. Ηλιάδης δώρισε στο Υπουργείο Υγείας της Κύπρου 10.000 προστατευτικές μάσκες και άλλες 5.000 στην Ιταλική Πρεσβεία στη Λευκωσία.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Απατεώνας ή ανίκανος;

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Φαντασθείτε το ερώτημα του τίτλου να πρέπει να το αντιμετωπίσει ο καθένας μας ως δίλημμα. Να καλείσαι, δηλαδή, να επιλέξεις για τον εαυτό σου τη φήμη του κλέφτη ή του άχρηστου – αν δεν ενοχλεί η ωμότητα με την οποία το θέτω. Προσωπικά, δεν θα δεχόμουν να θέσω τον εαυτό μου στο δίλημμα και, είμαι βέβαιος, αυτό ισχύει για τους περισσότερους. Την ίδια δυσφορία, πιστεύω, νιώθει ο κάθε άνθρωπος που προσπαθεί να είναι λογικός, όταν η εντιμότητα και η ικανότητα τίθενται σε αυτή τη διαζευκτική σχέση, όπου η μία υποχρεωτικά αποκλείει την άλλη. Σε τελευταία ανάλυση, είναι άδικο και μάλιστα όταν τίθεται μέσα στη σφαίρα αυτού που αποκαλούμε γενικό ή κοινό συμφέρον. Εντέλει, είναι και παράλογο, αν η εξυπηρέτηση του κοινού συμφέροντος περνάει υποχρεωτικά μέσα από την ταπεινωτική επιλογή μεταξύ εντιμότητας και ικανότητας.

Παρ' όλα αυτά, την ταπεινωτική και παράλογη επιλογή, που οι περισσότεροι δεν θα δεχόμασταν για τον εαυτό μας, την ανεχόμαστε (αν δεν το επιβάλλουμε κιόλας) σε εκείνους τους πολιτικούς στους οποίους αναθέτουμε τη διαχείριση του κοινού συμφέροντος. Σε συνθήκες μαζικής δημοκρατίας, δηλαδή σε περιβάλλον ευνοϊκό για τη δημαγωγία, είναι επόμενο οι πολιτικοί να επιλέγουν ότι είναι προτιμότερο για τους ίδιους να μην τους πει ο κόσμος απατεώνες παρά να τους πει ανίκανους. Το δεύτερο γίνεται ανεκτό (είναι και μια μορφή κολακείας άλλωστε προς «hoi polloi»), ενώ το δεύτερο οδηγεί κατευθείαν στην έξοδο.

Ετσι, με πρόσχημα τη διαφάνεια, έχουμε κατασκευάσει ένα πλέγμα διατάξεων για τα έργα και τις προμήθειες του Δημοσίου, που θυσιάζει την αποτελεσματικότητα προς όφελος μιας ψευδεπίγραφης διαφάνειας. Το αποτέλεσμα; Εχουμε εγκλωβιστεί στις διαδικασίες, με τρόπο ώστε, στατιστικά, η πλειονότητα των δημοσίων έργων να υπερβαίνει το χρονοδιάγραμμα της εκτέλεσής του, που σημαίνει ότι συχνά καταλήγουμε να πληρώνουμε το έργο ακόμη και δύο φορές. Διαφωτιστικό είναι το παράδειγμα της οδού Ακτίου - Αμβρακίας: το έργο δόθηκε έναντι 177 εκατομμυρίων και, προκειμένου να τελειώσει κάποτε, το 2018 εγκρίθηκαν συμπληρωματικές συμβάσεις (οι λεγόμενες «συμβάσεις-σκούπα») ύψους άλλων 160 εκατομμυρίων. Ποιο το νόημα, λοιπόν, της επιλογής του μειοδότη, υπό συνθήκες που ανατρέπουν πλήρως τη λογική της επιλογής;

ΛΕΓΕΤΑΙ ΠΩΣ Ο ΜΟΥΖΕΛΗΣ, Ο ΛΙΑΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΠΙΣΤΗΣ ΑΚΟΥΣΑΝ ΤΙΣ ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΔΩΣΕ Ο ΠΑΠΠΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΕΝΟΣ ΤΑΞΙ. ΛΕΓΕΤΑΙ ΕΠΙΣΗΣ ΠΩΣ ΟΤΑΝ ΑΝΑΡΩΤΗΘΗΚΑΝ ΦΩΝΑΧΤΑ «ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ;» Ο ΣΟΦΟΣ ΤΑΡΙΦΑΣ ΤΟΥΣ ΕΙΠΕ «ΚΑΛΥΨΤΕ ΤΟΝ ΜΗ ΣΑΣ ΚΡΥΩΣΕΙ».

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, χωρίς τους κανόνες διαφάνειας και ισότητας στις αναθέσεις δημοσίων έργων που αποκτήσαμε χάρη στην Ε.Ε. από το 1981 και ύστερα, η χώρα θα ήταν σήμερα μια βαλκανική μπανανία. Ωστόσο, εμείς, με την κουλτούρα της άνευ ορίων (συχνά και άνευ όρων) πολιτικής αντιπαράθεσης, καταφέραμε να φτιάξουμε ένα σύστημα που δίνει την προτεραιότητα στη διαδικασία της παραγωγής, αντί για το αποτέλεσμά της. Το πρόβλημα δεν είναι ούτε της Ευρώπης ούτε της διαφάνειας. Είναι δικό μας: εμείς διαλέγουμε να ευτελίζουμε την ίδια της έννοια της διαφάνειας, χρησιμοποιώντας την εις βάρος της αποτελεσματικότητας ως ασπίδα απέναντι στην κατηγορία της ανεντιμότητας.

Η μάστιγα των δημοσίων έργων σήμερα είναι ο ασυνήθιστα χαμηλός μειοδότης: η γελοιότητα να δεχόμαστε έκπτωση στην τιμή ενός έργου, της τάξης ακόμη και του 67%. Είναι ευνόητο ότι κάποιος ο οποίος φθάνει στο σημείο να υποβάλει μια προσφορά του επιπέδου «το αφεντικό τρελάθηκε», όπως έλεγαν παλιά οι ταμπέλες των εκπτώσεων στη Σταδίου, δεν θα είναι σε θέση να το πραγματοποιήσει εντός χρονοδιαγράμματος. Κατά κανόνα, όμως, το κάνει επειδή έτσι εισπράττει αμέσως το 10%, με το οποίο εξυπηρετεί άλλες εκκρεμότητές του – που σημαίνει άλλα δημόσια έργα, τα οποία έχει αναλάβει με εξίσου αφύσικα χαμηλές προσφορές κ.ο.κ.

Το παρήγορο, έπειτα από όλα αυτά, είναι ότι η κυβέρνηση ετοιμάζεται να αλλάξει τον νόμο 4412 του 2016, που ψηφίστηκε επί ΣΥΡΙΖΑ, και στα σχεδόν δυόμισι χρόνια της εφαρμογής του τροποποιήθηκε 330 φορές. Το νομοσχέδιο θα είναι έτοιμο στις 15 Ιουλίου, οπότε και θα δοθεί στη δημόσια διαβούλευση και θα εισαχθεί στη Βουλή μόλις αυτή ανοίξει, στις 20 Αυγούστου.

Με γνώμονα τη διαφάνεια και την ισότητα, το νομοσχέδιο, όπως πληροφορούμαι, θα εισαγάγει καινοτομίες, πολλές των οποίων ισχύουν σε χώρες του εξωτερικού, όπως η αύξηση των εγγυητικών επιστολών, ώστε να αποκλείονται εταιρείες-βιτρίνες που υφίστανται για να «διαμορφώνουν» το τοπίο σε διαγωνισμού. Μια άλλη θα είναι η κατάρτιση βαθμολογίου των εταιρειών –δηλαδή, η αξιολόγησή τους– ώστε να προτιμώνται οι αξιόπιστες, και, επίσης, η θέσπιση της ιδιωτικής επίβλεψης των δημοσίων έργων. Αν κάποιος θεωρεί ότι το τελευταίο αυξάνει το κόστος κατασκευής, έχει δίκιο. Το αυξάνει, όμως, πολύ λιγότερο εν σχέσει με τις καθυστερήσεις που συνεπάγονται οι εξωπραγματικά χαμηλές προσφορές.

Σε μια εποχή που η δημοκρατία αμφισβητείται κυρίως για την αναποτελεσματικότητά της (το έδαφος πάνω στο οποίο καλλιεργείται η δημαγωγία), ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας που διέπει την ανάθεση των δημοσίων έργων είναι ζωτικής σημασίας. Ιδίως ενόψει των 22 δισ. του ΕΣΠΑ και των 32 δισ. των ευρωπαϊκών επιχορηγήσεων λόγω κορωνοϊού.

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

Οι «πρωτόγνωρες» καταστάσεις

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Πρωτόγνωρα πράγματα συμβαίνουν στο κέντρο της πόλης, μας είπε προ μηνών ο υπουργός Εσωτερικών. Και επειδή συνέβαιναν αυτές οι «πρωτόγνωρες» καταστάσεις (όπως συγκρούσεις μεταξύ αλλοδαπών και μεταναστών), οι οποίες βρίσκονταν μάλιστα –κατά τη διάγνωση του υπουργού μας– σε ανησυχητική έξαρση, αποφάσισε ο κ. Νουρής να ρίξει στους δρόμους της παλιάς Λευκωσίας ένοπλους αστυνομικούς και στρατιώτες προκειμένου να «εμπεδώσει το αίσθημα ασφάλειας στους πολίτες». Και αφού περάσαν οι μήνες και αφού βγήκαν στους δρόμους οι αστυνομικοί και αφού αυξήθηκαν οι περιπολίες, το αίσθημα ασφάλειας όχι μόνο δεν εμπεδώθηκε αλλά αντ' αυτού ήρθαν κι άλλα από εκείνα τα «πρωτόγνωρα» και μάλιστα με απανωτούς ρυθμούς, να το εντείνουν. Φονικά, συμπλοκές, εκβιασμοί, ναρκωτικά και το «έλα να δεις». Ευλόγως, λοιπόν, ο πολίτης έρχεται να διερωτηθεί τι πήγε λάθος και αντί να λυθούν τα προβλήματα στο κέντρο της πόλης, αποκαλύφθηκε πως το μέγεθος της γκετοποίησης στην παλιά Λευκωσία, ελέω ενός αποφασιστικού και ουσιαστικού πολιτικού σχεδιασμού (τόσο από το κράτος όσο και από την τοπική αυτοδιοίκηση), είναι πλέον εκτός ελέγχου. Κατά τον Αρχηγό της Αστυνομίας «παρά τις συνεχείς περιπολίες η αστυνομία δεν μπορεί να βρίσκεται πανταχού παρούσα». Το γνωστό τροπάρι που προκύπτει κάθε φορά που τα μέτρα αποδεικνύονται ανεπαρκή. Η έλλειψη προσωπικού λες και από αυτή την έλλειψη έπρεπε να γίνουν τα φονικά και μετά να τη διαπιστώσουν οι ιθύνοντες, οι οποίοι κατά τ' άλλα έκρουαν προ μηνών τον κώδωνα του κινδύνου, μιλώντας για «ανησυχητική έξαρση». Οι καταστηματάρχες της περιοχής είναι πολύ πιο εύστοχοι στις επεξηγήσεις τους. Σε επιστολή που απέστειλαν στον Δήμο Λευκωσίας λένε ξεκάθαρα πως «οι αυξημένες περιπολίες δεν έφεραν κανένα αποτελέσματα και οι αστυνομικοί που επισκέπτονται την περιοχή κάνουν τον περίπατό τους». Περιγράφουν δε συνοπτικά και ουσιαστικά την πραγματικότητα: «Αλλοδαποί σέρνονται στους δρόμους μεθυσμένοι ή ζητιανεύουν, πόρνες σε διάφορα σημεία, δολοφονίες, εμπόριο ναρκωτικών, συμπλοκές με καβγάδες στους πεζόδρομους, διαρρήξεις και κλοπές». Κοντολογίς η κατάσταση στο κέντρο της πόλης είναι ανεξέλεγκτη και όχι γιατί ξεμείναμε από αστυνομικούς (κατά τον αρχηγό μας), ούτε γιατί όλοι οι ξένοι «είναι εγκληματίες» (κατά την πεποίθηση που βολεύει τους αρμόδιους να υιοθετήσουμε άπαντες), ούτε και γιατί είναι πρωτόγνωρα τα όσα συμβαίνουν στο κέντρο της πόλης (κατά τον υπουργό μας). Αλλά για τον ένα και μοναδικό λόγο πως το ιστορικό κέντρο αφέθηκε με τις «ευλογίες» των κρατούντων να γκετοποιηθεί, αφού δεν υπήρξε κανένας πολιτικός σχεδιασμός και καμία αποφασιστικότητα να καταστεί βιώσιμο και όχι απλώς μια βιτρίνα βιωσιμότητας. Ο δήμαρχος Λευκωσίας σε πρόσφατες δηλώσεις του είπε πως ο δήμος ερεύνησε και γνωρίζει μεγάλο αριθμό υποστατικών όπου διαμένει αυξημένος αριθμός μεταναστών και πως ενημέρωσε όλα τα αρμόδια τμήματα, αλλά τα μέτρα που ελήφθησαν δεν ήταν αποτελεσματικά, αφού οι ιδιοκτήτες των υποστατικών συμμορφώνονται μόνο προσωρινά. Και μ' αυτό ως κατακλείδα έχουμε όλη την εικόνα μπροστά μας για το πώς χειρίζονται όλοι τους (κράτος και τοπική αυτοδιοίκηση) το πρόβλημα: Με εκ των υστέρων διαπιστώσεις, εκ των υστέρων διαγνώσεις, εκ των υστέρων μέτρα (και μάλιστα αναποτελεσματικά) και με παντελή απουσία πολιτικής τόλμης να βάλουν το μαχαίρι στο κόκκαλο. Με άλλα λόγια μάς λένε όλοι τους πως «έκαναν ό,τι μπορούσαν» αλλά δεν μπορούν να κάνουν και «θαύματα» λες και δεν είναι η πολιτική τους ανεπάρκεια που προκάλεσε αυτή την τόσο πολύπλοκη και προβληματική κατάσταση για την επίλυση της οποίας όντως πλέον χρειάζεται ένα «θαύμα». Και δυστυχώς σ' αυτό τον τόπο όταν μιλάμε για «θαύμα» εννοούμε την πολιτική τόλμη. Και κάπως έτσι φτάσαμε στο σήμερα να διερωτόμαστε πόσα ακόμα τέτοια «πρωτόγνωρα» φαινόμενα πρέπει να δουν τα μάτια μας προκειμένου να σταματήσουν οι ιθύνοντες να κάνουν μόνο προβλέψεις και διαγνώσεις και να αρχίσουν πραγματικά να ψάχνουν τη θεραπεία αυτής της ασθένειας που οι ίδιοι προκάλεσαν στο ιστορικό μας κέντρο, αφού για χρόνια επένδυαν μόνο στη βιτρίνα, αδιαφορώντας για το περιεχόμενο.

e λα ά0@gmail.com

EPA/REGI VARGHESE

Άνοιξαν ξανά τα ζωολογικά πάρκα στην Αυστραλία, μετά από τρεις μήνες αναστολής λειτουργίας τους. Στη φωτογραφία εργαζόμενη στο «Sea World» μαζί με έναν πελεκάνο.

Συνυποσχετικό με Αίγυπτο για Χάγη...

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ**

Η πανδημία είναι όντως τεράστιο πρόβλημα σήμερα για την υγεία του πληθυσμού της Γης μέχρι να βρεθεί το φάρμακο ή το εμβόλιο για την αντιμετώπισή της. Οι οικονομικές συνέπειές της είναι ασφαλώς τεράστιες, καθώς πλήττει καίρια τις οικονομίες όλων των χωρών του πλανήτη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας. Επομένως, τα προβλήματα που ανέκυψαν από την εμφάνιση του κορωνοϊού είναι αναμφίβολα υγειονομικά, οικονομικά, κοινωνικά, οικουμενικών διαστάσεων και δικαίως απασχολούν τους πάντες.

Στην Ελλάδα έχουμε όμως και μερικά ακόμη βάσανα, κάποια συγκυριακά, κάποια όχι. Η ένταση και ο διχασμός που δημιούργησε με την άθλια συμπεριφορά του ο ΣΥΡΙΖΑ τα προηγούμενα χρόνια, καταφεύγοντας σε παρακρατικές ίντριγκες, απόπειρες σπίλωσης πολιτικών αντιπάλων, προσπάθειες συναλλαγής και καθολικού ελέγχου –με κάθε μέσο– της εξουσίας, σε όλους τους αρμούς (κατά Τσίπρα) του κράτους, αποδείχθηκαν πρόσκαιρο πρόβλημα. Μόνιμο όμως και εξαιρετικά επικίνδυνο πρόβλημα είναι οι προκλήσεις και η επιθετικότητα της Αγκυρας. Γιατί η έντασή τους εξαρτάται απολύτως από τις διαθέσεις της, η Ελλάδα είναι «καταδικασμένη» να τις υφίσταται ως αιώνια όμορη και οι προοπτικές κυμαίνονται από δυσοίωνες έως βαθιά σκοτεινές. Το καθεστώς Ερντογάν δείχνει αποφασισμένο να φτάσει στα άκρα και πολλοί προσδιορίζουν χρονικά την κορύφωση της κλιμάκωσης την περίοδο μέχρι τον Οκτώβριο.

Οι ελληνοτουρκικές διαφορές δεν είναι καινούργιες, ανάγονται οι περισσότερες στη δεκαετία του '70 –εύρος χωρικών υδάτων και εναερίου χώρου, έλεγχος FIR, εξοπλισμός νησιών–, στις οποίες η Αγκυρα πρόσθεσε τις γκρίζες ζώνες. Αλλά επί Ερντογάν η Τουρκία προχώρησε στην αναθεώρηση της Συνθήκης της Λωζάννης στην πράξη, στη διολίσθηση προς τον ισλαμισμό, στη γένεση ενός εθνικιστικού και μεγαλοϊδεατικού οθωμανισμού, στην υιοθέτηση του δόγματος της «γαλάζιας πατρίδας» και στην επιδίωξη της κυριαρχίας της στην Ανατολική Μεσόγειο (προς το παρόν). Ολα αυτά συνοδεύονται με επιθετική ρητορική, ενέργειες και κλιμάκωση προκλήσεων, που, σε ό,τι αφορά στην Ελλάδα, ενισχύθηκαν με την υπογραφή του γνωστού μνημονίου Αγκυρας – Σαράζ για την τουρκολιβυκή ΑΟΖ. Μνημόνιο που η Αγκυρα τονίζει προς κάθε κατεύθυνση ότι δεν πρόκειται να ανακαλέσει. Στόχος της Αθήνας είναι βέβαια να αποφύγει τόσο τη σύρραξη όσο και την παγίδευση σε μια διμερή διαπραγμάτευση υπό την απειλή της πολιτικής των κανονιοφόρων που ασκεί η Τουρκία. Στη μάχη που δίνει η ελληνική κυβέρνηση υποχρεώθηκε να καταφύγει τελευταία σε σκληρή γλώσσα, ίσως για να προκαλέσει διεθνή παρέμβαση πριν μιλήσουν τα όπλα, ή για να μη δώσει την εντύπωση ότι πάει σε διαπραγμάτευση με την «ουρά στα σκέλια». Φυσικά, κάνει και τις γνωστές διπλωματικές κινήσεις και ενέργειες για να βρει διεθνή στήριξη προκειμένου να αντιμετωπίσει την αχαλίνωτη τουρκική επιθετικότητα. Η συμφωνία με την Ιταλία και οι συνομιλίες με την Αίγυπτο εντάσσονται σε αυτές τις προσπάθειες.

Στο πλαίσιο αυτών των σκέψεων και χωρίς πρόθεση υπόδειξης προς την κυβέρνηση, «τροφή για σκέψη» θα ήταν ενδεχομένως η πρόταση προς την Αίγυπτο για την υπογραφή συνυποσχετικού προσφυγής στη Χάγη με στόχο την οριοθέτηση της γραμμής της ελληνοαιγυπτιακής ΑΟΖ, αφού όπως φαίνεται υπάρχουν κάποιες διαφορές στις θέσεις των δύο πλευρών. Οι δύο χώρες έχουν αναγνωρίσει τη δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης στο παρελθόν, δεν υπάρχουν γκρίζες ζώνες κυριαρχίας στον χώρο για τον οποίο συνομιλούν, το Κάιρο αναγνωρίζει ότι τα νησιά έχουν υφαλοκρηπίδα (συζητάει για την επήρεια), το πολιτικό κόστος περιορίζεται αφού η απόφαση του Δικαστηρίου θα περιλαμβάνει τους όποιους συμβιβασμούς και εναρμονίζεται με την πάγια θέση της Ελλάδας περί σεβασμού του διεθνούς δικαίου και υπέρ των ειρηνικών πρακτικών.

Επιπλέον, η αυθαίρετη χάραξη της τουρκολιβυκής ΑΟΖ προσβάλλει σήμερα κυριαρχικά δικαιώματα τόσο της Ελλάδας όσο και της Αιγύπτου και εκ των πραγμάτων το Δικαστήριο θα καλέσει Τουρκία και Λιβύη να παρέμβουν στη διαδικασία για να εκθέσουν τις απόψεις τους, καθώς η ελληνοαιγυπτιακή ΑΟΖ «καβαλάει» την τουρκολιβυκή. Αρα Αγκυρα και Τρίπολη θα συρθούν σε μια θεσμική διεθνή διαιτησία, ενώ Ελλάδα και Αίγυπτος θα κερδίσουν υποστήριξη για την προσήλωσή τους σε ειρηνικό και πολιτισμένο τρόπο επίλυσης διαφορών. Πιθανώς να υπάρχουν και επιχειρήματα αντίθετα στην ανάληψη μιας τέτοιας προσπάθειας, αλλά εναπόκειται στους ειδικούς να ζυγίσουν τα υπέρ και τα κατά...

Η Τουρκία στη Λιβύη

Του **ΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ**

Ήταν η δεύτερη ή η τρίτη νύχτα της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο, τον Ιούλιο του 1974, όταν έφτασε στην Άγκυρα ένα μήνυμα στήριξης που συγκίνησε την τουρκική ηγεσία. Το μήνυμα προερχόταν από τον ηγέτη της Λιβύης, Μουαμάρ Καντάφι, ο οποίος ενημέρωσε ότι παρακολουθούσε τα γεγονότα από κοντά, ότι ήταν δίπλα στην Τουρκία και ότι ήταν πανέτοιμος να καλύψει κάθε ανάγκη του τουρκικού στρατού σε ανταλλακτικά ή εξοπλισμούς. Η αεροπορία της Λιβύης τέθηκε σε επιφυλακή. «Οι αποθήκες μας είναι ανοιχτές», ήταν το μήνυμά του, όπως αυτό καταγράφεται από τον Τούρκο δημοσιογράφο Μεχμέτ Αλί Μπιράντ.

Η στάση του Καντάφι ποτέ δεν αναδείχθηκε στην Κύπρο όπου, αντιθέτως, είχε δημιουργηθεί ένας μύθος στήριξης εκ μέρους του προς τα δίκαιά μας, στο πλαίσιο μιας ασυνάρτητης σοσιαλιστικής και αφροασιατικής αλληλεγγύης. Υπήρχαν, βεβαίως, και κάποια οικονομικά συμφέροντα, τα οποία δεν ήταν καθόλου μύθος, αλλά ήταν η θλιβερή πραγματικότητα.

Μετά από μισό σχεδόν αιώνα, η ιδιαίτερη σχέση της Τουρκίας με τη Λιβύη βρίσκεται και πάλι στο προσκήνιο. Οι επιδιώξεις του Ταγίπ Ερντογάν είναι ξεκάθαρες. Μέσω μιας απροκάλυπτης στρατιωτικής παρέμβασης στην εμφύλια διαμάχη, επιδιώκει την επικράτηση των δυνάμεων των ισλαμιστών που εκπροσωπούνται από την GLA. Ουσιαστικά ο Ερντογάν επιδιώκει, πάση θυσία, να αποκτήσει ένα ισλαμικό σύμμαχο στις νότιες όχθες της Μεσογείου. Για την ώρα, φαίνεται να τα καταφέρνει.

Η προοπτική, όμως, της επικράτησης των ισλαμιστών θα μπορούσε να οδηγήσει στην αποσταθεροποίηση ολόκληρης της περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου.

Η Αίγυπτος αντιμετωπίζει ήδη την εσωτερική απειλή του ισλαμικού φονταμενταλισμού και θα βρισκόταν σε ιδιαίτερα δύσκολη θέση εάν οι ισλαμιστές, μαζί με την Τουρκία, αποκτούσαν το έλεγχο του λιβυκού πετρελαίου και επέκτειναν την επιρροή και τη στρατιωτική τους παρουσία μέχρι τα δυτικά σύνορα της χώρας. Μια αποσταθεροποίηση της Αιγύπτου θα κλόνιζε, με τη σειρά της, τα υπόλοιπα μετριοπαθή αραβικά κράτη της περιοχής.

Από την πλευρά του, το Ισραήλ θα βρισκόταν αντιμέτωπο με άλλη μία πηγή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ενώ θα διακυβεύονταν και οι θαλάσσιες του προσβάσεις προς την Ευρώπη. Η προοπτική των ενεργειακών οδών από την Ανατολική Μεσόγειο προς την Ευρώπη, που αφορούν άμεσα και την Κύπρο, θα δέχονταν, ασφαλώς, σημαντικό πλήγμα. Κατ' ακρίβεια, η επικράτηση της τουρκικής πολιτικής στη Λιβύη θα οδηγούσε σε ακόμη πιο έντονη επιθετικότητα εναντίων της Ελλάδας και της Κύπρου, με πολύ πιθανή την ευθεία αμφισβήτηση της ελληνικής εθνικής κυριαρχίας στην περιοχή Ρόδου-Κρήτης.

Για την Ευρώπη, μια επιπρόσθετη σημαντική διάσταση είναι αυτή που αφορά στο μεταναστευτικό. Η Λιβύη ήδη αποτελεί σημαντική οδό διακίνησης μεταναστών προς την Ευρώπη. Εάν η χώρα περάσει στη σφαίρα επιρροής του Ερντογάν, οι δυνατότητες εργαλειοποίησης του μεταναστευτικού και ενάσκησης πιέσεων από την Τουρκία προς την Ευρώπη, θα διογκωθούν.

Είναι για όλους αυτούς τους λόγους, που το ζήτημα της τουρκικής στρατιωτικής παρέμβασης στη Λιβύη θα πρέπει να απασχολήσει πολύ πιο έντονα τις ηγεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών-μελών. Η Ευρώπη είχε εξοικειωθεί, διαχρονικά, στην ιδέα ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα ήταν αυτές που θα διασφάλιζαν την περιφερειακή ασφάλεια, με την ίδια να περιορίζεται σε ένα δευτερεύοντα ρόλο. Όπως, επί διακυβέρνησης Τραμπ, οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν επιλέξει την αποστασιοποίηση και την παθητική στάση. Είναι το στρατηγική κενό που έχουν αφήσει πίσω τους οι Ηνωμένες Πολιτείες που επιχειρεί να εκμεταλλευτεί ο Ερντογάν. Οφείλει, συνεπώς, η Ευρωπαϊκή Ένωση να εξέλθει από τη επίπλαστη θέση της άνεσης στην οποία είχε βολευτεί και να καλύψει η ίδια το στρατηγικό κενό των Ηνωμένων Πολιτειών, ενασκώντας με αποφασιστικότητα έναν ρόλο σταθεροποιητικό. Είναι σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο που πρέπει να λειτουργήσει τόσο η Ελλάδα όσο και η Κύπρος, διατηρώντας ταυτόχρονα στενή τη συνεργασία με τα φίλα κράτη της περιοχής, σε αναμονή, ίσως, μια πολιτικής αλλαγής στην άλλη όχθη του Ατλαντικού.

Ο κ. Χάρης Γεωργιάδης είναι αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ.

e-γραφειοκρατία

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Όχι υφυπουργός, αλλά υπερυπουργός πρέπει να καταστεί ο Κυριάκος Κόκκινος, ο πρώτος υφυπουργός Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής. Καλείται να αντιπαλέψει με το «τέρας» της γραφειοκρατίας της δημόσιας υπηρεσίας, την «e-γραφειοκρατία» κατ' αντιπαραβολή του e-government, η οποία μοιραία μετακυλίεται και ταλαιπωρεί και τον ιδιωτικό τομέα. Το βιογραφικό του Κυριάκου Κόκκινου είναι παρά πολύ σπουδαίο. Ωστόσο, απομένει να δούμε αν θα καταφέρει να βάλει «κόκκινο» στην κρατική γραφειοκρατία, κάτι το οποίο εξαγγέλλουν και υπόσχονται εδώ και δεκαετίες όλοι πολιτικοί και όλοι οι πολιτικάντηδες. Ο νέος υφυπουργός καλείται ουσιαστικά να λύσει έναν νέο γόρδιο δεσμό και να καθαρίσει τον στάβλο του Αυγεία. Να δούμε αν θα βρει την «εξυπνάδα» του Μεγάλου Αλεξάνδρου και τη «δύναμη» του Ηρακλή. Υπάρχει βεβαίως και η «πονηριά» του Καποδίστρια, ο οποίος κατάφερε να μάθει τους Έλληνες να τρώνε πατάτες και να γεμίζουν τα στομάχια τους, σε μια εποχή πείνας και ταλαιπωρίας. Έβαλε φρουρούς σε αποθήκη με πατάτες, αφήνοντας όμως ανοικτή την πίσω πόρτα, ώστε να κλέψουν τις πατάτες οι «κουτοπόνηροι» και ρακένδυτοι πρόγονοί μας. Αυτή την πονηριά φαίνεται ότι ακολούθησε και ο Μπιλ Γκέιτς αφήνοντας ουσιαστικά την ελεύθερη αντιγραφή των περίφημων προγραμμάτων «windows» στους προσωπικούς υπολογιστές.

Εδώ και αρκετές δεκαετίες, ξεκίνησε το μεγαλεπήβολο εγχείρημα εισαγωγής της ψηφιακής τεχνολογίας στο Δημόσιο. Κατά καιρούς φιλόδοξοι τεχνοκράτες του Δημοσίου, έκαναν τεχνολογικά άλματα, χωρίς ωστόσο να καταφέρουν να τιθασεύσουν τη γραφειοκρατία. Βουλευτές εδώ και δεκαετίες καταγγέλλουν ότι οι αρμόδιοι, αντί να μειώσουν τις διαδικασίες και τις απαιτήσεις σε έντυπα και έγγραφα, μετέφεραν όλη τη γραφειοκρατία στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Αποτέλεσμα είναι να αυξηθούν οι ανάγκες για προσωπικό, χωρίς να μειώνεται ουσιαστικά οι ταλαιπωρία των πολιτών. Χαρακτηριστικότατο παράδειγμα, οι αιτήσεις για το σχέδιο Εστία, για τους ταλαιπωρημένους μεροκαματιάρηδες, οι οποίοι είτε λόγω κουτοπονηριάς είτε λόγω βλακείας κινδυνεύουν να χάσουν το σπίτι τους και να καταλήξουν στους δρόμους.

Οι γραφειοκράτες, οι οποίοι κατά κανόνα δεν κουβέντιασαν με φτωχόκοσμο, ζητούσαν 53 έγγραφα, τα οποία για να συγκεντρωθούν έπρεπε οι ενδιαφερόμενοι να τρέχουν βδομάδες και να πληρώσουν και αρκετές εκατοντάδες ευρώ. Αν λειτουργούσαν σωστά τα ηλεκτρονικά συστήματα, θα μπορούσαν οι ενδιαφερόμενοι, με τον αριθμό της ταυτότητάς τους, να εξυπηρετηθούν. Είναι τραγικό, αν αναλογιστεί κανείς ότι τα περισσότερα δάνεια εδώ και δεκαετίες παραχωρούνταν σε μια μέρα ή και σε μερικά λεπτά και το μόνο που χρειαζόταν ήταν μερικές δεκάδες υπογραφές των δικαιούχων και των εγγυητών και χωρίς κανένας να διαβάζει τα μικρά γράμματα στα συμβόλαια. Ανάλογα παραδείγματα αχρείαστης ταλαιπωρίας των πολιτών, στις συναλλαγές τους με το κράτος, αντιμετωπίζει κανείς σχεδόν σε όλες τις υπηρεσίες του Δημοσίου. Φαίνεται και αποδεικνύεται ότι ο παράγοντας χρόνος –ό,τι πιο πολύτιμο υπάρχει σε αυτή τη γη– δεν έχει καμία σημασία για την κρατική μηχανή. Εκτός και αν πίσω από όλα αυτά, βρίσκεται η ανάγκη για νέους και περισσότερους δημοσίους υπαλλήλους, άρα και ψηφοφόρους, όπως διαλαλούν στα καφενεία, οι ταλαιπωρημένοι της γραφειοκρατίας.

Ο Κυριάκος Κόκκινος δεν αρκεί να θέσει σε εφαρμογή προηγμένα συστήματα πληροφορικής, αλλά πρέπει πρώτα και πάνω απ' όλα να καταφέρει να πείσει τους δημοσίους υπαλλήλους, αλλά και τους πολιτικούς, ότι ο κόσμος άλλαξε και είναι προς το συμφέρον όλων, να μειωθεί η γραφειοκρατία. Μια καλή και ίσως και έξυπνη πρόταση είναι να μειωθούν περαιτέρω οι ώρες εργασίας των δημοσίων υπαλλήλων. Σε σκανδιναβικές χώρες, όπου μειώθηκαν οι ώρες εργασίας, αυξήθηκε η παραγωγικότητα και μειώθηκε και το κόστος λειτουργίας της δημόσιας υπηρεσίας. Στις παγωμένες χώρες του βορρά η αρχή είναι ότι το κράτος τρέχει στους πολίτες και όχι οι πολίτες στο κράτος. Ιδέες υπάρχουν πολλές, φτάνει να υπάρξει διάλογος και τόλμη για να προωθηθούν καινοτομίες. Η τεχνητή νοημοσύνη είναι πλέον στα σπίτια μας και νοοτροπίες περασμένων δεκαετιών δεν πρέπει να συνεχίσουν να γίνονται ανεκτές. Σε καμία όμως περίπτωση δεν πρέπει να θυματοποιηθούν άνθρωποι, οι οποίοι αδυνατούν να ακολουθήσουν τους σύγχρονους ρυθμούς ζωής και τη σύγχρονη τεχνολογία. «Τα πάντα ρει», ο κόσμος κυλά και δεν γυρνά και είναι κρίμα να ταλαιπωρούνται οι καλοί δημόσιοι υπάλληλοι και οι τίμιοι πολίτες από ένα σύστημα το οποίο προωθεί την αργία η οποία είναι μήτηρ πάσης κακίας.

kaparispan@yahoo.gr

Αθώοι στα μανταλάκια, ένοχοι στο σκοτάδι

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Είμαστε μια πολύ περίεργη χώρα. Γινόμαστε μόνοι μας άνω-κάτω για μερικές εβδομάδες ή μήνες με αφορμή διάφορα σκάνδαλα, με ή χωρίς εισαγωγικά. Το πολιτικό σύστημα, τα μέσα ενημέρωσης, το «καφενείο» ασχολούνται αποκλειστικά με τη Siemens, μετά με τη Novartis, κατόπιν με τη μαφία που αποτυπώθηκε από τον κοριό της ΕΥΠ. Η βαβούρα περνάει, όμως, και η κοινή γνώμη μένει με την απορία για το τι ακριβώς συνέβη. Απαντήσεις δεν δίνονται ποτέ ή δίνονται με τέτοια καθυστέρηση, που κανείς δεν θυμάται για ποιο πράγμα μιλάμε.

Το χωρίς κανένα θεσμικό φίλτρο «αμελλητί» στην προώθηση μιας υπόθεσης στη Βουλή δίνει την ευκαιρία σε κάθε πολιτικό να λασπώσει ανέξοδα τον αντίπαλό του.

Βασική ευθύνη έχει προφανώς η Δικαιοσύνη. Δεν υπάρχει άλλη χώρα στον, δυτικό τουλάχιστον, κόσμο όπου η διερεύνηση και εκδίκαση μιας πολύκροτης υπόθεσης μπορεί να διαρκέσει 10-15 χρόνια. Είναι απλά ντροπή! Οι πραγματικά αθώοι την πληρώνουν ούτως ή άλλως. Ντρέπονται να βγουν στον δρόμο, δεν βρίσκουν δουλειά, ταλαιπωρούνται ψυχικά και πρακτικά. Περνούν μέρες και μέρες περιμένοντας αν θα τους τύχει μία ακόμη αναβολή. Οταν αθωωθούν, είναι τυχεροί εάν δουν το όνομά τους σε ένα μονόστηλο σε μια εσωτερική σελίδα. Οι άλλοι, πιο «μάγκες», περιμένουν την ευκαιρία τους να καθαρίσουν τα θέματά τους όταν κάποια κυβέρνηση εκσυγχρονίσει τον ποινικό κώδικα... Οι αθώοι κρέμονται στα μανταλάκια, οι ένοχοι, που ξέρουν να κινούνται στο σκοτάδι, βρίσκουν την άκρη.

Φταίμε και εμείς, τα μέσα ενημέρωσης. Σπανίως κάνουμε follow up στις μεγάλες υποθέσεις. Βρίσκουμε σαν δικαιολογία ότι «κανείς δεν ενδιαφέρεται πια» και σερνόμαστε πίσω από την τρέχουσα ειδησεογραφία.

Ευθύνη έχει, βέβαια, και το πολιτικό σύστημα. Εχει μπερδέψει ασύλληπτα τα πράγματα με τους νόμους περί ευθύνης υπουργών, με ολέθρια αποτελέσματα. Οταν δεν υπάρχει κανένα θεσμικό φίλτρο ανάμεσα στην ανώνυμη καταγγελία και στην προώθηση μιας υπόθεσης στη Βουλή, το «αμελλητί» δίνει την ευκαιρία σε κάθε πολιτικό να λασπώσει ανέξοδα τον αντίπαλό του με το άθλιο επιχείρημα «αφού κάποιος, κάπου, κάποτε ανέφερε ότι άκουσε ότι ενεπλάκη ο Χ στην υπόθεση». Το χειρότερο, όμως, απ' όλα είναι ότι τελικά δεν προστατεύεται το δημόσιο συμφέρον, αυτό που υποτίθεται ότι νοιάζει τη Δικαιοσύνη και το πολιτικό σύστημα. Κλασικά παραδείγματα: Siemens και Novartis. Και στις δύο περιπτώσεις στήθηκαν πανηγύρια, λασπομαχίες, απ' όλα. Αποδείχθηκε ότι κάποιοι «λαδώθηκαν». Στην περίπτωση της Siemens, στελέχη του ΟΤΕ και λίγα πολιτικά στελέχη καταδικάστηκαν. Στην ακροαματική διαδικασία διαπιστώθηκε ότι όλα τα πολιτικά κόμματα εξουσίας έπαιρναν ένα συγκεκριμένο ποσοστό από κάθε προμήθεια, αλλά και αυτό ξεχάστηκε. Δεν είναι, όμως, αυτό το χειρότερο. Μέσα στη μανία της σπίλωσης αντιπάλων, οι πολιτικοί μας ξέχασαν να κάνουν το αυτονόητο: συμβιβασμούς με τις εταιρείες και τους ενόχους γιατρούς κ.ά., για να μπουν χρήματα στο δημόσιο ταμείο. Οταν προτάθηκαν, οι περισσότεροι δείλιασαν να υλοποιήσουν τις συμφωνίες για να μην τους πουν ότι «τα έπιασαν». Η Νιγηρία, οι ΗΠΑ, όλοι το έκαναν. Οσο δεν φτιάχνει η Δικαιοσύνη, αυτή η χώρα θα είναι θεσμικά ημιτελής, οι αθώοι θα ταλαιπωρούνται και η κοινωνία δικαιολογημένα θα οργίζεται.

Η ασπίς Ελλάς

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Εχει αναλάβει κατά καιρούς η Ελλάς ρόλους ιστορικούς, που υπερέβαιναν τις δυνατότητες μιας χώρας συνεχώς σπαρασσόμενης από εσωτερικές συγκρούσεις. Είμαστε υψηλόφρονες εμείς οι Ελληνες. Διότι αυτή είναι η φύση μας. Φιλοδοξήσαμε αρχικώς να ιδρύσουμε «το Πρότυπον Βασίλειον της Δύσεως εις την Ανατολήν». Και αυτό που όντως συνέβη ήταν να κατακρεουργήσουμε τους μονάρχες μας. Αλλά εν πάση περιπτώσει κατέστημεν έστω φαιά αντανάκλαση της Δύσεως στην Ανατολή. Επιχειρήσαμε επανασύσταση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και οδηγηθήκαμε στην οικτρά Μικρασιατική Καταστροφή. Προέβαλε μνημειώδη αντίσταση η Ελλάς εναντίον των Ιταλών και των Γερμανών υπερασπιζόμενη τα ιδεώδη της ελευθέρας Ευρώπης, αλλά ακολούθησε ο φρικτός ανταρτοπόλεμος. Υπήρξε η Ελλάς η μόνη χώρα που κέρδισε τη μάχη εναντίον του κομμουνισμού στο έδαφός της και ηττήθη ιδεολογικώς από την Αριστερά.

Πρώτη η Ελλάς από τις χώρες της περιοχής εντάχθηκε στην ΕΟΚ και στη συνέχεια στην Ευρωζώνη και εντέλει χρεοκοπήσαμε το 2010. Αλλά δεν παύσαμε να υψηλοφρονούμε. Ανέλαβε λοιπόν η χώρα μας να καταστεί ανάχωμα της Ενώσεως έναντι των μεταναστών-προσφύγων, που διά της Τουρκίας φιλοδοξούν να φθάσουν στη γη της ευρωπαϊκής επαγγελίας.

«Απίδα» της Ευρώπης η Ελλάς στον Εβρο και στο Αιγαίο και όπου αλλού προκύψει. Φράγμα των μουσουλμανικών ροών, της επεκτατικής πολιτικής τα Αγκυρας. Πρόκειται όντως για ρόλο θαυμαστό αλλά δυσβάστακτο.

Οταν οι σχέσεις της Δύσεως με τον πρόεδρο της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν άρχισαν να επιδεινώνονται επικίνδυνα, κάποιοι εδώ φιλοδοξούσαν να καταστεί η χώρα μας το «προκεχωρημένο φυλάκιο» της Ευρώπης έναντι της τουρκικής «βαρβαρότητος».

Είναι αυτό ακριβώς που «τρελαίνει» την Τουρκία, όπου την αρχική αντιπαράθεση του κ. Ερντογάν με το κεμαλικό κατεστημένο τη διαδέχθηκε η αρμονικότατη συνεργασία τους σε όλο το εύρος της εξωτερικής πολιτικής αυτής της χώρας. Η Ελλάς ως «προκεχωρημένο φυλάκιο» της Ευρώπης θα είχε νόημα, εάν τα σύνορα της χώρας μας υπερασπίζονταν ενόπλως και οι εταίροι μας. Δηλώσεις Ευρωπαίων αξιωματούχων στη μεθόριο Ελλάδος και Τουρκίας ελάχιστα σημαίνουν και απλώς ερεθίζουν την Αγκυρα.

Τεράστια βεβαίως η συμβολική αξία της «ασπίδας» παρ' ημίν. Ανυπέρβλητη η περιγραφή της ασπίδας, που κατασκεύασε ο Ηφαιστος για τον Αχιλλέα, από τον Ομηρο. Μόνον που ο ήρωας της Ιλιάδος είχε απόλυτη συνείδηση ότι, εμπλεκόμενος στη μάχη με τους Τρώες, όδευε με βεβαιότητα στον θάνατο. Πέρασαν χρόνια και ο λυρικός Αρχίλοχος περιέγραφε σε ποίημά του πως προκειμένου να σωθεί από τους εχθρούς, που τον καταδίωκαν, πέταξε τρέχοντας την ωραιότατη ασπίδα του στους θάμνους, παρηγορούμενος ότι θα αποκτούσε σύντομα μιαν άλλη – όχι τόσο καλή– για να εξακολουθήσει να πολεμά. Δεν έχει σημασία το κάλλος της ασπίδος αλλά η θέληση για μάχη...

Κρίσιμη η γερμανική προεδρία

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Η γερμανική προεδρία της Ευρωπαϊκής Ενωσης, που αρχίζει την Τρίτη, έρχεται στην πιο κρίσιμη στιγμή. Τα προβλήματα που συσσωρεύονται στην Ευρώπη, στην ευρύτερη περιοχή και διεθνώς είναι τόσα πολλά, και το καθένα τόσο μεγάλο, που η αποτυχία να αντιμετωπιστούν επαρκώς ίσως να σημαίνει την κατάρρευση του εγχειρήματος της ενοποίησης. Η Γερμανία, ως «κινητήρας και συντονιστής», φιλοδοξεί να καταπιαστεί με τις μεγάλες προκλήσεις της εποχής: τη θωράκιση της Ε.Ε. εναντίον της πανδημίας και των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών της· την ψηφιακή επανάσταση· την κλιματική κρίση· το μεταναστευτικό/προσφυγικό ζήτημα· τις σχέσεις με τις ΗΠΑ, την Κίνα και τη Βρετανία. Ολα αυτά αφορούν την Ελλάδα άμεσα. Καθοριστική, επίσης, θα είναι και η διαχείριση του προβλήματος που ονομάζεται Τουρκία.

Σε προχθεσινή συνέντευξη με πέντε ευρωπαϊκές εφημερίδες, η καγκελάριος Αγκελα Μέρκελ έδωσε το στίγμα της γερμανικής πολιτικής, υπογραμμίζοντας ότι η πανδημία αναγκάζει τους πάντες να αναθεωρήσουν τη στάση τους. «Σε μια κρίση τέτοιου μεγέθους, ο καθένας μας οφείλει να κάνει ό,τι χρειάζεται. Σε αυτή την περίπτωση, απαιτείται κάτι έκτακτο. Η Γερμανία είχε χαμηλό συντελεστή χρέους και μπορεί, σε αυτή την έκτακτη περίπτωση, να αναλάβει περισσότερο χρέος. Είναι, επίσης, πολύ σημαντικό για εμάς να κρατήσουμε το πρόγραμμα εντός των ορίων των ευρωπαϊκών συνθηκών», είπε. «Αυτό είναι προς όφελός μας. Συμφέρει τη Γερμανία να έχει ισχυρή εσωτερική αγορά και οι δεσμοί της Ε.Ε. να ενισχύονται και όχι να χαλαρώνουν. Οπως πάντα, ό,τι είναι καλό για την Ευρώπη είναι καλό για εμάς». Και προσέθεσε: «Το Ταμείο Ανάκαμψης δεν μπορεί να λύσει όλα τα προβλήματα της Ευρώπης. Αλλά η απουσία του θα έκανε τα προβλήματα χειρότερα... Για να επιβιώσει η Ευρώπη, πρέπει η οικονομία της να επιβιώσει».

Ο «μεγάλος συνασπισμός» Χριστιανοδημοκρατών και Σοσιαλδημοκρατών βρίσκεται σε συμφωνία. Η δήλωση της Μέρκελ πως ό,τι είναι καλό για την Ευρώπη είναι καλό και για τη Γερμανία έχει στόχο να πείσει την κοινή γνώμη της χώρας της. Δείχνει, επίσης, ότι αψηφά όσους αρνούνται να δεχθούν την έκδοση κοινού χρέους στην Ε.Ε. Η κοινή πρόταση Μέρκελ-Μακρόν, σύμφωνα με την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αντλήσει χρήματα από τις αγορές για τις περιοχές και τους κλάδους που επλήγησαν περισσότερο από την πανδημία, έδειξε ότι οι δύο ισχυρότερες οικονομίες της Ε.Ε. δεν θα άφηναν την Ενωση στην τύχη της.

Οι προχθεσινές δηλώσεις της Μέρκελ ίσως κάμψουν τις αντιρρήσεις των τεσσάρων χωρών που αντιστέκονται στις προτάσεις της Επιτροπής και να επιτευχθεί συμφωνία για τον νέο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της Ε.Ε. και το πακέτο ανάκαμψης, στη Σύνοδο Κορυφής στις 17-18 Ιουλίου. «Σε τέτοια έκτακτη συγκυρία, βασίζομαι στο ότι οι χώρες-μέλη ωφελούνται απ' όσα μας ενώνουν», είπε η Μέρκελ.

Οι προηγούμενες κρίσεις στην οικονομία και στη μετανάστευση βρήκαν την Ε.Ε. χωρίς κατάλληλους μηχανισμούς για τη διαχείρισή τους. Σήμερα, η Γερμανία φαίνεται αποφασισμένη να κάνει ό,τι χρειάζεται για τη θωράκιση της Ενωσης. «Πρέπει να κάνουμε ό,τι μπορούμε για να γίνουμε πιο ανθεκτικοί. Πρέπει να σταθούμε μαζί ως Ευρωπαίοι, αλλιώς το μόνο που θα κάνουμε θα είναι να υπονομεύσουμε τους εαυτούς μας», σχολίασε η Μέρκελ. Μίλησε για τις σχέσεις της Ε.Ε. με τις ΗΠΑ, την Κίνα, τη Ρωσία και τη Βρετανία.

Ωστόσο, στη συνέντευξη (όπως αναρτήθηκε στον Guardian), δεν αναφέρθηκε στην Τουρκία. Είναι σίγουρο, όμως, ότι η χώρα της θα κληθεί να πάρει θέση ώστε η Ε.Ε. να θέσει σαφή όρια στη συμπεριφορά της Αγκυρας. Ισως η επίσκεψη του αντιπροέδρου της Επιτροπής Ζοζέπ Μπορέλ σε Ελλάδα και Κύπρο (και η ένθερμη στήριξή του προς τις δύο χώρες), η δήλωση του προέδρου Νίκου Αναστασιάδη ότι «τα μόνα όπλα που χρησιμοποιεί η Κυπριακή Δημοκρατία είναι αυτά που αντλεί από τον χώρο της διπλωματίας» και το προχθεσινό τηλεφώνημα Μητσοτάκη - Ερντογάν έγιναν μέσα στο πλαίσιο μιας νέας αποφασιστικότητας να λυθεί ένα σοβαρό πρόβλημα πριν ξεφύγει από τον έλεγχο.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Η αντίστροφη μέτρηση τελειώνει

Οι σοφοί οικονομολόγοι (δηλαδή οι έντιμοι, οι ανεξαγόραστοι από τα κόμματα) χτυπάνε καμπανάκι: «Στα επόμενα εφτά χρόνια αναμένεται να διατεθούν στην Ελλάδα 50+ δισ. ευρώ: 32 δισ. από το 2021 έως το 2024 και επιπλέον 20 δισ., από το νέο ΕΣΠΑ, από το 2021 έως το 2027. Αν η χώρα δεν θελήσει η ίδια να μεταμορφωθεί, τα 50 δισ. από μόνα τους δεν θα μεταμορφώσουν την Ελλάδα. Τα 50 δισ. δεν θα κάνουν τίποτα, πιθανότατα ούτε καν θα απορροφηθούν» («Κ», 14.6.2020).

Η ελλαδική κοινωνία έχει αποδείξει περίτρανα ότι δεν θέλει πολιτική αλλαγή, δεν θέλει να μεταμορφωθεί. Σαράντα έξι χρόνια τώρα συντηρεί στην εξουσία τους «τυράννους» της: πολιτικούς με εξόφθαλμο σύνδρομο εξουσιολαγνείας, όπως και κεφαλαιούχους με ακόρεστη υστερία πλουτισμού. Και οι μεν και οι δε αδιαφορούν για τη δόξα, την περηφάνια της επιτυχίας, τη χαρά της προσφοράς, την καταγραφή τους στην Ιστορία. Είναι απλώς παίκτες, τους διεγείρει και τους ηδονίζει η αλληλομαχία καθεαυτήν: να είναι στον στίβο και να νιώθουν το πλήθος συνεπαρμένο από τη δική τους λακτισματική επιτηδειότητα.

Επαγγελματίες της εξουσίας και ιδιώτες μαστόροι του ευκαιριακού πλουτισμού έχουν μπλοκάρει κάθε ενδεχόμενο και δυνατότητα να περάσει η Ελλάδα από την κομματοκρατία στη δημοκρατία, από τον έσχατο ευτελισμό στην κάποια αξιοπρέπεια. Εχουν στα χέρια τους εργαλείο, την Παιδεία, τα ΜΜΕ, την Αυτοδιοίκηση (και οι τρεις ονομασίες κατ' ευφημισμόν):

Παιδεία στην Ελλάδα σημαίνει στυγνά χρηστική εκδοχή του σχολείου, η χυδαία αλλά αυτονόητη εμπορευματοποίηση της μάθησης στο «φροντιστήριο». Σημαίνει εγκατάλειψη των πανεπιστημίων στις αγέλες των κομματικών νεολαιών, ακαδημαϊκό πρωτογονισμό του διπόλου: παραδόσεις - εξετάσεις, με τον φοιτητή αμέτοχο στην παραγωγή της γνώσης και θεσμοποιημένη την αποστήθιση ή την αντιγραφή. Είναι τα «κλειδιά» για να ετοιμάζει η Παιδεία οπαδούς, όχι πολίτες.

Τα ΜΜΕ (δεκάδες κανάλια ή ραδιόφωνα και ελάχιστος, οικονομικά δύσπνοος, σε παρακμή Τύπος) έχουν καταδικάσει, σαράντα έξι χρόνια τώρα, την ελληνική κοινωνία να βουλιάζει προγραμματισμένα στην άνοια, στην αποβλάκωση – η καταδίκη έχει μεταποιηθεί σε θεσμικό κατεστημένο. Μόνη η «περιήγηση» στα τηλεοπτικά κανάλια γεννάει πανικό: Διαφημίσεις άκρας ευτέλειας και άξεστη έως μικρονοϊκή κομματική προπαγάνδα, σε ενιαία, πανομοιότυπη συσκευασία – πολιτική ανάλυση από θλιβερούς, αστοιχείωτους παντογνώστες, μαζί με θαυματουργές αλοιφές, κοφτερά μαχαίρια, μαλακές παντούφλες, ψαλίδια που τεμαχίζουν οτιδήποτε, «αγιασμένα» ελιξήρια. Θέαμα μεθοδευμένης εξηλιθίωσης.

Τρίτο αποφασιστικό «κλειδί» για την ίδια μεθοδική επιδίωξη: ο αποκλεισμός κάθε δυνατότητας κοινοτικής αυτοδιαχείρισης, η μανιασμένη κατάργηση και του παραμικρού ίχνους τοπικής αυτοδιοίκησης. Στη σημερινή Ελλάδα δεν υπάρχει πια χωριό με καφενείο-βουλευτήριο, παπά και δάσκαλο νυχθήμερης εκεί παρουσίας. Υστερα από χιλιάδες χρόνια «πολιτικού βίου» και πυρήνων οργανωμένης συλλογικότητας, ο Ελληνας σήμερα «μετέχει» στα κοινά, όπως πανομοιότυπα πραγματώνει και τον φιλαθλητισμό του: Ως οπαδός, πιόνι ψυχολογικά μόνο ντοπαρισμένο να χειροκροτεί ή να διαμαρτύρεται.

Η ελλαδική κοινωνία ούτε μπορεί, αλλά ούτε και θέλει πια να μεταμορφωθεί, όσες οικονομικές ευκαιρίες κι αν της δοθούν. Μετράμε ήδη αρκετές δεκαετίες αυτοκτονικής κομματικής ασυναρτησίας, κυρίαρχης διαφθοράς, ακόρεστης εξουσιαστικής αυθαιρεσίας, έχει μείνει άκριτο και ατιμώρητο τόσο έγκλημα, που ακόμα και χρυσάφι αν αρχίσει και γεννάει το χώμα, η ελλαδική κοινωνία δεν γίνεται να αναστηθεί. Αυτό το ξέρουν καλά Τούρκοι και Ευρωπαίοι, το αξιοποιούν εναλλακτικά.

Είναι πια μάλλον ευδιάκριτο ότι φέτος θα φτάσουμε οι Ελληνες στον χειμώνα επιπλέον ακρωτηριασμένοι: με χαμένα ένα - δυο νησιά στο Αιγαίο και την Αγια-Σοφιά τζαμί. Είναι ρεαλιστικά πιθανό, και μας είναι φανερά αδιάφορο. Γι' αυτό και, αντί να επιστρατεύσουμε κλάσεις ετοιμοπόλεμων εφέδρων, εξαποστέλλουμε πρωτάρηδες στη διπλωματία υπουργούς να ζητιανεύουν συμπαράσταση από λαούς που δεν θα διανοηθούν ποτέ να «ενοχλήσουν» πολεμικά τον διεθνή τρομοκράτη Τούρκο.

Είναι κυριολεκτικά αδιανόητο: Να απειλείται ανοιχτά η ελάχιστη πια γη που παραμένει ελληνόφωνη, και η διπλωματία μας να στελεχώνεται με προβληματικούς γόνους κομματικών οικογενειών και «διακριτικές» προτιμήσεις ευάρεστων σε ξένες πρεσβείες προσώπων. Η ελλαδική κοινωνία βεβαιώνει έτσι εμφατικά ότι δεν την ενδιαφέρει η ιστορική επιβίωση, η ιστορική συνέχεια του Ελληνισμού. Αν την ενδιέφερε, την ευθύνη του υπουργείου Εξωτερικών θα την είχε κάποιος Τσιόδρας της διπλωματίας.

Ο Ερντογάν γαυριά πανηγυρίζοντας την de facto κυριαρχία του στον υποθαλάσσιο ορυκτό πλούτο του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου. Αλλά τα Δελτία Ειδήσεων στην Ελλάδα αφιερώνουν τον χρόνο τους πρωτίστως στη ζηλότυπη βιτριολίστρια, σε σεξουαλικά διάστροφους παρανοϊκούς ή στην αέναη ανακύκλωση της ψυχανωμαλίας στα Εξάρχεια. Τα 50+ δισ. να «μεταμορφώσουν» αυτή την πάνδημη αποτυχία – το αποκλείει ο πρωτογονισμός των καναλιών, η ξύλινη γλώσσα πολιτικών, ακαδημαϊκής διανόησης και δεσποτάδων, τα άναρθρα γρυλίσματα της υστερίας των γηπέδων, η εντυπωσιοθηρία της «καλλιτεχνικής» αγοράς, η χαρτογιακάδικη γλώσσα της φιλοπάτριδος μικρόνοιας.

Μπορούμε να αλλάξουμε το παρελθόν;

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ**

«**Να αλλάξουμε** το παρελθόν; Και βέβαια μπορούμε!» Ο Jay Gatsby απευθύνει αυτά τα λόγια στη Daisy Buchanan, στο αθάνατο έργο του Francis Scott-Fitzgerald (1896-1940), Ο Μεγάλος Gatsby (1935). Με καταγωγή από πάμπτωχη αγροτική οικογένεια, ο νεαρός Jay παλεύει με κάθε μέσο να ανελιχθεί στη σκληρή αμερικανική κοινωνία της εποχής της τζαζ. Στα 1917, φτωχός στρατιώτης καθ' οδόν για τα χαρακώματα του Μεγάλου Πολέμου, πρωτογνωρίζει τη Daisy, κόρη πλούσιας οικογένειας του αμερικανικού Νότου. Εκείνη του υπόσχεται να τον περιμένει να επιστρέψει, αλλά τελικά παντρεύεται τον Tom Buchanan, γόνο οικογένειας μεγαλοβιομηχάνων από το Σικάγο με «παλαιό χρήμα». Ο Gatsby όμως δεν εγκαταλείπει την προσπάθεια. Γίνεται πάμπλουτος στην εποχή της ποτοαπαγόρευσης και λίγα χρόνια αργότερα είναι πλέον έτοιμος να αλλάξει τη ζωή του, να σβήσει το παρελθόν του και να ζήσει με τη Daisy. Μεθοδεύει την επιστροφή του στην καρδιά της και ζει το πάθος του μαζί της σαν να μην είχε περάσει ούτε μια μέρα από τότε που την αποχωρίστηκε για πρώτη φορά. Μπορεί όμως να διαγράψει ό,τι έχει προηγηθεί, τον γάμο της, την κόρη της, το γεγονός ότι δεν τον περίμενε; Θα ανακαλύψει ότι δεν αρκεί να θέλεις να αλλάξεις το παρελθόν, ούτε να υποκρίνεσαι ότι δεν υπήρξε. Δεν αρκεί να το διαγράψεις για να εξαφανιστεί και στη θέση του ως διά μαγείας να εμφανιστεί ένα άλλο, διαφορετικό, που να υπηρετεί καλύτερα από το προηγούμενο το παρόν που ονειρεύεσαι.

Η ψυχανάλυση βέβαια υπόσχεται ακριβώς αυτό. Ο ψυχικός κόσμος, ο κόσμος του ασυνείδητου δεν γνωρίζει παρελθόν, παρόν και μέλλον. Μέσω της αναλυτικής θεραπείας, η επιστροφή στο παρελθόν, στη στιγμή που δημιουργείται το τραύμα, μπορεί να αλλάξει το οδυνηρό γεγονός και να απελευθερώσει τον ασθενή στο παρόν, εξαφανίζοντας το σύμπτωμά του. Ο Gatsby όμως θα ανακαλύψει βίαια ότι, αν και το ψυχικό παρελθόν μπορεί να αλλάξει μέσα από την αλλαγή των αναπαραστάσεών μας και τη βιωματική επαναθεώρηση των άσχημων εμπειριών μας, όπως μας δίδαξε ο Freud, το ιστορικό παρελθόν δεν μπορεί να αλλάξει, όσο διαφορετικά κι αν το ερμηνεύσουμε. Στην αναμέτρησή του με τον Tom Buchanan, θα καταλάβει ότι, όσο κι αν ο ίδιος άλλαξε, ο κόσμος στον οποίο ζούσε θα έβλεπε πάντα σε αυτόν το παρελθόν του, ένα παρελθόν το οποίο απεγνωσμένα προσπάθησε να κρύψει. Η φυγή προς τα εμπρός δεν αναίρεσε το παρελθόν του. Αντίθετα, έθρεψε το σκοτάδι της ψυχής του, το ισχυροποίησε και του επέτρεψε να τον παρασύρει στον όλεθρο. Μόνο ο φτωχός, γέρος πατέρας του θα παραστεί στην κηδεία του, αναιρώντας στην ουσία ό,τι ο Gatsby είχε κατορθώσει, και μόνο η πένα του συγγραφέα, του φίλου του Nick Carraway, θα σώσει το μεγαλείο ενός ανθρώπου που πάλεψε, σαν άλλος Ορφέας, για να επιτύχει το ακατόρθωτο, να ακυρώσει το παρελθόν του.

Άραγε μπορεί μια κοινωνία να αλλάξει το παρελθόν της διαγράφοντας τα ίχνη του, καταστρέφοντας τα μνημεία μιας οδυνηρής εποχής, αποκαθηλώνοντας τα σύμβολα των αισχρών πράξεων και πεποιθήσεων; Είναι άραγε αυτός ο δρόμος προς την κάθαρση του δουλοκτητικού και αποικιοκρατικού παρελθόντος της Δύσης; Πώς μπορεί να ανεχθεί κανείς το γεγονός ότι ο άνθρωπος που συνέβαλε σημαντικά τόσο στη συγγραφή της αμερικανικής Διακήρυξης της Ανεξαρτησίας, όσο και της γαλλικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη, δύο κείμενα που εκφράζουν την ηθική και δημοκρατική πολιτική τάξη των δυτικών κοινωνιών, είχε νέγρους δούλους στο υποστατικό του, πολλούς από τους οποίους πούλησε λίγο πριν από τον θάνατό του για να ξεπληρώσει τα χρέη του; Άραγε η αποκαθήλωσή του Thomas Jefferson (1743-1826), τρίτου προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών (1801-1809), θα αλλάξει το γεγονός ότι οι πρωτεργάτες της ελευθερίας είχαν σκλάβους; Ή μήπως οι Γάλλοι επαναστάτες θα έπρεπε να αποκηρύξουν τους ευγενείς διαφωτιστές, επειδή έχαιραν κατά τη διάρκεια του βίου τους των προνομίων της φεουδαρχικής ανισότητας; Μήπως τέλος θα έπρεπε οι προλετάριοι να εξαφανίσουν από τη μνήμη της αταξικής κοινωνίας τούς αστούς πρωτεργάτες της; Ο Jay Gatsby ντρεπόταν για τον πατέρα του, όπως η αμερικανική κοινωνία ντρέπεται σήμερα για τους ιδρυτές πατέρες των Ηνωμένων Πολιτειών. Όλη του η ζωή υπήρξε μια άρνηση της ύπαρξης του φτωχού αγρότη. Προσπαθώντας να ξαναγράψει την προσωπική του ιστορία, οδηγείται στην ακύρωση της ηθικής του υπόστασης. Η αποκαθήλωση του πατέρα, όσο επαίσχυντες κι αν ήταν η καταγωγή του ή κάποιες συγκεκριμένες πράξεις ή παραλείψεις του, αλλοιώνει την ιστορία από την οποία κατάγεται το ηθικό ιστορικό υποκείμενο και κατά συνέπεια αυτό το ίδιο το υποκείμενο. Στο πρόσωπο των μεγάλων ανδρών και γυναικών, των οποίων τα πορτρέτα και οι αδριάντες κοσμούν τους δημόσιους χώρους μας, δεν κρίνονται μεμονωμένα άτομα, αλλά η συλλογική τους πράξη, ο συνολικός τους ρόλος στην πορεία της Ιστορίας προς την ελευθερία. Το γκρέμισμά τους είναι και η ισοπέδωση του αποτελέσματος της πράξης τους, της πολιτικής κοινωνίας στην οποία ζούμε εμείς σήμερα. Χάρη στη δική τους δράση, η κοινωνία μας, αν και ατελής, είναι πολύ καλύτερη από αυτή που εκείνοι γνώρισαν και βίωσαν.

Ο Ελληνισμός ετοιμάζεται να γιορτάσει τα διακόσια χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση. Ποια πρέπει να είναι η κρίση του ιστορικού έθνους απέναντι στους πατέρες της ελευθερίας του; Μήπως ο Κολοκοτρώνης και ο Ανδρούτσος, η Μαντώ και η Μπουμπουλίνα, επειδή ήταν ηθικά ατελή άτομα, δεν έπρεπε να κάνουν την Επανάσταση; Μήπως οι κλέφτες και αρματολοί, οι διεφθαρμένοι πολιτικάντηδες, παπάδες, προεστοί και κοτζαμπάσηδες που έδωσαν το αίμα τους για την ελευθερία μας πρέπει να αποκαθηλωθούν στο όνομα μιας ηθικής τελειότητας, την οποία κανείς ποτέ δεν άγγιξε; Μήπως θα έπρεπε τελικά και εμείς να αναφωνήσουμε, όπως ο René de Chateaubriand, όταν πάτησε το πόδι του στην Ελλάδα στις 5 Αυγούστου του 1806: «Και εγώ, ένας σκοτεινός ταξιδιώτης, περνώντας πάνω από τα ξεθωριασμένα ίχνη των πλοίων που μετέφεραν άλλοτε τους μεγάλους άνδρες της Ελλάδας και της Ιταλίας, πήγα να αναζητήσω τις Μούσες στην πατρίδα τους. Αλλά δεν είμαι Βιργίλιος και οι θεοί δεν κατοικούν πλέον στον Όλυμπο».

Ο Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

EPA/MOHAMED MESSARA

Διαδηλωτές στην Τυνησία κατά την εκδήλωση διαμαρτυρίας για τη Διεθνή Ημέρα Υποστήριξης Θυμάτων Βασανισμού (26 Ιουνίου).

«Ρυθμιστική» δύναμη με σφραγίδα Τσαβούσογλου

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Η **εξωτερική** πολιτική της Τουρκίας το τελευταίο διάστημα εμφανίζεται ιδιαίτερα δραστήρια. Η εκλογή Μποζκίρ στην προεδρία της Γ.Σ. του ΟΗΕ με 178 ψήφους είναι ενδεικτική αυτής της δραστηριότητας και απόδειξη των ικανοτήτων του πρέσβη της στη Νέα Υόρκη Φ. Σινιρλίογλου. Ο Μ. Τσαβούσογλου ηγείται μιας προσπάθειας με στόχο να φέρει την τουρκική εξωτερική πολιτική στον ρόλο μιας ηγετικής, «ρυθμιστικής» δύναμης με επιρροές στη Μ. Ανατολή, την Α. Μεσόγειο, την Κ. Ασία και βέβαια στην Ευρώπη. Η περίοδος της διακυβέρνησης του Κόμματος Ανάπτυξης και Δικαιοσύνης (ΚΑΔ) από το 2002, χωρίζεται σε τρία στάδια: Την «πρώιμη» που έδινε κύρια προτεραιότητα στην ενταξιακή πορεία, με έναρξη το 2005. Με την προώθηση σημαντικών μεταρρυθμιστικών πακέτων και με αποτελεσματική συνεργασία ανάμεσα στον Τ. Ερντογάν και τον Α. Γκιουλ. Τη δεύτερη περίοδο, με στροφή στη Μ. Ανατολή με πρωθυπουργό τον καθηγητή Α. Νταβούτογλου ως απάντηση στο μπλοκάρισμα της ενταξιακής της πορείας από Βερολίνο και Παρίσι και με δέλεαρ την «Αραβική Άνοιξη». Και τρίτο στάδιο, στην περίοδο της κυριαρχίας Τσαβούσογλου με στόχο μια τουρκική εξωτερική πολιτική σε ρόλο «ρυθμιστικής» δύναμης με επιρροές στην περιοχή. Ο σημερινός τούρκος ΥΠΕΞ Μ. Τσαβούσογλου με μακρά θητεία στη θέση αυτή, αναδεικνύεται ως ο πιο επιτυχημένος τούρκος ΥΠΕΞ στα χρόνια μετά τον ψυχρό πόλεμο.

Η πανδημία προσέφερε μια ευκαιρία και ο Μ. Τσαβούσογλου την αξιοποίησε με αποστολή υλικού για την αντιμετώπιση της πανδημίας σε πάνω από εκατό χώρες. Ειδική διαβούλευση με Τραμπ, Λονδίνο, Ιταλία, Ισραήλ, χώρες της Αφρικής κ.λπ. Βέβαια η επιχείρηση αφορούσε και την ανάδειξη της εικόνας της Τουρκίας ως ισχυρού παίκτη στον χώρο της διεθνούς ανθρωπιστικής βοήθειας.

Το πεδίο της πραγματικής εξωτερικής πολιτικής παραμένει υπό εξέλιξη:

Α. Οι σχέσεις με την Ε.Ε. εξακολουθούν να μην έχουν σπονδυλική στήλη. Η συμφωνία του 2005 για την έναρξη ενταξιακών συνομιλιών ανοικτού τέλους δεν έχει μέλλον. Η Άγκυρα, ενώ κατά περιόδους την υπενθυμίζει, στην πράξη συμφωνεί με τη διαμόρφωση ενός νέου τρόπου «Προωθημένης Συνεργασίας». Όσο όμως αυτή δεν αποκτά περιεχόμενο, δεν τοποθετείται επίσημα υπέρ της αναθεώρησής της, γνωρίζοντας ότι δεν υφίσταται θεσμικός μηχανισμός εξοβελισμού της απόφασης του 2005. Μια «Προωθημένη Συνεργασία» ταυτίζεται κυρίως με την ανανέωση της Τελωνειακής Ένωσης, την εξέλιξη της συμφωνίας για το μεταναστευτικό και λιγότερο με συμφωνία για κατάργηση της βίζας. Με διατήρηση στην πίσω πλευρά του κάδρου, κυρίως για λόγους γοήτρου, εκείνης του 2005.

Β. Στην Α. Μεσόγειο η Άγκυρα έχει θέσει ως στόχο την ακύρωση των σχεδίων που φέρουν το όνομα «τριμερείς» ή «τετραμερείς» (Κύπρος, Ελλάδα, Ισραήλ, ή και Αίγυπτος), συν το εικονικό παράγωγό του, το σχέδιο Eastmed. Ήδη ο στόχος αυτός έχει έμπρακτα υλοποιηθεί με την αποστολή τουρκικών ερευνητικών και πολεμικών πλοίων, καθώς και με την αποχώρηση όλων των άλλων που διέθεταν οι εταιρείες εξόρυξης. Η ανίσχυρη Κύπρος και το άλυτο Κυπριακό συνιστούν τον αδύναμο κρίκο κάθε τέτοιας συνέργειας. Το επόμενο βήμα το έκανε δημοσίως γνωστό ο Μ. Τσαβούσογλου: «Το Ισραήλ, αν θέλει να κάνει μία συμφωνία, όπως αυτή που υπογράψαμε με τη Λιβύη, θα πρέπει να ακυρώσει τη συμφωνία με την ελληνο-κυπριακή πλευρά» (19/6). Μια πρόταση που μάλλον δεν θα αποδεχθεί στο σύνολό της η ισραηλινή ηγεσία –τουλάχιστον όσο κυβερνά ο πολυπράγμων Νετανιάχου. Δυστυχώς, οι φαντασιώσεις της Λευκωσίας έφεραν τα πράγματα στο σημείο που οριοθέτησε ο Τσαβούσογλου, «χωρίς την Τουρκία, καμία φόρμουλα δεν μπορεί να εφαρμοστεί».

Γ. Μέση Ανατολή: η πιο δύσκολη πλευρά της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής. Μηδενικές σχέσεις με Αίγυπτο, ελάχιστες με Ισραήλ, εξαιρετικές με Παλαιστινιακή Αρχή. Διπλωματία, ωστόσο, χωρίς διπλωμάτες δεν οδηγεί πουθενά γι' αυτό και έχουν αρχίσει επαφές ανάμεσα στην Τουρκία και το Ισραήλ για να σπάσει ο πάγος. Ο επιτετραμμένος του Ισραήλ στην Τουρκία Ρ. Γκιλάντ δήλωσε στις 19/5 ότι «η παρούσα διπλωματία των μεγαφώνων δεν χρειάζεται να είναι έτσι. Να φέρουμε τις σχέσεις μας σε ένα κανονικό επίπεδο. Δεν χρειάζεται να συμφωνούμε σε όλα».

Δ. Ο Τ. Ερντογάν υλοποιεί μεγάλα έργα, όπως αεροδρόμια, τρένα, φράγματα, μαρίνες, πυρηνικός σταθμός ή άλλα που είναι υπό επεξεργασία, όπως η δημιουργία δεύτερου καναλιού δυτικά του Βοσπόρου. Υποστηρίζει ότι «με τα κεφάλαιά μας να εκμεταλλευτούμε τις ευκαιρίες που θα έρθουν τώρα μπροστά μας. Είμαστε κοντά όσο ποτέ στον στόχο μας να φέρουμε την Τουρκία στις 10 μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου». Παρά το γεγονός ότι ο υπουργός Οικονομικών Β. Αλμπαϊράκ μιλάει για ρυθμούς ανάπτυξης στο 4,5% για το πρώτο τετράμηνο του 2020, ο στόχος Ερντογάν δύσκολα επιτυγχάνεται. Αυτό, ωστόσο, έστω και ως μη εφικτός στόχος, κινητοποιεί την κοινή γνώμη πάνω σε μια κατεύθυνση, μια πρακτική στην οποία ο Τ. Ερντογάν οφείλει (μερικώς) την απήχησή του στις λαϊκές μάζες. Και αν δεν πετύχει, για πολλούς τούρκους φτάνει που το επεδίωξε και φτάνει που ο Κιλιτσντάρογλου δεν μπορεί να κάνει τα ίδια...

Ε. Η Τουρκία στον χώρο της εξωτερικής πολιτικής κάνει χειρισμούς, μπορεί και ελίσσεται –λ.χ. σχέσεις με Μόσχα ή και Ισραήλ. Αυτά είναι μια πρόκληση για τη Λευκωσία να σκεφτεί, και όχι να κλειστεί στο καβούκι της. Το παράδειγμα στο Κραν Μοντάνα λέει πολλά –η Τουρκία για πρώτη φορά αποδέχθηκε κατάργηση των εγγυήσεων του 1960. Υπό προϋποθέσεις, και με επίκεντρο την Ε.Ε., μπορούμε να επιδιώξουμε λύσεις αμοιβαίου οφέλους– έγινε το 1995 και το 1999. Δεν έγινε το 2004. Ούτε το 2017, το βάλαμε στα πόδια...

www.larkoslarkou.org.cy

Επιστροφή στην κανονικότητα σε ένα μη κανονικό κράτος

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Σιγά σιγά επανερχόμαστε στην κανονικότητα. Σιγά σιγά όλοι σχεδόν οι τομείς της οικονομίας και της κοινωνικής ζωής επαναδραστηριοποιούνται και όσο το δυνατόν μπαίνουμε στους προ πανδημίας ρυθμούς. Μαζί με τα καλά της επιστροφής στην καθημερινότητα, είτε το θέλουμε είτε όχι, θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε και τα κακά. Όλα αυτά πάνε πακέτο. Η καθημερινότητά μας ή η κανονικότητα έχει και τα ευχάριστα αλλά και τα δυσάρεστα, τα θετικά αλλά και τα αρνητικά. Ο κορωνοϊός κτύπησε ανθρώπινες ζωές, δεν έλυσε όμως τα προ πανδημίας προβλήματα, πολιτικά και κοινωνικά, τα οποία παραμένουν και καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε. Στην πολιτική ζωή η χαλάρωση έγινε σε φάσεις. Υπήρξε άμεση επιστροφή. Συνεχίζουμε να πολιτευόμαστε με τον ίδιο ακριβώς τρόπο τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Το ότι μετά την πανδημία το εθνικό θέμα, λόγω της νέας κατάστασης πραγμάτων που διαμορφώνεται, κινδυνεύει να φτάσει σε ένα καταστροφικό τέλος, δεν φαίνεται να μας προβληματίζει. Αν και λόγω της επικείμενης συζήτησης στο Συμβούλιο Ασφαλείας για την ανανέωση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ τον Ιούλιο, δηλώνουμε το έντονο μας ενδιαφέρον, συνεχίζουμε τους τακτικισμούς και τα πολιτικά παίγνια, όπως για παράδειγμα η εντελώς ατεκμηρίωτη απόφαση να κλείσουμε τα τέσσερα σημεία διέλευσης και το πολύ πρόσφατο, η απόφαση να κατηγοριοποιήσουμε τη μισή μας πατρίδα στις χώρες υψηλού κινδύνου για τις οποίες χρειάζεται τεστ κορωνοϊού.

Στο εσωτερικό μέτωπο, ανεξάρτητα αν ο ιός έφυγε από την κοινότητα ή αν θα έχουμε ένα νέο κύμα, τα κόμματα, τα μικρομάγαζά μας για να ακριβολογούμε, έβαλαν πλώρη για τις βουλευτικές εκλογές του Μαΐου του 2021 τις οποίες μάλιστα ορισμένοι, πιο «ξύπνιοι» από τους άλλους, τις θεωρούν πρόκριμα για τις προεδρικές του 2023. Στην ουσία βρισκόμαστε σε προεκλογικές διεργασίες για τις βουλευτικές, ενώ παράλληλα και για τις προεδρικές εκλογές. Άλλοι με τεταμένο το δάκτυλο και με πρωτόγνωρες γλοιώδεις συμπεριφορές εξευτελίζονται για να εξασφαλίσουν το πολυπόθητο δακτυλίδι του υποψηφίου και άλλοι με διάφορους σχεδιασμούς αγωνίζονται για να είναι το μικρομάγαζό τους εξουσία ή να συμμετέχει στην εξουσία στη νέα κατάσταση που αρχίζει το 2023. Το ότι η έντονη αντιπαράθεση γκρεμίζει κάθε συμμαχία των δυνάμεων της λύσης και πάλι δεν μας συγκινεί. Αν και κάποτε τις πέτρες που μας ρίχνανε τις χρησιμοποιούσαμε για να κτίζουμε γέφυρες για τη λύση, τώρα επιστρέφουμε ολόκληρους βράχους και ό,τι ήθελε προκύψει.

Στην εξωτερική πολιτική πραγματικά γίνεται το έλα να δεις. Όλα αναβιώνουν και μάλιστα με γρηγορότερους ρυθμούς από ό,τι πριν από την πανδημία. Οι σχεδιασμοί για τις τριμερείς, τις 3+1, τις 3 συν «καπακοτές» και τις πολυμερείς, έγιναν και πάλι τρόπος ζωής. Το ότι η πανδημία έχει αλλάξει συμφέροντα και γεωπολιτικές εξαρτήσεις, «ευτυχώς» δεν μας αγγίζει. Όλος ο κόσμος άλλαξε αλλά στα θέματα της Ανατολικής Μεσογείου, στα οποία εμπλέκεται ο «ομφαλός» της γης, είναι όλα όπως και πριν.

Βέβαια, για να είμαστε ειλικρινείς, τίποτε δεν άλλαξε. Η Τουρκία ανενόχλητη τρυπά όποτε θέλει και όπου θέλει και εμείς σχεδιάζουμε πολιτικές και νέες στρατηγικές που θα επιφέρουν κόστος στον νεοσουλτάνο της Άγκυρας. Επιμένουμε ότι η ΑΟΖ μας είναι πολιτικά και νομικά κατοχυρωμένη αλλά ακόμα να απαντήσουμε στο πως αυτή η πολιτική και νομική κατοχύρωση, που σίγουρα υφίσταται, θα διώξει το «Φατίχ» από το οικόπεδο έξι ή πώς αυτές οι συμμαχίες θα αποτρέψουν την Τουρκία από το να προβαίνει σε έκνομες ενέργειες εναντίον του ελληνισμού.

Στην ερώτηση για το πότε θα αποδώσουν αυτές οι συνεργασίες απαντούμε, «σε βάθος χρόνου». Αυτό είναι το πρόβλημά μας, το δράμα μας για να είμαστε σωστοί. Θέλουμε συνομιλίες ανοικτού τέλους και συνομολογούμε συνεργασίες που θα αποδώσουν σε βάθος χρόνου, αγνοώντας δυστυχώς το γεγονός ότι ήδη το βάθος αυτού του χρόνου είναι μισός αιώνας και όπως έλεγε ο Ανδρέας Μαυρογιάννης παίζουμε ήδη στην παράταση.

Δηλώνουμε ακόμα ότι όλες αυτές οι πρωτοβουλίες στόχο έχουν να υποβοηθήσουν τη λύση του Κυπριακού αλλά φαίνεται να μας διαφεύγει το ότι στο βάθος αυτό του χρόνου ίσως να μην υπάρχει Κυπριακό για να επιλυθεί και πατρίδα για να επανενωθεί. Εκτός και αν έχουμε ήδη προεξοφλήσει την οριστική διχοτόμηση και όλα αυτά στόχο έχουν να αναβαθμίσουν το κύρος του υφιστάμενου κράτους, του ε/κ κράτους ή με άλλα λόγια του κράτους της μισής μας πατρίδας.

Φαίνεται η πανδημία, όσο καταστροφική και αν ήταν, δεν ήταν ικανή να μας συνετίσει. Επιστρέψαμε και πολιτευόμαστε, όπως τα άλλα κράτη, αγνοώντας το ότι εμείς λόγω της συνεχιζόμενης κατοχής, δεν είμαστε κανονικό κράτος. Αν και σωστά διακηρύττουμε δεξιά και αριστερά ότι είμαστε ένα κυρίαρχο κράτος, κακά τα ψέματα, δεν μπορούμε να ασκήσουμε κυριαρχία. Εδώ και μισό αιώνα δεν μπορούμε να ασκήσουμε κυριαρχία στον βορρά και εδώ και αρκετά χρόνια ούτε στις θάλασσές μας. Ακόμα, είτε λόγω των προνοιών του δικοινοτικού συντάγματος της Ζυρίχης μας είτε λόγω του ότι δρούμε με το δίκαιο της ανάγκης, η κυριαρχία που μπορούμε να ασκήσουμε στον νότο είναι και αυτή περιορισμένη.

Είναι καιρός να συνειδητοποιήσουμε το γεγονός ότι με την εκκρεμότητα στο εθνικό θέμα ή καλυτέρα λόγω του ότι είμαστε όμηροι της μη επίλυσης του Κυπριακού, όπως πολύ σωστά δήλωσε τις προάλλες ο Γιαννάκης Κασουλίδης, η κανονικότητα στην οποία επιστρέψαμε είναι διαφορετική. Όσο οξύμωρο και αντιφατικό και αν ακούγεται, η δική μας κανονικότητα είναι μη κανονική.

Κανονική θα γίνει, και κατ' επέκταση κανονικό και το κράτος μας, μόνο αν αφήσουμε κατά μέρος τα επικοινωνιακά παιχνίδια, τους λαϊκισμούς και τις παλινδρομήσεις και επιδείξουμε ειλικρινή πολιτική βούληση για λύση, την απαραίτητη εκείνη βούληση που, τουλάχιστον όπως αναφέρεται σε όλες τις εκθέσεις του γ.γ. των Η.Ε. μετά το Κραν Μοντάνα, δεν υφίσταται ή επιεικώς, δεν είναι η ενδεδειγμένη.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρ. υπολογιστών.

Αντιβιώσεις: Χρήση και κατάχρηση

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ**

Τα αντιβιοτικά είναι μια ομάδα φαρμάκων, τα οποία χρησιμοποιούνται για την καταπολέμηση διαφόρων λοιμώξεων που προκαλούνται από μικροοργανισμούς, οι οποίοι είναι επιλεκτικά τοξικοί και δεν βλάπτουν τα κύτταρα του ξενιστή. Η επιλογή της πιο κατάλληλης θεραπείας βασίζεται στην ευαισθησία του μικροοργανισμού απέναντι στα διάφορα αντιβιοτικά. Τα αντιβιοτικά μπορούν να δράσουν είτε σκοτώνοντας ένα μικροοργανισμό άμεσα, είτε βοηθώντας το ανοσοποιητικό σύστημα του οργανισμού να αμυνθεί κατά των μολυσματικών μικροοργανισμών (π.χ. διακόπτοντας ή επιβραδύνοντας την ανάπτυξή τους).

Τα αντιβιοτικά μπορούν να διαχωριστούν σε επτά κατηγορίες ανάλογα με τη χημική δομή που διαθέτουν αλλά και τον τρόπο με τον οποίο ασκούν τη δράση τους. Οι κατηγορίες αυτές είναι οι εξής: πενικιλίνες, κεφαλοσπορίνες, τετρακυκλίνες, αμινογλυκοσίδες, μακρολίδες, φθοριοκινολόνες και άλλα τα οποία δεν παρουσιάζουν συγκεκριμένη δομή ή δράση. Επίσης βάσει του φάσματος μικροοργανισμών κατά το οποίο μία συγκεκριμένη κατηγορία αντιβιοτικών είναι θεραπευτικώς αποτελεσματική, τα αντιβιοτικά μπορούν να ταξινομηθούν σε:

Α) Αντιβιοτικά στενού φάσματος, δηλαδή είναι δραστικά έναντι ενός μικροοργανισμού ή μιας μικρής ομάδας μικροοργανισμών,

Β) Αντιβιοτικά εκτεταμένου φάσματος, δηλαδή είναι δραστικά έναντι των gram-θετικών μικροοργανισμών και ενός σημαντικού αριθμού gram-αρνητικών βακτηριών.

Ο κ. Ανδρέας Βασιλείου.

Γ) Αντιβιοτικά ευρέως φάσματος, δηλαδή είναι δραστικά έναντι μεγάλης ποικιλίας μικροβιακών ειδών.

Η οδός χορήγησης των αντιβιοτικών είναι συνήθως από το στόμα, ενώ χρησιμοποιείται και η παρεντερική χορήγηση (π.χ. ενδοφλέβια) για φαρμακευτικά προϊόντα που έχουν φτωχή απορρόφηση από τη γαστρεντερική οδό, όπως επίσης και σε σοβαρές λοιμώξεις, στις οποίες χρειάζεται να διατηρούνται μεγάλες συγκεντρώσεις αντιβιοτικού στον ορό του αίματος. Τις τελευταίες τέσσερις με πέντε δεκαετίες παρουσιάζονται ολοένα και περισσότερα παραδείγματα μικροοργανισμών που ανέπτυξαν αντίσταση σε αντιβιοτικά φάρμακα. Ένας μικροοργανισμός ονομάζεται ανθεκτικός, όταν η ανάπτυξή του δεν εμποδίζεται από τη μέγιστη συγκέντρωση του αντιβιοτικού που μπορεί να γίνει ανεκτή από έναν ασθενή. Ίσως το πιο γνωστό και το περιβόητο παράδειγμα είναι ο ανθεκτικός στη μεθικιλλίνη χρυσίζων σταφυλόκοκκος (MRSA), ο οποίος, μόλις εμφανιστεί, είναι εξαιρετικά δύσκολο να εξαλειφτεί.

Τις τελευταίες δεκαετίες παρουσιάζονται ολοένα και περισσότερα παραδείγματα μικροοργανισμών που ανέπτυξαν αντίσταση σε αντιβιοτικά φάρμακα.

Πολλοί μικροοργανισμοί έχουν την ιδιότητα είτε να μεταλλάσσονται γενετικά, είτε μέσω παραγωγής συγκεκριμένων ενζύμων να καταστρέφουν ή να αδρανοποιούν το αντιβιοτικό. Η κύρια αιτία για την ανάπτυξη της αντίστασης είναι η αλόγιστη χρήση των αντιβιοτικών με αποτέλεσμα να αυξάνεται χρόνο με τον χρόνο η νοσηρότητα και η θνησιμότητα των ασθενών, αφού συνήθως οι λοιμώξεις που προκαλούνται από ανθεκτικούς μικροοργανισμούς είναι συχνά πολύ σοβαρές και απειλητικές για τη ζωή των ασθενών. Η χρήση αντιβιοτικών που προωθούν την ανάπτυξη σε ζώα, τα οποία εισέρχονται στην τροφική αλυσίδα είναι μία άλλη αιτία της αντίστασης. Η αντίσταση της Salmonella enteritidis στα αντιβιοτικά κινολόνης βρέθηκε να έχει αυξηθεί 10 φορές σε μόλις πέντε χρόνια μετά την αύξηση της χρήσης των αντιβιοτικών κινολόνης σε ζώα που χρησιμοποιούνται ως τρόφιμα.

Υπολογίζεται ότι 37.000 Ευρωπαίοι πολίτες πεθαίνουν κάθε χρόνο από νοσοκομειακές λοιμώξεις που προκαλούνται από ανθεκτικούς μικροοργανισμούς, ενώ το ετήσιο κόστος θεραπευτικής νοσηλείας ανέρχεται στα 5,5 δισεκατομμύρια ευρώ.

Ήδη επιστήμονες από όλο τον κόσμο κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου. Επισημαίνουν με έμφαση ότι αν η αλόγιστη χρήση των αντιβιοτικών συνεχιστεί, η αναπόφευκτη ταυτόχρονη αύξηση της ανθεκτικότητας των μικροοργανισμών, θα σημαίνει ότι θα μπορούσε να οδηγήσει ακόμη και απλές λοιμώξεις σε πανδημίες ενώ η κατάσταση θα μπορούσε να επιδεινωθεί περαιτέρω από τη μειωμένη ανακάλυψη και αδειοδότηση νέων αντιβιοτικών.

Θα πρέπει να ληφθούν μέτρα σε προσωπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο το συντομότερο δυνατό. Σε προσωπικό επίπεδο θα μπορούσε να αποφευχθεί η συστηματική χρήση αντιβιοτικών, χωρίς ιατρική γνωμάτευση. Μεγάλος αριθμός ασθενών λαμβάνουν αντιβιοτικά φάρμακα ενώ έχουν προσβληθεί από ιούς (π.χ. εποχική γρίπη) και όχι από βακτήρια. Είναι βέβαια γνωστό ότι τα αντιβιοτικά δεν έχουν καμία θεραπευτική αποτελεσματικότητα έναντι των ιογενών λοιμώξεων (αν και μπορεί να χρησιμοποιηθούν για θεραπεία δευτερογενούς βακτηριακής λοίμωξης, η οποία μπορεί να αναπτυχθεί ως αποτέλεσμα της ιογενούς λοίμωξης). Επίσης, θα πρέπει οι ασθενείς να διασφαλίσουν ότι λαμβάνουν το αντιβιοτικό για ολόκληρη την ενδεδειγμένη περίοδο θεραπείας (συνήθως 7-14 ημέρες ή περισσότερο) και δεν το σταματούν μόλις τα συμπτώματα δείχνουν να έχουν υποχωρήσει. Έτσι εξασφαλίζεται ότι όλοι οι μολυσματικοί μικροοργανισμοί σκοτώνονται και δεν θα υπάρξει εξάπλωση της ασθένειας.

Σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, η ανάπτυξη ενός αυστηρότερου θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου για τη συνταγογράφηση και χρήση των αντιβιοτικών φαντάζει όσο πότε άλλοτε επιβεβλημένη.

Σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, η ανάπτυξη ενός αυστηρότερου θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου για τη συνταγογράφηση και χρήση των αντιβιοτικών φαντάζει όσο πότε άλλοτε επιβεβλημένη. Σε ορισμένες χώρες, η πολιτική που ακολουθείται σε σχέση με τα αντιβιοτικά είναι, τα πιο ισχυρά αντιβιοτικά να χρησιμοποιούνται μόνο για τη θεραπεία ανθεκτικών λοιμώξεων, ώστε να μην αναπτυχθεί αντίσταση από τους μικροοργανισμούς και σε αυτά.

Ο κ. Ανδρέας Βασιλείου είναι διευθυντής Ασφάλειας Φαρμάκων Remedica/ Υπεύθυνο Πρόσωπο Φαρμακοεπαγρύπνησης.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΜΕΝΕΛΑΟΥ Α. ΜΕΝΕΛΑΟΥ**

Ανοικτό παράθυρο (που κλείνει)

Εχουμε ενώπιόν μας μια χρυσή ευκαιρία ή μάλλον καλύτερα ένα παράθυρο ευκαιρίας. Και είναι θέμα επιλογής. Είναι θέμα επιλογής εάν θέλουμε να βελτιώσουμε τον κόσμο όπως τον ξέρουμε. Πάντα μια κρίση του μεγέθους της πανδημίας του COVID19 έχει αυτή την ικανότητα. Να δημιουργεί την απαραίτητη ελαστικότητα, ρευστότητα, πλαστικότητα στο κατεστημένο. Αλλά η ευκαιρία δεν θα διαρκέσει για πολύ και δυστυχώς έχουμε κακά προηγούμενα σε σχέση με το τι μαθαίνουμε από τα κακά που μας βρίσκουν. Η κοινωνική και θεσμική μνήμη είναι συχνά κοντή, αδύνατη και επιλεκτική.

Με τη συλλογική υπευθυνότητα που επιδείξαμε και με εύστοχες πολιτικές αποφάσεις στηριγμένες στην επιστημονικότητα, καταφέραμε να πετύχουμε στον βασικότερο των στόχων, να είμαστε ζωντανοί.

Αυτή, λοιπόν, η αναστάτωση θα θέσει ενώπιόν μας κάποια διλήμματα, σε ατομικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Θα επιλέξουμε να αντιμετωπίσουμε την κρίση αυτή, ενωμένοι και με αισθήματα αλληλεγγύης; Θα επιλέξουμε να αναμορφώσουμε τον τομέα της ενέργειας και της οικονομίας, κτίζοντάς τον πάνω σε πιο «πράσινα θεμέλια»; Θα προστατεύσουμε και θα ενδυναμώσουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα; Θα οδηγήσουμε την παιδεία μας σε πιο σύγχρονα και φωτεινά μονοπάτια; Θα μειώσουμε την κοινωνική ανισότητα και θα προστατεύσουμε τη δημοκρατία μας;

Νομίζω ότι κανείς δεν ήταν προετοιμασμένος για αυτή την κρίση. Ούτε τα άτομα, ούτε οι κοινωνίες, ούτε οι κυβερνήσεις. Όλοι αντέδρασαν. Αντανακλαστικά. Κάποιοι καλά, κάποιοι καλύτερα, κάποιοι χειρότερα. Σε κάποιο βαθμό αυτό είναι κατανοητό και αποδεκτό. Άλλωστε, όλο αυτό που ζήσαμε ήταν για τους περισσότερους από εμάς, σουρεαλιστικό. Παρόλα αυτά με τη συλλογική υπευθυνότητα που επιδείξαμε και με εύστοχες πολιτικές αποφάσεις στηριγμένες στην επιστημονικότητα, καταφέραμε να πετύχουμε στον βασικότερο των στόχων, να είμαστε ζωντανοί.

Τώρα εισερχόμαστε –είμαστε ήδη– στο επόμενο στάδιο. Τώρα είναι η ευκαιρία όλων να υποβάλουν ιδέες και προτάσεις για το αύριο. Τι να γίνει; Τι να αλλάξει και πώς; Ακόμα και φαινομενικά υπερβολικές ιδέες, εκτός πλαισίων, οι οποίες θα οδηγήσουν σταδιακά σε τεκμηριωμένες προτάσεις. Στην υγεία, στην παιδεία, στην οικονομία, στα εργασιακά, στο κοινωνικό δίκτυ προστασίας και στήριξης, στο περιβάλλον. Όπως είπαμε πιο πριν, έχουμε ένα παράθυρο ευκαιρίας. Το οποίο σύντομα θα κλείσει. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος είναι να επιστρέψουμε στο «business as usual». Η μεγαλύτερή μας ανησυχία σε σχέση με την πανδημία δεν πρέπει να είναι εάν θα αλλάξει τον τρόπο ζωής μας, αλλά το εάν δεν θα τον αλλάξει και μαζί τον τρόπο που αντιμετωπίζουμε την κοινωνική ανισότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη χρήση της τεχνολογίας, το περιβάλλον, τη δημόσια υγεία και παιδεία. Τώρα, όχι αργότερα, είναι η ώρα για όλους να μιλήσουμε. Να πάρουμε θέση. Ακαδημία, κοινωνικά σύνολα, εργαζόμενοι και επιχειρηματικότητα, ενεργοί πολίτες όλων των ηλικιών και γενιών. Ο ρόλος της νεολαίας αυτή την ώρα είναι σημαντικός. Είναι η γενιά που θα κληθεί να ζήσει αύριο με τις συνέπειες των επιλογών μας σήμερα και άρα έχει ίσως το μεγαλύτερο «έννομο συμφέρον» στη διαμόρφωση ενός νέου εγχειριδίου λειτουργίας της κοινωνίας, της οικονομίας και του κράτους. Διότι αν δεν δημιουργήσουμε ένα καινούργιο «εγχειρίδιο» συλλογικά, οι λύσεις θα προέλθουν από το παλιό. Και αυτό θα είναι μια ακόμα χαμένη ευκαιρία. Το παράθυρο θα έχει κλείσει.

Ο κ. Μενέλαος Α. Μενελάου είναι εκτελεστικός διευθυντής ΟΝΕΚ.

Αυτόνομο Κουρδιστάν στη Συρία θέλουν οι ΗΠΑ

Μεγάλος προβληματισμός επικρατεί στην Άγκυρα για τις τελευταίες εξελίξεις

Το Κουρδικό Εθνικό Συμβούλιο της Συρίας (ENKS) και Κόμματα της Κουρδικής Εθνικής Ένωσης (PYNK) ανακοίνωσαν ότι ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση της προσπάθειας για την ένωση των δυνάμεων όλων των κουρδικών και συμμαχικών ομάδων στη βόρεια Συρία.

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Την ώρα που η πανδημία του κορωνοϊού και η παγκόσμια οικονομική ύφεση να μονοπωλούν το προσκήνιο της παγκόσμιας επικαιρότητας, στη «γειτονιά» της Κύπρου «τρέχουν» σημαντικές εξελίξεις. Παράλληλα με την κορύφωση της έντασης στην Ανατολική Μεσόγειο, στο βόρειο κομμάτι της Συρίας έρχονται στο προσκήνιο νέα δεδομένα που επιφυλάσσουν αντίκτυπο για τον μέλλον της γειτονικής χώρας, η οποία περίπου εδώ και μια δεκαετία αντιμετωπίζει τον εφιάλτη της εμφύλιας σύγκρουσης. Οι ΗΠΑ, με προσεκτικά βήματα, ανοίγουν τον δρόμο για την ένωση των δυνάμεων των Κούρδων και των συμμάχων τους στο βόρειο κομμάτι της Συρίας. Για πρώτη φορά, με την ενεργή εμπλοκή του αμερικανικού παράγοντα, το Αυτόνομο Κουρδιστάν του Ιράκ συνομιλεί με τις δυνάμεις που καθοδηγεί το Εργατικό Κόμμα του Κουρδιστάν (PKK) στη Συρία. Αυτό συμβαίνει σε μια στιγμή που η Τουρκία επιτίθεται εκ νέου στο βόρειο Ιράκ και κύκλοι του PKK προβληματίζονται για το ενδεχόμενο μιας παρασκηνιακής συνεννόησης του Αυτόνομου Κουρδιστάν με την Άγκυρα. Λίγους μήνες μετά τη νέα τουρκική εισβολή στο βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας, οι κουρδικές και συμμαχικές δυνάμεις επιχειρούν να συντονίσουν τα βήματά τους για να ανοίξουν δρόμο για την ανάδυση μιας νέας, δεύτερης αυτόνομης κουρδικής διοίκησης στη συριακή επικράτεια. Η Άγκυρα αντιμετωπίζει με έντονο προβληματισμό αυτήν την προοπτική.

Νέα κρατική οντότητα

Την τελευταία περίοδο, οι ΗΠΑ πραγματοποίησαν δύο σημαντικές κινήσεις που έρχονται να αλλάξουν τα δεδομένα και την ισορροπία ισχύος στη Συρία. Οι ΗΠΑ από τη μία εντατικοποιούν την πίεση που ασκούν στη Δαμασκό και από την άλλη ανοίγουν τον δρόμο για την ανάδυση μιας νέας, αυτόνομης κρατικής οντότητας στο βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας.

Ως γνωστόν, πριν από λίγο χρονικό διάστημα, οι ΗΠΑ ανακοίνωσαν την επιβολή νέων, αυστηρών οικονομικών κυρώσεων στη Δαμασκό. Οι νέες κυρώσεις οδηγούν τη συριακή οικονομία στα όρια των αντοχών της. Τούρκοι και ξένοι αναλυτές πιστεύουν ότι η Ουάσιγκτον με τις νέες κυρώσεις επιχειρεί να εντατικοποιήσει την πίεση που

Με έντονο προβληματισμό αντιμετωπίζει το τουρκικό Προεδρικό τις συμμαχίες γι' αυτή την προοπτική στη συριακή επικράτεια.

ασκεί στο μέτωπο Συρίας-Ρωσίας, λίγο πριν από την έναρξη της συζήτησης για το νέο συνταγματικό πλαίσιο της Συρίας. Με αυτόν τον τρόπο, οι ΗΠΑ επιχειρούν να συμμετάσχουν στη νέα συζήτηση από θέση ισχύος.

Παράλληλα με τις νέες οικονομικές κυρώσεις, οι ΗΠΑ, στο βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας, στις 15 Ιουνίου, πραγματοποίησαν ένα νέο βήμα. Σύμφωνα με πληροφορίες από κουρδικά και τουρκικά μέσα ενημέρωσης, πριν από λίγες ημέρες, στο βόρειο κομμάτι του Ιράκ, το Κουρδικό Εθνικό Συμβούλιο της Συρίας (ENKS) και Κόμματα της Κουρδικής Εθνικής Ένωσης (PYNK) ανακοίνωσαν ότι ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση της προσπάθειας για την ένωση των δυνάμεων όλων των κουρδικών και συμμαχικών ομάδων στη βόρεια Συρία. Με τη διαμεσολάβηση των ΗΠΑ, οι δύο πλευρές κατέληξαν σε συμφωνία αρχής με βάση τη Συμφωνία Ντίχοκ του 2014, η οποία προβλέπει τον συντονισμό των κινήσεων όλων των συμμαχικών δυνάμεων στα πεδία της αυτόνομης διακυβέρνησης, του πολιτικού συνεταιρισμού, της ασφάλειας και άμυνας. Από αμερικανική πλευρά, στη νέα συμφωνία των Κούρδων πρωταγωνιστικό ρόλο διαδραμάτισε ο σύμβουλος της Διεθνούς Συμμαχίας, William Robak. Στο στρατόπεδο των Κούρδων, την τελική έγκριση για τη νέα συμφωνία έδωσαν ο διοικητής των κουρδικών και συμμαχικών δυνάμεων στη βορειοανατολική Συρία, Μαζλούμ Εμπντί και οι εκπρόσωποι του Αυτόνομου Κουρδιστάν του Ιράκ.

Σύμφωνα με τον πρόεδρο του Κόμματος Δημοκρατικής Ειρήνης του Κουρδιστάν, Ταλάλ Μιχέμεντ, με βάση τη νέα συμφωνία, όλες οι εμπλεκόμενες πλευρές θα εστιάσουν την προσοχή τους στην ανάδυση μιας νέας αυτόνομης κρατικής οντότητας στο βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας. Παράλληλα, οι Κούρδοι και οι σύμμαχοί τους θα επιχειρήσουν να συμμετάσχουν στις διαπραγματεύσεις για το νέο σύνταγμα της Συρίας με ένα ενιαίο μέτωπο.

Μοντέλο του βόρειου Ιράκ

Όπως ήταν αναμενόμενο, οι νέες εξελίξεις στη Συρία σήμαναν τις προηγούμενες ημέρες συναγερμό στην τουρκική πρωτεύουσα. Σε στρατιωτικό επίπεδο, η αντίδραση της Άγκυρας στους νέους πολιτικούς ελιγμούς των Κούρδων υπήρξε άμεση, με την έναρξη μιας νέας στρατιωτικής επιχείρησης στο βόρειο κομμάτι του Ιράκ. Την ίδια ώρα, η Άγκυρα μελετά όλες τις επιλογές στα πεδία της διπλωματίας και της πολιτικής. Στην Άγκυρα επικρατεί η άποψη ότι η Ουάσιγκτον, αν όχι ο ίδιος ο πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ και ο στενός κύκλος των συνεργατών του, σίγουρα τα Υπουργεία Εξωτερικών και Άμυνας κινούνται στη βάση της λογικής ότι «τα δύο αυτόνομα Κουρδιστάν είναι καλύτερη επιλογή από ένα μικρό και εξαρτώμενο ανεξάρτητο Κουρδιστάν». Σύμφωνα με την άποψη, οι ΗΠΑ που στο άμεσο παρελθόν δεν υποστήριξαν την ανεξαρτησία του Κουρδιστάν και υποχρεώθηκαν να δώσουν τη συγκατάθεσή τους για την κατάληψη από την Τουρκία ορισμένων σημαντικών κουρδικών προπύργιων στη βορειοανατολική Συρία, σήμερα δρομολογούν ένα νέο σχέδιο για τη νέα «εμπροσθοφυλακή» της Δύσης στη Μέση Ανατολή, δηλαδή του Κούρδους.

Από την τουρκική οπτική γωνία, λοιπόν, παράλληλα με το Αυτόνομο

Σε στρατιωτικό επίπεδο, η αντίδραση της Άγκυρας στους νέους πολιτικούς ελιγμούς των Κούρδων υπήρξε άμεση, με την έναρξη μιας νέας στρατιωτικής επιχείρησης στο βόρειο κομμάτι του Ιράκ.

Κουρδιστάν στο Ιράκ, στη βορειοανατολική Συρία αναδύεται σταδιακά μια αποκεντρωμένη, αυτόνομη κρατική διοίκηση, η οποία θα έχει δημοκρατικό χαρακτήρα και θα διατηρεί στενές σχέσεις με τις ΗΠΑ και τη Δύση. Στη νέα κρατική διοίκηση, οι διάφορες εθνικές και θρησκευτικές ομάδες της Συρίας θα διατηρήσουν την πολιτισμική και πολιτική αυτονομία τους. Σε θέματα ασφαλείας, άμυνας και διπλωματίας οι Κούρδοι θα έχουν το πάνω χέρι. Παράλληλα, η νέα αυτόνομη διοίκηση θα αποτελέσει ένα ελκυστικό μοντέλο διακυβέρνησης και οικονομικής ανάπτυξης για τις ομάδες της Συρίας που σήμερα παραμένουν έξω από την επικράτεια που «κρατούν» οι Κούρδοι και οι συμμαχικές δυνάμεις. Σε κεντρικό επίπεδο, επωφελούμενοι από την ασφυκτική πίεση που ασκούν οι ΗΠΑ στη Δαμασκό, οι Κούρδοι θα συμμετάσχουν στις διαπραγματεύσεις για το νέο συριακό σύνταγμα από θέση ισχύος.

«Οι Κούρδοι εξασφαλίζουν προνόμια, πολλά περισσότερα από όσα τους αξίζουν», ισχυρίζεται ο εν αποστρατεία συνταγματάρχης του τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού, Τζαχίτ Αρμαγάν Ντιλέκ. Ο Τούρκος στρατιωτικός προβάλλει τον μεγάλο προβληματισμό της Άγκυρας για τον μελλοντικό αντίκτυπο των νέων εξελίξεων στη Συρία στην εθνική ασφάλεια και ενότητα της ίδιας της Τουρκίας. «Σκεφτείτε αυτά που εξασφάλισαν (μέσα σε λίγα χρόνια) οι Κούρδοι στο Ιράκ. Ο πρόεδρος της χώρας, ο υπουργός Εξωτερικών της χώρας είναι Κούρδοι», τονίζει ο κ. Ντιλέκ, ο οποίος προσθέτει τα εξής: «Οι Κούρδοι εκπροσωπούν διεθνώς το Ιράκ, τη στιγμή που το 65% του ντόπιου πληθυσμού το αποτελούν οι Άραβες. Τα πλεονεκτήματα που εξασφάλισαν (σ.σ. οι Κούρδοι) είναι πολλά. Τώρα επιχειρούν να επαναλάβουν το μοντέλο του Ιράκ στη Συρία. Σε περίπτωση που σημειώσουν επιτυχία στη Συρία, θα ακολουθήσει το ίδιο σενάριο σε Ιράν και Τουρκία, δηλαδή στα τέσσερα κομμάτια της επικράτειας, όπου ζουν οι Κούρδοι».

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΑΒΡΑΑΜ**

219 στιγμές χαρμολύπης και νοσταλγίας και η αγωνία του Αχιλλέα

Υπάρχουν στιγμές στη ζωή του κάθε ανθρώπου κατά τις οποίες η συναισθηματική φόρτιση είναι τόσο έντονη και τόσο πλήρης, που κυριαρχεί η εντύπωση ότι δημιουργείται ένας χώρος του απόλυτου και ότι πέρα από αυτό όλα τα άλλα είναι μηδαμινά και επουσιώδη. Οι στιγμές αυτές συνδέονται με ποικίλα γεγονότα, βιώματα και πρόσωπα που σημάδεψαν τη ζωή μας και δεν μπορούν ποτέ να ξεχαστούν. Αδιαμφισβήτητο ρόλο στην ανάπτυξη της συναισθηματικής έξαρσης και συγκίνησης παίζουν οι μνήμες του παρελθόντος, ιδιαίτερα μάλιστα όταν αυτές ξυπνούν «χαμένα» κομμάτια του εαυτού σου, της παιδικής και εφηβικής ηλικίας, της ταύτισής σου με τον τόπο που γεννήθηκες και μεγάλωσες.

Μια τέτοια στιγμή συναισθηματικής εξέγερσης με άξονα το παρελθόν βίωσα και πιστεύω ακράδαντα ότι το ίδιο βίωσαν και πολλοί άλλοι, κατά την επίσκεψη στην έκθεση με τα 219 αγνοούμενα ζωγραφικά έργα της Αμμοχώστου, που διασώθηκαν και επέστρεψαν ζωντανά μετά από 46 χρόνια, ύστερα από πρωτοβουλία ευαίσθητων συμπατριωτών μας Τουρκοκυπρίων και μέσα στο πλαίσιο των μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης που συμφωνήθηκαν από τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων. Η συμβολή της Δικοινοτικής Τεχνικής Επιτροπής για τον Πολιτισμό στη διαδικασία επιστροφής των έργων υπήρξε καθοριστική.

Βλέποντας τους πίνακες, αυθόρμητα αναδύθηκαν τα συναισθήματα της χαρμολύπης και της νοσταλγίας, τα οποία κουβαλούμε εδώ και 46 χρόνια, αφού έχουν ριζώσει μέσα μας και επηρεάζουν όλες μας τις αισθήσεις. Γιατί όμως η παράδοξη χαρμολύπη; Η ανάμεικτη και αντιφατική συνύπαρξη της χαράς με τη λύπη εκπηγάζει από τη μνήμη και τη συνείδηση του παρελθόντος και ταυτόχρονα από την τραγική αίσθηση της δολοφονίας και της απώλειας αυτού του παρελθόντος. Αναβλύζει η χαρά από την περηφάνια για την ιδιαίτερη ταυτότητα του χώρου που γεννήθηκες, από την επίγνωση της πλούσιας ιστορίας και του πολιτισμού της πόλης και ταυτόχρονα αναδύεται κυρίαρχη η λύπη, όταν συνειδητοποιείς την ακύρωση των ονείρων σου από τον βίαιο ξεριζωμό, την προσφυγιά, την αποκόλληση της γενέτειρας πόλης από την προσωπική υπόσταση και την καθημερινότητά σου. Θυμόμαστε και χαιρόμαστε γιατί ζούσαμε σε μια πόλη, που είχε σημάδια και βιγλάτορες τους ανεμόμυλούς της. Που μας έζωνε με τις εσπεριδοειδείς αγκάλες της, μας μεθούσε με τα γιασεμιά, τα κίτρα και τους λεμονανθούς και εκείνο το απέραντο πορτοκαλί, που κάθε Απρίλη γινόταν η γιορτινή φορεσιά της. Χαιρόμαστε γιατί θυμόμαστε τις κηποστόλιστες

Σαράντα έξι χρόνια νιώθουμε προδομένοι από δικούς και ξένους, αισθανόμαστε ότι μας έκλεψαν το παρελθόν, ενώ τώρα, με τις νέες τουρκικές μεθοδεύσεις για άνοιγμα και εποικισμό των Βαρωσίων, υπάρχει πιο έντονος ο φόβος, ότι θα μας κλέψουν και το μέλλον.

γειτονιές, τα φεστιβάλ, τα πανηγύρια, τα γήπεδα με τα ερυθρόλευκα της Σαλαμίνας και τα γαλανόλευκα της Ανόρθωσης. Χαιρόμαστε γιατί αναπολούμε εκείνη τη μοναδική ανατολή του παντοκράτορα, του ηλιάτορα όπως τον ονόμαζε ο Ελύτης και τα παιχνίδια πάνω στην κτενισμένη άμμο, δίπλα στο ανάλαφρο κυματιστό φιλί της καταγάλανης θάλασσας, με τις ξύλινες σχεδίες στο πέλαγος και με φίλους τα χρυσόλευκα καβούρια και τους μεγάλους αστερίες. Μέσα σε αυτήν την τρελή χαρά της μνήμης έρχεται όμως πάλι με τη ρομφαία της τροπαιοφόρος η λύπη. Γιατί βλέπουμε την πόλη μας συρματοπλεγμένη και αλυσοδεμένη, βομβαρδισμένη, άψυχη, ορφανή, αφημένη στα φίδια και στ' αγκάθια. Μια πόλη δεσμώτης. Μια πόλη όμηρος, πολιτικό χαρτί και άθυρμα στα χέρια του κατακτητή. Μέσα όμως στη σπαρακτική αγαλματένια φωνή της και μέσα στην οδύνη της μοναξιάς της, βρισκόμαστε ακόμη εμείς, που χάσαμε «μια τέτοια πόλη», όπως έλεγε και ο Καβάφης για την Αλεξάνδρειά του. Όσο όμως πιο μακριά της μας αναγκάζουν να είμαστε, τόσο πιο Βαρωσιώτες νιώθουμε. Γι' αυτό μέσα στη χαρμολύπη μας όλο και μεγαλώνει η οδυσσειακή νοσταλγία για να συνεχίσουμε να προσβλέπουμε στο δικό μας νόστιμον ήμαρ, στον γυρισμό στη δική μας Ιθάκη, το περίκλειστο σήμερα και άβατο Βαρώσι.

Σαράντα έξι χρόνια νιώθουμε προδομένοι από δικούς και ξένους, αισθανόμαστε ότι μας έκλεψαν το παρελθόν, ενώ τώρα, με τις νέες τουρκικές μεθοδεύσεις για άνοιγμα και εποικισμό των Βαρωσίων, υπάρχει πιο έντονος ο φόβος, ότι θα μας κλέψουν και το μέλλον. Γι' αυτό ας μην εφησυχάζουμε. Ας μην αφήσουμε να νικήσει την αλήθεια η λήθη και τη μνήμη η αμνησία. Ας μην επιτρέψουμε να μας κυριεύσει η πικρή ουτοπία και η μοιρολατρία του «Πάλι με χρόνια με καιρούς πάλι δικά μας θα 'ναι». Ας αγνοήσουμε επίσης, χωρίς όμως να ξεχνούμε πρωτοφανείς θλιβερές προσεγγίσεις, όπως η ακατανόητη και ανάλγητη άποψη του ιστορικού Άντρου Παυλίδη, που αποτελεί ύβρη και προσβολή προς τους Βαρωσιώτες: «Τρέξανε να φύγουνε, μέχρι και ο τελευταίος. Και τώρα θέλουνε, λέει, να τους επιτραπεί σήμερα να επιστρέψουν. Το αξίζουν άραγε; Τότε όμως δεν είχε τολμήσει να μείνει ούτε ένας.» (Πολίτης, 21/6/20). Αιδώς συμπατριώτη, Αιδώς!

Έχουμε ιστορικό χρέος να συνεχίσουμε ανένδοτοι να κυνηγούμε το αδύνατο, την επιστροφή στην πόλη μας, για να μην συμβεί το αδιανόητο, να ξυπνήσουμε δηλαδή μια μέρα και να δούμε να πραγματοποιείται ο εποικισμός των Βαρωσίων. Προτείνω λοιπόν το 2021 να κηρυχθεί «Έτος Αμμοχώστου» και να εκπονηθεί από τώρα μια πολύμορφη πολιτική αλλά και πολιτισμική δράση με συμμετοχή Ελληνοκυπρίων, Τουρκοκυπρίων, Ελλαδιτών, Τούρκων και ξένων καλλιτεχνών, με στόχο την ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση της διεθνούς κοινής γνώμης για την επιστροφή της Αμμοχώστου. Παράλληλα όμως, η κυβέρνηση, τα κόμματα και ιδιαίτερα ο Δήμος Αμμοχώστου, πρέπει να λάβουν σοβαρά υπόψη τις διαπιστώσεις του Αχιλλέα Δημητριάδη, ο οποίος με αγωνία προειδοποιεί: «Δυστυχώς η στασιμότητα στο Κυπριακό έχει επιπτώσεις, με πρώτο το Βαρώσι... Εάν οι Βαρωσιώτες επιθυμούν αποκατάσταση των περιουσιών τους, η Επιτροπή Ακίνητης Ιδιοκτησίας φαίνεται να είναι η μόνη οδός προς το ΕΔΑΔ. Εάν αποτύχουν να εξαντλήσουν αυτό το τουρκικό ένδικο μέσο, τότε είναι πολύ πιθανό σε περίπτωση ανοίγματος του Βαρωσιού –κάτω από τουρκικό έλεγχο– αυτοί να μην μπορούν να ανακτήσουν κατοχή των περιουσιών τους. Χρειάζεται, λοιπόν, σοβαρή σκέψη, συζήτηση και οργάνωση από φορείς, γιατί το Βαρώσι ανήκει στους Βαρωσιώτες». (Η Καθημερινή, 21/6/20)

Φοβάμαι ότι αν δεν δράσουμε άμεσα η ιστορία δεν θα μας περιμένει...

Ο κ. Μενέλαος Αβραάμ είναι δρ Φιλοσοφίας. rodo@primehome.com

Πρώτο βήμα για να «σπάσει ο πάγος»

Το παρασκήνιο της τηλεφωνικής επικοινωνίας Μητσοτάκη - Ερντογάν έπειτα από έξι μήνες απόλυτης σιγής

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Εντονο διπλωματικό παρασκήνιο προηγήθηκε πριν σηκώσει το τηλέφωνο η υπεύθυνη του γραφείου Θεμάτων Ευρωπαϊκής Ενωσης της Γενικής Γραμματείας Πρωθυπουργού, πρέσβειρα Ελένη Σουρανή, για να μιλήσει με τον εκπρόσωπο της τουρκικής προεδρίας, Ιμπραχήμ Καλίν, ώστε να «κλειδώσει» η τηλεφωνική επικοινωνία Κυριάκου Μητσοτάκη - Ταγίπ Ερντογάν, η πρώτη μετά έξι μήνες απόλυτης σιγής. Σύμφωνα με πληροφορίες, στην Αθήνα εδώ και τουλάχιστον δύο εβδομάδες υπήρχε η πεποίθηση πως πρέπει να επιστρέψουν οι δίαυλοι επικοινωνίας μεταξύ των δύο πλευρών, καθώς οι σχέσεις βρίσκονταν στο ναδίρ και υπήρχε ανησυχία πως μπορεί ανά πάσα στιγμή να εκτροχιαστούν μετά και τις συνεχείς προκλήσεις των Τούρκων στο Αιγαίο.

Ο κ. Μητσοτάκης είχε δώσει άλλωστε το συγκεκριμένο στίγμα, σε πρόσφατη συνέντευξη που είχε παραχωρήσει (Star) στα τέλη Μαΐου, όταν είχε δηλώσει πως η συνομιλία με τον Τούρκο πρόεδρο «δεν θα έπρεπε να είναι είδηση», προσθέτοντας πως «δεν σημαίνει ότι επειδή μπορεί να υπάρχει μια επικοινωνία, πρέπει σώνει και καλά να λύσουμε όλα τα ζητήματα στα οποία διαφωνούμε. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να υπάρχουν δίαυλοι επικοινωνίας».

Η συνομιλία των δύο πλευρών κινήθηκε γύρω από την ένταση που παρατηρείται τον τελευταίο καιρό στο Αιγαίο. Οι δύο ηγέτες συμφώνησαν ότι έχει φτάσει σε απαράδεκτα υψηλά επίπεδα και χρειάζεται αποκατάσταση των διαύλων επικοινωνίας. Κυρίως, όμως, αντηλλάγησαν απόψεις στα λεγόμενα θέματα «χαμηλής διπλωματίας». Στην περίπου μισής ώρας συνομιλία –μαζί με τις μεταφράσεις– συζητήθηκαν οι επιπτώσεις της πανδημίας και οι προσπάθειες αντιμετώπισής τους, καθώς και ζητήματα που βρίσκονται στο επίκεντρο ολόκληρης της Ε.Ε. και συνδέονται με το άνοιγμα των συνόρων και την αποκατάσταση των τουριστικών ροών. Η Αθήνα μάλιστα επί της αρχής δεν δείχνει αντίθετη στη συμπερίληψη της Τουρκίας, όπως και των χωρών των δυτικών Βαλκανίων,

Τα θέματα που συζήτησαν οι δύο ηγέτες και ο ρόλος της Αγκελα Μέρκελ και του αμερικανικού παράγοντα.

στην πρώτη ομάδα των τρίτων χωρών με τις οποίες η Ε.Ε. θα άρει τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», κομβικό ρόλο στην προσπάθεια αποκατάστασης των διαύλων επικοινωνίας έχει παίξει η Αγκελα Μέρκελ. Ο πρωθυπουργός έχει διαρκή επικοινωνία με την καγκελάριο και μάλιστα είχαν μιλήσει πρόσφατα, χωρίς αυτό να γίνει γνωστό. Η συνομιλία έλαβε χώρα μετά τη 19η Μαΐου, αφού είχε προηγηθεί η συμφωνία Γαλλίας - Γερμανίας για τις επιχορηγήσεις 500 δισ. λόγω κορωνοϊού. Τότε ο κ. Μητσοτάκης, παράλληλα με τα οικονομικά ζητήματα, έθεσε στην καγκελάριο, όπως κάνει παγίως σε όλες τις επαφές του με Ευρωπαίους αξιωματούχους, το θέμα της τουρκικής προκλητικότητας. Η Μέρκελ άλλωστε είναι πρόσωπο-κλειδί, καθώς όχι μόνο διατηρεί καλές σχέσεις με την Αγκυρα, αλλά η χώρα της αναλαμβάνει από την 1η Ιουλίου την εκ περιτροπής προεδρία της Ε.Ε., που αυξάνει τις δυνατότητες παρέμβασης. Πλην της συνομιλίας με τη Μέρκελ, στην επαφή Μητσοτάκη - Ερντογάν ρόλο έπαιξε και ο αμερικανικός παράγοντας ο οποίος αποτελεί διαχρονικά ένα μέσο πίεσης προς την Τουρκία παρά την, κατά καιρούς, αμφίθυμη στάση της Αγκυρας. Αλλωστε, ανεξάρτητα των εσωτερικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο πρόεδρος Τραμπ, το βαθύ κατεστημένο των ΗΠΑ πάντα έχει στραμμένο το βλέμμα στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου. Υπενθυμίζεται, άλλωστε, πως ο υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο, που είναι σε διαρκή επικοινωνία με τον πρέσβη των ΗΠΑ στην Αθήνα Τζέφρεϊ Πάιατ, είχε επισκεφθεί πέρυσι τον Οκτώβριο την Αγκυρα. Διπλωματικές πηγές αναφέρουν στην «Κ» πως από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού δεν θα ήθελαν να δουν δύο νατοϊκές δυνάμεις να φτάσουν στα άκρα χωρίς προσπάθεια εξομάλυνσης.

Επί της ουσίας η συνομιλία δεν λύνει κάποια από τις πολλές διαφορές μεταξύ των δύο χωρών, αποτελεί όμως ένα πρώτο βήμα για να «σπάσει ο πάγος», προκειμένου να αποκατασταθούν οι δίαυλοι επικοινωνίας και στο ανώτατο επίπεδο. Υπενθυμίζεται ότι ο κ. Ερντογάν κατά την κορύφωση της κρίσης στον Εβρο, είχε δηλώσει, στις 6 Μαρτίου, ότι δεν θέλει να συνομιλήσει με τον κ. Μητσοτάκη. Η Αθήνα αυτό που αναμένει πλέον είναι να δει πρώτον εν τοις πράγμασι να πέφτουν οι τόνοι όσον αφορά τη ρητορική των γειτόνων. Σε δεύτερο χρόνο, να συνεχιστούν οι επαφές σε επίπεδο πρέσβεων των δύο χωρών έτσι ώστε να διατηρείται ανοιχτός ο διαυλος επικοινωνίας.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ / ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΜΗΤΣΟΣ

Οι δύο ηγέτες συμφώνησαν ότι η ένταση στο Αιγαίο έχει φτάσει σε απαράδεκτα υψηλά επίπεδα και χρειάζεται αποκατάσταση των διαύλων επικοινωνίας. Η εικονιζόμενη χειραψία είναι από την επετειακή Σύνοδο Κορυφής του ΝΑΤΟ στο Λονδίνο, τον Δεκέμβριο του 2019.

Τα τουρκικά ΜΜΕ

Στην επιστροφή των διαύλων επικοινωνίας μεταξύ των δύο πλευρών, χωρίς περαιτέρω αναφορές, αναφέρθηκαν και τα τουρκικά ΜΜΕ, επικαλούμενα στην πλειονότητά τους τηλεγράφημα του πρακτορείου Reuters. Η Hürriyet, η Sözcü, το Haber7 αναφέρουν ότι οι δύο ηγέτες συμφώνησαν να κρατήσουν ανοιχτούς διαύλους επικοινωνίας και ότι συζήτησαν για τον κορωνοϊό και τον τουρισμό. Η Hürriyet μόνο, στην αγγλική έκδοσή της, αναφέρεται στις πρόσφατες δηλώσεις του Τούρκου πρέσβη στην Ελλάδα, Μπουράκ Οζουγκέργκιν, στη συνέντευξή του στην «Κ», ο οποίος «δήλωσε αυτή την εβδομάδα ότι η Αγκυρα είναι ανοιχτή στο να συζητήσει τις διαφορές της με την Ελλάδα και οι δύο γειτονικές χώρες μπορούν να επιλύσουν ζητήματα όπως τα δικαιώματα επί των φυσικών πόρων στην Αν. Μεσόγειο και τη διχοτόμηση του νησιού της Κύπρου». Η τουρκική εφημερίδα αναφέρεται και σε παλαιότερες δηλώσεις του κ. Μητσοτάκη, ο οποίος είχε εκφράσει την άποψη πως η Αθήνα είναι έτοιμη να συζητήσει την οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών.

Ο απολογισμός της λειτουργίας του Κοινοβουλίου

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ Σ. ΜΠΟΥΡΔΑΡΑ**

Θετικό χαρακτηρίζουν, κυβερνητική πλειοψηφία και πολιτική διεύθυνση της Βουλής, τον απολογισμό λειτουργίας του Κοινοβουλίου στο χρονικό διάστημα από τις εκλογές του 2019 έως σήμερα, αλλά και ειδικότερα κατά την εξόχως δύσκολη περίοδο της σφοδρής υγειονομικής κρίσης.

Τα αριθμητικά στοιχεία, όπως καταγράφονται –και τα οποία παρουσιάστηκαν στην τελευταία Διάσκεψη των Προέδρων–, διαμορφώνουν παρά τις δύσκολες συνθήκες του περασμένου τριμήνου πολύ

Από τις εκλογές του 2019 έως σήμερα έχουν ψηφιστεί 81 νομοσχέδια και έχουν συζητηθεί 668 επίκαιρες ερωτήσεις.

θετικότερη συγκριτικώς με εκείνη των προηγούμενων ετών εικόνα, ως προς τη νομοθετική, καθώς και τη διαδικασία κοινοβουλευτικού ελέγχου. Ειδικότερα αναφέρονται τα ακόλουθα:

• Νομοθετικό έργο: Στους τελευταίους 11 μήνες (από την έναρξη της Α΄ Συνόδου, δηλαδή από τις 17 Ιουλίου 2019 έως και τις 30 Ιουνίου 2020) θα έχουν συζητηθεί και ψηφιστεί 81 νομοσχέδια, εκ των οποίων τα 21 αφορούν κύρωση διεθνών συμβάσεων. Τα 75 συζητήθηκαν και ψηφίστηκαν «με την κανονική διαδικασία», ένα ως «επείγον» και πέντε με τη διαδικασία του κατεπείγοντος.

• Κοινοβουλευτικός έλεγχος: Στο ίδιο διάστημα θα έχουν συζητηθεί συνολικά 668 επίκαιρες ερωτήσεις και αιτήσεις για αναπάντητες ερωτήσεις και αναφορές, ενώ μόνο δύο επίκαιρες ερωτήσεις δεν συζητήθηκαν λόγω μη προβλεπόμενου κωλύματος των ερωτώμενων υπουργών.

Από τα στατιστικά στοιχεία όσον αφορά τον κοινοβουλευτικό έλεγχο, προκύπτει ότι το ενδιαφέρον της αντιπολίτευσης επικεντρώθηκε κυρίως σε θέματα εργασιακά, υγείας, περιβάλλοντος, παιδείας και υποδομών. Μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο αυτό, αναφέρεται ότι οι υπουργοί που προσήλθαν να απαντήσουν τις περισσότερες φορές, ήταν οι Εργασίας (62 φορές), Υποδομών (35 φορές), Αγροτικής Ανάπτυξης (29 φορές), Περιβάλλοντος (21 φορές) και Ανάπτυξης (19 φορές). Σχετικά με τα προαναφερόμενα θέματα πολλές φορές απαντήσεις έδωσαν και υφυπουργοί. Συζητήθηκαν, επίσης, εννέα από τις 22 κατατεθείσες επίκαιρες επερωτήσεις.

• Ωρα του πρωθυπουργού: Ο κ. Κυρ. Μητσοτάκης απάντησε στην καθιερωμένη –για τις Παρασκευές– διαδικασία επίκαιρων ερωτήσεων από βουλευτές προς τον πρωθυπουργό, πέντε φορές: δύο προς ΣΥΡΙΖΑ, δύο προς ΚΙΝΑΛ και μία προς ΜέΡΑ25. Οπως, επίσης, σημειώνεται ενεργοποιήθηκε δύο φορές και η ειδική διαδικασία του άρθρου 142Α της ενημέρωσης δηλαδή της Βουλής από τον πρωθυπουργό σε σχέση με θέματα επικαιρότητας.

Ως προς την αμέσως προσεχή περίοδο, έχουν δρομολογηθεί η ολοκλήρωση της συζήτησης και η ψήφιση δύο μεγάλων νομοσχεδίων: Τη Δευτέρα του υπουργείου Δικαιοσύνης για θέματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τον προσυμβατικό έλεγχο και διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της Δικαιοσύνης, και την Τρίτη του υπουργείου Οικονομικών υπό τον τίτλο «Πλαίσιο χορήγησης μικροχρηματοδοτήσεων, ρυθμίσεις χρηματοπιστωτικού τομέα και άλλες διατάξεις».

Τέλος, εντός των επομένων δύο εβδομάδων αναμένεται να ολοκληρωθούν οι εργασίες της προανακριτικής επιτροπής για την υπόθεση Παπαγγελόπουλου με τη σύνταξη πορίσματος/πορισμάτων, δίδοντας ένα τέλος σε μια διαδικασία η οποία απασχόλησε πολύ την εθνική αντιπροσωπεία και πυροδότησε σειρά εκρήξεων στο πολιτικό σκηνικό.

ΤΩΡΑ ΕΙΝΑΙ Η *ευκαιρία*

ΚΡΗΤΗ
ΠΑΡΟΣ
ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΠΙΤΙΑ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ

ΟΜΙΛΟΣ ΛΕΠΤΟΣ
- Ηγετική παρουσία 60 ετών
- Πάνω από 25,000 αγοραστές / επενδυτές
- 350 Προνομιούχα αναπτυξιακά έργα
- Γραφεία / Αντιπρόσωποι σε 75 χώρες
- Ξενοδοχεία, Νοσοκομεία, Πανεπιστήμια

ΕΛΛΑΔΑ
- Οικισμοί παραδοσιακών κατοικιών δίπλα στο κύμα
- Πολυτελείς κατοικίες υψηλών προδιαγρφών
- Μεγάλες κοινόχρηστες και ιδιωτικές πισίνες
- Πλούσιοι κήποι, άνετοι χώροι στάθμευσης
- Συνδιασμός διακοπών και επένδυσης

ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΣΤΟ 5* ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ LEPTOS PANORAMA ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Since 1960
Leptos Leptos Estates
the Leading property developers

(+30) 28210 20830
infochania@leptosestates.gr
www.leptosestates.gr

Ο ιός, το κλίμα, οι ΗΠΑ και η Κίνα

Ο Αμερικανός δημοσιογράφος Ντέιβιντ Γουάλας-Γουέλς, συγγραφέας του βιβλίου «Ακατοίκητη Γη», μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στην **ΤΑΣΟΥΛΑ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

SHUTTERSTOCK

«Το μεγαλύτερο κόστος της υπερθέρμανσης του πλανήτη θα αναγκαστούν να επωμιστούν χώρες που ευθύνονται λιγότερο για το πρόβλημα και που δεν έχουν πόρους για να το αντιμετωπίσουν».

Η κουβέντα μας έγινε την ώρα που στις ΗΠΑ οι διαδηλώσεις οργής για τον θάνατο του Τζορτζ Φλόιντ συνεχίζονταν με αμείωτη ένταση. «Νομίζω ότι έχουμε αρχίσει να βλέπουμε πραγματικές αλλαγές πολιτικής φύσεως σε εθνικό επίπεδο. Οι αντιδράσεις ενάντια στην αστυνομική βαρβαρότητα και τον συστημικό ρατσισμό έχουν σχεδόν εκτοπίσει τον κορωνοϊό από την ειδησεογραφία», λέει ο Αμερικανός δημοσιογράφος Ντέιβιντ Γουάλας-Γουέλς, συνεργάτης του New York Magazine. «Νομίζω ότι έχουμε μπροστά μας δραματικές και ίσως θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις. Εμένα πάντως με ανησυχεί και κάτι άλλο: η άνοδος της Κίνας, η οποία έχοντας αντιμετωπίσει ικανοποιητικά την COVID-19 –έστω και έπειτα από μια κακή αρχή–, συνεχίζει να προσφέρει τη βοήθειά της σε άλλες χώρες, ακριβώς όπως έκαναν οι ΗΠΑ με το Σχέδιο Μάρσαλ μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ταυτόχρονα, εδραιώνει την κυριαρχία της στο Χονγκ Κονγκ, μετακινεί τον στρατό της προς την Ινδία, επεκτείνει την επιτήρησή της και συνεχίζει να τρομοκρατεί τον πληθυσμό των Ουιγούρων στην επαρχία Σινγιάνγκ. Ολα αυτά είναι πραγματικά τρομακτικά...».

Το πρώτο του βιβλίο, «Ακατοίκητη Γη: Μια ιστορία του μέλλοντος», που κυκλοφόρησε στις ΗΠΑ το 2017 (μπαίνοντας αμέσως στη λίστα με τα ευπώλητα των New York Times) και στη χώρα μας πέρυσι, από τις εκδόσεις Μεταίχμιο (έχει ήδη μεταφραστεί σε δεκαπέντε γλώσσες), είναι κάτι σαν... ξυπνητήρι, όπως εύστοχα σχολίασε σε μια φράση του που μπήκε στο εξώφυλλο της έκδοσης ο Νίκος Χαραλαμπίδης, διευθυντής της Greenpeace Ελλάδας. Ο Ντέιβιντ Γουάλας-Γουέλς μας δείχνει πώς θα είναι το αύριο, προϊούσης της κλιματικής αλλαγής και της υπερθέρμανσης του πλανήτη, αν δεν κάνουμε σήμερα όλα όσα πρέπει να γίνουν. Μιλάει για τον όλεθρο, που όμως μπορεί να αποφευχθεί. Στοχάζεται πάνω στη ζωή μας και απευθύνει στην παγκόσμια κοινότητα έκκληση για ευαισθητοποίηση και δράση. Και μπορεί, όπως λέει ο ίδιος, τα αμερικανικά μέσα ενημέρωσης να μην ασχολούνται πια τόσο με τον κορωνοϊό, όμως η συνέντευξή μας δεν θα μπορούσε παρά να ξεκινήσει από αυτή την αφετηρία: γιατί ο ιός είναι πάντα εδώ. Το ίδιο απειλητικός.

– Η «Ακατοίκητη Γη: Μια ιστορία του μέλλοντος» ξεκινά ως εξής: «Τα πράγματα είναι άσχημα, πιο άσχημα από όσο φαντάζεστε». Αναφέρεστε φυσικά στην κλιματική αλλαγή. Τι συμβαίνει, όμως, με την πανδημία; Είναι... αρκετά άσχημα τα πράγματα;

– Οπως συμβαίνει και με την κλιματική κρίση, εξαρτάται από την προοπτική από την οποία βλέπει κανείς αυτό που συμβαίνει. Σε γενικές γραμμές είναι αδιαμφισβήτητο, νομίζω, ότι ο χειρισμός της COVID-19 από τις ΗΠΑ είναι μια απερίγραπτη, καταστροφική αποτυχία, σχεδόν σε κάθε επίπεδο, αλλά κυρίως σε ό,τι αφορά την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Εξι μήνες έχουν περάσει από το ξέσπασμα της πανδημίας κι ακόμα δεν έχει εκπονηθεί ούτε ένα ομοσπονδιακό σχέδιο. Στις περιοχές της χώρας που έχουν χτυπηθεί πιο σκληρά ώς τώρα, τα κρούσματα και οι θάνατοι συνεχίζουν να μειώνονται, ευτυχώς, αλλά ολοένα και περισσότερα νέα κρούσματα εμφανίζονται σε άλλες περιοχές, χωρίς να υπάρχει το παραμικρό ενδιαφέρον ή οποιαδήποτε διάθεση από πλευράς κράτους για ουσιαστικές παρεμβάσεις. Ανεξάρτητα από τη ρητορική του προέδρου μας, το τέλος της πανδημίας είναι πολύ, πολύ μακριά. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η εικόνα είναι ανάμεικτη, αν και δεν υπήρξαν περιπτώσεις χωρών εκτός της Ασίας και του Ειρηνικού οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν πραγματικά επιτυχημένες στην αντιμετώπιση της πανδημίας – ίσως μόνο η Ισλανδία. Αυτό μας δείχνει, από τη μια, πόσο απογοητευτικό είναι να βλέπουμε ηγέτες όπως ο Ντόναλντ Τραμπ, να θέτουν σε κίνδυνο τον λαό τους με την αδιαφορία και την αδράνειά τους, κι από την άλλη, ότι η συγκεκριμένη ασθένεια είναι ένα περίπλοκο πρόβλημα χωρίς εύκολες και προφανείς λύσεις. Ας μην ξεχνάμε και το ότι η κατάσταση επιδεινώθηκε με ανακριβείς πληροφορίες και λανθασμένη καθοδήγηση από οργανισμούς όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, που μέχρι πριν από μερικές εβδομάδες συμβούλευε τους πολίτες να μη φορούν προστατευτικές μάσκες προσώπου. Επιπλέον, ακόμα και στις χώρες που φαίνεται να νίκησαν τον κορωνοϊό, όπως η Ταϊβάν και η Νέα Ζηλανδία, αυτή η νίκη ίσως αποδειχθεί πρόσκαιρη, ίσως ο ιός επιστρέψει ξανά. Μέχρι τότε, ας εστιάσουμε σε κάποια οφέλη, όπως στην εμπειρία που αποκομίσαμε από τη διαχείριση αυτής της κρίσης. Ο κορωνοϊός πέτυχε κάτι που η κλιματική αλλαγή δεν έχει καταφέρει ώς τώρα: μας υπενθύμισε ότι είμαστε κομμάτι της φύσης και ότι, όσο κι αν αισθανόμαστε ανώτεροι ή ανεξάρτητοι, δεν θα μπορούμε πάντα να προστατεύουμε τους εαυτούς μας από τις δυνάμεις της. Μας έμαθε επίσης πόσο σημαντική είναι η άμεση κινητοποίηση και δράση, όταν αντιμετωπίζουμε τέτοιες προκλήσεις και ότι οι καθυστερήσεις μπορεί να μας κοστίσουν πολύ ακριβά.

«Ο χειρισμός της πανδημίας από τις ΗΠΑ είναι μια απερίγραπτη, καταστροφική αποτυχία, σχεδόν σε κάθε επίπεδο, αλλά κυρίως σε ό,τι αφορά την ομοσπονδιακή κυβέρνηση», λέει ο Ντέιβιντ Γουάλας-Γουέλς.

> *Δεν πρέπει να υπάρχει άνθρωπος στον πλανήτη που να θεωρεί ότι η Αμερική αποτελεί αυτή τη στιγμή μια αξιόπιστη παγκόσμια δύναμη.*

> *Με ανησυχεί η άνοδος της Κίνας, η οποία έχοντας αντιμετωπίσει ικανοποιητικά την COVID-19 προσφέρει βοήθεια σε άλλες χώρες, ακριβώς όπως έκαναν οι ΗΠΑ με το Σχέδιο Μάρσαλ μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.*

– Να εστιάσουμε στον χειρισμό της κρίσης από τον πρόεδρο Τραμπ; Διαψεύδει καθημερινά όσους πιστεύουν ότι δεν μπορεί να κάνει πια άλλα λάθη...

– Δεν πρέπει να υπάρχει άνθρωπος στον πλανήτη που να θεωρεί ότι οι ΗΠΑ αποτελούν αυτή τη στιγμή μια αξιόπιστη παγκόσμια δύναμη. Με εξαίρεση ίσως τη Βραζιλία, η πιο ισχυρή και πιο πλούσια χώρα του κόσμου χειρίστηκε με τον χειρότερο δυνατό τρόπο την πανδημία. Αλλά δεν νομίζω ότι είναι θέμα ιδεολογίας του προέδρου μας –γιατί ακούγεται κι αυτή η άποψη–, εκτός κι αν το ενδιαφέρον για το κοινό καλό θεωρήσουμε πως έχει ιδεολογική χροιά. Δεν έχει. Απόδειξη το γεγονός ότι στην Αυστραλία ο δεξιός πρωθυπουργός Σκοτ Μόρισον και στη Νέα Ζηλανδία η αριστερή ομόλογός του Τζασίντα Αρντερν χειρίστηκαν εξίσου αποτελεσματικά την κρίση. Φοβάμαι ότι ο κόσμος θα δυσκολευτεί να ξεχάσει την ανεπάρκεια της πατρίδας μου τη δεδομένη στιγμή και την αδιαφορία της να βοηθήσει όχι μόνο τους ίδιους τους πολίτες της, αλλά και όσους έχουν ανάγκη εκτός ΗΠΑ – όπως πολλές φορές έκανε στο παρελθόν. Πάντως, για να είμαστε ακριβείς, το πρόβλημα, όσο φρικτό κι αν είναι, είναι πολύ μεγαλύτερο από τον Ντόναλντ Τραμπ. Δείτε πόσες φορές ταπεινώθηκαν οι εθνικοί οργανισμοί δημόσιας υγείας, όπως το CDC και το FDA, θέτοντας σε κίνδυνο τις ζωές εκατομμυρίων Αμερικανών. Δείτε πόσο λίγοι κυβερνήτες και δήμαρχοι στάθηκαν στο ύψος των περιστάσεων. Η αποτυχία δυστυχώς ήταν καθολική...

– Δημοσιογράφος, συγγραφέας ή ακτιβιστής; Πώς βλέπετε τελικά τον εαυτό σας;

– Σε διαφορετικές χρονικές στιγμές τον βλέπω μέσα από διαφορετικό πρίσμα. Είναι πάντως τόσο μεγάλη αυτή η ιστορία, της πανδημίας, και τόσο έντονες οι πολιτικές προκλήσεις που περιέχει, ώστε δεν θα μπορούσα να νιώσω άνετα μόνο σε έναν από αυτούς τους ρόλους.

– «Το να γίνω χορτοφάγος δεν θα βοηθούσε το περιβάλλον», έχετε πει. Γιατί; Δεν ευθύνεται η εντατική κτηνοτροφία για την εκπομπή τεράστιων ποσοτήτων αερίων του θερμοκηπίου;

– Δεν θυμάμαι αν έχω πει ακριβώς αυτό, ότι δεν θα βοηθούσε καθόλου. Το πρόβλημα όμως είναι πολύ σοβαρό και περίπλοκο, για να λυθεί με τέτοιες μεμονωμένες ενέργειες. Για να σταματήσει η υπερθέρμανση του πλανήτη δεν απαιτείται απλώς να μειώσουμε τις εκπομπές άνθρακα αλλά να τις μηδενίσουμε παγκοσμίως. Αυτή είναι η κλίμακα της πρόκλησης: να απαλλαγούμε από όλες τις εκπομπές που σχετίζονται όχι μόνο με την ηλεκτρική ενέργεια και την ενέργεια γενικότερα, αλλά και με τις μεταφορές, τη βιομηχανία, τη γεωργία και τις υποδομές.

– Γίνατε πρόσφατα πατέρας. Πώς είναι να μεγαλώνετε ένα παιδί σε τέτοιους καιρούς;

– Οπως είναι να μεγαλώνεις παιδί σε κάθε εποχή, υποθέτω. Η κόρη μου σε λίγο θα γίνει δύο ετών και μόλις άρχισε να ανακαλύπτει τον κόσμο. Βέβαια, η κλιματική κρίση με κάνει να θέλω να της διδάξω το σημαντικότερο μάθημα, ανεξαρτήτως συνθηκών και χρονικής περιόδου: την ενσυναίσθηση. Με τρομάζει πόσο κοινή είναι η αντίληψη να θεωρούμε ασήμαντα για τη δική μας ζωή τα δεινά ανθρώπων που έτυχε να ζουν σε διαφορετικά σημεία του πλανήτη. Πρόκειται για μια ηθική αποτυχία, το κόστος της οποίας ολοένα γιγαντώνεται. Και ειδικά σε ό,τι αφορά την υπερθέρμανση του πλανήτη, το μεγαλύτερο μέρος αυτού του κόστους θα αναγκαστούν να επωμιστούν χώρες που ευθύνονται λιγότερο για το πρόβλημα και που δεν έχουν πόρους να το αντιμετωπίσουν.

– Τι θα κάνετε την πρώτη ημέρα «ελευθερίας», όταν η πανδημία θα έχει παρέλθει;

– Δεν ξέρω πόσος καιρός θα περάσει μέχρι τότε και πόσο χαλαρός και αμέριμνος θα επιστρέψω στις συνήθειες που είχα πριν από τον κορωνοϊό, αλληλεπιδρώντας με αγνώστους ανθρώπους, για παράδειγμα. Ειλικρινά, δεν έχω απάντηση, λοιπόν. Επιπλέον, νομίζω πως η μετάβαση δεν θα είναι απότομη: δεν θα βαδίσουμε με σιγουριά από την καραντίνα στην απόλυτη ελευθερία. Θα... γλιστρήσουμε, δειλά δειλά σε μια νέα κανονικότητα, με διαρκή επαγρύπνηση.

– Εχετε επισκεφθεί ποτέ την Ελλάδα;

– Ναι, μερικές φορές, για λίγο μόνο, για σύντομες διακοπές. Η Αθήνα είναι μία από τις πιο αγαπημένες μου πόλεις και συχνά νοσταλγώ την Κεφαλονιά, όπου η σύζυγός μου κι εγώ βρεθήκαμε πριν από περίπου δέκα χρόνια. Ηταν η πρώτη μου εμπειρία από τη Μεσόγειο, μια μοναδική περιοχή που δυστυχώς απειλείται από την ερημοποίηση.

Η υγεία μας ως κίνητρο

– Πώς φαντάζεστε τον κόσμο μας μετά την πανδημία;

– Σπάνια τέτοιου είδους μετασχηματισμοί «ξεδιπλώνονται» με τον τρόπο που τους περιμένουμε. Υποψιάζομαι ότι στη Δύση η ιδεολογία του νεοφιλελευθερισμού, η οποία έχει ήδη αποδυναμωθεί από τη μεγάλη οικονομική ύφεση και τις συνέπειές της, θα αποδυναμωθεί ακόμη περισσότερο, ειδικά σε χώρες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, όπου η δύναμη της αγοράς δεν βρισκόταν σε ισορροπία με την κοινωνική ευημερία και αλληλεγγύη. Νομίζω επίσης ότι η Κίνα θα αναδυθεί ενδυναμωμένη. Τι σημαίνει αυτό για το κλίμα; Δεν είμαι σίγουρος. Δύσκολα πάντως θα καλυτερεύσουν τα πράγματα, αφού παρότι γνωρίζουμε πολύ καλά πλέον το πρόβλημα της υπερθέρμανσης του πλανήτη, απαντάμε με διαρκή αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η ατμοσφαιρική ρύπανση ευθύνεται για επτά εκατομμύρια θανάτους παγκοσμίως κάθε χρόνο. Ο κορωνοϊός έχει μέχρι σήμερα σκοτώσει σχεδόν 450.000 ανθρώπους. Αυτό ίσως μας κάνει να δούμε διαφορετικά το θέμα του περιβάλλοντος. Το τελευταίο εξάμηνο μας έχει διδάξει ότι ο φόβος μας για την υγεία μας μπορεί να λειτουργήσει ως πολύ ισχυρό κίνητρο. Ας τον χρησιμοποιήσουμε για να αναχαιτίσουμε την κλιματική αλλαγή.

– Μια συμβουλή σας για τους νέους συγγραφείς;

– Βρείτε τις πιο επείγουσες ιστορίες και αφηγηθείτε τες όσο πιο... επειγόντως μπορείτε!

Διλήμματα Μητσοτάκη, «βαρίδια» Τσίπρα

Για εσωκομματικά, εθνικά και οικονομία

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Ενα γνωμικό λέει πως το πιο δύσκολο πράγμα στη ζωή «είναι να μάθεις ποιες γέφυρες πρέπει να περάσεις και ποιες να κάψεις». Σε μια τέτοια συγκυρία βρίσκονται αμφότεροι οι δύο «βασικοί» πολιτικοί αρχηγοί, ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης και ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης Αλέξης Τσίπρας, που πρέπει να απαντήσουν σε κρίσιμα διλήμματα και να πάρουν κομβικές αποφάσεις.

Ο κ. Μητσοτάκης γνωρίζει πολύ καλά πως διανύει την καλύτερη μέχρι τώρα περίοδο της πρωθυπουργίας του, καθώς η δημοφιλία του είναι ακόμα μεγαλύτερη από τον Ιούλιο του 2019, όταν και κέρδισε τις εκλογές. Ο τρόπος που ανταποκρίθηκε στις δύο πρωτοφανείς κρίσεις, αυτές του Εβρου και του κορωνοϊού, έχει αυξήσει το πολιτικό του κεφάλαιο. Αυτό, ωστόσο, μπορεί να δημιουργήσει ψευδή αίσθηση απόλυτης κυριαρχίας, που αποτελεί πάντα μια πολιτική παγίδα, την οποία αντιλαμβάνονται τόσο ο ίδιος όσο και το στενό του περιβάλλον. Ο κ. Μητσοτάκης ξέρει πως το επόμενο διάστημα δεν θα είναι εύκολο σε όλα τα επίπεδα και πιθανότατα να χρειαστεί ευρύτερες συναινέσεις στα μεγάλα μέτωπα, με πρώτο αυτό της Τουρκίας.

Ηπιο πολιτικό κλίμα

Προς επιβεβαίωση των παραπάνω, κυβερνητική πηγή σχολιάζει σχετικά στην «Κ» πως «το ήπιο πολιτικό κλίμα είναι πάντα στις βασικές επιδιώξεις του πρωθυπουργού», θυμίζοντας πως ήδη τον Ιανουάριο του 2019, ως αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, δήλωνε στον Economist πως δεν θεωρεί «προδότη» όποιον στηρίζει τη συμφωνία των Πρεσπών, παίρνοντας αποστάσεις από τους ακραίους του κόμματός του. Στην ίδια γραμμή κινήθηκε και ως πρωθυπουργός. Τον περασμένο Ιανουάριο, κατά τον γύρο επαφών που είχε με τους πολιτικούς αρχηγούς για να τους ενημερώσει για τα εθνικά θέματα μετά το ταξίδι του στις ΗΠΑ, είχε επιδιώξει να διαμορφωθεί το μίνιμουμ εθνικό μέτωπο, ενώ και τον περασμένο Απρίλιο, τότε με αφορμή την πανδημία του κορωνοϊού, κατά τη διάρκεια ομιλίας του στη Βουλή δήλωσε, απευθυνόμενος και προς τα κόμματα της αντιπολίτευσης, ότι «είμαι οπαδός της συναίνεσης και της πολιτικής ωριμότητας».

Δεν είναι, άλλωστε, μόνο ο κίνδυνος από τα ανατολικά σύνορα που χρειάζεται ήρεμα πολιτικά πάθη. Η οικονομική κρίση αποτελεί ένα ακόμα ζήτημα-φωτιά που θα κληθεί να αντιμετωπίσει η πλειοψηφία το επόμενο διάστημα. Στο πλαίσιο αυτό, δεν υπάρχουν αυταπάτες για συναινέσεις, αλλά το Μαξίμου θα ήθελε το μίνιμουμ: δηλαδή, η συζήτηση για την επούλωση της κρίσης να διεξαχθεί εποικοδομητικά, δεδομένου ότι δεν είναι αποτέλεσμα ελληνικών χειρισμών, αλλά μιας παγκόσμιας υγειονομικής κρίσης.

Οι «σκληροί» του κόμματος

Είναι σαφές πως ο Κυριάκος Μητσοτάκης πατάει στη βάρκα της συναίνεσης και του «εθνικού μετώπου» όσον αφορά τα μείζονα θέματα που έχει να αντιμετωπίσει η χώρα. Δεν είναι, άλλωστε, τυχαίο πως ο ίδιος επέλεξε την εβδομάδα που μας πέρασε να μην τοποθετηθεί προσωπικά για το θέμα Παππά, αποφεύγοντας να μπει στο κάδρο της ακραίας πόλωσης, και να μην κάψει στο ανώτερο επίπεδο το χαρτί των συναινέσεων. «Το δόγμα "όλα στο φως"» είναι αδιαπραγμάτευτο, αναφέρουν πηγές του Μεγάρου Μαξίμου, αλλά παράλληλα ο πρωθυπουργός «δεν θέλει η πολιτική ζωή της χώρας να ποδοσφαιροποιηθεί και να κυλήσει άκριτα στα θολά νερά της σκανδαλολογίας». Στο ίδιο πλαίσιο, δεν μπορεί να διαφύγει της προσοχής πως ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Στέλιος Πέτσας, παρά το γεγονός ότι ανέβασε τους τόνους στο θέμα του Νίκου Παππά, καθώς έκανε λόγο για «παρακράτος», ταυτόχρονα έπαιρνε προσεκτικές αποστάσεις από ακραία τοποθέτηση του Αδ. Γεωργιάδη, ο οποίος ζήτησε να μπει φυλακή η εισαγγελέας Ελένη Τουλουπάκη, μιλώντας για «προσωπική αγανάκτηση» του υπουργού «ως πολίτη».

Ταυτόχρονα με τα παραπάνω, όμως, ο κ. Μητσοτάκης γνωρίζει πως πρέπει να ισορροπήσει με την πτέρυγα του κόμματός του που ζητάει «σκληρό ροκ» απέναντι στον κ. Τσίπρα, ενώ αναμένει στη γωνία ακόμα και για τα θέματα που έχουν κλείσει, όπως η συμφωνία των Πρεσπών, καθώς υπάρχει μια μερίδα βουλευτών που ζητάει πιο σκληρή επιτήρηση έναντι του βόρειου γείτονα. Τα διλήμματα του πρωθυπουργού αυξάνονται ενόψει και του πρώτου ανασχηματισμού. Η μία άποψη λέει πως πρέπει να δώσει χαρτοφυλάκια σε περισσότερες βουλευτές. Η έτερη άποψη προκρίνει να κυβερνήσει με αυτούς που θεωρεί καταλληλότερους, αδιαφορώντας για τις εσωκομματικές ισορροπίες.

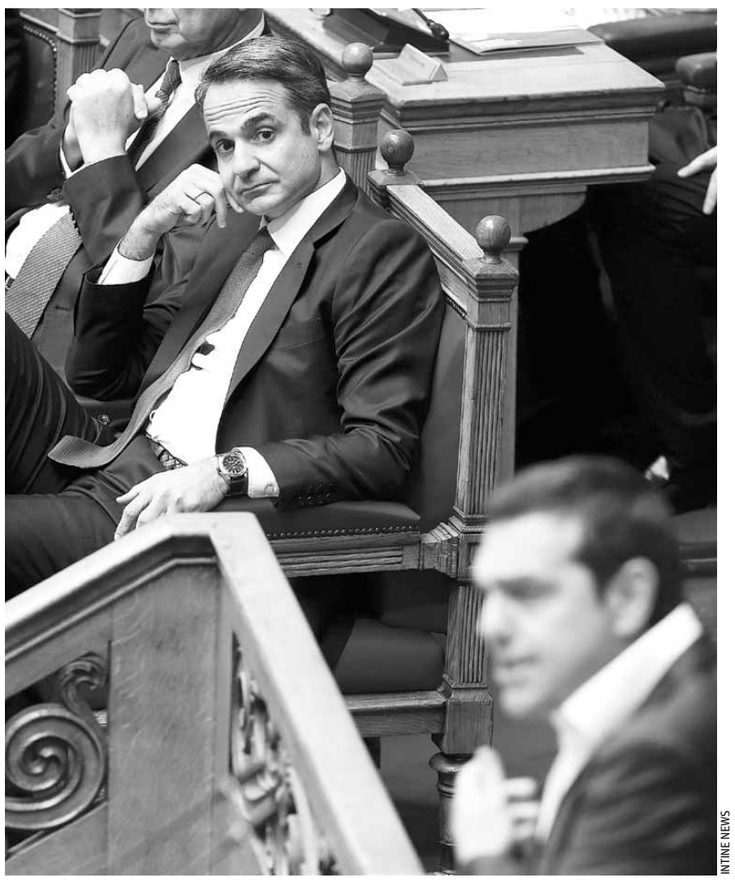

INTINE NEWS

Στη σημερινή συγκυρία, τόσο ο πρωθυπουργός όσο και ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης καλούνται να πάρουν κομβικές αποφάσεις για μεγάλα, ανοιχτά θέματα.

Η πολιτική συναινέσεων του πρωθυπουργού και οι σκληροί της Ν.Δ. – Η υπόθεση Παππά και η μάχη με το βαθύ κόμμα του 3%.

Ισορροπίες τρόμου

Στο στρατόπεδο της αξιωματικής αντιπολίτευσης, οι ισορροπίες είναι ακόμα πιο δύσκολες. Το πρόσφατο θέμα με τις συνομιλίες του Νίκου Παππά με τον επιχειρηματία Σάμπυ Μιωνή ανέδειξε εμφατικά τα διλήμματα του κ. Τσίπρα, που προσώρας μοιάζουν χωρίς απάντηση. Το κυριότερο είναι αν θα αφήσει πίσω παλιούς συνεργάτες και κορυφαία στελέχη που είναι πλέον βαρίδια κάνοντας αυτοκάθαρση ή θα συνεχίσει να κρατάει ισορροπίες τρόμου. Ο τέως πρωθυπουργός για μία ακόμη φορά έδειξε αδυναμία να πάρει ξεκάθαρη θέση τηρώντας μια διφορούμενη στάση έναντι των πρακτικών του κορυφαίου υπουργού του. Χαρακτηριστικό είναι πως συνεργάτης του προέδρου του ΣΥΡΙΖΑ ερωτήθηκε από την «Κ» αν η στάση Τσίπρα συνιστά «άδειασμα ή στήριξη» στον Νίκο Παππά και η απάντηση ήταν «και τα δύο». Ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ επιλέγει παγίως να βάζει τα προβλήματα κάτω από το χαλί, τα οποία, όπως είχε πει σε συνέντευξή του πρόσφατα, «τα λύνει συνήθως η ζωή».

Τα εσωκομματικά προβλήματα του κ. Τσίπρα, όμως, δεν σταματούν εκεί, καθώς η προσπάθεια για την κεντρώα στροφή βρίσκει διαρκώς εμπόδια από το βαθύ κόμμα του 3%. Ο ΣΥΡΙΖΑ μοιάζει πλέον με κάρο κολλημένο στη λάσπη και αργά ή γρήγορα ο κ. Τσίπρας θα κληθεί να πάρει αποφάσεις.

Τέλος, κρίσιμο δίλημμα για τον τέως πρωθυπουργό αποτελεί και η στάση του στα εθνικά θέματα. Ο ίδιος κατηγορεί τον κ. Μητσοτάκη πως δεν έβαλε πλάτη στην «εθνικά επωφελή» συμφωνία των Πρεσπών και δηλώνει πως ο ίδιος δεν θα ακολουθήσει τον ίδιο δρόμο. Τα διλήμματα, όμως, είναι μπροστά. Πηγές της αξιωματικής αντιπολίτευσης σημειώνουν στην «Κ» πως ο ΣΥΡΙΖΑ «δεν θα υποπέσει στο σφάλμα να κάνει άκριτη αντιπολίτευση στα εθνικά θέματα», αλλά παράλληλα δεν θα σταματήσει να επισημαίνει εκείνα που θεωρεί λάθος «στο όνομα μιας δήθεν εθνικής ομοψυχίας», κάτι που τα αφήνει όλα ανοικτά.

ΣΥΡΙΖΑ, η διάσταση με τον Ν. Παππά και οι νέες συμμαχίες

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ**

Στον ΣΥΡΙΖΑ έχουν συνηθίσει να αλλάζουν τα πλάνα τους εξαιτίας εσωκομματικών αναταράξεων. Η προσπάθεια της Ν.Δ. να εκμεταλλευθεί τις αποκαλύψεις και τα ηχητικά ντοκουμέντα Παππά - Μιωνή ενεργοποίησε τα αντανακλαστικά της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Στις κλειστές συσκέψεις που πραγματοποιήθηκαν την εβδομάδα που πέρασε, εκτιμήθηκε το μέγεθος της ζημιάς που κινδυνεύει να υποστεί το κόμμα σε μια δύσκολη δημοσκοπικά περίοδο.

Ο Ν. Παππάς φαίνεται πως μετά τη συνεδρίαση του Πολιτικού Συμβουλίου της Πέμπτης οδηγείται σε μια «διακριτική απόσυρση» από την πρώτη γραμμή. Κορυφαίο στέλεχος που μίλησε στην «Κ» σχολίασε πως «είναι πρόωρο να πούμε κάτι τέτοιο», αναγνωρίζοντας ότι δεν είναι εύκολο για έναν εκ των στενότερων συνεργατών του Αλέξη Τσίπρα, που συνέβαλε τα μέγιστα στη νίκη του 2015, να καθίσει στον «πάγκο». Κανείς δεν μπορεί να προδικάσει αν ο Αλ. Τσίπρας θα κάνει το επόμενο βήμα και θα αποφασίσει στον «ανασχηματισμό», που σκέφτεται να υλοποιήσει, την αντικατάστασή του από τομεάρχη Οικονομίας. Ολοι αναγνωρίζουν ότι είναι η πιο δύσκολα διαχειρίσιμη περίπτωση που είχε να αντιμετωπίσει ο Αλέξης Τσίπρας τα τελευταία χρόνια στο εσωκομματικό πεδίο. Και δεν είναι λίγοι όσοι πιστεύουν πως το επόμενο επεισόδιο δεν θα πέσει στα «μαλακά» από τον πρόεδρο του ΣΥΡΙΖΑ, που φαίνεται αποφασισμένος να μη δεχθεί άλλα «παραστρατήματα».

Οι «ουρές» οι οποίες προκύπτουν από τη συγκεκριμένη υπόθεση απασχολούν αυτή τη στιγμή την Κουμουνδούρου. Περιμένουν πως η Ν.Δ. θα «αναζητήσει» τον Ν. Παππά και ενδεχομένως με το «μαρτύριο της σταγόνας» να δοθούν στη δημοσιότητα το επόμενο διάστημα και νέα αποσπάσματα συνομιλιών, που θα φέρουν και πάλι σε δύσκολη θέση τον ΣΥΡΙΖΑ. Αυτή είναι η ανησυχία αρκετών στελεχών, εκτιμώντας πως το Μαξίμου έχει την ευχέρεια με το συγκεκριμένο θέμα να αλλάζει σε κάθε δύσκολη στιγμή την ατζέντα.

Διπλή γραμμή άμυνας

Βλέποντας πως στην κυβέρνηση ακολουθούν μια συγκεκριμένη στρατηγική, στο επιτελείο του Αλέξη Τσίπρα έχουν οργανώσει μια διπλή γραμμή άμυνας – αντεπίθεσης:

• Συγκρίνουν τις κασέτες Μιωνή με την περίοδο Μαυρίκη, κατηγορώντας τη Ν.Δ. πως, όπως και πριν από περίπου 30 χρόνια, είναι ένα κόμμα που μπορεί πολύ εύκολα να έχει στην κατοχή του υλικά υποκλοπών. Δεν αποκλείουν ο Κυρ. Μητσοτάκης να έχει στο συρτάρι του το ενδεχόμενο του εκλογικού αιφνιδιασμού, γνωρίζοντας πόσο ευάλωτος θα είναι ο ΣΥΡΙΖΑ τους επόμενους μήνες. Η στροφή στο πεδίο της οικονομίας είναι η βασική επιλογή της Κουμουνδούρου, εκτιμώντας πως από τον Σεπτέμβριο ο πρωθυπουργός θα πιεστεί πολύ και η καθημερινότητα θα προσπεράσει ακόμα και νέα ηχητικά ντοκουμέντα. Τα πιο αισιόδοξα στελέχη, ανατρέχοντας και αυτά στην περίοδο διακυβέρνησης του Κωνσταντίνου Μητσοτάκη, θυμίζουν ότι μετά τη σκανδαλολογία του 1989, το ειδικό δικαστήριο και την επικράτηση της Ν.Δ. το 1990, ήρθε η νίκη του ΠΑΣΟΚ το 1993 με τον Ανδρέα Παπανδρέου να επιστρέφει στην εξουσία.

• Λίγες ώρες πριν από τη χθεσινή σύγκληση της Κεντρικής Επιτροπής Ανασυγκρότησης, όπου σε μεγάλο βαθμό αναμενόταν να αποτυπωθούν οι νέες συμμαχίες, φαίνεται πως υπήρχε η διάθεση αρκετών στελεχών να συγκροτηθεί ένα ευρύ μέτωπο, που θα ξεπερνά τις τάσεις και θα προχωρήσει σε μια προγραμματική συζήτηση υπερβαίνοντας εσωκομματικά ζητήματα που «πληγώνουν». Αρκετοί από τους γηγενείς αριστερόστροφους της Κουμουνδούρου μαζί με τους παλιούς Ρηγάδες, τους προεδρικούς, το νέο αίμα στελεχών και τους συμμάχους Κεντροαριστερούς φαίνεται πως ψάχνουν μια κοινή αφετηρία. Για τον Αλέξη Τσίπρα τα κριτήρια είναι οριζόντια, αδιαφορώντας για το αν κάποια τάση «λαβωθεί» από την ενοποίηση. Το εγχείρημα, αν προχωρήσει, δεν θα είναι εύκολο και σε πρώτη φάση θα φανεί πώς θα αντιμετωπιστούν τα στελέχη που αποτελούν το «alter ego» του Ν. Παππά. Διαφορετικά ρεύματα και αντιλήψεις υπάρχουν και ενδεχομένως οι απώλειες στον δρόμο να είναι αρκετές. Οι καβγάδες της Πέμπτης, που, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», διημείφθησαν μεταξύ του Π. Σκουρλέτη και του Σ. Τζουμάκα για τη θητεία της Κεντρικής Επιτροπής, αλλά και του Ευκλ. Τσακαλώτου με τον Ν. Σκορίνη για τις μικροπιστώσεις, κάνουν φανερό πως ο δρόμος είναι ακόμα μακρύς. «Συγκολλητική ουσία» σε κάθε περίπτωση αποτελεί η στήριξη προς τον αρχηγό. Η προσθήκη στην τελευταία απόφαση του Πολιτικού Συμβουλίου του προοδευτικού μεταρρυθμιστικού ρεύματος των Μπίστη, Θεοχαρόπουλου, Δανέλλη, Χατζησωκράτη κ.ά., που αναφέρει πως «το ηθικό πλεονέκτημα της Αριστεράς υποστηρίζεται και αναδεικνύεται κάθε στιγμή στην πράξη», δείχνει πως υπάρχουν περιθώρια συνεννόησης.

Δεν είναι λίγοι όσοι πιστεύουν πως το επόμενο επεισόδιο δεν θα πέσει στα «μαλακά» από τον κ. Τσίπρα, που φαίνεται αποφασισμένος να μη δεχθεί άλλα «παραστρατήματα».

Οι καβγάδες Σκουρλέτη - Τζουμάκα και Σκορίνη - Τσακαλώτου (φωτ.) δείχνουν ότι η πορεία προς την ενοποίηση δεν θα είναι ανέφελη.

ΑΠΟΨΗ

Να μην πέσουμε στην παγίδα της ποδοσφαιροποίησης

Της **ΝΤΟΡΑΣ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ***

Οι τελευταίες αποκαλύψεις για την ύπαρξη παρακράτους, οι παρακολουθήσεις υπουργών και η δημοσιοποίηση των συνομιλιών Παππά – Μιωνή, δημιουργούν μια βαριά ατμόσφαιρα στα πολιτικά πράγματα της χώρας και μας φέρνουν αντιμέτωπους με μία μεγάλη θεσμική πρόκληση.

Εκτός όμως από τις διάφορες προφανείς πολιτικές και κομματικές συνέπειες και προεκτάσεις που έχει η υπόθεση αυτή, η καταδίκη της οποίας είναι αυτονόητη, το θέμα αυτό έχει και μία ακόμα διάσταση πολύ ουσιαστική. Και αυτή είναι η θεσμική του. Εάν χειριστούμε τα συγκεκριμένα γεγονότα με λογική ποδοσφαιροποίησης, μετρώντας δηλαδή τα γκολ που βάλαμε στον ΣΥΡΙΖΑ, θα έχουμε κατά τη γνώμη μου υποπέσει σε μικροκομματική παγίδα. Το θέμα είναι πολύ πιο σοβαρό. Η δημοκρατία μας είναι νέα, μόλις 46 ετών, και έχει περάσει πολλές δυσκολίες, Ειδικά Δικαστήρια, ιστορίες υποκλοπών, λαϊκισμούς. Είναι όμως η καλύτερη δημοκρατία την οποία έζησε ο τόπος αυτός και οφείλουμε να την προστατεύσουμε. Η προστασία αυτή δεν μπορεί να γίνει μόνο με λόγια με τα οποία όλοι συμφωνούμε, χρειαζόμαστε να κάνουμε και συγκεκριμένες επιλογές προς την κατεύθυνση αυτή.

Σήμερα, βιώνουμε μια βαθιά κρίση η οποία αφορά έναν βασικό θεσμικό πυλώνα, τη Δικαιοσύνη. Πρόσφατα ζήσαμε μια περίοδο που αντιλήψεις παντελώς ξεπερασμένες επικράτησαν στην άσκηση των κυβερνητικών καθηκόντων. Απόψεις του τύπου «πήραμε την κυβέρνηση αλλά όχι την εξουσία» ή «αν δεν μπουν κάποιοι φυλακή θα χάσουμε τις εκλογές» και λογικές του τύπου «πρέπει να διορίσουμε 4.000 δικαστές» εξελήφθησαν τότε από κάποιους, απλώς, ως γραφικές. Στον βωμό αυτών των απόψεων σπιλώθηκαν πολιτικοί αντίπαλοι, οργανώθηκαν διώξεις και έγινε προσπάθεια ελέγχου των ΜΜΕ.

Απεδείχθη ότι όχι μόνο δεν ήταν γραφικές, αλλά εξέφραζαν μια βαθιά αντιδημοκρατική αντίληψη, η οποία ωστόσο ιδεολογικοποιούνταν προκειμένου να εξαγνίζεται. Μια αντίληψη η οποία είχε εκλείψει μετά την τραυματική εμπειρία της δικτατορίας.

Χρέος όλου του πολιτικού κόσμου της χώρας είναι η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στους δημοκρατικούς θεσμούς και στη Δικαιοσύνη.

Σήμερα είμαστε μπροστά σε μια μεγάλη πρόκληση: να καταφέρουμε να ξεπεράσουμε τους κομματικούς μας εαυτούς και να σταθούμε στο ύψος της πολιτικής μας ευθύνης.

Σκοπός μας δεν πρέπει να είναι να συνεχίσουμε στη λογική Ν.Δ. – ΣΥΡΙΖΑ 1-0. Το διακύβευμα είναι πολύ μεγαλύτερο από τα κόμματά μας. Το θέμα σήμερα για όλο τον πολιτικό κόσμο της χώρας οφείλει να είναι η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στους δημοκρατικούς θεσμούς και στη Δικαιοσύνη. Να προχωρήσει με διαφάνεια και ανεξαρτησία η έρευνα εις βάθος και να κλείσει οριστικά αυτό το κεφάλαιο. Εχουμε χρέος όλοι από κοινού να στηρίξουμε τη Δικαιοσύνη, ως βασικό πυλώνα της λειτουργίας της δημοκρατίας αλλά και της ανάπτυξης του τόπου.

Μια ουσιαστικά ανεξάρτητη Δικαιοσύνη δεν αφορά μόνο το κύρος του ίδιου του θεσμού, αλλά κυρίως την ορθή λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος. Δεν μπορούμε να μιλάμε για μια σύγχρονη δημοκρατία αν έχουμε μια Δικαιοσύνη η οποία νοσεί.

Και η **Δικαιοσύνη** δεν μπορεί να κρίνεται κατά πως μας βολεύουν οι αποφάσεις της. Αυτό άλλωστε μας διαφοροποιεί από τον ΣΥΡΙΖΑ. Για εμάς η Δικαιοσύνη δεν είναι εργαλείο. Αλλά αυτό πρέπει και να το διασφαλίσουμε στη συνείδηση των πολιτών. Διαφορετικά η χώρα δεν θα καταφέρει να γυρίσει σελίδα. Ούτε θεσμικά, ούτε πολιτικά, ούτε οικονομικά. Η πρόκληση για την κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη είναι μεγάλη. Τώρα πρέπει να δούμε το δάσος και όχι το δένδρο.

* Η κ. Ντόρα Μπακογιάννη είναι βουλευτής της Ν.Δ. στον νομό Χανίων.

Ευρώπη - Κίνα: εταίροι ή αντίπαλοι;

Ενώ στις ΗΠΑ το αντικινεζικό μένος έχει γίνει εθνικό σπορ, η Ε.Ε. αναζητεί κοινή γραμμή προσέγγισης του ασιατικού γίγαντα

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

«Η Κίνα είναι εταίρος και όχι αντίπαλος της Ευρώπης. Δεν υπάρχει σύγκρουση θεμελιωδών συμφερόντων μεταξύ μας. Η συνεργασία υπερτερεί κατά πολύ του ανταγωνισμού και η συναίνεση των διαφωνιών». Αυτό ήταν το αισιόδοξο μήνυμα του Κινέζου ηγέτη Σι Τζινπίνγκ κατά την τηλεδιάσκεψη κορυφής με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ και την πρόεδρο της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, την περασμένη Δευτέρα. Γεγονός παραμένει, όμως, ότι η 22η Σύνοδος Κορυφής Ε.Ε. - Κίνας έληξε χωρίς κοινό ανακοινωθέν, χωρίς κοινή συνέντευξη Τύπου και χωρίς απτή πρόοδο στις διαπραγματεύσεις για μια συμφωνία επενδύσεων ανάμεσα στις δύο πλευρές, που αντιπροσωπεύουν αθροιστικά το ένα τρίτο της παγκόσμιας οικονομίας. Μπορεί η ατμόσφαιρα των σχέσεων Ευρώπης - Κίνας να μην είναι ψυχροπολεμική, όπως συμβαίνει με τις σινοαμερικανικές σχέσεις, αλλά δεν διαγράφεται και ανέφελη.

Κανονικά, η τηλεδιάσκεψη της Δευτέρας θα ήταν το πρελούδιο για το μεγάλο ραντεβού της Λειψίας, τον Σεπτέμβριο. Με πρωτοβουλία της Γερμανίας, η οποία αναλαμβάνει την εκ περιτροπής προεδρία της Ενωσης το δεύτερο εξάμηνο του χρόνου, είχε δρομολογηθεί η πρώτη Σύνοδος Κορυφής της Ε.Ε. στην οποία θα συμμετείχαν οι ηγέτες της Κίνας. Στόχος: η σκιαγράφηση συνεκτικού πλαισίου συνεργασίας με ορίζοντα δεκαετίας. Ωστόσο, στις 3 Ιουνίου το Βερολίνο ανακοίνωσε ότι η σημαντική, πολιτικά και συμβολικά, σύνοδος αναβάλλεται μέχρι νεωτέρας. Η επίσημη δικαιολογία ήταν «λόγω πανδημίας». Κάτι που δεν ακούστηκε, ωστόσο, ιδιαίτερα πειστικό, καθώς σχεδόν όλες οι κυβερνήσεις, σε Δύση και Ανατολή, χαλάρωναν τα περιοριστικά μέτρα. Το ψυχρό κύμα που έφεραν στις σχέσεις Ευρώπης - Κίνας τα γεγονότα του Χονγκ Κονγκ ήταν ένας από τους παράγοντες που δυσκόλεψαν τα πράγματα. Οχι όμως ο μοναδικός.

Αρχιτέκτονας της προσέγγισης με το Πεκίνο, η Αγκελα Μέρκελ αναβάθμισε, ήδη το 2014, την Κίνα σε «στρατηγικής σημασίας εταίρο». Μέχρι σήμερα έχει πραγματοποιήσει 12 επισκέψεις στη χώρα ως καγκελάριος. Επί των ημερών της, η Γερμανία έγινε ο υπ' αριθμόν 1 εταίρος του ασιατικού γίγαντα στην Ευρώπη και μία από τις μόνο τρεις χώρες (οι άλλες είναι η Φινλανδία και η Ιρλανδία) που έχουν πλεόνασμα στο διμερές εμπόριο μαζί του. Γύρω στις 5.200 γερμανικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται επί κινεζικού εδάφους.

YVES HERMAN / A.P.

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ ανταλλάσσει χαιρετισμό με τον Κινέζο ηγέτη Σι Τζινπίνγκ κατά την τηλεδιάσκεψη κορυφής, με παρούσα και την πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, την περασμένη Δευτέρα.

Σύγκλιση με το Πεκίνο για τη διάσωση της πολυμερούς, διεθνούς συνεργασίας, εντεινόμενες αντιθέσεις σε θέματα οικονομίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στο μεταξύ, η άνοδος του Ντόναλντ Τραμπ στην εξουσία έφερε βαρύ κλονισμό των ευρωατλαντικών σχέσεων, με τελευταία δείγματα την απόφασή του να μειώσει τα στρατεύματα της χώρας του στη Γερμανία, τις απειλές του να επιβάλει κυρώσεις στο Βερολίνο για τον αγωγό ρωσικού φυσικού αερίου NordStream 2 και στο Παρίσι για τη φορολόγηση των αμερικανικών γιγάντων του Διαδικτύου. Απέναντι στην εσωστρεφή αναδίπλωση και στον μονομερή ηγεμονισμό της Αμερικής, Ε.Ε. και Κίνα βρίσκονται εξ αντικειμένου στην ίδια πλευρά όταν πρόκειται για την υπεράσπιση της πολυμερούς, διεθνούς συνεργασίας. Σε καίρια θέματα, όπως η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η υπεράσπιση του ΟΗΕ και του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, η συμφωνία για το ιρανικό πρόγραμμα, το Παλαιστινιακό και η αποτροπή εμπορικών πολέμων, Ευρώπη και Κίνα υπερασπίζονται παρεμφερείς θέσεις, σε αντίθεση με τις πολιτικές Τραμπ.

Επιπλέον, η Ευρώπη δεν κινδυνεύει να μετατραπεί σε πεδίο διπολικής αναμέτρησης μεταξύ Αμερικής και Κίνας, σε αντίθεση με ό,τι συνέβη στον Ψυχρό Πόλεμο μεταξύ Αμερικής και Σοβιετικής Ενωσης. Οι όποιες προβολές ισχύος της Κίνας περιορίζονται στο εγγύς εξωτερικό της, στην Απω Ανατολή και στον δυτικό Ειρηνικό, πολύ μακριά από τη Γηραιά Ηπειρο. Γι' αυτό και οι Ευρωπαίοι δεν εμφανίζονται πρόθυμοι να συμπαραταχθούν με τις ΗΠΑ σε έναν νέο Ψυχρό Πόλεμο με την Κίνα, όπως έκαναν απέναντι στην ΕΣΣΔ.

Η περίπτωση Huawei

Το γεγονός ότι, παρά τις αφόρητες πιέσεις που δέχονται, αρνούνται για την ώρα να αποκλείσουν το κινεζικό μεγαθήριο Huawei από τα δίκτυα πέμπτης γενεάς (5G) λέει πολλά, αν και το παιχνίδι παραμένει ανοικτό.

Εκείνο που ωθεί τους Ευρωπαίους σε πιο σκληρές θέσεις έναντι του Πεκίνου είναι το γεγονός ότι τα οικονομικά και τεχνολογικά άλματα της Κίνας τείνουν να μετατρέψουν τον μεταξύ τους καταμερισμό εργασίας από συμπληρωματικό σε ανταγωνιστικό. Η Κίνα δεν είναι πια μόνον ή κυρίως μια χώρα με χαμηλά μεροκάματα, παράδεισος για δυτικές επενδύσεις, αλλά διεκδικεί την πρωτοκαθεδρία σε τεχνολογίες αιχμής, από την πράσινη ενέργεια μέχρι την τεχνητή νοημοσύνη. Το πρόγραμμα «Made in China 2025» ανταγωνίζεται ευθέως τη γερμανική υπεροχή στις μηχανοκατασκευές, ενώ η εξαγορά της γερμανικής εταιρείας βιομηχανικών ρομπότ Kuka από την κινεζική Midea, το 2016, χτύπησε βαριές καμπάνες κινδύνου στο Βερολίνο. Το φιλόδοξο πρόγραμμα του Σι «Μία Ζώνη, Ενας Δρόμος» συναντά μεγάλο ενδιαφέρον χωρών που προσδοκούν σημαντικές επενδύσεις σε έργα υποδομών (Ιταλία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Δυτικά Βαλκάνια).

Αναζητώντας έναν τρίτο δρόμο ανάμεσα στις υπερβολικές προσδοκίες της προηγούμενης εποχής και στο αντικινεζικό μένος, που έχει γίνει εθνικό σπορ στις ΗΠΑ (Τραμπ και Μπάιντεν συναγωνίζονται, στην πορεία προς τις εκλογές, ποιος είναι πιο σκληρός απέναντι στο Πεκίνο), η Κομισιόν δημοσίευσε έκθεση, τον Μάρτιο του 2019, που προσπαθούσε να τετραγωνίσει τον κύκλο. «Η Κίνα είναι ταυτόχρονα εταίρος με τον οποίο η Ε.Ε. έχει στενά συνδεόμενους στόχους, εταίρος με τον οποίο η Ενωση οφείλει να βρει ισορροπία συμφερόντων, οικονομικός ανταγωνιστής που επιδιώκει την τεχνολογική υπεροχή και συστημικός αντίπαλος που προωθεί διαφορετική μορφή διακυβέρνησης». Περιγραφή που θα γοητεύει, ίσως, τους διανοουμένους των think tanks σε ασκήσεις διαλεκτικής, αλλά είναι παντελώς άχρηστη για τη χάραξη πολιτικής, καθώς δεν αποσαφηνίζει πού πέφτει το κέντρο βάρους.

Στις 17 Ιουνίου, η Κομισιόν εξέδωσε Λευκή Βίβλο εναντίον της εξαγοράς στρατηγικής σημασίας ευρωπαϊκών επιχειρήσεων από τρίτους, υπονοώντας κατά κύριο λόγο την Κίνα. Στο μεταξύ, η κρίση της COVID-19 ενίσχυσε την εκστρατεία Τραμπ για «αποσύνδεση» (decoupling) των δυτικών οικονομιών από την Κίνα, κάτι που εύκολα λέγεται, πολύ δύσκολα γίνεται και δεν είναι καθόλου βέβαιο ποιον θα βλάψει περισσότερο. Το ποσοστό των εξαγωγών στο κινεζικό ΑΕΠ έχει υποχωρήσει από 32,6% το 2008 σε 19,5% το 2018. Η Κίνα διαθέτει ως εφεδρεία μια τεράστια, γρήγορα αναπτυσσόμενη εσωτερική αγορά, ενώ γιγαντιαίες πολυεθνικές, όπως η Apple και η Boeing, στηρίζονται σε κινεζικές εταιρείες-προμηθευτές για να εξασφαλίζουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Σε κάθε περίπτωση, η Ε.Ε., υπό την πίεση της δεινής ύφεσης, καλείται να αποσαφηνίσει γρήγορα τη στρατηγική της για το μέλλον των ευρωκινεζικών σχέσεων. Ενδεχομένως, οι διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία επενδύσεων, που πρέπει να ολοκληρωθούν φέτος, θα αποτελέσουν τη στιγμή της αλήθειας.

Ευθεία παρέμβαση του Ντόναλντ Τραμπ στο θέμα του Κοσόβου

Ο Λευκός Οίκος και ο ρόλος του Γκρενέλ

Των **PATRICK KINGSLEY**
και **KENNETH VOGEL**
THE NEW YORK TIMES

Νέο εμπόδιο στην αμφιλεγόμενη διπλωματική πρωτοβουλία Τραμπ για υπογραφή ειρηνευτικής συμφωνίας στο Κόσοβο αποτελεί η άσκηση δίωξης για εγκλήματα πολέμου εναντίον του προέδρου του Κοσόβου, Χασίμ Θάτσι, από το ειδικό δικαστήριο της Χάγης. Ο πρώην ηγέτης του αλβανικού ανταρτικού κινήματος UCK αντιμετωπίζει δέκα κατηγορίες, με τους εισαγγελείς να θεωρούν τον Θάτσι και ορισμένους συμπολεμιστές του υπευθύνους για περισσότερες από 100 ανθρωποκτονίες Σέρβων κατοίκων κατά τη διάρκεια του πολέμου στο Κόσοβο το 1999. Η δίωξη, παρότι αναμενόμενη από καιρό, υποχρέωσε τον Θάτσι να αναστείλει το χθεσινό ταξίδι του στην Ουάσιγκτον, όπου επρόκειτο να συναντηθεί με τον Σέρβο ομόλογό του, Αλεξάνταρ Βούτσιτς. Τον Θάτσι επρόκειτο να αντικαταστήσει στις συνομιλίες ο Κοσοβάρος πρωθυπουργός Αβντουλάχ Χοτί, με την αντιπολίτευση του έκπτωτου πρωθυπουργού Αλμπίν Κούρτι να καλεί σε πρόωρες εκλογές.

Η αποτυχία της διπλωματικής πρωτοβουλίας της Ουάσιγκτον οφείλεται εν μέρει στην προσωπικότητα του Αμερικανού απεσταλμένου και πρώην πρέσβη στη Γερμανία, Ρίτσαρντ Γκρενέλ. Κατά τη διάρκεια της θητείας του στο Βερολίνο, ο Γκρενέλ προκάλεσε την ενόχληση της γερμανικής κυβέρνησης εξαιτίας της διόλου διπλωματικής συμπεριφοράς του, αλλά και των στενών σχέσεων που ανέπτυξε με στελέχη της γερμανικής Ακροδεξιάς. Μέσα σε λίγους μήνες, μετά την ανάληψη των καθηκόντων του ως μεσολαβητής στο Κόσοβο, ο Γκρενέλ είχε εξοργίσει και προσβάλει πολλούς Ευρωπαίους διπλωμάτες, οι οποίοι είχαν εργαστεί για χρόνια για την επίλυση της κρίσης. Οι διπλωμάτες αυτοί κατηγόρησαν τον Γκρενέλ για υπόσκαψη της δημοκρατίας στο Κόσοβο και για επιδεικτική άγνοια απέναντι στον ενισχυόμενο αυταρχισμό του καθεστώτος Βούτσιτς στη Σερβία.

Την περασμένη εβδομάδα, λίγες ημέρες πριν από τις κρίσιμες βουλευτικές εκλογές στη Σερβία, ο Γκρενέλ ανακοίνωσε αιφνιδιαστικά μέσω Twitter την πραγματοποίηση συνάντησης μεταξύ του Χασίμ Θάτσι και του Αλεξάνταρ Βούτσιτς στον Λευκό Οίκο. Οι θαυμαστές του Γκρενέλ υποστηρίζουν ότι η ειρηνευτική διαδικασία προωθείται στο Κόσοβο χάρη στην αποφασιστικότητα του Αμερικανού διπλωμάτη. Οι επικριτές του επισημαίνουν, πάντως, ότι ο Λευκός Οίκος ανταμείβει με τη χθεσινή συνάντηση δύο πολιτικά στελέχη, που κατηγορούνται για αυταρχισμό και υποβάθμιση των δημοκρατικών θεσμών.

EPA / VALDRIN XHEMA

Δίωξη για εγκλήματα πολέμου εναντίον του προέδρου του Κοσόβου Χασίμ Θάτσι άσκησε το Ειδικό Δικαστήριο της Χάγης. Ο πρώην ηγέτης του UCK βρίσκεται αντιμέτωπος με δέκα κατηγορίες.

Την ενόχληση της Ευρωπαϊκής Ενωσης προκαλεί η μονομερής αμερικανική διπλωματία στα Βαλκάνια.

Μέχρι πρότινος, η αμερικανική κυβέρνηση δήλωνε εγγυήτρια της ασφάλειας του Κοσόβου, συνεργαζόμενη στενά με την Ευρώπη για τον σκοπό αυτό. Η προεδρία Τραμπ, όμως, διέκοψε τη συνεργασία αυτή, όπως φάνηκε και από τη σύνοδο-έκπληξη, για την οποία οι Ευρωπαίοι δεν είχαν ενημερωθεί. Ισως ο χρόνος ανακοίνωσης της δίωξης κατά του Θάτσι από το ειδικό δικαστήριο στη Χάγη, που εμπόδισε τη μετακίνηση του Κοσοβάρου προέδρου στις ΗΠΑ, να αποτελεί «ευρωπαϊκά αντίποινα» για τις μονομερείς διπλωματικές πρωτοβουλίες της Ουάσιγκτον.

«Ξεχάσαμε ποιος είναι ο πραγματικός εταίρος μας. Δεν είναι η Σερβία, αλλά το Κόσοβο, το οποίο βοηθήσαμε να γεννηθεί, υποστηρίξαμε και προστατεύουμε», λέει ο πρώην σύμβουλος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ κατά τη διάρκεια του πολέμου στο Κόσοβο, Ντέιβιντ Φίλιπς. Αντίθετα, ο Γκρενέλ πίεσε ασφυκτικά την Πριστινα, απειλώντας να αποσύρει την αμερικανική βοήθεια προς τη χώρα. Τον Μάρτιο, οι ΗΠΑ ανέβαλαν την καταβολή οικονομικής βοήθειας ύψους 50 εκατ. δολαρίων, ενώ στελέχη του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος απείλησαν με απόσυρση των στρατιωτικών δυνάμεων των ΗΠΑ από την πρώην σερβική επαρχία. Οι πιέσεις αυτές οδήγησαν σε ρήξη μεταξύ του Θάτσι και του πρωθυπουργού Αλμπίν Κούρτι, στην παραίτηση του εκλεγμένου πρωθυπουργού και στον διορισμό του συνεργάτη του Θάτσι, Αβντουλάχ Χοτί, στην πρωθυπουργία.

Ο Βούτσιτς

Ενισχυμένος βγήκε από τις βουλευτικές εκλογές της προηγούμενης Κυριακής ο συντηρητικός πρόεδρος της Σερβίας, Αλεξάνταρ Βούτσιτς, το Σερβικό Προοδευτικό Κόμμα του οποίου εξασφάλισε ποσοστό 61% των ψήφων. Από την πλευρά τους, οι Σοσιαλιστές σύμμαχοι του Βούτσιτς εξασφάλισαν ποσοστό 10%. Η μερική αποχή, την οποία κήρυξαν τα κόμματα της αντιπολίτευσης για να καταγγείλουν την προπαγάνδα υπέρ του Προοδευτικού Κόμματος από τα κρατικά μέσα ενημέρωσης, επιτρέπει στο κόμμα του Σέρβου προέδρου να διεκδικήσει τον έλεγχο 190 εδρών επί συνόλου 250 στο Κοινοβούλιο της χώρας. Μεταξύ των πρώτων ξένων ηγετών που συνεχάρησαν τον Βούτσιτς για την επιτυχία του κόμματός του ήταν ο ακροδεξιός λαϊκιστής πρωθυπουργός της Ουγγαρίας, Βίκτορ Ορμπαν, ο οποίος ανέφερε σε ανακοίνωσή του ότι «η Σερβία υπό την ηγεσία του Βούτσιτς θα θέσει τις βάσεις για την είσοδό της στην Ε.Ε.». Ο Βούτσιτς, ο οποίος αναδείχθηκε αρχικά στην πολιτική σκηνή ως ακραίος εθνικιστής, υπήρξε υπουργός σε κυβέρνηση του Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς τη δεκαετία του 1990.

Στην πόλωση και στον διχαστικό λόγο ποντάρει πλέον ο Τραμπ

Προσπαθεί με κάθε τρόπο να συσπειρώσει την εκλογική του βάση

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Η φωτογραφία που δείχνει τον Ντόναλντ Τραμπ ράκος, με λυμένη τη γραβάτα, να επιστρέφει στον Λευκό Οίκο από την ομιλία-φιάσκο στην Τάλσα της Οκλαχόμα σκιαγραφεί με τον καλύτερο τρόπο την κατάσταση στην οποία βρίσκεται αυτήν τη στιγμή η προεκλογική του εκστρατεία. Με τα κρούσματα της COVID-19 να παρουσιάζουν εκτόξευση στις ΗΠΑ και τον ίδιο τον Τραμπ να αποδίδει την έξαρση στον μεγάλο αριθμό τεστ, καλώντας μάλιστα τις Αρχές να επιβραδύνουν τους ρυθμούς διενέργειάς τους, οι Αμερικανοί ανώτατοι αξιωματούχοι στον τομέα της δημόσιας υγείας μοιάζουν να έχουν περιέλθει σε απόγνωση.

Κατά την κατάθεσή του ενώπιον του Κογκρέσου ο επικεφαλής λοιμωξιολόγος Αντονι Φάουτσι διακήρυξε ρητά ότι η πανδημία δεν είναι υπό έλεγχο, αφού πολλές Πολιτείες έχουν χαλαρώσει τα περιοριστικά μέτρα, οι πολίτες δεν τηρούν τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης και αμελούν να φορέσουν μάσκα.

Δίνει συνεντεύξεις μόνο στο Fox News, ενώ έχει επιδοθεί σε μια επιχείρηση απαγόρευσης βιβλίων, που σκιαγραφούν ένα αρνητικό προφίλ του.

Ο πρόεδρος, έχοντας αποδειχθεί ανίκανος να διαχειριστεί τόσο την πανδημία όσο και την επακόλουθη οικονομική κρίση στη χώρα (συνολικά 47,2 εκατ. Αμερικανοί έχουν διεκδικήσει επιδόματα ανεργίας από τον Μάρτιο, αριθμός-ρεκόρ από τη Μεγάλη Υφεση και τη δεκαετία του 1930 μέχρι σήμερα), επιχειρεί να συσπειρώσει την εκλογική του βάση, ειδικά στις διαφιλονικούμενες Πολιτείες. Στο πλαίσιο αυτό ταξίδεψε αυτήν την εβδομάδα στην Αριζόνα και το Ουισκόνσιν, ξεσπώντας σε αντικινεζικά παραληρήματα - αστείσμούς με το όνομα της COVID-19. Με αναφορές στην «Kung flu, την κινεζική γρίπη, τη γρίπη της Κίνας» ξεσήκωσε τους θεατές σε εκκλησία του Φοίνιξ, όπου πραγματοποίησε ομιλία στα μέσα της εβδομάδας. Νωρίτερα είχε επιθεωρήσει το διαβόητο τείχος με το Μεξικό και η περιοδεία του διανθίστηκε με την ανάκληση στις βίζες για πολλές θέσεις εργασίας μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων ειδικευόμενων εργαζομένων. Το έμμεσο μήνυμά του είναι πως όσο η χώρα μαστίζεται από πρωτόγνωρη ανεργία, πρέπει κατ' αρχάς να διασφαλιστεί η απασχόληση των Αμερικανών, κάτι που βρίσκει αντίθετο μεγάλο μέρος του επιχειρηματικού κόσμου και δη της Σίλικον Βάλεϊ.

Οκλαχόμα, Αριζόνα, Ουισκόνσιν. Το προεδρικό ελικόπτερο γράφει... υπερωρίες, καθώς η προεκλογική εκστρατεία του Ντόναλντ Τραμπ έχει ξεκινήσει· σε βαρύ κλίμα, το οποίο προσπαθεί απεγνωσμένα να αλλάξει.

Οι οιωνοί για τον Μπάιντεν

Το προβάδισμα του Τζο Μπάιντεν έναντι του Ντόναλντ Τραμπ (έως 14%) στις δημοσκοπήσεις θεωρείται πολύ σημαντικό από πολιτικούς αναλυτές, που θυμίζουν ότι η Χίλαρι Κλίντον ουδέποτε συγκέντρωσε πάνω από 7,5% το 2016. Ο πρώην αντιπρόεδρος του Μπαράκ Ομπάμα είναι ένας από τους τρεις υποψήφιους που κατάφεραν σε αυτό το σημείο της εκστρατείας να υπερβούν το 50%. (Οι άλλοι δύο ήταν ο Νίξον το 1972 και ο Ρέιγκαν το 1984.) Είναι απίθανο, σύμφωνα με το FiveThirtyEight, να εξασφαλίσει ο Μπάιντεν ένα τόσο ευρύ προβάδισμα, με δεδομένη την πόλωση. Σημαίνει όμως ότι υπάρχει για τον Τραμπ περιορισμένη δεξαμενή αναποφάσιστων, προκειμένου να μπορέσει να βελτιώσει την επίδοσή του. Πολλοί προειδοποιούν ότι μια εσπευσμένη ανακήρυξη του Μπάιντεν ως νικητή είναι παρακινδυνευμένη. Οσο πλησιάζουμε στον Νοέμβριο η κούρσα θα μπορούσε να γίνει αμφίρροπη. Π.χ., ο Μάικλ Δουκάκης είχε προβάδισμα 5% το 1988 και το 2000 ο Τζορτζ Μπους 8%. Ωστόσο ο πρώτος κατέληξε να χάσει με 8%, ενώ ο Μπους έχασε οριακά τη λαϊκή ψήφο, αλλά κέρδισε την πλειοψηφία των εκλεκτόρων.

Οι αποκαλύψεις Μπόλτον

Πέρα από το πιο προσωπικό διά χειρός της ανιψιάς του, Μέρι Τραμπ, το οποίο προσπάθησε να μπλοκάρει δικαστικά ο αδελφός του, ο ίδιος κινήθηκε κατά της έκδοσης του βιβλίου του πρώην συμβούλου Εθνικής Ασφαλείας, Τζον Μπόλτον. Σε αυτό το πάλαι ποτέ γεράκι της Ουάσιγκτον καταφέρεται με απαξιωτικά σχόλια κατά του Τραμπ, χαρακτηρίζοντάς τον ταυτόχρονα ακατάλληλο για το πόστο του και ελπίζοντας ότι θα είναι πρόεδρος μιας και μόνο θητείας. Από τις ωμές παρεμβάσεις στη Δικαιοσύνη και την εντυπωσιακή άγνοιά του γύρω από τη διεθνή πολιτική μέχρι την πολιτική κατευνασμού αυταρχικών ηγετών της υφηλίου, όπως π.χ. ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν, το πόνημα συνιστά κόλαφο για τον νυν πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών.

Αν και στην αρχή αναλυτές πίστεψαν ότι το βιβλίο του Μπόλτον θα προκαλέσει πολιτικό σεισμό στην Ουάσιγκτον, πολλοί κάνουν πλέον λόγο για déjà vu. Κατά το περιοδικό TIME, ο μιθριδατισμός των ψηφοφόρων του δεν υπονοεί ότι η συμπεριφορά του Τραμπ δεν έχει σημασία. Το πρόβλημα είναι πως οι οπαδοί του παραμένουν πιστοί παρά το γεγονός πως η συμπεριφορά του είναι τέτοια που θα την καταδίκαζαν σε οποιονδήποτε άλλον πολιτικό. Δημιουργείται έτσι ένα παράλληλο σύμπαν που αμφισβητεί ανοιχτά αποδεδειγμένα γεγονότα. Είναι το προϊόν των εγκωμίων που πλέκει στον Τραμπ το Fox News αλλά και υψηλόβαθμα στελέχη των Ρεπουμπλικανών, τονίζει το περιοδικό, επιρρίπτοντας ευθύνες και στο ίδιο το κόμμα, που –με ελάχιστες εξαιρέσεις– αρνείται επίμονα να τον εγκαταλείψει.

Παίζει με τη φωτιά ο Ταγίπ Ερντογάν στο λιβυκό μέτωπο

Αντιδρούν Αίγυπτος, Γαλλία, Ρωσία

Μιλώντας την περασμένη Τετάρτη στο CNN Turk, ο Ιμπραχήμ Καλίν, εκπρόσωπος Τύπου και υπ' αριθμόν ένα σύμβουλος του Ταγίπ Ερντογάν, εμφανίστηκε γεμάτος αυτοπεποίθηση για το λιβυκό μέτωπο. Οι δυνάμεις της κυβέρνησης Σαράζ, τις οποίες υποστηρίζει η Αγκυρα, είναι αποφασισμένες να καταλάβουν τη Σύρτη και τη Τζούφρα, στην κεντρική Λιβύη, προτού καθίσουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με το αντίπαλο στρατόπεδο, που υποστηρίζεται από Ρωσία, Γαλλία, Αίγυπτο και Εμιράτα, δήλωσε ο Καλίν. Ο Τούρκος αξιωματούχος κάλυψε πλήρως την αδιαλλαξία του Σαράζ, αψηφώντας το τελεσίγραφο του Αιγύπτιου προέδρου Αμπντελφατάχ Σίσι ότι ο άξονας Σύρτη - Τζούφρα είναι «κόκκινη γραμμή» και ότι ο αιγυπτιακός στρατός θα επέμβει στη γειτονική χώρα αν απειληθούν οι δύο πόλεις.Είναι άραγε έτοιμη η Τουρκία να ρισκάρει στρατιωτική εμπλοκή με τη μεγαλύτερη χώρα του αραβικού κόσμου; Τούρκοι αξιωματούχοι και διπλωμάτες εκτιμούν ότι η απειλή Σίσι θα μείνει χωρίς αντίκρισμα. Σύμφωνα με τη λογική τους, παρά την αβυσσαλέα εχθρότητα του Σίσι απέναντι στον Ερντογάν λόγω της υποστήριξης του τελευταίου στους Αδελφούς Μουσουλμάνους, που αποτελούν υπαρξιακή απειλή για το καθεστώς της Αιγύπτου και άλλων αραβικών χωρών, ο αιγυπτιακός στρατός και το βαθύ κράτος έχουν εμπεδωμένη μια πολύ συνετή νοοτροπία ώστε να προφυλαχθούν από ανεπιθύμητες περιπέτειες στο εξωτερικό. Δεν συμμερίζονται, ωστόσο, αυτή την καθησυχαστική εκτίμηση αρκετοί διπλωμάτες και αναλυτές του αραβικού κόσμου. Σύμφωνα με αυτούς, ο Σίσι δεν μπλοφάρει και δεν πρόκειται να ανεχθεί οι πολιτοφυλακές των τζιχαντιστών, που στηρίζουν τον Σαράζ (πολλοί από τους οποίους στρατολογήθηκαν από την Τουρκία στη Συρία) να φτάνουν από τη Σύρτη μέχρι τη Βεγγάζη κι από εκεί στα αιγυπτιακά σύνορα.

Σε κάθε περίπτωση, το τελεσίγραφο Σίσι ενεργοποίησε τον διεθνή παράγοντα για την αποφυγή μιας εφιαλτικής κλιμάκωσης της λιβυκής κρίσης. Γαλλία, Γερμανία και Ιταλία εμφανίστηκαν σε κοινό μέτωπο την Πέμπτη, καλώντας τα αντιμαχόμενα μέρη να προχωρήσουν άμεσα σε κατάπαυση του πυρός και όλες τις ξένες δυνάμεις (κυρίως Τουρκία και Ρωσία) να σταματήσουν τις επεμβάσεις τους και να σεβαστούν το εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ. Η κοινή τοποθέτηση των τριών έχει μεγάλη σημασία, καθώς την υπογράφουν όχι μόνο η Γαλλία, ο κακός δαίμονας του Ερντογάν στην Ανατολική Μεσόγειο, αλλά και η Ιταλία, που υποστηρίζει μεν τον Σαράζ, αλλά δεν έχει κανένα συμφέρον να αφήσει τη Σύρτη και τα πετρέλαια της γύρω περιοχής στο έλεος του Ερντογάν. Σε παραπλήσιο μήκος κύματος με τους Ευρωπαίους κινήθηκε ο Ρώσος υπουργός Εξωτερικών, Σεργκέι Λαβρόφ.

Αυξάνεται η διεθνής πίεση για εκεχειρία ύστερα από το τελεσίγραφο του προέδρου Σίσι.

Στο μεταξύ, η κόντρα μεταξύ Γαλλίας και Τουρκίας ωθείται στα άκρα ύστερα από τις νέες δηλώσεις Μακρόν για τα «επικίνδυνα παιχνίδια» της Αγκυρας στη Λιβύη και τη δήλωση του υπουργού Εξωτερικών Ζαν-Ιβ Λε Ντριάν ότι η Ε.Ε. οφείλει να εξετάσει από μηδενική βάση, «χωρίς ταμπού» τις σχέσεις της με την Τουρκία. Αλλά ούτε από τις ΗΠΑ του Τραμπ φαίνεται να βρίσκει η Τουρκία την υποστήριξη που περίμενε, καθώς η Ουάσιγκτον τάχθηκε υπέρ της άμεσης κατάπαυσης του πυρός, απρόθυμη να δεχθεί το τουρκικό σχέδιο για κατάληψη της Σύρτης. Οι επόμενες ημέρες διαγράφονται κρίσιμες.

REUTERS, AHVAL

Ο Αιγύπτιος πρόεδρος Αμπντελφατάχ Σίσι προειδοποίησε πως ο άξονας Σύρτη - Τζούφρα είναι κόκκινη γραμμή και ότι ο αιγυπτιακός στρατός θα επέμβει στη Λιβύη αν απειληθούν οι δύο πόλεις.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Την Κυριακή 5 Ιουλίου 2020 τελούμε στον Ιερό Καθεδρικό Ναό Αγίας Νάπας στη Λεμεσό, μετά τη Θεία Λειτουργία, το 9ο ετήσιο εθνικό μνημόσυνο των τέκνων μας

ΜΙΛΤΟΥ και ΧΡΙΣΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ
των ηρωικώς θυσιασθέντων εν καιρώ ειρήνης, κατά τη φονική έκρηξη στη Ναυτική Βάση «Ευάγγελος Φλωράκης» στο Μαρί την 11η Ιουλίου 2011.
Της Θείας Λειτουργίας και του μνημοσύνου θα προεξάρχει ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Αμαθούντος κ. Νικόλαος.
Επιμνημόσυνο λόγο θα εκφωνήσει ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ κ. Αβέρωφ Νεοφύτου.

Γονείς: Μιχάλης και Πόπη Χριστοφόρου
Αδελφή: Γεωργία Χριστοφόρου

Η οικογένεια επιθυμεί αντί στεφάνων τα χρήματα να διατεθούν για φιλανθρωπικούς σκοπούς.
Κα Πόπη τηλέφωνο: 99329574

ΝΕΔΗΚ
ΝΕΟΛΑΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ
1976

Νεολαία Δημοκρατικού Κόμματος

Ανακοίνωση

Προκήρυξη θέσης μέλους για τη Γενική Γραμματεία Νεολαίας Δημοκρατικού Κόμματος.

Προθεσμία υποβολής υποψηφιοτήτων εντός 15 ημερών από την παρούσα κοινοποίηση στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο contact@nedik.org

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό
kathimerini.com.cy
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - GOOD LIFE
SHOWBIZ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

must

05/07

ΜΕ ΤΗΝ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΛΕΝΗ ΦΟΥΡΕΪΡΑ

GREAT ESCAPE

Τα κράτη - δεξαμενές του κορωνοϊού

Πώς διαμορφώνεται η νέα παγκόσμια υγειονομική και κοινωνική πραγματικότητα από τη Γερμανία έως την Κίνα

Των **SUI-LEE WEE, BENJAMIN MUELLER** *και* **EMMA BUBOLA**
THE NEW YORK TIMES

Η Κίνα πραγματοποιεί διαγνωστικά τεστ στους εργαζομένους σε εστιατόρια και τους οδηγούς φορτηγών, ανά οικοδομικό τετράγωνο. Η Νότια Κορέα συνιστά στους πολίτες να έχουν μαζί τους δύο είδη μάσκας, τις οποίες θα πρέπει να φορούν αναλόγως της επικινδυνότητας των συνθηκών. Η Γερμανία επιβάλλει στις κοινότητες να τηρούν αυστηρά περιοριστικά μέτρα, μόλις τα κρούσματα υπερβούν κάποιο όριο. Σε όλο τον κόσμο, ακόμα και κυβερνήσεις που είχαν φανεί να ελέγχουν την πανδημία, προσαρμόζονται σε μία διαφορετική πραγματικότητα, που λαμβάνει ως δεδομένο ότι η «συμβίωση» με τον κορωνοϊό θα είναι μακρά. Τώρα, όμως, αντί των γενικευμένων lockdowns, οι αρμόδιες αρχές αναζητούν πιο στοχευμένους τρόπους για την αναγνώριση και τον έλεγχο των επιδημικών εστιών, προτού θεριέψουν και εξελιχθούν σε τρίτο και τέταρτο κύμα πανδημίας.

Σύμφωνα με τη νέα προσέγγιση οι κυβερνήσεις πρέπει να είναι ευέλικτες, ώστε να αυστηροποιούν ή να χαλαρώνουν τα μέτρα αναλόγως των περιστάσεων. Επίσης, απαιτούνται μαζικοί διαγνωστικοί έλεγχοι, εντατική παρακολούθηση, τάχιστες αντιδράσεις, σκληρή διαχείριση των συνόρων και κυρίως διαρκής υπενθύμιση στους πολίτες για την επικινδυνότητα της συχνής ανθρώπινης επαφής.

Η μεταβολή της προσέγγισης κατά του κορωνοϊού απλώς απηχεί το γεγονός ότι ακόμα και τα κράτη που διαχειρίστηκαν με επιτυχία την πανδημία, δεν μπορούν να εξαλείψουν ολοκληρωτικά τον μολυσματικό παράγοντα, πριν την ανακάλυψη και ευρεία διάθεση αποτελεσματικού εμβολίου. Ταυτόχρονα δείχνει τη μεγάλη πρόκληση που αντιμετωπίζουν κράτη, όπως οι ΗΠΑ, η Ινδία και η Βραζιλία, όπου οι κυβερνήσεις ολιγώρησαν και ουδέποτε ελέγξαν τις αρχικές επιδημίες. Πρόκειται για κράτη - δεξαμενές του κορωνοϊού, από τα οποία απειλείται όλη η υφήλιος.

«Ο κορωνοϊός θα είναι για πάντα μαζί μας» παρατηρεί ο επιδημιολόγος Σάιμον Τζέιμς Θόρνλεϊ, του πανεπιστημίου του Οκλαντ, στη Νέα Ζηλανδία. «Δεν πιστεύω ότι μπορούμε με μακροπρόθεσμα να τον εξαλείψουμε. Πρέπει να μάθουμε να ζούμε μαζί του». Ακόμα και σε κράτη που ελέγχθηκε η πανδημία, οι νέες εξάρσεις των κρουσμάτων, παραμένουν μία εξαιρετικά σοβαρή απειλή. Σε πολλές χώρες αυτή η απειλή, όπως στην Ιταλία, και ειδικότερα στη Ρώμη, αλλά και στη Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία της Γερμανίας, η απειλή έλαβε «σάρκα και οστά».

REUTERS / KIM HONG-JI

Στη Σεούλ, την πρωτεύουσα της Νότιας Κορέας, χώρας που τα έχει πάει καλά στην αντιμετώπιση της COVID-19, οι πολίτες οφείλουν να έχουν μαζί τους μία απλή χειρουργική μάσκα και μία πιο ανθεκτική, τύπου N95, την οποία πρέπει να φορούν σε περιστάσεις συνωστισμού.

«Ο κορωνοϊός θα είναι για πάντα μαζί μας», ισχυρίζεται ο επιδημιολόγος Σάιμον Τζέιμς Θόρνλεϊ, του πανεπιστημίου του Οκλαντ. «Πρέπει να μάθουμε να ζούμε μαζί του».

Αλλα κράτη, όπως η Ιαπωνία και η Νότια Κορέα, ακολουθούν πιο φιλόδοξες και έξυπνες στρατηγικές. Η Νότια Κορέα αποκαλεί τη στρατηγική της «καθημερινή καραντίνα». Η χώρα ουδέποτε επέβαλε αυστηρά περιοριστικά μέτρα, ενώ η λήψη μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης, παρότι ενθαρρύνεται, παραμένει απλή σύσταση. Οι νοτιοκορεατικοί υγειονομικοί φορείς, ωστόσο, έχουν ορίσει το αυστηρό όριο 50 κρουσμάτων την ημέρα, όριο που μπορεί να αντέξει το υγειονομικό της σύστημα, πριν από την επιβολή νέων μέτρων. Οι κανόνες στη χώρα προσαρμόζονται αναλόγως των αναγκών. Μετά το δεύτερο κύμα COVID-19 στη Σεούλ, οι δημοτικοί αξιωματούχοι επέβαλαν τη χρήση μάσκας στα μέσα μεταφοράς και έκλεισαν τις δημόσιες εγκαταστάσεις επί δύο εβδομάδες. Επίσης οι Νοτιοκορεάτες οφείλουν να έχουν μαζί τους μία απλή χειρουργική μάσκα και μία πιο ανθεκτική, τύπου N95, σαν αυτές που φορούν οι γιατροί, που πρέπει να βάζουν σε περιστάσεις συνωστισμού.

Η Ιαπωνία, όπου επίσης επιβλήθηκαν περιορισμένα lockdowns, επιθυμεί να επανεκκινήσει την οικονομία και μελετά το ενδεχόμενο να επιτρέψει σε ταξιδιώτες από Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, Ταϊλάνδη και Βιετνάμ να την επισκεφθούν. Πριν από μία εβδομάδα, στη Χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου ξεκίνησε η χρήση εφαρμογής που ειδοποιεί τον χρήστη αν ήρθε σε επαφή με επιβεβαιωμένο κρούσμα τις τελευταίες δύο εβδομάδες. Επίσης, οι διαχειριστές των σιδηροδρόμων ενημερώνουν διαρκώς μέσω εφαρμογής τους πολίτες για τον συνωστισμό στους συρμούς. Οι υγειονομικοί φορείς, πάνω από όλα, προειδοποιούν τους πολίτες να μεταβάλουν τον τρόπο ζωής τους. Ολοι οι Ιάπωνες οφείλουν να αποφεύγουν κλειστούς χώρους με συνωστισμό και δραστηριότητες που απαιτούν στενή επαφή.

Αλλαγή στάσης

Ακόμα και η κινεζική ηγεσία που εφάρμοσε πρωτοφανή δρακόντεια περιοριστικά μέτρα στη Γουχάν, στην αρχή της πανδημίας, σήμερα υιοθετεί πιο χαλαρές προσεγγίσεις όπως είναι η στοχευμένη καραντίνα. Ηδη στο Πεκίνο οι κάτοικοι δεν είναι υποχρεωμένοι να φορούν μάσκα στους ανοικτούς χώρους, ενώ σταδιακά καταργείται και το μέτρο της υποχρεωτικής θερμομέτρησης. Στόχος των κινεζικών αρχών δεν είναι η εξάλειψη του κορωνοϊού και ο μηδενισμός των κρουσμάτων αλλά η κατά το δυνατόν ελαχιστοποίησή τους, επισημαίνει ο δρ Ζανγκ Ουένχονγκ, σύμβουλος της περιφερειακής κυβέρνησης της Σαγκάης σε θέματα πανδημίας. «Η πρόληψη, ο ακριβής έλεγχος και η άμεση περίθαλψη είναι μία στρατηγική που η Κίνα θα ακολουθεί για πολύ καιρό ακόμα» τονίζει.

Σταδιακά και οι κυβερνήσεις στην Ευρώπη μαθαίνουν να είναι πιο ευέλικτες. Στη Γερμανία, παραδείγματος χάριν, οι αξιωματούχοι εκτιμούν ότι περιφέρειες και δήμοι που καταγράφουν περισσότερα από 50 κρούσματα ανά 100.000 κατοίκους εντός επτά ημερών οφείλουν να εφαρμόσουν άμεσα μέτρα για τον έλεγχο της εξάπλωσης του κορωνοϊού –κλείσιμο των σχολείων, μαζικές διαγνωστικές εξετάσεις ή εντοπισμένη επιβολή καραντίνας– όπως πρόσφατα έγινε σε περιφέρειες της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας.

Τα ίδια λάθη

Σε αυτή, την επόμενη φάση της υγειονομικής κρίσης, ιδιαίτερο προβληματισμό γεννά η έξαρση νέων κρουσμάτων στην Ιταλία και ειδικότερα στη Ρώμη. Οι ειδικοί διαμαρτύρονται γιατί οι Ιταλοί έχουν εφησυχάσει και αψηφούν τα προληπτικά μέτρα, όπως τη χρήση μάσκας και την αποφυγή συνωστισμού. Δεν είναι λοιπόν αναπάντεχη η ανίχνευση 109 νέων κρουσμάτων, και δυστυχώς πέντε θανάτων στο Ινστιτούτο Σαν Ραφαέλε Πιζάνα της Ρώμης. Οι υγειονομικές αρχές της ιταλικής πρωτεύουσας άμεσα πραγματοποίησαν εξετάσεις σε νοσηλευόμενους και προσωπικό, έκλεισαν τρεις θαλάμους νοσηλείας και «σφράγισαν» το κτίριο. Οι άρρωστοι που είχαν πάρει εξιτήριο και τα άτομα με τα οποία ήλθαν σε επαφή σχημάτισαν ουρές με τα αυτοκίνητά τους έξω από τους σταθμούς πραγματοποίησης τεστ. Ταυτόχρονα δραστηριοποιήθηκε και η εισαγγελία της Ρώμης, αρχίζοντας έρευνα για τον εντοπισμό της προέλευσης του κορωνοϊού που προκάλεσε την έξαρση των κρουσμάτων στη νοσηλευτική μονάδα. Ενα από τα άτομα που αρρώστησαν βαριά ήταν ο πνευμονολόγος Βιτόριο Μπισόνι, ο οποίος αρχικά εμφάνισε έναν ήπιο πυρετό μετά την επίσκεψη του σε ασθενή που είχε πάρει εξιτήριο από το νοσοκομείο. Ο γιατρός διαγνώστηκε με κορωνοϊό στις 9 Ιουνίου. Λίγες ημέρες αργότερα ο ασθενής του απεβίωσε. «Πραγματικά εξοργίζομαι», λέει σήμερα ο δρ Μπισόνι. «Μετά την καταστροφή που βιώσαμε, με 239.000 κρούσματα και τουλάχιστον 34.675 θανάτους, δεν είναι δυνατόν να παραμένουμε τόσο αφελείς».

Πρωτόγνωρη αποστολή στον Αρη σχεδιάζει η NASA

Θα επιχειρήσει να πετάξει μικρό ελικόπτερο στην αραιή ατμόσφαιρα του πλανήτη – Στις 20 Ιουλίου η κρίσιμη εκτόξευση

Του **KENNETH CHANG**
THE NEW YORK TIMES

Μία ακόμη αποστολή προς τον Κόκκινο Πλανήτη θα ξεκινήσει το μακρύ ταξίδι της από το ακρωτήριο Κανάβεραλ, στις 20 Ιουλίου. Αυτή τη φορά, η NASA φιλοδοξεί να κατακτήσει όχι μόνον την επιφάνεια, αλλά και τους αιθέρες του Αρη, επιχειρώντας, για πρώτη φορά στην ιστορία της διαστημικής εξερεύνησης, να πετάξει ένα ελικόπτερο στην αραιή ατμόσφαιρα του Αρη. Αν η έκβαση του εγχειρήματος είναι θετική, το μικρό ελικόπτερο Ingenuity (Εφευρετικότητα) θα ανοίξει νέους δρόμους για τα μελλοντικά ρομπότ-εξερευνητές του σύμπαντος, ώστε να μας παρέχουν και μια «αφ' υψηλού» άποψη άλλων ουράνιων σωμάτων.

«Στην πραγματικότητα, ζούμε στιγμές ανάλογες με αυτές των αδελφών Ράιτ, των πατέρων της αεροπορίας, αλλά σε έναν άλλον πλανήτη», εξηγεί η Μίμι Ονγκ, υπεύθυνη του προγράμματος του αρειανού ελικοπτέρου. Το ελικόπτερο θα μεταφερθεί στον Αρη μαζί με το ρομποτικό όχημα Perseverance (Επιμονή), το πέμπτο που στέλνει η NASA στον πλανήτη.

Μέχρι το 1997, όλα τα διαστημόπλοια της NASA που έφτασαν στην επιφάνειά του ήταν στατικά. Το 1997, όμως, η αποστολή Pathfinder έφερε την επανάσταση: ένα ρομπότ με τροχούς, που μπορούσε να κινηθεί πάνω στην κακοτράχαλη επιφάνεια του πλανήτη. Το Sojourner, όπως ονομαζόταν, ακολούθησαν δύο άλλα ρομποτικά οχήματα, το Spirit και το Opportunity, που πάτησαν την επιφάνεια του Αρη το 2004, ενώ το Curiosity, που είχε μέγεθος αυτοκινήτου, έφτασε στον προορισμό του το 2012.

Ταυτόχρονα, θα αποστείλει εξελιγμένο εξάτροχο ρομπότ, για να εξερευνήσει πετρώματα και να αναζητήσει ίχνη ζωής και αρχέγονα μικρόβια.

Ομως τα οχήματα που κινούνταν στην επιφάνεια του Κόκκινου Πλανήτη και μελετούσαν τα παράξενα πετρώματα, δεν αρκούσαν στους επιστήμονες. Το ελικόπτερο Ingenuity είναι στην πραγματικότητα το ιπτάμενο ανάλογο του Sojourner. Ταυτόχρονα, είναι το πρωτότυπο μιας νέας τεχνολογίας, που ενδεχομένως μελλοντικά να χρησιμοποιηθεί ευρύτερα στη διαστημική εξερεύνηση. Το σώμα του έχει μέγεθος μπάλας σόφτμπολ και από αυτό ξεπετιούνται τέσσερα πόδια. Διαθέτει δύο ζευγάρια έλικες, συνολικού μήκους περίπου 1,2 μ., που κινούνται σε αντίθετες διευθύνσεις. Το ύψος του δεν ξεπερνά τα 46 εκατοστά και το βάρος του τα δύο κιλά. Η πτήση του είναι ένα ιδιαίτερα δύσκολο εγχείρημα, επειδή η ατμόσφαιρα του Αρη διαθέτει περίπου το 1% της πυκνότητας της γήινης ατμόσφαιρας.

NASA

Το μικρό ελικόπτερο Ingenuity (Εφευρετικότητα) έχει σώμα σε μέγεθος μπάλας σόφτμπολ, από το οποίο ξεπετιούνται τέσσερα πόδια. Διαθέτει δύο ζευγάρια έλικες, συνολικού μήκους περίπου 1,2 μ., που κινούνται σε αντίθετες διευθύνσεις, ενώ το βάρος του δεν ξεπερνά τα δύο κιλά.

Επί του παρόντος, το Ingenuity παραμένει αγκιστρωμένο στην «κοιλιά» του Perseverance, που πλέον βρίσκεται στη φάση των τελικών ελέγχων. Δύο μήνες μετά την προσεδάφιση του ρομποτικού οχήματος στον Αρη, που αναμένεται στις 18 Φεβρουαρίου 2021, θα αρχίσουν τα διάφορα τεστ του πτητικού μέσου. Το ρομποτικό όχημα θα αποδεσμεύσει το ελικόπτερο σε επίπεδη επιφάνεια και θα απομακρυνθεί αφήνοντάς το να ξεκινήσει την αποστολή του.

Για την προσεδάφιση των δύο διαστημικών ρομπότ, η NASA έχει επιλέξει τον κρατήρα Τζεζέρο, που σε πολλές σλαβικές γλώσσες σημαίνει κρατήρας. Σύμφωνα με τις αναλύσεις που έχουν γίνει μέχρι σήμερα, στο σημείο υπάρχουν πετρώματα ηλικίας 4 δισεκατομμυρίων ετών. Επειτα από καλή επόπτευση της περιοχής, το Perseverance θα συλλέξει δείγματα από την επιφάνεια του πλανήτη και θα αναζητήσει ίχνη ευνοϊκών για την ανάπτυξη της ζωής συνθηκών, όπως και αρχέγονα μικρόβια.

Εκπληκτικό εγχείρημα

«Το διαστημικό όχημα θα εξετάσει ενδελεχώς ό,τι διατηρείται στις διαστρωματώσεις των πετρωμάτων της επιφάνειας του Αρη, όπου πιθανώς να υποκρύπτονται τα δομικά στοιχεία της ζωής», επισημαίνει η Λόρι Γκλέιζ, επικεφαλής του τμήματος πλανητικών επιστημών της NASA. Επίσης, όλα τα δείγματα που θα συγκεντρώσει, θα τα αποθηκεύσει μέχρι να τα παραδώσει στην επόμενη αποστολή στην επιφάνεια του Κόκκινου Πλανήτη, η οποία θα εκτοξευθεί το 2026, και μετά την επίσκεψη στον Αρη θα επιστρέψει στον δικό μας πλανήτη κατάφορτη με πολύτιμα δείγματα. «Πρόκειται για την πρώτη φορά που θα γίνει κάτι τέτοιο», εξηγεί η Γκλέιζ. «Αν και οι ειδικοί έχουν ήδη μελετήσει δείγματα μετεωριτών με αρειανή προέλευση δεν είναι το ίδιο να έχεις "αγνό" δείγμα ορυκτού και εδάφους από τον Αρη. Σήμερα, βρισκόμαστε πλέον σε ένα σημείο που είναι δυνατό να εγκαινιάσουμε αυτό το εκπληκτικό εγχείρημα», τονίζει.

Το ρομποτικό εξάτροχο όχημα Perseverance είναι σχεδιασμένο για να αντιμετωπίζει με επιτυχία τις αντίξοες συνθήκες στην επιφάνεια του Κόκκινου Πλανήτη. Μοιάζει αρκετά με το Curiosity, αλλά διαθέτει πολλές νέες δυνατότητες, επισημαίνει ο επικεφαλής του προγράμματος, Ματ Ουάλας. Ανάμεσα στα άλλα είναι εξοπλισμένο με έναν ισχυρό ηλεκτρονικό υπολογιστή, που θα το βοηθήσει να πλοηγηθεί στην επιφάνεια αποφεύγοντας τις επικίνδυνες περιοχές.

Η NASA αισιοδοξεί πως αυτή η σύνθετη αποστολή θα ανοίξει τον δρόμο για τις επανδρωμένες αποστολές στον Αρη. Ενώ ήδη σχεδιάζει την επιστροφή των αστροναυτών στη Σελήνη μέχρι το 2024, η διαστημική υπηρεσία φιλοδοξεί ότι θα οικοδομήσει μία σεληνιακή βάση, γνωστή ως Gateway, που θα αποτελέσει το εφαλτήριο για τα μελλοντικά ανθρώπινα ταξίδια στον Αρη. Η εκτόξευση των Perseverance και Ingenuity αποτελεί και για έναν ακόμη λόγο μεγάλη πρόκληση για τη NASA. Αν δεν επιτύχει στις 20 Ιουλίου, θα πρέπει να αναβληθεί για τουλάχιστον δύο χρόνια. Γη και Αρης βρίσκονται στην ίδια πλευρά του Ηλίου κάθε 26 μήνες. Η αναβολή της αποστολής θα κοστίσει στην υπηρεσία 500 εκατομμύρια δολάρια.

STOIXIMAN

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

STOIXIMAN

Πρωταθλήτρια με τον δικό της ξεχωριστό τρόπο

Η Λίβερπουλ είναι η καλύτερη ομάδα στον κόσμο όσον αφορά στην οργάνωση

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ**

Τα εκατομμύρια φίλων της Λίβερπουλ σε όλη τη γη πανηγυρίζουν από τα μεσάνυχτα της περασμένης Πέμπτης (25/6), την κατάκτηση του καλύτερου πρωταθλήματος στον κόσμο, της εκθαμβωτικής και συναρπαστικής Πρέμιερ Λιγκ. Η Λίβερπουλ είναι πρωταθλήτρια Αγγλίας για 19η φορά στην ιστορία της.

Πέρασαν τριάντα ολόκληρα χρόνια από την τελευταία φορά που η θρυλική ομάδα του «μεγάλου λιμανιού» της Αγγλίας είχε στεφθεί ξανά πρωταθλήτρια. Για να τα καταφέρει να φτάσει στην κορυφή έπρεπε να δημιουργήσει μια ομάδα μοντέλο.

Με έξυπνες ιδέες, με έναν τρόπο παιχνιδιού μοναδικό και με την καλύτερη δυνατή ψυχολογία η «αρμάδα» του Κλοπ έγραψε ιστορία.

Από τότε που την τεχνική ηγεσία ανάλαβε ο Γιούρκεν Κλοπ, ο καλύτερος ίσως προπονητής στον κόσμο, όλα άρχισαν σταδιακά ν' αλλάζουν προς το καλύτερο. Η Λίβερπουλ έγινε ο σύλλογος με την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία, στον κόσμο.

Σε ολόκληρη τη σεζόν 2019 - 2020 οι «κόκκινοι» παρουσίασαν εκπληκτική συνέπεια στην απόδοσή τους, αλλά και στα αποτελέσματά τους. Έμοιαζε σαν ένα τρένο που δεν σταματούσε πουθενά πριν από τον τελικό προορισμό του. Πριν από τη λύτρωση και την έκρηξη χαράς για το γκρέμισμα της «κατάρας» τριάντα χρόνων.

Ανεπανάληπτες επιδόσεις

Από το ξεκίνημα αυτής της παράξενης σεζόν η Λίβερπουλ έδειξε περίτρανα την ανωτερότητά της και έφτασε σε... εξωπραγματικές επιδόσεις. Είναι η ομάδα που πήρε τον τίτλο νωρίτερα από ποτέ, με επτά παιχνίδια να απομένουν. Είναι η ομάδα που έχει 28 νίκες, δύο ισοπαλίες και μία ήττα. Είναι η ομάδα που από την 24η αγωνιστική είχε ήδη καταφέρει να νικήσει όλες τις υπόλοιπες ομάδες του πρωταθλήματος.

Είναι η ίδια ομάδα που πέρυσι πήρε το Τσάμπιονς Λιγκ και προσέθεσε σε αυτό το ευρωπαϊκό Σούπερ Καπ και το Παγκόσμιο Συλλόγων. Είναι η ομάδα που αφήνει 2η, πάνω από 20 βαθμούς πίσω, τη Σίτι, αυτό το εκπληκτικό σύνολο του Γκουαρδιόλα, που πήρε τα δύο τελευταία πρωταθλήματα με 198 βαθμούς συνολικά.

Η οικονομική πολιτική

Τα σπουδαία κατορθώματα και επιτεύγματα της παίρνουν ακόμα μεγαλύτερη αξία αν δούμε την μετρημένη και νοικοκυρεμένη οικονομική πολιτική της. Στις τελευταίες τέσσερις σεζόν έχει ξοδέψει καθαρά για μεταγραφές λίγο πάνω από 80 εκατομμύρια ευρώ. Σχεδόν 20 εκατομμύρια ευρώ το χρόνο για αγορές παικτών, ποσό χαμηλό για τα δεδομένα της Πρέμιερ Λιγκ.

Παρά το ότι η Σίτι του Πεπ Γκουαρδιόλα έχει μεγαλύτερο, πλουσιότερο ρόστερ και κάθε καλοκαίρι ξοδεύει δεκάδες εκατομμύρια για μεταγραφές, ο Κλοπ δεν έκανε αλλαγές στο ρόστερ του. Πήρε πέρυσι το καλοκαίρι μόνο έναν αναπληρωματικό τερματοφύλακα! Έδειξε όμως απόλυτη εμπιστοσύνη στους παίκτες του, οι οποίοι φρόντισαν να τον βγάλουν «ασπροπρόσωπο». Συνέχισαν να δουλεύουν μεθοδικά και με τρομερή αυτοπεποίθηση, άριστη ψυχολογία, άρχισαν να σαρώνουν τα πάντα στην κούρσα για την υλοποίηση του μεγάλου απωθημένου τους.

Φιλοσοφία και τακτική

Η Λίβερπουλ κυριάρχησε ως η μοναδική πετυχημένη ομάδα στον κόσμο που δεν έχει δημιουργικό κέντρο. Οι «κόκκινοι» παρουσίασαν έναν δικό τους, μοναδικό τρόπο παιχνιδιού. Ο πανέξυπνος Κλοπ κατάφερε να παίρνει περισσότερη δημιουργία από τους ακραίους μπακ, παρά από τους κεντρικούς μέσους. Βρήκε τους τρόπους έτσι ώστε οι ακραίοι επιθετικοί να σκοράρουν περισσότερο από αυτόν που παίζει σέντερ φορ! Με έξυπνες ιδέες, με έναν τρόπο παιχνιδιού μοναδικό και με την καλύτερη δυνατή ψυχολογία η «αρμάδα» του Κλοπ έγραψε και έμεινε στην ιστορία. Πολλοί πιστεύουν ότι αυτή η ομάδα είναι η καλύτερη στο παγκόσμιο ποδόσφαιρο, όχι απαραίτητα γιατί παίζει καλύτερα απ' όλους, αλλά γιατί σίγουρα δουλεύει καλύτερα και πιο αποτελεσματικά από οποιονδήποτε άλλο.

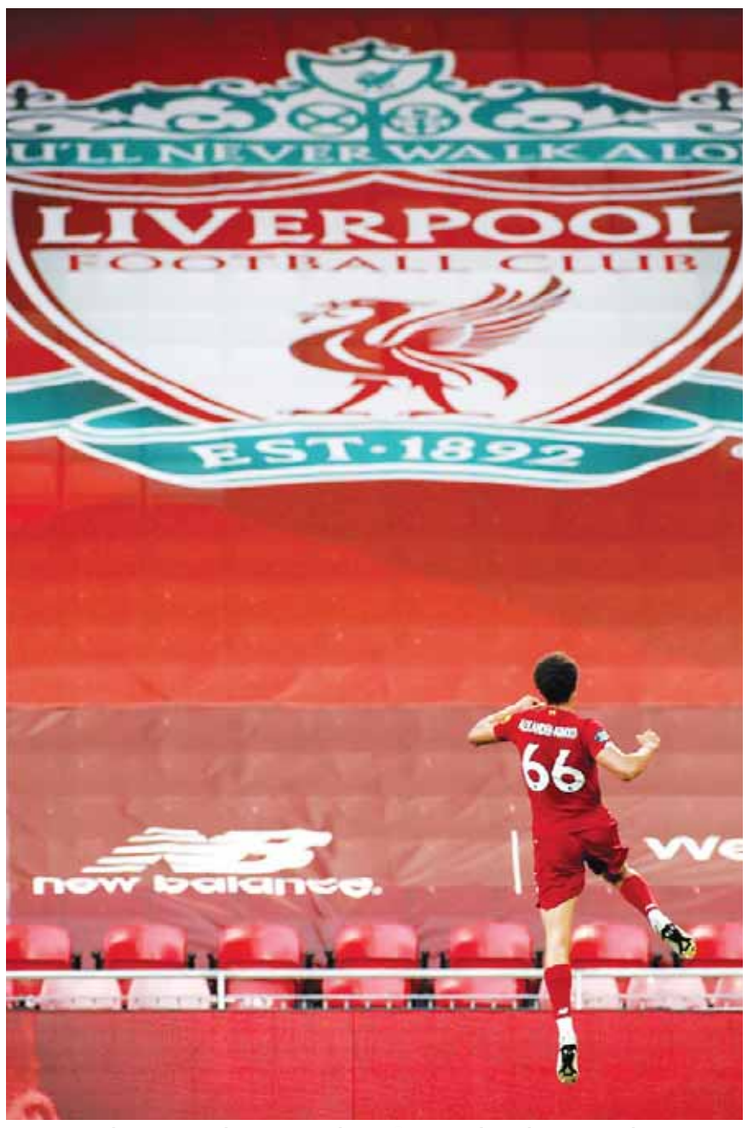

Ο Κλοπ κατάφερε να παίρνει περισσότερη δημιουργία από τους ακραίους μπακ, παρά από τους κεντρικούς μέσους. Ο Άρνολντ έφτασε ήδη τις 11 ασίστ φέτος.

Οι φίλοι της Λίβερπουλ πανηγύρισαν έξαλλα το 19ο πρωτάθλημα της θρυλικής ομάδας του «μεγάλου λιμανιού» και το πρώτο μετά από τριάντα χρόνια.

Τα επτά ρεκόρ που κυνηγά η Λίβερπουλ

Η Λίβερπουλ, παρά την εξασφάλιση του τίτλου δεν είναι αδιάφορη στα επτά εναπομείναντα ματς της σεζόν, καθώς κυνηγά ισάριθμα ρεκόρ.

1. Το ρεκόρ βαθμών στην Πρέμιερ Λιγκ: Η Λίβερπουλ έχει συγκεντρώσει 86 βαθμούς σε 31 ματς και μένουν ακόμη 21 διαθέσιμοι βαθμοί στις επτά εναπομείνασες αγωνιστικές της Πρέμιερ Λιγκ. Οι «κόκκινοι» κυνηγούν να καταρρίψουν το ρεκόρ που κρατά η Μάντσεστερ Σίτι από τη σεζόν 2017-18 όταν και κατάκτησε το πρωτάθλημα με 100 βαθμούς (32 νίκες και 4 ισοπαλίες σε 38 ματς).

2. Το ρεκόρ βαθμών στο αγγλικό πρωτάθλημα: Πέρα από το ρεκόρ συγκομιδής βαθμών στην Πρέμιερ Λιγκ η πρωταθλήτρια Αγγλίας κυνηγά και το ρεκόρ συγκομιδής βαθμών στο αγγλικό πρωτάθλημα –οποιασδήποτε επαγγελματικής κατηγορίας– σε μία σεζόν. Το έχει καταφέρει η Ρέντινγκ, η οποία συγκέντρωσε τη σεζόν 2005-2006 στην Τσάμπιονσιπ 106 βαθμούς σε 46 ματς (31 νίκες και 12 ισοπαλίες).

Η ομάδα του Κλοπ κυνηγά να καταρρίψει το ρεκόρ βαθμών στην Πρέμιερ Λιγκ, που κατέχει η Μάντσεστερ Σίτι από τη σεζόν 2017-18.

3. Η μεγαλύτερη διαφορά από τον δεύτερο: Η Λίβερπουλ έχει σε 31 ματς 86 βαθμούς, ενώ η δεύτερη Μάντσεστερ Σίτι στον ίδιο αριθμό αναμετρήσεων 63. Η απόσταση δηλαδή που χωρίζει τις δύο ομάδες είναι 23 βαθμούς. Το σχετικό ρεκόρ κατέχει η Μάντσεστερ Σίτι που τη σεζόν 2017-18 είχε τερματίσει ως πρωταθλήτρια στο +19 από τη δεύτερη και συμπολίτισσά της, Γιουνάιτεντ. Λίβερπουλ και Σίτι αναμετρώνται στο Έτιχαντ στις 2 Ιουλίου.

4. Περισσότερες εντός έδρας νίκες: Οι παίκτες του Γιούργκεν Κλοπ δεν έχουν αφήσει ούτε βαθμό στο Άνφιλντ. Έχουν 16 νίκες σε ισάριθμα ματς εντός έδρας. Το αντίστοιχο ρεκόρ περισσότερων εντός έδρας νικών σε μια σεζόν της Πρέμιερ Λιγκ κατέχουν τρεις ομάδες. Τόσο η Τσέλσι της σεζόν 2005-2006 και η Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ της σεζόν 2010-11, όσο και η Σίτι των σεζόν 2011-12 και 2018-2019 είχαν φθάσει τις 18. Η Λίβερπουλ έχει εντός ακόμη τις Άστον Βίλα, Μπέρνλι και Τσέλσι.

5. Περισσότερες νίκες: Η Λίβερπουλ έχει 28 νίκες στα 31 ματς που έχει δώσει την τρέχουσα σεζόν. Μόλις δυο ισοπαλίες και μόλις μία ήττα. Το σχετικό ρεκόρ έχει η Μάντσεστερ Σίτι από τις σεζόν 2017-18 και 2018-19 με 32 νίκες σε 38 ματς.

6. Περισσότερες εκτός έδρας νίκες: Μακριά από το Άνφιλντ ο Μοχάμεντ Σαλάχ και η παρέα του έχουν 12 νίκες σε 15 αναμετρήσεις. Έχουν ηττηθεί μία φορά, ενώ δυο αναδείχθηκαν ισόπαλοι με τους αντιπάλους τους. Το σχετικό ρεκόρ έχουν οι Μάντσεστερ Σίτι (16 νίκες σε 19 ματς τη σεζόν 2017-18) και Τότεναμ (16 νίκες τη σεζόν 1960-61). Για να τις πιάσει η Λίβερπουλ θα πρέπει να πετύχει το απόλυτο νικών στα εκτός έδρας της ματς με Σίτι, Μπράιτον, Άρσεναλ και Νιούκαστλ).

7. Απόλυτο στους εντός έδρας αγώνες: Όπως αναφέραμε και πιο πάνω η Λίβερπουλ έχει το απόλυτο νικών εντός έδρας. Να τελειώσει το πρωτάθλημα χωρίς να έχει αφήσει βαθμό στην έδρα της σε μια σεζόν πρώτης κατηγορίας έχει καταφέρει μέχρι σήμερα μόνον η Σαντερλαντ το... πολύ μακρινό 1891-92. Υπενθυμίζεται ότι εντός έχει ακόμη τις Άστον Βίλα, Μπέρνλι και Τσέλσι.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Τσελεμεντές... αριθμών

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Πιο πολύ οικείο είναι σε μένα ένα κινέζικο κείμενο παρά ένας λογιστικός ισολογισμός, απ' αυτούς που κατά καιρούς δημοσιεύονται εκ μέρους εταιρειών, δημόσιων φορέων και τα λοιπά. Αναπόφευκτα δεν μπορούμε να το αποφύγουμε, αφού το λογιστικό-ελεγκτικό κομμάτι έχει πλέον άμεση σχέση με το επαγγελματικό ποδόσφαιρο ορίζοντας έτσι τη λειτουργία των ομάδων. Επί τούτου η ΟΥΕΦΑ τα τελευταία χρόνια έχει ορίσει ένα μηχανισμό που λέγεται F nanc al Fa r Play μέσα από τον οποίο οι ομάδες θα πρέπει να καθορίζουν την οικονομική τους βιωσιμότητα - υγεία. Όπως και σε όλη την ποδοσφαιρική Ευρώπη έτσι και στα δικά μας τα λημέρια, η προσαρμογή στα κριτήρια της ΟΥΕΦΑ αποτελεί ένα συνεχή αγώνα για τα σωματεία και τα οικονομικά τους επιτελεία. Ουσιαστικά αποτελεί τη μέγιστη προτεραιότητα για κάθε διοίκηση που προσπαθεί ανά τριμηνία, οπότε και καταθέτει το φάκελο να είναι εναρμονισμένη με τους κανόνες διαφορετικά κινδυνεύει με τις μεγαλύτερες των τιμωριών. Στο συνεχή αγώνα τους, ευθύς εξ αρχής επί προεδρίας ακόμη του Κωστάκη Κουτσοκούμνη οι ομάδες είχαν πάντοτε στήριγμα τους την Ομοσπονδία. Η οποία Ομοσπονδία ποτέ δεν έκρυψε την πρόθεση να βοηθά εάν και εφόσον κριθεί απαραίτητη η συμβολή της.

Είναι πολλές οι ιστορίες που ακούγονται γύρω απ' όλο αυτό το θέμα. Λίγο έως πολύ γνωρίζουμε ότι η Ομοσπονδία καμιά φορά προβαίνει σε διάφορες κινήσεις ούτως ώστε τα σωματεία μας να τη βγάζουν καθαρή. Σε τέτοιο βαθμό που κατά καιρούς ακούστηκε ότι λειτουργεί και ως δανειστής στις ομάδες, δεσμεύοντας έτσι την όποια διοίκηση. Έχουν μάλιστα να λένε, ότι επί των τελευταίων χρόνων της θητείας τους Κωστάκη Κουτσοκούμνη καμία εκ των ομάδων δεν διαμαρτυρόταν για τις αποφάσεις της ΚΟΠ ακριβώς γιατί σχεδόν όλες ήταν δέσμιες της Ομοσπονδίας που χωρίς τη βοήθειά της, θα τα έβρισκαν σκούρα. Τέτοιου είδους μέθοδοι δεν έχουν εξαλειφθεί και επί Γιώργου Κούμα αφού η Ομοσπονδία εξακολουθεί να στέκεται αργώς στην οικονομική προσπάθεια των σωματείων.

Μόλις προ λίγων ημερών δημοσιεύτηκαν από την ΚΟΠ τα δεδομένα της λογιστικής χρονιάς που πέρασε για κάθε ομάδα ξεχωριστά. Το συμπέρασμα που επίσημα πια παραδέχονται οι της ΚΟΠ είναι ότι το ποδόσφαιρο και τα οικονομικά των σωματείων θέτουν ακόμη και σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα του αθλήματος και κάποιων εκ των σωματείων. Να σκεφτεί κανείς ότι η πραγματική αλήθεια, μάλλον δεν είναι αυτή που παρουσιάστηκε, αφού το «μαγείρεμα» των αριθμών αποτελεί βασική λειτουργία των ομάδων μας που βασανίζονται έως ότου παρουσιάσουν τον τελικό προϋπολογισμό τους. Στα παρασκήνια δε του κυπριακού ποδοσφαίρου έχουν να λένε ότι το μαγείρεμα είναι τέτοιο που θα ζήλευε και ο σπουδαίος αρχιμάγειρος Νικόλας Τσελεμεντές. Λίγο η απόκρυψη στοιχείων, τα διπλά συμβόλαια που ποτέ δεν δηλώνονται, το μαύρο χρήμα που πηγαινοέρχεται και η «βοήθεια» της Ομοσπονδίας συνιστούν μια εξαιρετική κουζίνα... με τους αριθμούς ως βασικό υλικό.

Πέρυσι 23 εκατ., φέτος;

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Σχεδόν 23 εκατομμύρια ευρώ η συνολική ζημιά των ομάδων της πρώτης κατηγορίας για το 2019! Δεν υπάρχει, μάλλον, κάποιος που να ανέμενε αποτελέσματα κερδών και ούτε έκπληξη, λογικά, προκάλεσαν οι αριθμοί, με πρόσημο αρνητικό σχεδόν για όλες τις ομάδες και με εξαίρεση τη Νέα Σαλαμίνα. Υπάρχουν βέβαια σημαντικά στοιχεία, τα οποία περιλαμβάνονται στη σχετική λίστα του οικονομικού απολογισμού της κάθε ομάδας και τα οποία θα πρέπει να ληφθούν υπόψη, πέραν από τα καθαρά έσοδα και έξοδα. Πληρωμή παλιών οφειλών, κάλυψη (έστω σε κάποιο βαθμό) ελλείμματος προηγούμενων χρόνων, έργα υποδομής και πολλά άλλα. Η ουσία, ωστόσο, δεν αλλάζει. Για ακόμη μία φορά, σ' ένα ακόμη οικονομικό απολογισμό ημερολογιακού έτους, το πρόσημο στον ισολογισμό είναι αρνητικό. Για μία ακόμη φορά, το καμπανάκι κινδύνου κτυπά και ίσως πιο δυνατά από ποτέ προηγουμένως...

Το συμπέρασμα είναι κοινό για όλους και είναι το ίδιο εδώ και πολλά χρόνια. Είτε μιλάμε για ομάδες με κόσμο, είτε για ομάδες που παίζουν μεταξύ συγγενών και φίλων. Αφορά τόσο σε ομάδες με δυνατότητα επιπρόσθετων εσόδων, από ευρωπαϊκές συμμετοχές ή πολλές χορηγικές συμφωνίες, όσο και σε ομάδες με μοναδικό σημαντικό έσοδο το τηλεοπτικό συμβόλαιο. Η ουσία δεν αλλάζει και η ανάγκη για νοικοκυρεμένη (επιτέλους) οικονομική πολιτική, παραμένει για όλους επιτακτική.

Καμπανάκια κινδύνου ήχησαν σε αρκετές περιπτώσεις κατά τα τελευταία χρόνια. Σε όλες τις περιπτώσεις, δεν αποδείχθηκαν ικανά να ευαισθητοποιήσουν στο βαθμό που θα έπρεπε. Η περίοδος που διανύουμε και πολύ περισσότερο η αβεβαιότητα η οποία γενικότερα επικρατεί στην εποχή κορωνοϊού, δημιουργεί (μεγάλο) κίνδυνο αλλά και ευκαιρία. Αν κατά το 2019, υπό κανονικές συνθήκες και σε γενικές γραμμές ικανοποιητικές εισπράξεις, από τηλεοπτικά συμβόλαια, χορηγούς, άλλες εμπορικές συμφωνίες και διάθεση εισιτηρίων, προκύπτει τρύπα... βάθους 23 εκατομμυρίων, τρομάζει η σκέψη και μόνο για τον οικονομικό απολογισμό του 2020, με δεδομένες ζημιές από τη διακοπή του πρωταθλήματος και τεράστια την αμφιβολία για την άγνωστη επόμενη μέρα και του κυπριακού ποδοσφαίρου.

Σχεδόν όλες οι διοικήσεις έχουν εξαγγείλει και αρχίσει να υλοποιούν ένα χαμηλότερο προϋπολογισμό. Αυτή τη στιγμή, πρακτικά, δεν υπάρχει δυνατότητα να παρεκκλίνουν της πορείας. Ζητούμενο, με τον ίδιο τρόπο να συμπεριφερθούν και λίγους μήνες ή κάποια χρόνια αργότερα, όταν οι συνθήκες (λογικά) θα βελτιωθούν.

Γιατί το θέμα δεν είναι περσινό ή φετινό. Γιατί το πρόβλημα κακής οικονομικής διαχείρισης στο κυπριακό ποδόσφαιρο, χρονίζει...

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
0,27%	-3,9%	-2,47%	-0,86%	0,24%	- 0,84%	- 1,24%	-1,28%	0,38%

ΔΙΕΘΝΗ
Υφεση 4,9% παγκοσμίως προβλέπει τώρα το ΔΝΤ Σελ. 11

Συζητούν παράταση αναστολής δόσεων

Πρόταση για συνέχισή της έως το πρώτο τρίμηνο του 2021, όπως θα γίνει και με τους ξενοδόχους

Σε εξέλιξη βρίσκονται συζητήσεις για επέκταση της αναστολής δόσεων των δανείων (μορατόριουμ). Το θέμα επανήλθε μετά την εγκύκλιο που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών με την οποία παρατείνεται η προθεσμία για την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της σχετικά με το μορατόριουμ πληρωμών έως τις 30 Σεπτεμβρίου. Επί της ουσίας, οι τράπεζες έχουν περιθώριο είτε συλλογικά, είτε μεμονωμένα, είτε ιδιωτικά, είτε με κρατικό νόμο (όπως έγινε στην Κύπρο δηλαδή) να υποβάλλουν το αίτημα μέχρι 30 Σεπτεμβρίου. Δηλαδή, η αναστολή δόσεων να διαρκέσει έναν χρόνο αντί εννέα μήνες. Οι θέσεις των τραπεζών ποικίλουν, καθώς άλλες τοποθετούνται υπέρ της παράτασης και άλλες εναντίον. Το πλαίσιο της παράτασης θα είναι αντίστοιχο με αυτό που κατά πάσα πιθανότητα θα εφαρμοστεί για τους ξενοδόχους, ζήτημα που πλέον έστω παρασκηνιακά φαίνεται να έχει κλειδώσει. Οι ξενοδόχοι θα συνεχίσουν το μορατόριουμ των δόσεων των δανείων τους μέχρι και τον Μάρτιο του 2021. Η συμφωνία αναμένεται να ανακοινωθεί επισήμως στο επόμενο διάστημα. **Σελ. 3**

Διακοπές στη χώρα τους θα κάνουν έξι στους δέκα Γερμανούς

Οι περιορισμοί σταδιακά αίρονται και οι Ευρωπαίοι, που αδημονούν για εκδρομές και διακοπές, δεν κατευθύνονται σε αεροδρόμια και λιμάνια, αλλά στα κοντινά τους εξοχικά, τα οποία μπορεί και να έχουν ενοικιάσει. Οπως αναφέρει σε ρεπορτάζ το ειδησεογραφικό δίκτυο της Deutsche Welle, αυτό είναι και το νέο σύνθημα της φετινής καλοκαιρινής περιόδους μετά την πανδημία – οι παραθεριστές ζητούν ασφάλεια και ιδιωτικότητα. Ως εκ τούτου αποφεύγουν τα ταξίδια στο εξωτερικό και πηγαίνουν στην εξοχή ή σε παράλιες πόλεις της χώρας τους. **Σελ. 9**

Μονόδρομος η επιστροφή στην ανάπτυξη

Συνέντευξη Μιχάλη Αντωνίου

Η επιστροφή σε συνθήκες ανάπτυξης είναι μονόδρομος και αυτό είναι ευθύνη και αποστολή του ιδιωτικού τομέα, τονίζει ο γενικός διευθυντής της ΟΕΒ Μιχάλης Αντωνίου. Επισημαίνει ότι χωρίς τα Σχέδια στήριξης της απασχόλησης θα βλέπαμε εκτόξευση της ανεργίας. Ταυτόχρονα προειδοποιεί ότι σε περίπτωση νέου lockdown, μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων θα καταρρεύσει. **Σελ. 4**

Τον Αύγουστο θα λειτουργήσει η Αγορά Λεμεσού

Το ιστορικό παντοπωλείο

Το ιστορικό παντοπωλείο της Λεμεσού αναγεννιέται με ένα project που παντρεύει εντέχνως το παραδοσιακό με το σύγχρονο στοιχείο. Θα ονομάζεται πλέον «Αγορά Λεμεσού», θα ανοίξει τις πύλες του τον Αύγουστο και θα φιλοξενεί 40 επιχειρήσεις από ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών. Η «Κ» ξεναγήθηκε στον χώρο και καταγράφει εντυπώσεις και δηλώσεις. **Σελ. 6**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΚΘΕΣΗ ΥΠ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Προστασία απασχόλησης για προώθηση ανάπτυξης

Η διατήρηση της απασχόλησης αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα του Υπ. Οικονομικών, στο πλαίσιο των οριζόντιων πολιτικών για τη διεύρυνση της παραγωγικής δυναμικότητας και την προώθηση της ανάπτυξης και επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο της αλλαγής του αναπτυξιακού μοντέλου. **Σελ. 5**

ΕΛΛΑΔΑ

Αναιμική ζήτηση για επαγγελματικά ακίνητα

Σε πλήρη ανατροπή του θετικού σκηνικού που είχε δημιουργηθεί στη διάρκεια του 2019 οδηγείται η αγορά επαγγελματικών ακινήτων (γραφεία και καταστήματα), ως αποτέλεσμα της πανδημίας. Το 2019 αποτέλεσε τον καλύτερο χρόνο για την αγορά ακινήτων από τη δεκαετία του 2000. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**0,92%**	**0,00%**
Γερμανία	-0,47	0,06%
Γαλλία	-0,13%	0,05%
Ιταλία	1,30%	-0,07%
Ισπανία	0,45%	-0,06%
Ιρλανδία	0,02%	-0,04%
Ελλάδα	1,28%	0,03%
Ην. Βασίλειο	0,15%	-0,07%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **FLORIAN HENSE***

Η ΕΚΤ έκανε και πάλι «ό,τι χρειαζόταν»

Προκειμένου να ανταποκριθούν στην πανδημική κρίση, οι κεντρικές τράπεζες, μεταξύ αυτών και η ΕΚΤ, δήλωσαν διατεθειμένες να κάνουν «ό,τι χρειαστεί». Σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες, αυτό έδωσε ώθηση στα χρηματιστήρια τους τελευταίους τρεις μήνες. Η ΕΚΤ ενδέχεται να συνεχίσει να διοχετεύει στήριξη με τον ίδιο τρόπο για περισσότερο από το προσδοκώμενο.

Μία από τις σημαντικότερες αποφάσεις της ΕΚΤ κατά τη συνεδρίαση του Ιουνίου ήταν η αναβάθμιση του σκοπού του προγράμματος αγοράς ομολόγων (PEPP). Αρχικά διοχέτευσε μεγάλη ρευστότητα, ώστε να αποτρέψει μια χρηματοπιστωτική κρίση, και τώρα επικεντρώνεται ξανά στον πληθωρισμό σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο.

Συνεπώς, επανέρχονται στο προσκήνιο οι προβλέψεις της ΕΚΤ για τον πληθωρισμό, καθώς δημιουργούν μια καλή εικόνα σχετικά με τις επόμενες κινήσεις της. Λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι οι προβλέψεις δείχνουν τη μεγαλύτερη υποχώρηση στην Ιστορία, η ΕΚΤ έλαβε μέτρα που θα της επιτρέψουν να διατηρήσει μια πολύ χαλαρή νομισματική πολιτική για περίπου ακόμα έξι μήνες.

Μολονότι το αναβαθμισμένο PEPP θα περιορίσει τους κινδύνους ύφεσης, ενδέχεται να μην αρκεί για να οδηγήσει τον πληθωρισμό κοντά, αλλά όχι χαμηλότερα του 2%. Σύμφωνα με έρευνα της τράπεζα σχετικά με τις προηγούμενες

Η τράπεζα θα λάβει κατά πάσα πιθανότητα επιπλέον μέτρα,ώστε να διατηρήσειτη χαλαρή νομισματική πολιτική για αρκετό καιρό.

αγορές περιουσιακών στοιχείων, οι αποφάσεις του Ιουνίου ενδέχεται να επηρεάσουν μόνον λίγο τον πληθωρισμό. Οι τρέχουσες προβλέψεις σχετικά με τον πληθωρισμό ίσως είναι υπερβολικά αισιόδοξες. Επομένως, η ΕΚΤ θα οφείλει να λάβει πολύ περισσότερα μέτρα σε σχέση με αυτά που σχεδίαζε για την υποχώρηση του πληθωρισμού τον Ιούνιο. Μολονότι αυτή τη φορά η κατάσταση είναι διαφορετική, δεδομένης της αυξημένης δημοσιονομικής στήριξης, οι πρωτοφανείς ανάγκες των κυβερνήσεων απαιτούν ευνοϊκές οικονομικές συνθήκες.

Τελικά, η ΕΚΤ θα λάβει κατά πάσα πιθανότητα επιπλέον μέτρα, ώστε να διατηρήσει τη χαλαρή νομισματική πολιτική για αρκετό καιρό. Εχει εξαντλήσει ένα μεγάλο μέρος των εργαλείων της. Ως αποτέλεσμα, η πρώτη αντίδρασή της θα είναι να δεσμευτεί για περισσότερες αγορές περιουσιακών στοιχείων. Είτε τις πραγματοποιήσει μέσω του PEPP είτε μέσω του απλού προγράμματος αγοράς ομολόγων (APP), δεν θα αλλάξει ιδιαιτέρως στις προβλέψεις της για τον πληθωρισμό. Οι αγορές φαίνεται πως αναμένουν από την ΕΚΤ να αυξήσει για δεύτερη, και τελευταία φορά, το PEPP κατά 500 έως 600 δισ. ευρώ μέχρι το τέλος του έτους. Θεωρούμε ότι η ΕΚΤ μπορεί να κάνει περισσότερα, λαμβάνοντας μέτρα σταδιακά, και να δεσμευτεί για αγορές αξίας 0,8 τρισ. - 1,6 τρισ. ευρώ έως και δύο με τρία χρόνια μετά τη λήξη των τωρινών μέτρων. Το μέγεθος θα εξαρτηθεί εντέλει από τις προβλέψεις για τον πληθωρισμό, την αποδοτικότητα των μακροπρόθεσμων δανείων της τράπεζας και από τη στρατηγική αξιολογήσεων.

* Ο κ. Florian Hense είναι οικονομολόγος της τράπεζας Berenberg.

pwc

PwC's CFO Pulse Survey
Τελευταίος κύκλος της έρευνας
Ποια μέτρα λαμβάνουν οι Οικονομικοί Διευθυντές για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις του COVID-19
pwc.com.cy/covid-cfo

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΡΟΔΟΛΦΟΥ ΔΡΑΚΟΥΛΗ*

Ανάπτυξη και περιβάλλον: Μια δεύτερη ευκαιρία που δεν πρέπει να χαθεί

Ο νόμος 4685/2020 για τον εκσυγχρονισμό της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, που ψηφίστηκε πριν από λίγους μήνες, παρά το γενικά θετικό πρόσημό του δεν προχώρησε τελικά σε κάποια ώριμα και αναγκαία βήματα. Ετσι, ενώ όντως περιόρισε τη θεσμική ασάφεια, την πολυνομία και την αβεβαιότητα που δηλητηριάζουν επί δεκαετίες το επιχειρηματικό οικοσύστημα της χώρας, ενώ όντως εισήγαγε μια ορθολογικότερη ισορροπία ανάμεσα στις δύο ανάγκες για προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και για βιώσιμη επιχειρηματική δράση, άφησε επιμέρους πτυχές εξειδίκευσης αυτής της σωστής φιλοσοφίας για το μέλλον.

Ενα χαρακτηριστικό τέτοιο παράδειγμα είναι οι υπόγειες εκμεταλλεύσεις μαρμάρου. Ηδη –παρά την περί του αντιθέτου διαδεδομένη εικόνα– η σχετική ευρωπαϊκή οδηγία για την εξορυκτική δραστηριότητα εντός των περιοχών Natura επιτρέπει, βεβαίως με αυστηρούς και συγκεκριμένους όρους, την εξόρυξη πρώτων υλών εντός προστατευόμενων περιοχών. Ταυτόχρονα, υπάρχουν σε αφθονία στη γειτονιά μας παραδείγματα τέτοιων εκμεταλλεύσεων που σέβονται απολύτως το περιβάλλον και παράγουν σημαντική προστιθέμενη αξία για τις τοπικές αλλά και την εθνική οικονομία. Στην Ιταλία, για παράδειγμα, εδώ και δεκαετίες λειτουργούν χωρίς κανένα πρόβλημα υπόγειες εκμεταλλεύσεις σε προστατευόμενες περιοχές, όπως στις όχθες της λίμνης Ιζέο και στην πόλη της Βιτσέντσα, με περιορισμένο χώρο επέμβασης, ελάχιστη επιβάρυνση και ουσιαστικά καμία όχληση για τους κατοίκους και τους επισκέπτες των ωραίων αυτών περιοχών.

Περίπου το 30% της έκτασης της χώρας, που περιέχει και μεγάλο μέρος του ορυκτού μας πλούτου, παραμένει μη αξιοποιήσιμο.

Ενώ λοιπόν τόσο το κανονιστικό πλαίσιο όσο και τα τεχνολογικά και εμπειρικά δεδομένα δίνουν ένα ξεκάθαρο πράσινο φως, ο εθνικός νομοθέτης επέλεξε ξανά να είναι αυστηρότερος από τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό, θέτοντας τις εξορύξεις εκ των προτέρων εκτός των επιτρεπόμενων χρήσεων μέσα στις ζώνες προστασίας φύσης. Ετσι, περίπου το 30% της έκτασης της χώρας, που περιέχει και μεγάλο μέρος του ορυκτού μας πλούτου, παραμένει μη αξιοποιήσιμο. Την οικονομική σημασία αυτής της επιλογής υπογραμμίζουν τα πορίσματα έκθεσης που εκπόνησε η ICAP στα τέλη του 2019, σύμφωνα με την οποία στη χώρα μας δραστηριοποιούνται στον κλάδο της εξόρυξης και επεξεργασίας μαρμάρου 670 επιχειρήσεις με πάνω από 6.205 εργαζομένους, με συνολική συνεισφορά στο ΑΕΠ που υπερβαίνει τα 600 εκατ. ευρώ και με το 78% των πωλήσεών τους να αφορά εξαγωγές μεγάλης προστιθέμενης αξίας, δεδομένου του ότι η ποιότητα του ελληνικού μαρμάρου είναι πολύ υψηλή. Στον νομό της Δράμας, μάλιστα, το μάρμαρο καλύπτει το 30% του συνολικού ακαθάριστου περιφερειακού προϊόντος.

Είναι βέβαιο πως αυτή η ήδη μεγάλη δυναμική του κλάδου μπορεί με τον εξορθολογισμό του ρυθμιστικού πλαισίου να συμβάλει ακόμη εντατικότερα στην οικονομική ανάπτυξη, καθώς πολλές εκμεταλλεύσεις είναι έτοιμες να επεκταθούν σε υπόγειες εξορύξεις.Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα ενός από τους σοβαρότερους και δυναμικότερους παραγωγούς μαρμάρου, που σήμερα έχει κύκλο εργασιών 20 εκατ. ευρώ, καταβάλλει ετήσια φορολογία τουλάχιστον 2 εκατομμυρίων και ετήσια μισθώματα για τα λατομεία ύψους 500.000 ευρώ, απασχολώντας 50 εργαζομένους σε άμεσες θέσεις εργασίας, ο οποίος σε περίπτωση που εγκριθεί η υπόγεια εξόρυξη σε 2 σημεία θα διπλασιάσει τους άμεσα απασχολουμένους και θα αυξήσει κατά τουλάχιστον 200 τις περιφερειακές θέσεις απασχόλησης. Η νέα νομοθετική ρύθμιση, λοιπόν, που σύμφωνα με πληροφορίες ετοιμάζεται να προωθήσει η κυβέρνηση, μας δίνει μια σημαντική δεύτερη ευκαιρία για την ενίσχυση ενός δυναμικού και εξωστρεφούς παραγωγικού κλάδου, πάντα με απόλυτο σεβασμό στο μοναδικό φυσικό περιβάλλον της πατρίδας μας. Αυτή την ευκαιρία, λοιπόν, οφείλουμε αυτή τη φορά να την αξιοποιήσουμε.

* Ο κ. Ροδόλφος Δρακούλης είναι επιστημονικός συνεργάτης του ΚΕΦiΜ - Μάρκος Δραγούμης.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Με 40 ξενοδοχεία επιχειρείται η επανεκκίνηση του τουρισμού αυτό το καλοκαίρι.

180.000 δικαιούχοι

Χαμηλότερες του αναμενόμενου ήταν οι πληρωμές που πραγματοποίησε το Υπουργείο Εργασίας στους δικαιούχους για στήριξη των μισθών, αφού οι αιτούντες ανήλθαν σε 180.000 από συνολικά 200.000, όπως ήταν η αρχική εκτίμηση. Σύμφωνα με την υπουργό Εργασίας, η μείωση στις προβλεπόμενες δαπάνες ήταν αποτέλεσμα χαμηλότερων πληρωμών για τα επιδόματα εκείνα που σχεδιάστηκαν για στήριξη των γονιών που αναγκάστηκαν να παραμείνουν στο σπίτι για τη φροντίδα παιδιών και όσων έχουν δηλώσει απουσία λόγω ασθένειας.

Ανεργία 9%

Πλήρης ανάκαμψη για την απασχόληση στα προ κρίσης επίπεδα το 2022 προβλέπει το ΥΠΟΙΚ. Σύμφωνα με το στρατηγικό πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής για την περίοδο 2021-2023, οι οικονομικές προοπτικές για φέτος περιβάλλονται από ακραία αβεβαιότητα και το τελικό αποτέλεσμα θα εξαρτηθεί από το βάθος και τη διάρκεια της κρίσης. Το βάθος της ύφεσης, σύμφωνα με το ΥΠΟΙΚ, είναι τέτοιο που θα επηρεάσει τόσο τη ζήτηση όσο και την προσφορά, συμπεριλαμβανομένης και της εξαγωγικής δραστηριότητα που κυρίως αφορά στον τουρισμό. Για φέτος, η ανεργία εκτιμάται στο 9% με τον πληθωρισμό να κινείται σε αρνητικά επίπεδα, ως αποτέλεσμα της πτώσης των τιμών του πετρελαίου στη διεθνή αγορά.

Υποβάθμιση εκτιμήσεων

Σε νέα υποβάθμιση των εκτιμήσεών του για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας προχωρεί το ΔΝΤ σε μια περίοδο που αναζωπυρώνεται ο αριθμός των κρουσμάτων κορονοϊού παγκοσμίως. Η εκτίμηση για την πτώση στο παγκόσμιο ΑΕΠ για φέτος αυξάνεται κατά 1,9% και φτάνει στο 4,9% ενώ, για τις ΗΠΑ, Βρετανία και Γερμανία οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για μείωση το 2020 ίση με 8%, 10,2% και 7,8% αντίστοιχα. Όσον αφορά στις Γαλλία, Ιταλία και Ισπανία, η ύφεση μέχρι το τέλος του χρόνου αναμένεται να είναι βαθύτερη και εκτιμάται στο 12,5%, 12,8% και 12,8% αντίστοιχα. Αναφορικά με τις εκτιμήσεις για το 2021, όπου προβλέπεται ανάκαμψη, ο διεθνής οργανισμός τονίζει ότι αυτά τα νούμερα περιλαμβάνουν μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας.

Προσωπική υπόθεση

Προσωπική υπόθεση για τον Εμανουέλ Μακρόν αποτελεί η έγκριση του Ταμείου Ανάκαμψης, ο οποίος αναλαμβάνει πρωτοβουλίες προς αυτήν την κατεύθυνση προκειμένου να μεταπείσει τους δύσπιστους συναδέλφους του.

Σε αυτό το πλαίσιο επισκέφθηκε τον Ολλανδό πρωθυπουργό Μαρκ Ρούτε, για να κάμψει τις αντιρρήσεις. Πιθανή μετατόπιση του λεγόμενου και ως επικεφαλής της ομάδας των «σκληρών», ίσως ανοίξει τον δρόμο για μια ευτυχή κατάληξη αυτού του πολύ σημαντικού εγχειρήματος για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με πληροφορίες από τη γαλλική πρωτεύουσα, ο στόχος παραμένει η επίτευξη συμφωνίας πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον προσεχή μήνα.

Αποφασίζει την 9η Ιουλίου

Το Λουξεμβούργο, η Ιρλανδία και η Ισπανία διεκδικούν, μέσω των υπουργών Οικονομικών τους, την προεδρία της άτυπης ομάδας του Γιούρογκρουπ, η οποία κατά την διάρκεια της κρίσης χρέους έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην έκβαση των γεγονότων. Η απόφαση αναμένεται να ληφθεί εντός του πρώτου δεκαήμερου του Ιουλίου. Η ομάδα των υπουργών Οικονομικών της Ευρωζώνης συνέρχεται από το 1998 και ετοιμάζεται να προχωρήσει στην εκλογή του τέταρτου κατά σειρά προέδρου στην ιστορία της.

Μακρύς και δύσβατος

Η μεγάλη εξάρτηση της Ευρώπης στο εμπόριο και τον τουρισμό αφήνει τη γηραιά ήπειρο πιο εκτεθειμένη στις συνέπειες της πανδημίας από τις υπόλοιπες οικονομίες, σύμφωνα με τους Moody's. Όπως εκτιμά ο αμερικανικός οίκος αξιολόγησης, η αύξηση του χρέους στην Ευρώπη δεν θα προκληθεί μόνο εξαιτίας της επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής αλλά και λόγω των αδύναμων προοπτικών ανάπτυξης. Για την Ευρώπη όπως και για την Ιαπωνία, οι εκτιμήσεις συγκλίνουν στο ότι ο δρόμος για την επιστροφή στα προ κρίσης επίπεδα θα είναι μακρύς και δύσβατος.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Προεξοφλητικό Επιτόκιο

Προεξοφλητικό επιτόκιο καλείται το επιτόκιο το οποίο χρησιμοποιείται για μετατροπή της μελλοντικής αξίας ενός ομολόγου / μακροπρόθεσμου χρεογράφου / επενδυτικού τίτλου σε παρούσα (σημερινή) αξία. Είναι επίσης το επιτόκιο με το οποίο η Κεντρική Τράπεζα χρεώνει τις Εμπορικές Τράπεζες για δάνεια, σε περιπτώσεις όπου αυτές χρειάζονται ρευστά διαθέσιμα.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

«Καμπανάκι» ΕΚΤ για την έκθεση τραπεζών σε ρυπογόνες βιομηχανίες

Θα είναι ζημιογόνος η προσαρμογή σε μοντέλο με χαμηλές εκπομπές καυσαερίων

Οι τράπεζες της Ευρωζώνης έχουν μεγάλη έκθεση σε βιομηχανίες εντάσεων άνθρακα και αντιμετωπίζουν σοβαρούς κινδύνους σχετικούς με την κλιματική αλλαγή.

Ως εκ τούτου, πρέπει να αρχίσουν άμεσα να προετοιμάζονται για να διαχειριστούν αυτούς τους κινδύνους. Η διαπίστωση ανήκει στον επικεφαλής της Τραπεζικής Εποπτικής Αρχής της ΕΚΤ, Αντρέα Ενρία, που προειδοποίησε τις ευρωπαϊκές τράπεζες ότι κινδυνεύουν να υποστούν μεγάλες ζημίες εάν κληθούν να προσαρμοστούν απότομα σε ένα νέο οικονομικό μοντέλο με χαμηλές εκπομπές καυσαερίων. Εφιστώντας την προσοχή των ευρωπαϊκών τραπεζών, ο κ. Ενρία προειδοποίησε πως «η απότομη μετάβαση σε μια οικονομία που περιορίζει τη χρήση άνθρακα, θα είχε σημαντικές επιπτώσεις σε κλάδους της οικονομίας επιρρεπείς στην κλιματική αλλαγή, καθώς θα οδηγούσε σε αύξηση των ζημιών του τραπεζικού συστήματος έως και κατά 60% σε σύγκριση με τις έως τώρα προβλέψεις».

Οπως διευκρίνισε, «κατά μέσον όρο το 15% των ανοιγμάτων που έχουν τα σημαντικότερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αφορά εταιρείες μεγάλης έντασης άνθρακα».

Ανέφερε, άλλωστε, ως ανασταλτικό παράγοντα το γεγονός ότι οι κίνδυνοι από την κλιματική αλλαγή συνήθως υλοποιούνται σε κάποιο βάθος χρόνου, ενώ οι τράπεζες κατά κανόνα καταγράφουν τους κινδύνους που τις απειλούν άμεσα και συνήθως για το επόμενο έτος. Δεν είναι πρώτη φορά που η ΕΚΤ εφιστά την προσοχή των τραπεζών της Ευρωζώνης στους κινδύνους από την κλιματική αλλαγή.

Κατά μέσον όρο,το 15% των ανοιγμάτων των μεγαλύτερων τραπεζών αφορά εταιρείες μεγάλης έντασης άνθρακα.

Εχοντας καταστήσει σαφές πως οι ευρωπαϊκές τράπεζες πρέπει να επιδείξουν μεγαλύτερη υπευθυνότητα στις επιλογές τους σε ό,τι αφορά τον δανεισμό τους, η ΕΚΤ έχει ζητήσει από τις ευρωπαϊκές τράπεζες να αρχίσουν να δημοσιοποιούν στοιχεία σχετικά με το πόσο εκτεθειμένες είναι σε κινδύνους συναφείς με την κλιματική αλλαγή. Τις καλεί μάλιστα να εντάξουν τους παράγοντες αυτούς σε μια μακροπρόθεσμη επιχειρηματική στρατηγική.

Από τις αρχές του έτους, η επικεφαλής της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, έχει προειδοποιήσει τις ευρωπαϊκές τράπεζες για τους κινδύνους που διατρέχουν όταν έχουν μεγάλη έκθεση σε βιομηχανίες ορυκτών καυσίμων ή άλλους κλάδους εντάσεως άνθρακα. Σε σχετική ομιλία της τον Φεβρουάριο, υπογράμμισε πως μια έγκαιρη και συντονισμένη δράση μεταξύ ρυθμιστικών αρχών και τραπεζών μπορεί να διευκολύνει την ομαλή μετάβαση σε μια νέα οικονομία χαμηλής χρήσης άνθρακα.

Εχει προειδοποιήσει τις τράπεζες ότι διατρέχουν κινδύνους να υποστούν άμεσα ζημίες από την έκθεσή τους σε βιομηχανίες ορυκτών καυσίμων αλλά και έμμεσα από ενδεχόμενη αύξηση του κόστους συντήρησης, από διακοπή στη δραστηριότητά τους ή και από πτώση της παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού, από παράγοντες εν ολίγοις που μπορούν να πλήξουν την κερδοφορία τους και να οδηγήσουν ακόμη και σε πτωχεύσεις.

Στο μεταξύ, η στάση της ΕΚΤ στο θέμα της κλιματικής αλλαγής έχει επικριθεί επανειλημμένως, καθώς η τράπεζα την έχει συμπεριλάβει στις προτεραιότητές της, αλλά την ίδια στιγμή στο πλαίσιο του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης προχωράει σε εκτεταμένες αγορές ομολόγων ύψους πολλών δισ. ευρώ που έχουν εκδώσει οι πλέον ρυπογόνες βιομηχανίες.

Πιο αποφασιστική στάση σε ό,τι αφορά τους κινδύνους που εγκυμονεί η κλιματική αλλαγή για τον χρηματοπιστωτικό τομέα έχει υιοθετήσει η Τράπεζα της Αγγλίας. Από το περασμένο έτος έχει καλέσει τις βρετανικές τράπεζες να υποβληθούν στα λεγόμενα τεστ κοπώσεως αλλά με αντικείμενο την έκθεσή τους σε κινδύνους που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή και σε διαφορετικά σενάρια. Τις έχει προειδοποιήσει πως η κλιματική αλλαγή μπορεί να επηρεάσει την αξία ουσιαστικά όλων των στοιχείων ενεργητικού που βρίσκονται στους ισολογισμούς τους, γι' αυτό και έχει απαιτήσει την έγκαιρη αποτίμηση των σχετικών κινδύνων. Τα πορίσματα των σχετικών τεστ αναμένεται να δοθούν στη δημοσιότητα το δεύτερο εξάμηνο του τρέχοντος έτους.

Η ΕΚΤ στο θέμα της κλιματικής αλλαγής έχει επικριθεί, καθώς στο πλαίσιο του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης προχωράει σε εκτεταμένες αγορές ομολόγων που έχουν εκδώσει οι πλέον ρυπογόνες βιομηχανίες.

«Παράθυρο» για συνέχιση αναστολής δόσεων

Συζητείται η επέκταση να διαρκέσει μέχρι και το πρώτο τρίμηνο του 2021, όπως θα γίνει πιθανότατα με τους ξενοδόχους

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

«Παραθυράκι» για συζητήσεις ώστε να επεκταθεί ακόμα περισσότερο η αναστολή δόσεων των δανείων (μορατόριουμ) άνοιξε η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, ενισχύοντας έτσι τις φωνές που θέλουν το μορατόριουμ για την Κύπρο να συνεχιστεί και πέραν του Δεκέμβρη του 2020. Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών εξέδωσε εγκύκλιο, κατά την οποία παρατείνεται η προθεσμία για την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της σχετικά με το μορατόριουμ πληρωμών έως τις 30 Σεπτεμβρίου. Επί της ουσίας, η περίοδος υποβολής συμμετοχής σε ένα τέτοιο πρόγραμμα παρατείνεται έως και τα τέλη Σεπτέμβρη, ενώ η περίοδος υποβολής ήταν μέχρι την Παρασκευή 26 Ιουνίου. Άρα, έχουν περιθώριο πλέον οι τράπεζες είτε συλλογικά, είτε μεμονωμένα, είτε ιδιωτικά, είτε με κρατικό νόμο (όπως έγινε στην Κύπρο δηλαδή) να υποβάλλουν το αίτημα μέχρι 30 Σεπτεμβρίου. Τι σημαίνει αυτό; Αυτομάτως επιβεβαιώνονται οι φήμες που θέλουν τον τελευταίο μήνα να συζητείται στα τραπεζικά πηγαδάκια για τυχόν συνέχιση της αναστολής των δόσεων των δανείων ώστε να ολοκληρωθεί ένας χρόνος και όχι μόνο για εννέα μήνες. Όπως είναι φυσικό, υπάρχουν δύο σχολές σκέψης. Υπάρχουν τραπεζικοί κύκλοι που θέλουν να εφαρμοστεί μια παράταση περίπου τριών μηνών παραπάνω από την ήδη εννεάμηνη που έχει ανακοινωθεί, ωστόσο, υπάρχει και η θέση που αναφέρει ότι ήδη το διάστημα είναι μεγάλο και δεν θα χρειαστεί μία επέκταση τέτοιου τύπου. Ο CEO της Ελληνικής Τράπεζας Ιωάννης Μάτσης και πρόεδρος του Συνδέσμου Τραπεζών δήλωσε την Παρασκευή στο πλαίσιο ανακοινώσεων των οικονομικών αποτελεσμάτων της τράπεζας πως είναι ενήμερος για αυτό το ανοιχτό ενδεχόμενο. Δεν απάντησε επί της παράτασης συγκεκριμένα, ωστόσο, δήλωσε πως δεν πιστεύει πως η κρίση θα είναι τόσο μεγάλη ώστε οι δανειολήπτες να μην επιστρέψουν στην εξυπηρέτηση των δανείων τους και η κατάσταση είναι διαχειρίσιμη. Το πλαίσιο της παράτασης θα είναι αντίστοιχο με αυτό που θα εφαρμοστεί ενδεχομένως για τους ξενοδόχους, ζήτημα που πλέον έστω παρασκηνιακά φαίνεται να έχει κλειδώσει. Οι ξενοδόχοι θα συνεχίσουν το μορατόριουμ των δόσεων των δανείων τους μέχρι και να αρχίσουν οι προετοιμασίες της σεζόν του καλοκαιριού του 2021, δηλαδή μέχρι και τον Μάρτιο του 2021. Η συμφωνία αυτή παρασκηνιακά πρέπει να έχει γίνει ήδη και αναμένεται να ανακοινωθεί επισήμως στο επόμενο διάστημα. Δεν θα είναι μία συμφωνία μεταξύ κράτους και επιχείρησης, όπως έγινε τον Μάρτιο με την εισαγωγή του μορατόριουμ, αλλά ενδεχομένως να είναι στο πλαίσιο –όπως αναφέρθηκε πιο πάνω– ιδιωτικής συμφωνίας (private agreement) μεταξύ τραπεζών και ενδιαφερομένων ξενοδόχων. Ενδεικτικά, αιτήσεις για μορατόριουμ δόσεων έχουν προχωρήσει το 90% των ξενοδόχων. Αξίζει να σημειωθεί πως μέχρι στιγμής, ασχέτως του τομέα των ξενοδοχείων, έχουν αιτηθεί αναστολή δόσεων για 12,6 δισεκατομμύρια ευρώ δανείων, ποσό που αντιστοιχεί στο 60% του ΑΕΠ της Κύπρου.

Η EBA αναγνωρίζει επίσης ότι ενδέχεται να υπάρχουν συγκεκριμένες συνθήκες που απαιτούν μεγαλύτερη ευελιξία.

Μέχρι στιγμής έχουν αιτηθεί αναστολή δόσεων στην Κύπρο για 12,6 δισεκατομμύρια ευρώ δανείων, ποσό που αντιστοιχεί στο 60% του ΑΕΠ της Κύπρου.

Διαβλέπουν πρόβλημα;

Η στάση της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, ωστόσο, μπορεί και να «δακτυλοδείχνει» το πρόβλημα που θα δημιουργηθεί κατά την ημερομηνία που οι δανειολήπτες θα πρέπει να επιστρέψουν στην καταβολή των δόσεών τους.

Μπορεί να μην έχει εκδοθεί συγκεκριμένα για την Κύπρο και τις τράπεζές της, εντούτοις η κρίση σίγουρα δεν μπορεί να τις αφήσει ανεπηρέαστες. Οι κυπριακές τράπεζες ακόμα και να μην επηρεαστούν από την κρίση, οι εποπτες βλέποντας ένα συνολικό πρόβλημα στις τράπεζες και όχι για τις κυπριακές θα δώσουν (όπως έχουν ήδη δώσει) τις απαραίτητες εποπτικές χαλαρώσεις για να προχωρήσουν και αυτές με τη σειρά τους σε επέκταση του Σχεδίου. Μην ξεχνάμε, επίσης, πως οι κυπριακές τράπεζες έχουν πλέον την κεφαλαιακή επάρκεια να προβούν σε τέτοιες κινήσεις και μπορούν να αποδείξουν αυτή την άνεσή τους και διά αυτού του τρόπου.

Τι αναφέρει η EBA

Σύμφωνα με την ανακοίνωσή της, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) ανακοίνωσε ότι αποφάσισε να παρατείνει την ημερομηνία εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών της σχετικά με το νομοθετικό και μη νομοθετικό μορατόριουμ στις 30 Σεπτεμβρίου 2020. Αναφέρει πως, «με τις οικονομίες της Ε.Ε. που δεν έχουν ακόμη ανοίξει πλήρως, αυτή η επέκταση δείχνει τη σημασία της συνέχισης της στήριξης στα μέτρα από τις τράπεζες για να χορηγήσουν δάνεια ως απάντηση στην φύση της τρέχουσας κατάστασης. Αυτή η επέκταση θα εξασφαλίσει ότι υπάρχει επαρκής μεταχείριση για τους δανειολήπτες σε ολόκληρη την Ε.Ε., δεδομένου ότι η κρίση του ιού έχει επηρεάσει τις χώρες της Ε.Ε. με διαφορετικό τρόπο και με διαφορετικό ρυθμό».

Σχολιάζει ότι, «αναγνωρίζοντας τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζουν οι τράπεζες στην παροχή χρηματοδότησης σε ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και πολίτες κατά τη διάρκεια της συνεχιζόμενης πανδημίας, κατά τη χορήγηση αυτής της επέκτασης, η EBA έχει μεγάλη επίγνωση της αντιστάθμισης που αντιμετωπίζει κατά την επέκταση, καθώς οι επίμονες ελλείψεις ρευστότητας υπό τις τρέχουσες συνθήκες μπορεί να εξελιχθούν σε ζητήματα φερεγγυότητας που πρέπει να αξιολογηθούν σωστά από τις τράπεζες κατά περίπτωση.

«Η EBA αναγνωρίζει επίσης ότι ενδέχεται να υπάρχουν συγκεκριμένες συνθήκες που απαιτούν μεγαλύτερη ευελιξία. Κατά συνέπεια, η ΕΑΤ σημειώνει ότι οι εποπτικές αρχές μπορεί να θέλουν να χρησιμοποιήσουν την εποπτική τους ευχέρεια σύμφωνα με το άρθρο 146 του κανονισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων (CRR)», καταλήγει.

ΑΝΑΤΥΠΩΣΗ

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας
Η πολυπλοκότητά του και η ανεπιτυχής προσπάθεια αναθεώρησής του, το 1963

Μία κριτική επισκόπηση του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας

«Εν αρχή ήν το ήθος. Και το ήθος του συγγραφέα αντανακλά στο περιεχόμενο και στον τρόπο της γραφής του βιβλίου. Ύφος σεμνό, απέριττο, κατανοητό, αλλά παράλληλα αυστηρά επιστημονικό. Πρόκειται για κείμενο που σε πείθει σε όλο το μήκος και πλάτος, ότι ο συγγραφέας με αφοσίωση και αγάπη για την πατρίδα, χωρίς οποιαδήποτε σκοπιμότητα είναι ένας ασυμβίβαστος κυνηγός της επιστημονικής αλήθειας. Η επεξεργασία των θεμάτων υπόκειται σε επιστημονική συνέπεια χωρίς εκλεκτικισμούς.»

Ανδρέας Δημητρόπουλος,
Ομ. Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου
Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

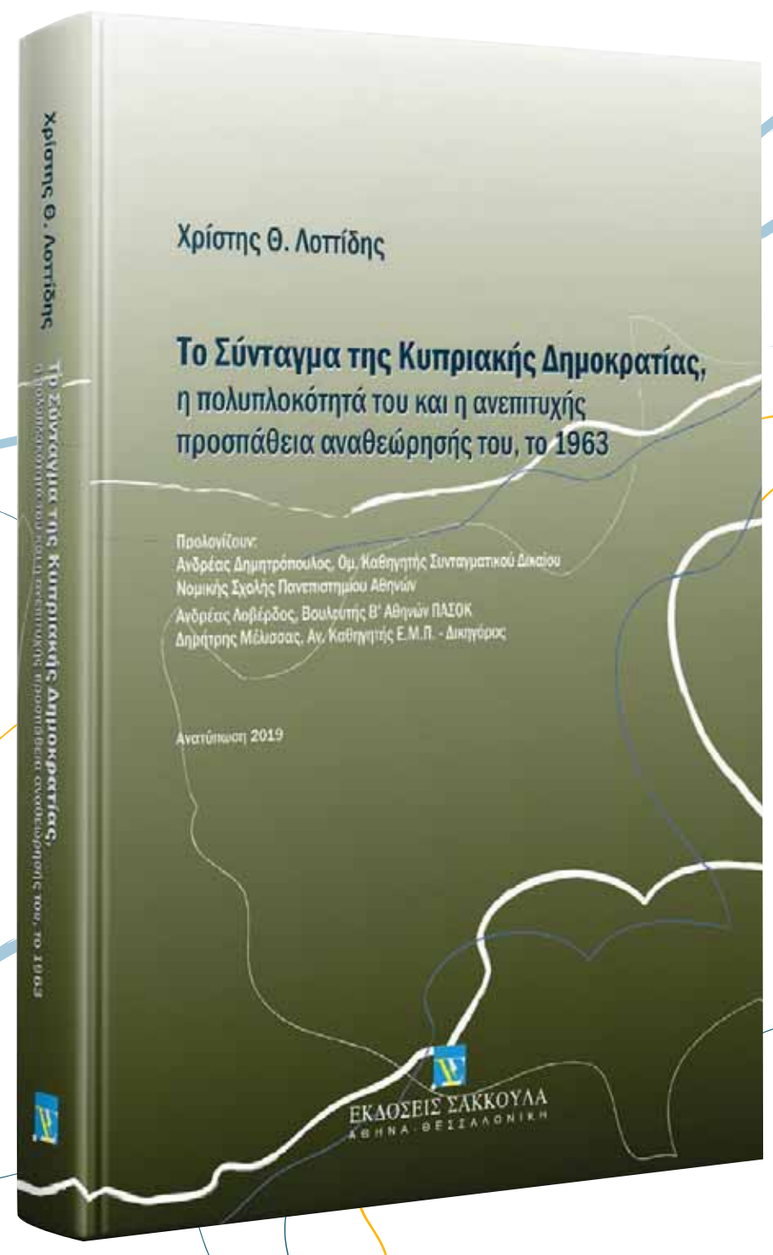

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ Α.Ε.
ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αθήνα: Ιπποκράτους 23 - Τ.Κ. 106 79 - Τηλ. 210 33 87 500 - Fax 210 33 90 075 **- Θεσσαλονίκη: Φράγκων 1 -** Τ.Κ. 546 26 - Τηλ. 2310 535 381 - Fax 2310 546 812
Εθνικής Αμύνης 42 - Τ.Κ. 546 21 - Τηλ. 2310 244 228, 9 - Fax 2310 244 230 - **www.sakkoulas.gr - info@sakkoulas.gr**

Εγινε το whatever it takes για την οικονομία

Καμία κανονικότητα δεν είναι πλήρως διασφαλισμένη, οφείλουμε να είμαστε προετοιμασμένοι για το αναπάντεχο

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Την Τετάρτη 1η Ιουλίου 2020 πραγματοποιείται η 59η Ετήσια Γενική Συνέλευση της Ομοσπονδίας Εργοδοτών & Βιομηχάνων. Λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που προκάλεσε η πανδημία του κορωνοΐού COVID-19, στη Γενική Συνέλευση θα πραγματοποιηθεί μόνο το Καταστατικό Μέρος, χωρίς τελετουργικό και χωρίς την παρουσία του προέδρου της Δημοκρατίας ή άλλων επισήμων προσκεκλημένων. Σε συνέντευξή του στην «Κ», ο γενικός διευθυντής της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) Μιχάλης Αντωνίου, επισημαίνει πως η κυβέρνηση σε διαβούλευση με την ΟΕΒ και τους άλλους κοινωνικούς εταίρους διαμόρφωσε τα Σχέδια στήριξης της απασχόλησης, χωρίς τα οποία, όπως υποστηρίζει, θα είχαμε θρηνήσει την απώλεια χιλιάδων θέσεων εργασίας και θα είχαμε ξαναδεί την ανεργία να σκαρφαλώνει σε ποσοστά που δεν παλεύονται.

Ο κ. Αντωνίου τονίζει δε, ότι, σε περίπτωση που παρ' ελπίδα υπάρξει αναζωπύρωση που θα οδηγήσει σε νέο lockdown, μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων θα καταρρεύσει, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την απασχόληση και την κοινωνική ευημερία.

Η επιστροφή σε συνθήκες ανάπτυξης είναι μονόδρομος και αυτό είναι ευθύνη και αποστολή του ιδιωτικού τομέα.

Σε περίπτωση νέου lockdown, μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων θα καταρρεύσει, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την απασχόληση και την κοινωνική ευημερία.

Πρέπει να δοθούν πιο ελκυστικά φορολογικά κίνητρα στους ιδιοκτήτες προκειμένου να προβούν εθελοντικά σε μειώσεις ενοικίων.

Σε μια οικονομία όπως η κυπριακή, που μεγάλο μέρος της ανάπτυξης στηρίζεται στην κατανάλωση, προφανώς το διαθέσιμο προς κατανάλωση εισόδημα από κάθε πολίτη, είναι σημαντική παράμετρος στην εξίσωση.

–Μία διαφορετική ετήσια γενική συνέλευση αναμένεται να τελεστεί αυτή τη χρονιά για την ΟΕΒ. Τι μας δίδαξε - διδάσκει η πανδημία;

–Όταν πέρυσι σχεδιάζαμε την Ετήσια Γενική Συνέλευση του 2020, είχαμε διαμορφώσει ένα σεμνό, αλλά πολύ ποιοτικό πλάνο για να γιορτάσουμε τη συμπλήρωση εξήντα χρόνων δημιουργικής δράσης στο κυπριακό οικονομικό γίγνεσθαι. Η πανδημία ανέτρεψε όλους τους σχεδιασμούς με αποτέλεσμα αντί εορταστικών εκδηλώσεων, η φετινή να είναι η πρώτη Γενική Συνέλευση των Μελών της ΟΕΒ που θα πραγματοποιηθεί χωρίς την παρουσία του προέδρου της Δημοκρατίας ή οποιουδήποτε άλλου επίσημου προσκεκλημένου, πολιτικού ή πολιτειακού αξιωματούχου. Θα συγκεντρωθούμε την 1η Ιουλίου στις υπαίθριες εγκαταστάσεις της Λαπάτσα, με αυστηρή τήρηση όλων των πρωτοκόλλων προστασίας της δημόσιας υγείας και θα τελέσουμε τις εργασίες μας κάτω από τις πιο ασυνήθιστες συνθήκες, θα αναλύσουμε την κατάσταση πραγμάτων και θα σχεδιάσουμε τις επόμενες κινήσεις.

Το κυριότερο μάθημα από την πανδημία είναι ότι καμία κανονικότητα δεν είναι πλήρως διασφαλισμένη και ότι οφείλουμε να είμαστε προετοιμασμένοι για το αναπάντεχο, το απρόβλεπτο και το ανορθόδοξο. Έχουμε υποχρέωση να μεριμνούμε στις εποχές της ανάπτυξης και της παραγωγής πλεονασμάτων, για δημιουργία ισχυρού «μαξιλαριού» που θα απορροφήσει τους κραδασμούς ενός ατυχήματος και θα αποτρέψει την ισοπέδωση ολόκληρης οικονομίας. Με τρομάζει το σενάριο, να είχαμε την πανδημία χωρίς τα δημοσιονομικά περιθώρια της νοικοκυρεμένης οικονομικής διαχείρισης των προηγούμενων ετών.

–Ο επιχειρηματικός κόσμος είναι οχυρωμένος εκτιμάτε για να αντιμετωπίσει μία αναζωπύρωση της πανδημίας;

–Οι αντοχές των επιχειρήσεων εξαντλούνται. Να θυμηθούμε ότι μόλις το 2018 η χώρα ανέκτησε το ΑΕΠ που έχασε στη διάρκεια της προηγούμενης κρίσης. Προκειμένου να επιβιώσουν πολλές από τις επιχειρήσεις που σήμερα παλεύουν με τον εφιάλτη των συνεπειών του κορωνοϊού, το 2013 είχαν ρευστοποιήσει σχεδόν στην ολότητά τους βασικά στοιχεία του ενεργητικού τους και μεγάλο μέρος των αποθεματικών τους. Τα καλά αποτελέσματα των τριών προηγούμενων ετών σε πολλούς κλάδους οδήγησαν σε αναδιαρθρώσεις δανείων και επανεπενδύσεις που δημιούργησαν νέες θέσεις εργασίας. Το κτύπημα της πανδημίας είναι ήδη καταπελτικό. Σε περίπτωση που παρ' ελπίδα υπάρξει αναζωπύρωση που θα οδηγήσει σε νέο lockdown, μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων θα καταρρεύσει, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την απασχόληση και την κοινωνική ευημερία. Σε περίπτωση ενός νέου κύματος, εναλλακτικοί τρόποι προστασίας της δημόσιας υγείας και δη των ευάλωτων και ευπαθών ομάδων, πρέπει να υιοθετηθούν. Οι εμπειρίες που αντλήθηκαν στο υγειονομικό σκέλος της κρίσης, μας επιτρέπουν –πιστεύω– να σχεδιάσουμε την άμυνα της υγείας και της οικονομίας και να είμαστε προετοιμασμένοι στην απευκταία περίπτωση που θα χρειαστεί να πολεμήσουμε εκ νέου τον αόρατο εχθρό.

–Τα μέτρα της κυβέρνησης ήταν αρκετά για να στηρίξει τις επιχειρήσεις και γενικότερα την οικονομία ή θα μπορούσαν να βελτιωθούν;

–Όλα τα μέτρα είναι συνάρτηση των οικονομικών αντοχών. Η κυβέρνηση σε διαβούλευση με την ΟΕΒ και τους άλλους κοινωνικούς εταίρους διαμόρφωσε τα Σχέδια στήριξης της απασχόλησης, χωρίς τα οποία θα είχαμε θρηνήσει την απώλεια χιλιάδων θέσεων εργασίας και θα είχαμε ξαναδεί την ανεργία να σκαρφαλώνει σε ποσοστά που δεν παλεύονται. Το βέβαιο είναι ότι τα κυβερνητικά αντανακλαστικά ήταν γρήγορα και η κατανόηση του μεγέθους της απειλής πλήρης και διαυγής. Εκείνο το «whatever it takes» για να σωθεί η οικονομία, υλοποιήθηκε στην πράξη με τη διάθεση όλων των δημοσιονομικών περιθωρίων.

Προφανώς, όμως, σε περιστάσεις όπως η παρούσα, πρέπει η Πολιτεία να είναι εξαιρετικά προσεκτική ώστε η οικονομική κρίση να μην εξελιχθεί σε δημοσιονομική και πολύ περισσότερο να μη μετατραπεί σε χρηματοπιστωτική. Τούτου λεχθέντος, η ΟΕΒ έχει υποβάλει στην υπουργό Εργασίας υπόμνημα με μονοψήφιο αριθμό εισηγήσεων για βελτίωση των υφιστάμενων Σχεδίων, μέσα από την κάλυψη δραστηριοτήτων που εξαιρούνται και που δικαιολογείται η στήριξη τους ή για βελτίωση των καλύψεων σε κάποιες άλλες που καλύπτονται μερικώς.

Εκείνο που απομένει να ρυθμιστεί κατά τρόπο αποτελεσματικό, είναι τα ενοίκια επαγγελματικής στέγης σε επιχειρήσεις που είτε είναι πλήρως αδρανείς είτε υπολειτουργούν εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων. Πρέπει να δοθούν πιο ελκυστικά φορολογικά κίνητρα στους ιδιοκτήτες προκειμένου να προβούν εθελοντικά σε μειώσεις ενοικίων.

Μονόδρομος η ανάπτυξη

–Ο ιδιωτικός τομέας θα λειτουργήσει καταλυτικά για να έλθει αυτή η ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας το 2021;

–Η επιστροφή σε συνθήκες ανάπτυξης είναι μονόδρομος και αυτό είναι ευθύνη και αποστολή του ιδιωτικού τομέα. Ξέρετε στην περιπέτεια του 2013, η πραγματική οικονομία στήριξε το κράτος και το τραπεζικό σύστημα, για να βγει ο τόπος από τη δημοσιονομική και τη χρηματοπιστωτική κρίση. Στην κρίση του 2020 γίνεται ακριβώς το αντίθετο: Το Δημόσιο και οι Τράπεζες κλήθηκαν να στηρίξουν την πραγματική οικονομία, η οποία βρέθηκε αίφνης σε ολικό κενό. Είδαμε τους όρους να αντιστρέφονται και να επιβεβαιώνεται με τρόπο θεαματικό, η αλληλεξάρτηση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Οι επιχειρήσεις χρειάστηκαν ένα χέρι να τις κρατήσει όρθιες την ώρα του μεγάλου σεισμού, κάποιον να τις διατηρήσει διασωληνωμένες εν ζωή. Μόλις επιστρέψουν σε συνθήκες φυσιολογικής λειτουργίας θα καλύψουν τα δημοσιονομικά κενά που προκάλεσε η διαχείριση του κινδύνου. Οι ασκήσεις προσομοίωσης του επιτελείου της ΟΕΒ δίνουν επιστροφή του ΑΕΠ σε επίπεδα του 2019 το αργότερο εντός του πρώτου εξαμήνου του 2022.

–Δεν εκτιμάτε ως εργοδότες ότι πρέπει να διασφαλιστούν πάση θυσία οι θέσεις εργασίας στις επιχειρήσεις και να μην υπάρξουν μειώσεις μισθών για να έρθει η ισχυρή ανάκαμψη;

–Σε μια οικονομία όπως η κυπριακή που μεγάλο μέρος της ανάπτυξης στηρίζεται στην κατανάλωση, προφανώς το διαθέσιμο προς κατανάλωση εισόδημα από κάθε πολίτη, είναι σημαντική παράμετρος στην εξίσωση. Ωστόσο, πρέπει να είμαστε ρεαλιστές προκειμένου και οι σχεδιασμοί για την ανάκαμψη να έχουν γνήσιες προοπτικές επαλήθευσης. Μια χώρα που σε ένα έτος χάνει περίπου το 6% του ΑΕΠ (με το αισιόδοξο σενάριο), είναι αδύνατο να διατηρήσει όλες τις θέσεις εργασίας. Στην πρώτη αποτίμηση της πρόκλησης που κληθήκαμε να διαχειριστούμε, είχε τεθεί ως θεμελιώδης στόχος η διατήρηση ανέπαφου του παραγωγικού ιστού της οικονομίας. Συμφωνήσαμε οι κοινωνικοί εταίροι με την υπουργό Εργασίας, ότι θα καλυφθεί από το κράτος σημαντικό μέρος του κόστους εργασίας. Ταυτόχρονα, μέρος του βάρους του μισθολογίου για εργασία που δεν επιτελείται, θα επιμεριστεί ανάμεσα σε εργοδότες και εργαζόμενους για να αποφευχθούν οι απολύσεις ώσπου να κοπάσει η καταιγίδα και να επιστρέψουμε στην κανονικότητα.

Στους πρώτους σχεδιασμούς αγνοούσαμε το μέγεθος της επίδρασης από την εφαρμογή των πρωτοκόλλων προστασίας της υγείας, στη διαμόρφωση της νέας κανονικότητας. Σε επιχειρήσεις που κατ' εφαρμογή των πρωτοκόλλων ο κύκλος εργασιών αντικειμενικά μειώνεται, είναι αδύνατο να ισχύσουν και τα δύο: Και καμία απόλυση και καμία μείωση απολαβών. Προφανώς η ΟΕΒ θα προωθήσει λύσεις ήπιες και ρυθμίσεις προσωρινές και αναστρέψιμες, με κυριότερη τη συμφωνημένη κατανομή του ωφέλιμου χρόνου εργασίας σε όλους τους εργαζόμενους, με ανάλογη προσαρμογή των εισοδημάτων, αλλά χωρίς μείωση του αριθμού των εργαζομένων όπου τούτο είναι εφικτό.

Ταυτόχρονα, πρέπει να γίνει αντιληπτό το μέγεθος των προεκτάσεων των προνοιών των πρωτοκόλλων επί της οικονομικής δραστηριότητας, της απασχόλησης και των εισοδημάτων. Όσοι έχουν την ευθύνη διαμόρφωσης των πρωτοκόλλων, θα πρέπει να τα επαναξιολογούν διαρκώς και να τα προσαρμόζουν στο απολύτως αναγκαίο για την προστασία της δημόσιας υγείας.

Τα διαχρονικά προβλήματα και οι μεταρρυθμίσεις

–Οι συνθήκες διαφορετικές, ωστόσο, τα κύρια ζητήματα της οικονομίας και των επιχειρήσεων με τις αδυναμίες του κράτους υπήρχαν προ του ιού. Ποια θεωρείτε πως είναι;

–Τα βασικά ζητήματα πριν από την κρίση, όταν η οικονομία λειτουργούσε με ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, ήταν ζητήματα που περιστρέφονται πέριξ όλων εκείνων των πτυχών που λειτουργούν ως τροχοπέδη στην αναπτυξιακή προοπτική. Ήταν το ψηλό κόστος της ενέργειας, η γραφειοκρατία και οι μεταρρυθμίσεις που δεν προχωρούσαν, το σύστημα δικαιοσύνης που εκδίδει αποφάσεις με απέραντες καθυστερήσεις, οι απεργίες στις ουσιώδεις υπηρεσίες που παραμένουν αρρύθμιστες, η χαμηλή παραγωγικότητα, οι βραδυπορίες στις αδειοδοτήσεις έργων, ο υπερδανεισμός νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Ωστόσο, το πιο ασφυκτικό από τα προ ιού προβλήματα της οικονομίας, πρέπει να σας θυμίσω ότι ήταν η οξεία έλλειψη κατάλληλου εργατικού δυναμικού σχεδόν σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Εκτός από το τελευταίο, όλα τα άλλα προβλήματα δυστυχώς θα τα βρούμε ξανά μπροστά μας όταν η κατάσταση ομαλοποιηθεί.

Το πιο ασφυκτικό από τα προ ιού προβλήματα της οικονομίας, πρέπει να σας θυμίσω ότι ήταν η οξεία έλλειψη κατάλληλου εργατικού δυναμικού σχεδόν σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

–Ποιες μεταρρυθμίσεις πρέπει να γίνουν στο αμέσως επόμενο διάστημα;

–Μητέρα όλων των μεταρρυθμίσεων είναι ο ψηφιακός μετασχηματισμός δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Εάν η κρίση της πανδημίας λειτουργήσει ως καταλύτης για την ενεργοποίηση των αντανακλαστικών μας και επιτάχυνση της ψηφιοποίησης των λειτουργιών μας, μεσοπρόθεσμα από την κρίση του 2020, θα προκύψει καθαρό κέρδος, αποτιμητό σε χρήμα και σε ποιότητα ζωής. Με την ψηφιοποίηση θα έχει επιτελεστεί άνευ άλλου τι, μεγάλο μέρος των προ πολλού υπερήμερων μεταρρυθμίσεων στο Δημόσιο, περιλαμβανομένης και της εκλογίκευσης του κόστους του κρατικού μισθολογίου, της δικαιοσύνης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, της παιδείας, της βιώσιμης ενέργειας και τόσων άλλων που χρονίζουν και βραχυκυκλώνουν την αναπτυξιακή δυναμική.

«Ένα ευχαριστώ»

–Καταληκτικά, ποιο μήνυμα θα θέλατε να στείλετε ενόψει της γενικής ετήσιας συνέλευσης της ερχόμενης Τετάρτης, 1ης Ιουλίου;

–Ο πλούτος της πατρίδας μας δεν ήταν ποτέ τα πρωτογενή δημοσιονομικά πλεονάσματα, αυτά ήταν παράγωγα του πλούτου. Ο πλούτος ο δικός μας είναι ο υπέροχος λαός μας, οι παραγωγικές του δυνάμεις, το ανθρώπινο του κεφάλαιο, η ευέλικτη και δημιουργική ευφυΐα του επιχειρηματικού κόσμου και μαζί με αυτά η αστείρευτη ικανότητα πολιτικής και κοινωνικής συνεννόησης. Η επιστράτευση των αρετών του λαού και η επίταξη αυτού του πλούτου, θα μετριάσει και θα περιορίσει το εύρος των απωλειών. Ένα μήνυμα θα ήθελα να στείλω ενόψει της Γενικής μας Συνέλευσης που πραγματοποιείται σε τρεις μέρες: Οι επιχειρήσεις θα ξαναφτιάξουν ό,τι καταστραφεί, θα ξανακτίσουν ό,τι καταρρεύσει, θα ξανασηκώσουν τον τόπο στα πόδια του, θα επαναφέρουν το βιοτικό επίπεδο που ταιριάζει στον λαό μας.

Τέλος, οφείλω ένα ολόθερμο «ευχαριστώ» για την ισχυρή συσπείρωση του επιχειρηματικού κόσμου γύρω από την μεγάλη του Οργάνωση. Σωρεία επιχειρήσεων, οργανισμών και Σωμάτων, Συνδέσμων και συλλογικών φορέων, εντάσσονται διαρκώς ως Μέλη στην ΟΕΒ με ρυθμούς πολύ πιο έντονους αφότου ξέσπασε η κρίση. Βαριά τιμή μα και βαριά η ευθύνη μας έναντι του τόπου.

Προτεραιότητα η διατήρηση της απασχόλησης

Εκθεση του Υπουργείου Οικονομικών για την ανάγκη προώθησης οριζόντιων πολιτικών για ενίσχυση της ανάπτυξης

Επιμέλεια **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ**

Με βάση το μακροοικονομικό σενάριο που ετοιμάστηκε από το Υπουργείο Οικονομικών, λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοιού, η κυπριακή οικονομία το 2020 αναμένεται να παρουσιάσει ύφεση με το ρυθμό ανάπτυξης να προβλέπεται να κυμανθεί γύρω στο -7.0%. Οι οικονομικές προοπτικές για το 2020 περιβάλλονται από ακραία αβεβαιότητα και το τελικό αποτέλεσμα θα εξαρτηθεί από το βάθος και τη διάρκεια της κρίσης. Εντούτοις, το Υπουργείο Οικονομικών και η Κυβέρνηση κάποια στιγμή θα πρέπει να «κοιτάξει και πέραν του ιού» και να αντιμετωπίσει προβλήματα τα οποία προϋπήρχαν. Σε αυτή τη βάση, στο στρατηγικό πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής των επομένων χρόνων, υπάρχουν πέραν των τομεακών προτεραιοτήτων, εστίαση στην προώθηση σειράς οριζόντιων πολιτικών για τη διεύρυνση της παραγωγικής δυναμικότητας και την προώθηση της ανάπτυξης και επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο της αλλαγής του αναπτυξιακού μοντέλου.

Σύμφωνα με την 37σέλιδη έκθεση του ΥΠΟΙΚ, η διατήρηση της απασχόλησης αποτελεί την ύψιστη οριζόντια προτεραιότητα και σε αυτήν στοχεύει πρώτιστα η δέσμη μέτρων που έχει ληφθεί από την κυβέρνηση. «Ο προσανατολισμός στις Ενεργές Πολιτικές Απασχόλησης, περιλαμβανομένης της επιδότησης της εργασίας με στόχο την επίτευξη πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και την πρόσβαση σε αξιοπρεπή εργασία, αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της κοινωνικής πολιτικής του κράτους. Η εισαγωγή ευέλικτων μορφών εργασίας και ιδιαίτερα της τηλεργασίας αποκτά αυξημένη βαρύτητα βραχυπρόθεσμα για σκοπούς διευκόλυνσης της εργασίας ενόσω επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα στην διακίνηση, αλλά και μεσοπρόθεσμα για σκοπούς διευκόλυνσης της συμμετοχής των γυναικών και άλλων ομάδων στην αγορά εργασίας. Προτεραιότητα πολιτικής συνεχίζει να αποτελεί η προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων, η εξάλειψη της αδήλωτης εργασίας, καθώς και η κατοχύρωση της αξιοπρεπούς απασχόλησης», αναφέρεται στην έκθεση.

Πέραν της απασχόλησης, το ΥΠΟΙΚ επισημαίνει πως, «η παρούσα κρίση και οι επιπτώσεις της έχουν αναδείξει ως ακόμη πιο επιτακτική βραχυπρόθεσμα την επείγουσα ενδυνάμωση της ψηφιακής οικονομίας προς όφελος τόσο του δημόσιου τομέα όσο και των επιχειρήσεων και των πολιτών». Για τον σκοπό αυτό βρίσκεται υπό διαμόρφωση η νέα Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική. «Την ανάγκη ενίσχυσης της υιοθέτησης νέων ψηφιακών τεχνολογιών και ανάπτυξης των ψηφιακών δεξιοτήτων στην Κύπρο επισημαίνει, μεταξύ άλλων, η Έκθεση Ανταγωνιστικότητας, τομείς οι οποίοι αναμένεται να στηριχθούν ουσιαστικά από την σύσταση και λειτουργία του νέου Υφυπουργείου αρμόδιου για θέματα ψηφιακής πολιτικής. Επιτακτικότερη από ποτέ άλλοτε είναι η ανάγκη για περαιτέρω χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη δημόσια διοίκηση, για βελτίωση της αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα ως προς την εξυπηρέτηση πολιτών και επιχειρήσεων. Εξαιρετικά σημαντική η επίσπευση της υλοποίησης της στρατηγικής για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, με την άμεση μετατροπή όσο το δυνατό μεγαλύτερου αριθμού διαδικασιών του δημοσίου σε ηλεκτρονικές, είτε αυτές αφορούν σε θέματα αδειοδότησης, υποβολής αιτήσεων, αιτημάτων και άλλης μορφής εξυπηρέτηση από δημόσια Αρχή, είτε σε θέματα καταβολής πληρωμών από και προς το κράτος. Υψίστης σημασίας στο πλαίσιο αυτό και η άμεση προώθηση της υιοθέτησης και καθολικής αποδοχής και χρήσης της ηλεκτρονικής υπογραφής, στηρίζοντας την ανάπτυξη της απαραίτητης προς το σκοπό υποδομής και του κατάλληλου ρυθμιστικού πλαισίου. Πολύ σημαντική επίσης κρίνεται η εισαγωγή της εφαρμογής της τεχνητής νοημοσύνης και του blockchain στην Κύπρο.

Η μεταρρύθμιση της Δημόσιας Υπηρεσίας, ώστε να καταστεί πιο αποτελεσματική και αποδοτική, αποτελεί επείγουσα προϋπόθεση για ενίσχυση της δυνατότητας παροχής ποιοτικών υπηρεσιών στους πολίτες.

Και οι εξαγωγές

Βραχυπρόθεσμη προτεραιότητα, όπως αναφέρεται στην έκθεση, αποτελεί και η υλοποίηση μέτρων για υποβοήθηση των εξαγωγών, περιλαμβανομένων της βελτίωσης της εξωστρέφειας και εξαγωγικής ικανότητας των επιχειρήσεων, της διείσδυσης σε νέες ξένες αγορές, της αποτελεσματικής αξιοποίησης των εμπορικών κέντρων στο εξωτερικό και της ανάπτυξης της οικονομικής διπλωματίας.

Η διεθνής ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας παρακολουθείται σε συστηματική βάση, με στόχο τον εντοπισμό των παραγόντων που την επηρεάζουν και τον καθορισμό μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται για τη συνεχή βελτίωση της. Οι εργασίες του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου αναμένεται να συμβάλουν σημαντικά στην επίτευξη του στόχου αυτού. Σημαντικό εργαλείο για τον σκοπό αυτό αποτελεί η Έκθεση Ανταγωνιστικότητας για την Κύπρο, την δημοσίευσε το Συμβούλιο το 2019, τα αποτελέσματα της οποίας θα πρέπει να ληφθούν υπόψη με την ενσωμάτωση διορθωτικών μέτρων στον στρατηγικό σχεδιασμό των Υπουργείων. Η Έκθεση θα πρέπει να επικαιροποιείται σε τακτική βάση.

Σύμφωνα με το ΥΠΟΙΚ, «η ενίσχυση της Έρευνας και Καινοτομίας (Ε&Κ) θα συμβάλει στη διεύρυνση της παραγωγικής δυναμικότητας της χώρας κυρίως μέσα από την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρηματικής, ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας, η οποία θα συμβάλει στην εμπορική αξιοποίηση της επιστημονικής τεχνογνωσίας και των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Η ενδυνάμωση της διακυβέρνησης της Ε&Κ στην Κύπρο, με την έναρξη λειτουργίας του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής από τον Μάρτιο του 2020 αναμένεται να έχει σημαντικά αποτελέσματα».

Απονομή δικαιοσύνης

«Η βελτίωση της αποδοτικότητας των διαδικασιών για απονομή δικαιοσύνης, μέσα από τον εκσυγχρονισμό των δικαστηρίων καθώς και την αριθμητική αναβάθμιση και εκπαίδευση του δικαστικού δυναμικού, αλλά και την υλοποίηση του έργου για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη, αποτελεί ψηλή βραχυπρόθεσμη προτεραιότητα με στόχο τη βελτίωση του χρόνου εκδίκασης αστικών υποθέσεων και ενίσχυση της εκτέλεσης αποφάσεων», σημειώνεται σχετικά. Σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα θα πρέπει να ολοκληρωθούν οι μεταρρυθμίσεις, περιλαμβανομένης της αναδιοργάνωσης των δικαστικών δομών και της αναθεώρησης των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας.

Στην έκθεση τονίζεται πως, «η μεταρρύθμιση της Δημόσιας Υπηρεσίας, ώστε να καταστεί πιο αποτελεσματική και αποδοτική, αποτελεί επείγουσα προϋπόθεση για ενίσχυση της δυνατότητας παροχής ποιοτικών υπηρεσιών στους πολίτες και στήριξη των επιχειρήσεων και της ανταγωνιστικότητας τους. Βασική παράμετρος για την οριζόντια μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας αποτελεί η εισαγωγή νέου νομοθετικού πλαισίου για την πρόσληψη, αξιολόγησης και προαγωγή των δημόσιων υπαλλήλων, στη βάσει του νέου πακέτου νομοσχεδίων που βρίσκονται ενώπιον της Βουλής καθώς και η αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμός κρατικών υπηρεσιών με γνώμονα την καλύτερη και αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων».

Προστίθεται πως, «η Αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί προτεραιότητα για αντιμετώπιση των αδυναμιών που αντιμετωπίζει το σημερινό κατακερματισμένο μοντέλο. Με βάση την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας και της λογοδοσίας, καθώς και με την ευρύτερη συνέργεια, τις εξοικονομήσεις και τις οικονομίες κλίμακας που θα αναπτυχθούν, η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα είναι σε θέση να προσφέρει μεγαλύτερο εύρος υπηρεσιών με πιο αποδοτικό και ποιοτικό τρόπο, να ανταποκρίνεται άμεσα και με μειωμένο διοικητικό φόρτο στις ανάγκες του πολίτη και της επιχείρησης και να δημιουργεί ένα καλύτερο περιβάλλον για τους δημότες της».

«Η έλλειψη διαφάνειας και χρηστής διοίκησης και τα περιστατικά διαφθοράς αποτελούν σημαντικούς ανασταλτικούς παράγοντες για την ανάπτυξη κάθε οικονομίας. Σημαντική στα πλαίσια αυτά η επιτάχυνση της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για καταπολέμηση της Διαφθοράς που διαλαμβάνει μεταξύ νομοθετικό εκσυγχρονισμό και μια σειρά στοχευμένων δράσεων για την πρόληψη και καταστολή της διαφθοράς τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων και της δημιουργίας Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς και Πλαισίου Προστασίας Μαρτύρων», καταλήγει.

Αναγεννάται το 102 χρόνων παντοπωλείο της Λεμεσού

Ανοίγει τις πύλες του τον Αύγουστο – Θα φιλοξενεί 40 επιχειρήσεις

«Πάντρεμα» του παραδοσιακού με το σύγχρονο στοιχείο στην Αγορά Λεμεσού.

Της **ΑΝΤΡΗΣ ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ**

Την 1η Αυγούστου η υπό ανακαίνιση Α΄ Δημοτική Αγορά Λεμεσού (Limassol Agora), τη διαχείριση της οποίας ανέλαβε η κοινοπραξία Prosperity Group, αναμένεται να πάρει «σάρκα και οστά». Το ιστορικό «παντοπωλείο» της Λεμεσού αναγεννιέται έστω με καθυστέρηση με ένα φιλόδοξο project που παντρεύει εντέχνως το παραδοσιακό με το σύγχρονο στοιχείο.

Όπως δήλωσε στην «Κ», ο διευθύνων σύμβουλος του Prosperity Group Ltd, Πάνος Αλεξάνδρου οι κατασκευαστικές εργασίες έχουν εντατικοποιηθεί έπειτα από την άρση των περιοριστικών μέτρων λόγω του κορωνοϊού και βρίσκονται στο τελικό στάδιο. «Σκοπός μας είναι να ολοκληρωθούν όλες οι εργασίες και οι έλεγχοι μέχρι το τέλος Ιουλίου, ώστε να είμαστε έτοιμοι για την λειτουργία της Αγοράς από τον Αύγουστο», σημειώνει ο κ. Αλεξάνδρου.«Δυστυχώς, η πανδημία έχει επηρεάσει και τη δική μας επιχείρηση, όπως όλες τις επιχειρήσεις στην Κύπρο και προέκυψε καθυστέρηση περίπου δύο μηνών στο έργο.

Προσπαθούμε όμως εντατικά και εργαζόμαστε ασταμάτητα για την ολοκλήρωση της Αγοράς. Σχεδόν όλοι οι πρατηριούχοι άρχισαν τις εργασίες τους εντατικά μετά τον κορωνοϊό, με στόχο να επιτευχθεί η ολοκλήρωση των εργασιών και η λειτουργία των πρατηρίων τους μέσα στο χρονοδιάγραμμα», τονίζει. Η παράδοση του έργου αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Ιουλίου 2020, ενώ ο κ. Αλεξάνδρου ευελπιστεί ότι δεν θα υπάρξει καθυστέρηση από τις αρμόδιες αρχές αναφορικά με τους σχετικούς ελέγχους που θα διεξαχθούν με το πέρας των εργασιών.

Η ξενάγηση ξύπνησε μνήμες

Η «Κ» είχε την ευκαιρία να ξεναγηθεί στους χώρους του ιστορικού παντοπωλείου που θα φέρει πλέον το όνομα «Αγορά Λεμεσού» (Limassol Agora). Περπατώντας στους χώρους της αγοράς παρέα με τον κ. Αλεξάνδρου οι μνήμες ξυπνούν, με τις φωνές των παραγωγών σε μία αγορά που κάποτε έσφυζε από ζωή, τις θύμησες από τα φρέσκα φρούτα και λαχανικά και τα λεωφορεία που λίγο πιο κάτω σταματούσαν για να μεταφέρουν τους επισκέπτες στο κέντρο της εμπορικής κίνησης της πόλης.

Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια πριν από το κλείσιμο της, ακολούθησε μία φθίνουσα πορεία. Τότε, το 2018, ο Δήμος Λεμεσού έλαβε την απόφαση να επαναφέρει την παλιά αίγλη της Αγοράς, αναθέτοντας σε κοινοπραξία εταιρειών την ανακαίνιση και διαχείριση του χώρου.Οι σκελετοί στις πόρτες της Αγοράς έχουν παραμείνει στο ίδιο ύφος και σχεδιασμό και θυμίζουν την αίγλη του παλαιού παντοπωλείου. Το ιστορικό στέγαστρο έχει διατηρηθεί στον σχεδιασμό, το οποίο όπως μας εξηγεί ο διευθυντής του Ιστορικού Αρχείου της Λεμεσού, Μίμης Σοφοκλέους τοποθετήθηκε στο σύνολό του το 1933. Επρόκειτο για σπουδαίο έργο φτιαγμένο με ενισχυμένο σκυρόδεμα.

Η κεντρική είσοδος τοποθετείται στην πλευρά απέναντι από το Εδεσματοποτείον «Στου Φανή». Στην είσοδο οι επισκέπτες θα μπορούν ν' απολαύσουν τον καφέ ή το φαγητό τους, ενώ στην αριστερή πλευρά θα δημιουργηθεί ένας τεράστιος παιδότοπος.

Εισερχόμενος ο επισκέπτης στον κεντρικό χώρο της Αγοράς, στα αριστερά του απλώνεται μία μεγάλη γκάμα εστιατορίων, με εδέσματα από σουβλάκι μέχρι σούσι, ενώ στο κέντρο θα μπορεί ν' απολαύσει τη γωνία των γλυκών στην παγωταρία και το ζαχαροπλαστείο που θα φιλοξενείται στην Αγορά.

Όπως μας εξηγεί ο κ. Αλεξάνδρου, στο κέντρο του χώρου θα υπάρχουν μικρά πρατήρια όπου θα πωλούνται παραδοσιακά προϊόντα, φρούτα, λαχανικά και ξηροί καρποί. Όλα τα είδη των καταστημάτων, όπως έχουν τοποθετηθεί στην Αγορά, «δένουν» μεταξύ τους, προσφέροντας ισορροπία, διευκολύνοντας τον επισκέπτη, ο οποίος θα επιλέξει να εξυπηρετηθεί, κερδίζοντας χρόνο και ταυτόχρονα ψυχαγωγία σε ένα ποιοτικό περιβάλλον.

Φιλοξενία 40 επιχειρήσεων

Η Αγορά θα φιλοξενήσει 40 επιχειρήσεις από ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών. Εστιατόρια από διάφορες κουζίνες όπως κυπριακή, ελληνική, ιταλική, λιβανέζικη, αμερικανική, μεξικανική, θαλασσινών, καθώς και καταστήματα λιανικής πώλησης παραδοσιακών κυπριακών προϊόντων, σουβενίρ, κατάστημα με γυαλιά ηλίου, κατάστημα με χειροποίητα βιολογικά καλλυντικά, κατάστημα επιδιορθώσεων ηλεκτρονικών υπολογιστών και κινητών, κρεοπωλείο, ντελικατέσεν, κάβα ποτών, περίπτερο, φρουταρία, παραδοσιακό μπακάλικο, παραδοσιακός φούρνος, ξηροί καρποί και άλλα. Θα υπάρχουν επίσης διάφορα καφεστιατόρια και χώροι εστίασης όπως wine & beer bar, όπου θα προσφέρεται πρόγευμα και brunch, παγωταρία, ζαχαροπλαστείο καθώς και ένας πρωτοποριακός για τα Κυπριακά δεδομένα παιδότοπος με μαλακού τύπου παιχνίδια για τα παιδιά. Στους χώρους της Αγοράς θα υπάρχει ένα εντυπωσιακό lounge bar με ιδιαίτερη αισθητική και ύφος όπου θα μπορούν να επισκέπτες να δειπνήσουν, να απολαύσουν το ποτό τους και να χαλαρώσουν. Θα υπάρχουν επίσης χώροι εκδηλώσεων πολλαπλής χρήσης, όπου θα διοργανώνονται διάφορες εκδηλώσεις, παρουσιάσεις, δημοσιογραφικές συνεντεύξεις, συναντήσεις κ.τ.λ.

Από την ξενάγηση με τον κ. Πάνου Αλεξάνδρου στην είσοδο της αγοράς.

Για μία οικογένεια, οι χώροι της Αγοράς αναμένεται να είναι ιδανικοί. Κι αυτό καθώς τα παιδιά μπορούν να παίξουν στον παιδότοπο (υπό επίβλεψη) ενώ οι γονείς ν' απολαύσουν τον καφέ ή ακόμη και τις υπηρεσίες που προσφέρονται.

Στον πρώτο όροφο της Αγοράς αναμένεται να φιλοξενηθεί επίσης κομμωτήριο και ινστιτούτο αισθητικής. Για μία οικογένεια, οι χώροι της Αγοράς αναμένεται να είναι ιδανικοί. Κι αυτό καθώς τα παιδιά μπορούν να παίξουν στον παιδότοπο (υπό επίβλεψη) ενώ οι γονείς ν' απολαύσουν τον καφέ ή ακόμη και τις υπηρεσίες που προσφέρονται ταυτόχρονα, κάνοντας επίσης τα ψώνια τους.

Επίσης, η Αγορά θα φιλοξενεί ανά τρίμηνο ένα pop -up shop , το οποίο θα δίνει την ευκαιρία στους ενδιαφερόμενους να προωθούν τα διάφορα προϊόντα τους και/ή τις υπηρεσίες τους προς το ευρύ κοινό.

Σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο του Prosperity Group Ltd, τα πρατήρια/καταστήματα έχουν ενοικιαστεί σε ποσοστό 90% και αυτό αναμένεται ότι θα συμβάλλει στην απόλυτη επιτυχία του έργου. Έχουν παραμείνει ελάχιστα πρατήρια διαθέσιμα τα οποία είναι ιδανικά για την χρήση ινστιτούτου ομορφιάς (μανικουρ, πεντικουρ, κομμωτήριο) καθώς και χώρος πρατηρίου για ασιατική κουζίνα.

Οι χώροι στάθμευσης

Οι επισκέπτες της Αγοράς θα διευκολύνονται χρησιμοποιώντας τον καθορισμένο χώρο στάθμευσης 180 θέσεων στην οδό Αντρέα Θεμιστοκλέους και άλλους μικρότερους χώρους στάθμευσης 50-60 θέσεων που βρίσκονται επίσης πολύ κοντά στην Δημοτική Αγορά, καθώς και τον πολυώροφο χώρο στάθμευσης που βρίσκεται περίπου 200 μέτρα από τον χώρο.

Σε ό,τι αφορά στην πλατεία, ο κ. Αλεξάνδρου αναφέρει ότι έχει προταθεί στον Δήμο Λεμεσού η πλήρης αξιοποίηση/ διαμόρφωση/ τοπιοτέχνηση της πλατείας της Δημοτικής Αγοράς με έξοδα του Ομίλου, ώστε ο χώρος να χρησιμοποιείται για διάφορες εκδηλώσεις.

Ο σχεδιασμός της πλατείας

Στόχος είναι η διοργάνωση εκτός από μουσικές εκδηλώσεις όπου θα φιλοξενούνται Κύπριοι αλλά και ξένοι καλλιτέχνες, σεμιναρίων παρασκευής κυπριακών προϊόντων, μαθήματα κυπριακών χορών αλλά και ξένων, μαθήματα γυμναστικής και πολλά άλλα, τα οποία θα προσφέρονται στο κοινό χωρίς καμία απολύτως χρέωση.

Ο Όμιλος βρίσκεται επίσης σε επικοινωνία με τα τοπικά σινεμά ώστε να προβάλλονται στον χώρο αυτό υπαίθριο (θερινό) σινεμά, όπως γινόταν παλαιότερα.

Ν. Νικολαΐδης: Η καλύτερη στην περιοχή

Ο δήμαρχος Λεμεσού, Νίκος Νικολαΐδης δήλωσε στην «Κ» ότι η Αγορά είναι ένα από τα πιο εμβληματικά σημεία της πόλης. «Ταυτίστηκε με την εμπορική ιστορία της πόλης, με κοινωνικές συναναστροφές. Δυστυχώς, έμεινε για πολλά χρόνια σιωπηλή. Τώρα βρίσκεται σε μία πορεία αναγέννησης σε μία αγορά σύγχρονη που θα πατά πάνω στην ιστορία της αλλά θα κοιτάζει μπροστά με σύγχρονους όρους. Αυτό που θέλουμε να κάνουμε δεν είναι τίποτε λιγότερο από την καλύτερη αγορά στη Μέση Ανατολή», τόνισε ο κ. Νικολαΐδης. Ο ίδιος τόνισε τη σημασία της σύζευξης του παραδοσιακού στοιχείου με τη σύγχρονη μορφή μιας αγοράς. «Αναμένουμε ότι θα είναι ένα από τα πιο σημαντικά σημεία που θα μπορεί κάποιος να επισκεφθεί στην πόλη μας. Ο Δήμος είναι συνεργάτης με τον διαχειριστή της Αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό θα συνεργαστούμε για να αναδείξουμε αυτόν τον ιστορικό χώρο».

«Μεγαλοπρεπέστατον και τέλειον υπό πάσαν έποψιν»

Η διασφάλιση του παραδοσιακού χαρακτήρα της Αγοράς ήταν μία εκ των κύριων προϋποθέσεων που έθεσε ο Δήμος Λεμεσού σε σχέση με την επαναδραστηριοποίηση του ιστορικού χώρου της Λεμεσού. Προς αυτή την κατεύθυνση κινήθηκε η ανακαίνιση.

«Η ιδέα και η γενική φιλοσοφία του έργου είναι η διατήρηση του παλαιού και η ανάμιξη του με το καινούργιο.

Η ιστορικότητα του χώρου αυτού που μετρά 102 χρόνια ζωής, αποτελεί πολιτιστική μας κληρονομιά και έχουμε καθήκον να διατηρήσουμε την ιστορικότητα του χώρου, δημιουργώντας ένα εντυπωσιακό χώρο όπου η παράδοση και η ιστορία συνδυάζεται με ένα σύγχρονο και μοντέρνο χαρακτήρα, δημιουργώντας ένα ιδανικό προορισμό για μοναδικές εμπειρίες διασκέδασης και ψυχαγωγίας, που θα ικανοποιούν τις ανάγκες κάθε επισκέπτη από την Κύπρο και το εξωτερικό. Το αποτέλεσμα θα είναι μεγαλεπήβολο», σημειώνει ο κ. Αλεξάνδρου.

Έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στον παραδοσιακό χαρακτήρα της Αγοράς. Το έργο θα αποτελέσει ένα ιστορικό παραδοσιακό χώρο με τις πινελιές του μοντέρνου, σύγχρονου και καινούργιου και τον ιδανικό προορισμό για όλη την οικογένεια για ξεκούραση και διασκέδαση. «Αναμένουμε ότι οι διάφοροι όμιλοι, Πρεσβείες, τοπικοί παράγοντες και οργανωμένα σύνολα θα συμβάλλουν και θα αναμιχθούν στην προώθηση της Αγοράς με την διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων, συναντήσεων, δημοσιογραφικών συνεντεύξεων και άλλων».

Συνομιλώντας με τον διευθυντή του Ιστορικού Αρχείου Λεμεσού, Μίμη Σοφοκλέους ταξιδέψαμε στον χρόνο και καταγράψαμε ορισμένα από τα σημαντικά ιστορικά στοιχεία για την Α΄ Δημοτική Αγορά της πόλης.

Η Αγορά πέρασε ένδοξες ημέρες ιδιαίτερα κατά τις δεκαετίες '50-'60. (Φωτό από το Ιστορικό Αρχείο του Δήμου Λεμεσού).

Όπως ανέφερε στην «Κ», ο κ. Σοφοκλέους, με σχέδιο του αρχιτέκτονα Ζαχαρία Βόνδα την περίοδο Δημαρχίας του Σπύρου Αραούζου, τα εγκαίνια της Δημοτικής Αγοράς έγιναν στις 9 το πρωί της Κυριακής, 14ης Απριλίου του 1918. Το κτίριο χαρακτηρίστηκε από τον τύπο «μεγαλοπρεπέστατον και τέλειον υπό πάσαν έποψιν» (Εφημ. Σάλπιγξ 4/17 Απριλίου 1918).

Ωστόσο, η απόφαση της δημιουργίας της πρώτης Δημοτικής Αγοράς λήφθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο το 1915. Ο Δήμος εξασφάλισε το 1916 δάνειο 4000 λιρών με 4% τόκο. Στο τελικό σχέδιο περιλαμβάνονταν 70 πρατήρια και οκτώ εξωτερικά μαγαζιά. «Ήταν η καλύτερη αγορά της Κύπρου και ίσως της Μέσης Ανατολής. Είχε επίσης πολύ αυστηρούς όρους», σημείωσε ο κ. Σοφοκλέους. Το 1931 ξεκινά η στέγαση της Αγοράς και το 1933 ολοκληρώνεται. «Τα ψαλίδια στη στέγη ήταν έργον τέχνης», τονίζει ο κ. Σοφοκλέους, στοιχείο το οποίο διατηρήθηκε έως σήμερα.

Τότε το ενοίκιο για ένα κεντρικό πρατήριο ανερχόταν σε 3 λίρες και ένα σελίνι, ενώ τα καταστήματα επιλέγονταν με πλειστηριασμό.

Το 1947 ο Δήμος Λεμεσού προχωρεί στη δημιουργία έξω από το Παντοπωλείο, το Λαϊκό Εστιατόριο το οποίο ήταν ιδιαίτερα δημοφιλές. Η Αγορά πέρασε ένδοξες ημέρες ιδιαίτερα κατά τις δεκαετίες '50-'60.

Υφεση - σοκ 16% το β΄ τρίμηνο προβλέπει ο Χρ. Σταϊκούρας

Τα ταμειακά διαθέσιμα αρκούν και για ένα δεύτερο κύμα κορωνοϊού, λέει ο υπουργός

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Βαθιά, αλλά εντός προβλέψεων, στο 15%-16%, αναμένεται να είναι η ύφεση του δεύτερου τριμήνου, σύμφωνα με τον υπουργό Οικονομικών Χρήστο Σταϊκούρα, αλλά και με την Εθνική Τράπεζα. Ετσι, στο σύνολο της χρονιάς εκτιμάται ύφεση 7,5%-8%. Ωστόσο, προβλήματα αναδεικνύονται σε επίπεδο κλάδων, όπως η εστίαση και περιοχών, όπως τα νησιά, καθώς η ανάκαμψη, μετά το άνοιγμα της οικονομίας, προβάλλει άνιση. Το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει κατά 16% το δεύτερο τρίμηνο, είπε χθες ο κ. Σταϊκούρας στο Protothema FM, προσθέτοντας ότι το ποσοστό αυτό έχει ενσωματωθεί στην πρόβλεψη της κυβέρνησης για ύφεση μέχρι 8%.

Η Εθνική εκτίμησε ότι τον Απρίλιο, όταν υπήρχε πλήρες lockdown, η ύφεση ήταν 21% σε ετήσια βάση, ενώ τον Μάιο, όταν άρχισαν να ανοίγουν οι επιχειρήσεις, επιβραδύνθηκε στο 10% και τις δύο πρώτες εβδομάδες του Ιουνίου –με περιορισμένη, πάντως, ενσωμάτωση των δεικτών που σχετίζονται με τουριστικές επιχειρήσεις– η επιβράδυνση συνεχίστηκε και η ύφεση διαμορφώθηκε στο 4,7%. Τα δεδομένα αυτά, αναφέρει η ανάλυση της Διεύθυνσης Οικονομικής Ανάλυσης της τράπεζας (επικεφαλής οικονομολόγος Νίκος Μαγγίνας) μεταφράζονται σε συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά περίπου 12% το δεύτερο τρίμηνο. Με βάση άλλη μεθοδολογία, εξάλλου, που χρησιμοποίησαν οι αναλυτές της τράπεζας, προκύπτει ύφεση περίπου 15% για το δεύτερο τρίμηνο σε ετήσια βάση. Το δεύτερο εξάμηνο η ύφεση προβλέπεται να διαμορφωθεί στο 7%, σύμφωνα με την Εθνική (11,6% το τρίτο τρίμηνο και 2,4% το τελευταίο). Ετσι, ο μέσος όρος της χρονιάς προκύπτει στο 7,5%, όπως ήταν και η προηγούμενη πρόβλεψη της τράπεζας. «Για το 2021 προβλέπει ανάκαμψη 5,1%».

Ο υπουργός Οικονομικών Χρ. Σταϊκούρας αναγνώρισε ότι υπάρχει πρόβλημα με την εστίαση, ενώ για τον τουρισμό ανέφερε ότι «στα νησιά δεν υφίσταται ή ξεκίνησε τώρα να κάνει τα πρώτα δειλά βήματα», αλλά «είμαστε εδώ να τα δούμε όλα».

Για το σύνολο του έτους η ύφεση εκτιμάται ότι θα φθάσει το 8%.

Ενώ όμως τα μακροοικονομικά στοιχεία δεν έχουν ξεφύγει από τις προβλέψεις, σε επίπεδο επιμέρους κλάδων επικρατεί ανησυχία, καθώς ο μέσος όρος συγκαλύπτει προβληματικές καταστάσεις. Ο κ. Σταϊκούρας αναγνώρισε χθες ότι υπάρχει πρόβλημα με την εστίαση και είπε ότι «είμαστε εδώ να αντιδράσουμε με πιο στοχευμένες ενέργειες», ενώ για τον τουρισμό είπε ότι «στα νησιά δεν υφίσταται, ή ξεκίνησε τώρα να κάνει τα πρώτα δειλά βήματα», αλλά «είμαστε εδώ να τα δούμε όλα». Μίλησε για ενδεχόμενο διεύρυνσης του προγράμματος «Συν-Εργασία» σε άλλους κλάδους και στα νησιά, καθώς και για το ενδεχόμενο διεύρυνσης του κοινωνικού τουρισμού.

«Υπάρχουν τμήματα της ελληνικής οικονομίας που έχουν πάρει μπρος, υπάρχουν γεωγραφικές περιοχές που πηγαίνουν καλύτερα και περιοχές που δεν έχουν πάρει φόρα ακόμα όπως τα νησιά», είπε.

Είναι χαρακτηριστικό ότι από τα στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας, οι εξαγωγές υπηρεσιών (βασικά τουρισμός) εμφανίζουν μείωση 92% το δεύτερο τρίμηνο, 63% το τρίτο τρίμηνο και 36% το τέταρτο τρίμηνο. Ανισότητα στον βαθμό ανάκαμψης, αν και σε διαφορετική κλίμακα, παρατηρείται και στο εξωτερικό. Η τεχνολογία ανακάμπτει γρήγορα, ενώ η μεταποίηση που στηρίζεται σε αλυσίδες προσφοράς όχι. Μέχρι χθες το πρωί, εξάλλου, 118.000 είχαν εκδηλώσει ενδιαφέρον για την Επιστρεπτέα Προκαταβολή, φάση 2. Η προθεσμία λήγει αύριο και ο κ. Σταϊκούρας εκτίμησε ότι 7-10 Ιουλίου θα γίνουν οι πληρωμές. Ο ίδιος εξήγησε ότι τα προγράμματα στήριξης θα συνεχιστούν για ειδικές περιπτώσεις και κλάδους, όπως ο πολιτισμός, αλλά πρόσθεσε ότι πρέπει να αρχίσει να εισπράττει και κάποια έσοδα το κράτος από το τέλος Ιουλίου, γι' αυτό και δεν μετατέθηκε η προθεσμία πληρωμής της πρώτης δόσης του φόρου εισοδήματος. Προέβλεψε, επίσης, σημαντική πρόοδο στις επόμενες 2-3 εβδομάδες στην ανταπόκριση του τραπεζικού συστήματος και την κατανομή πόρων στην πραγματική οικονομία.

Τα ταμειακά διαθέσιμα ανέρχονται σε 37,5 δισ. ευρώ, έναντι 36,5 δισ. στις αρχές της κρίσης, είπε ο ίδιος, τονίζοντας ότι θα είναι αρκετά για να ανταποκριθεί η κυβέρνηση στις ανάγκες ακόμη και ενός δεύτερου κύματος του κορωνοϊού. Ο λόγος που όχι μόνο δεν υποχώρησαν, αλλά και αυξήθηκαν τα ταμειακά διαθέσιμα είναι οι δύο έξοδοι στις αγορές και η αύξηση των εκδόσεων εντόκων, που πρόσθεσαν ρευστότητα 7 δισ. ευρώ. Ιούνιο και Ιούλιο δεν θα βγούμε στις αγορές και μοιραία θα μειωθούν τα διαθέσιμα είπε ο κ. Σταϊκούρας, διαβεβαιώνοντας πάντως ότι δεν θα υπάρξει πρόβλημα. Εξάλλου, προς το τέλος Ιουλίου αναμένεται να έρθουν και τα πρώτα ευρωπαϊκά κονδύλια.

Ο κ. Σταϊκούρας επιβεβαίωσε ότι έχει υποβληθεί αίτημα στην Ευρωπαϊκή Ενωση να επιτραπούν κρατικές ενισχύσεις σε προβληματικές εταιρείες, που υπέστησαν μείωση κεφαλαίου 50%, με προσωπικό ώς 250 άτομα, αλλά όπως είπε δεν είναι «εταιρείες-ζόμπι», αλλά εταιρείες που αντιμετωπίζουν πρόβλημα.

Επτά προτάσεις για ανάκαμψη των εξαγωγών

Οι επιπτώσεις της κρίσης του κορωνοϊού στις ελληνικές εξαγωγές καθώς και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εξαγωγικές επιχειρήσεις βρέθηκαν στο επίκεντρο ετήσιας γενικής συνέλευσης του Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων (ΠΣΕ) που πραγματοποιήθηκε χθες.

Στο πλαίσιο αυτό, η γενική συνέλευση κατέληξε σε επτά συγκεκριμένες προτάσεις για την επανεκκίνηση των ελληνικών εξαγωγών, τις οποίες πρόκειται να υποβάλει η πρόεδρος Χριστίνα Σακελλαρίδη στα αρμόδια υπουργεία. Σε αυτές περιλαμβάνονται η αποκλιμάκωση φόρων και εισφορών, η ενεργοποίηση της Αναπτυξιακής Τράπεζας, με αφορμή και τον σημαντικό της ρόλο ειδικά για την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αλλά και η παροχή κινήτρων για την απόκτηση εξαγωγικών δεξιοτήτων σε ανέργους από εξαγωγικούς φορείς. Κάτι τέτοιο, θα μπορούσε να υλοποιηθεί μέσα από την αξιοποίηση των κονδυλίων του ΕΣΠΑ, βοηθώντας έτσι στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων. Επίσης, ο σύνδεσμος προτείνει την επιστροφή στις εξαγωγικές επιχειρήσεις της παρακράτησης του 0,6% επί του τζίρου των τραπεζικών συναλλαγών που εκτελούν για εισαγωγές και εξαγωγές. Παράλληλα, ζητεί τη συνεργασία του υπουργείου Εξωτερικών αλλά και των συναρμόδιων υπουργείων με φορείς όπως το Enterprise Greece και ο ΟΑΕΠ, προκειμένου να αξιοποιηθούν όλα τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και οι πόροι προς όφελος των εξαγωγικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Τέλος, προτείνει την υλοποίηση διαφημιστικής εκστρατείας για την περαιτέρω προώθηση των ελληνικών προϊόντων, καθώς και κίνητρα για τη δημιουργία εξαγωγικών cluster, όπου θα ενταχθούν οι μικρές επιχειρήσεις.

Κατά τη χθεσινή γενική συνέλευση, ειδική μνεία έγινε στις εντυπωσιακές επιδόσεις που καταγράφει η κατηγορία των τροφίμων και των οπωροκηπευτικών, ενώ επισημάνθηκε ότι μετά το ιστορικό ρεκόρ που πέτυχαν πέρυσι οι εξαγωγές (33,8 δισ. ευρώ) κατάφεραν να διατηρήσουν τη δυναμική τους και κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Μάλιστα, στο πρώτο τετράμηνο του 2020, δηλαδή στο διάστημα Ιανουαρίου - Απριλίου, πέτυχαν εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών να κλείσουν σε θετικό έδαφος, σημειώνοντας άνοδο 1,1%, και φθάνοντας στο ποσό των 7,69 δισ. ευρώ.

Χρηματοδότηση και μεγάλων προβληματικών επιχειρήσεων

Επιδιώκει το υπουργείο Ανάπτυξης με αίτημά του προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Αίτημα προς την Κομισιόν να επιτρέψει την πρόσβαση στα κρατικά προγράμματα χορήγησης ρευστότητας και των προβληματικών επιχειρήσεων έχει απευθύνει το υπουργείο Ανάπτυξης.

Οι προβληματικές εταιρείες εξαιρούνται μέχρι σήμερα από τα προγράμματα στήριξης της οικονομίας με χρήματα του ΕΣΠΑ που έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως είναι το ΤΕΠΙΧ ΙΙ και το Ταμείο Εγγυοδοσίας. Το σκεπτικό είναι ότι τα χρήματα του ΕΣΠΑ απελευθερώνονται προκειμένου να ενισχύσουν τις επιχειρήσεις που πλήττονται από την οικονομική κρίση που προκαλεί ο κορωνοϊός και όχι όσες επιχειρήσεις ήταν ήδη προβληματικές, πριν δηλαδή από το ξέσπασμα της πανδημίας.

Η κυβέρνηση, όπως προκύπτει από τις ανακοινώσεις που έκαναν χθες στη Βουλή ο υπουργός Ανάπτυξης Αδωνις Γεωργιάδης και ο υφυπουργός Γιάννης Τσακίρης, έχει συνταχθεί με άλλες ευρωπαϊκές χώρες που ζητούν την εξαίρεση από αυτό το καθεστώς των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που απασχολούν έως 50 άτομα και, όπως εκτίμησε η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Ανάπτυξης, το σχετικό αίτημα αναμένεται να εγκριθεί τις επόμενες ημέρες. Με βάση τις δηλώσεις στη Βουλή του υφυπουργού Ανάπτυξης, η ελληνική πλευρά ζήτησε από την Επιτροπή η εξαίρεση για τη χώρα μας να επεκταθεί και στις μεγαλύτερες προβληματικές επιχειρήσεις, δηλαδή αυτές που απασχολούν έως 250 άτομα, αίτημα που, όπως διευκρίνισε ο κ. Τσακίρης, αφορά τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και όχι τις ΔΕΚΟ, όπως η ΛΑΡΚΟ.

Να σημειωθεί ότι, με βάση τον κοινοτικό ορισμό, μια επιχείρηση θεωρείται προβληματική όταν:

• Εχει απολέσει πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της λόγω συσσωρευμένων ζημιών.

• Υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία έπειτα από αίτημα των πιστωτών.

• Εχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης, ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης.

Η ελληνική πλευρά ζήτησε από την Κομισιόν να επεκταθεί η στήριξη και για μεγαλύτερες προβληματικές επιχειρήσεις, δηλαδή αυτές που απασχολούν έως 250 άτομα, αίτημα που, όπως διευκρινίστηκε, αφορά τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και όχι τις ΔΕΚΟ, όπως η ΛΑΡΚΟ.

Μέχρι σήμερα εξαιρούνται από τα προγράμματα στήριξης με χρήματα του ΕΣΠΑ που έχουν εγκριθεί από την Κομισιόν.

Απαντώντας σε επίκαιρη επερώτηση 53 βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ με θέμα «Ενίσχυση επιχειρήσεων», ο κ. Τσακίρης ανακοίνωσε επίσης τρία επιπλέον μέτρα για τη χορήγηση ρευστότητας στην οικονομία. Οπως είπε, πρόκειται για:

• Ενα νέο πλαίσιο για αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων κατά τα πρότυπα της Αυστρίας μέσω τραπεζικού δανεισμού.

• Ενα νέο ταμείο μέσω της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας για τη χορήγηση εγγύησης προς τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, προκειμένου να διευκολυνθεί η χορήγηση εγγυητικών επιστολών για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων που έχουν εγκριθεί από το ΕΣΠΑ.

• Ενα νέο ταμείο για την παροχή μεγαλύτερης ρευστότητας στις επιχειρήσεις μέσω της χρηματοδότησης τιμολογίων, το λεγόμενο trade finance.

Στο πλαίσιο των μέτρων στήριξης των επιχειρήσεων που πλήττονται από την οικονομική κρίση λόγω κορωνοϊού, το υπουργείο Ανάπτυξης ανακοίνωσε επίσης χθες την επέκταση της περιόδου κάλυψης των τόκων υφιστάμενων ενήμερων επιχειρηματικών δανείων και των αλληλόχρεων λογαριασμών των πλητόμενων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για επιπλέον δύο μήνες. Η επιδότηση των τόκων από το Δημόσιο για τα επιχειρηματικά δάνεια αυτής της κατηγορίας κάλυπτε τους μήνες από τον Απρίλιο έως και τον Ιούνιο, και πλέον επεκτείνεται έως και τον Αύγουστο, καλύπτοντας δηλαδή τους τόκους πέντε μηνών. Ο αρχικός προϋπολογισμός του μέτρου, που χρηματοδοτείται επίσης από το ΕΣΠΑ, είχε προβλεφθεί στα 750 εκατ. ευρώ, και μετά την επέκταση του μέτρου θα ανέλθει στο 1,2 δισ. ευρώ, καλύπτοντας επιχειρήσεις με 300.000 θέσεις εργασίας.

Μιλώντας στη Βουλή, στο πλαίσιο ειδικής συνεδρίασης των επιτροπών οικονομικών, παραγωγής και εμπορίου, ο κ. Γεωργιάδης παραδέχθηκε ότι σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων που υπέβαλαν αίτηση για κεφάλαιο κίνησης, μέσω του ΤΕΠΙΧ ΙΙ με επιδότηση των τόκων από την πλευρά του Δημοσίου, έμεινε εκτός χρηματοδότησης, καθώς το αιτούμενο ποσό για δανεισμό έφτασε τα 10 δισ. ευρώ όταν ο διαθέσιμος προϋπολογισμός δεν ξεπερνούσε τα 2 δισ. ευρώ. Ο κ. Γεωργιάδης άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο να αναζητηθούν πρόσθετοι πόροι προκειμένου να καλυφθεί μέρος αυτών των αιτήσεων, εκτίμησε ωστόσο ότι η ζήτηση που υπήρξε ήταν εν μέρει τεχνητή, καθώς πολλές επιχειρήσεις υπέβαλαν αίτηση σε πάνω από μία τράπεζα. Σε ό,τι αφορά το Ταμείο Εγγυοδοσίας, τα αιτήματα από επιχειρήσεις για κεφάλαια κίνησης με κρατική εγγύηση φθάνουν μέχρι σήμερα τα 18 δισ. ευρώ, όταν ο διαθέσιμος προϋπολογισμός ανέρχεται στα 7 δισ. ευρώ.

Ρευστότητα 15-18 δισ.

Κατά την τοποθέτησή του στην ίδια συνεδρίαση ο πρόεδρος της Ελληνικής Ενωσης Τραπεζών Γ. Χαντζηνικολάου υπεραμύνθηκε του ρόλου του τραπεζικού συστήματος στη στήριξη της οικονομίας και εκτίμησε ότι η ρευστότητα που θα δοθεί συνολικά εντός του 2020 θα φτάσει τα 15-18 δισ. ευρώ. Οπως είπε, από την αρχή του έτους μέχρι τέλος Μαρτίου, το τραπεζικό σύστημα δημιούργησε καθαρή πιστωτική επέκταση (δηλαδή, ύστερα από τις αποπληρωμές) προς την οικονομία κατά 3 δισ. ευρώ και η προσδοκία είναι ότι θα δημιουργήσει τουλάχιστον 3-5 επιπλέον δισ. ευρώ μέσα στο 2020, βάσει των προγραμματισμένων δανειοδοτήσεων των τραπεζών. Σε αυτά θα πρέπει να προστεθούν και οι αναστολές δόσεων που έχουν δοθεί σε 179.621 επιχειρήσεις και νοικοκυριά κατά τους 3 πρώτους μήνες του 2020, καλύπτοντας το 75% των αιτήσεων που έγιναν στις τράπεζες.

Καθίζηση φορολογικών εσόδων στο 5μηνο

«Βουτιά» έκαναν τα φορολογικά έσοδα, κυρίως από ΦΠΑ, αλλά και φόρο εισοδήματος το πεντάμηνο Ιανουαρίου - Μαΐου, καθώς δόθηκε δυνατότητα αναστολής πληρωμών ΦΠΑ και έκπτωση 25%, μετά το ξέσπασμα της πανδημίας. Την ίδια ώρα εκτοξεύθηκαν οι δαπάνες για τη στήριξη εργαζομένων και επιχειρήσεων. Το αποτέλεσμα ήταν να ανοίξει «τρύπα» στον κρατικό προϋπολογισμό, που εμφάνισε έλλειμμα 7,494 δισ. ευρώ, έναντι στόχου για έλλειμμα 2,512 δισ. ευρώ και έναντι ελλείμματος 1,760 δισ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2019. Το πρωτογενές έλλειμμα ήταν 4,843 δισ. ευρώ, έναντι στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα 43 εκατ. ευρώ και έναντι πρωτογενούς πλεονάσματος 916 εκατ. ευρώ την ίδια περίοδο του 2019. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα αναλυτικά στοιχεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού, που δόθηκαν χθες στη δημοσιότητα, το πεντάμηνο, τα έσοδα από φόρους ανήλθαν σε 15,471 δισ. ευρώ, μειωμένα κατά 2,225 δισ. ευρώ ή 12,6% έναντι του στόχου.

Αναλυτικότερα, τις μεγαλύτερες μειώσεις εσόδων το πεντάμηνο παρουσίασαν οι εξής κατηγορίες:

• ΦΠΑ στα πετρελαιοειδή και στα παράγωγα κατά 208 εκατ. ευρώ ή 25,2%.

• ΦΠΑ λοιπών προϊόντων και υπηρεσιών κατά 882 εκατ. ευρώ ή 14,2%.

• ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων κατά 190 εκατ. ευρώ ή 10,8%.

• ΕΦΚ λοιπών προϊόντων κατά 67 εκατ. ευρώ ή 29,6%.

• Λοιποί φόροι επί συγκεκριμένων υπηρεσιών κατά 72 εκατ. ευρώ ή 10,4%.

• Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας κατά 69 εκατ. ευρώ ή 13,8% (εκ των οποίων ΕΝΦΙΑ κατά 63 εκατ. ευρώ ή 13,4%).

• Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από φυσικά πρόσωπα κατά 386 εκατ. ευρώ ή 10,2%.

• Λοιποί τρέχοντες φόροι κατά 53 εκατ. ευρώ ή 9,8%.

• Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών κατά 114 εκατ. ευρώ ή 40,5%.

• Λοιπά τρέχοντα έσοδα κατά 67 εκατ. ευρώ ή 10,8%.

• Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων κατά 312 εκατ. ευρώ ή 99,5%.

Ο κρατικός προϋπολογισμός εμφάνισε έλλειμμα 7,494 δισ. ευρώ, έναντι στόχου 2,512 δισ. ευρώ.

Οι επιστροφές εσόδων ήταν 1,775 δισ. ευρώ, αυξημένες κατά 209 εκατ. ευρώ από τον στόχο.

Τα έσοδα του ΠΔΕ ήταν 1,294 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 117 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου.

Η «βουτιά» ήταν ιδιαίτερα αισθητή τον Μάιο, όταν τα φορολογικά έσοδα ανήλθαν σε 2,2 δισ. ευρώ, μειωμένα κατά 1,212 δισ. ευρώ έναντι του μηνιαίου στόχου που έχει περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού, αλλά μειωμένα κατά 287 εκατ. ευρώ και έναντι του μηνιαίου στόχου που είχε περιληφθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας, το οποίο υπεβλήθη στην Ε.Ε. στις 30 Απριλίου. Η υστέρηση οφείλεται κατά το ήμισυ (642 εκατ.) στις μειωμένες εισπράξεις ΦΠΑ. Επίσης, ο φόρος εισοδήματος πληρωτέος από φυσικά πρόσωπα ήταν μειωμένος κατά 178 εκατ. ευρώ. Οπως επισημαίνεται στη σχετική ανακοίνωση του υπουργείου, η υστέρηση των εσόδων «οφείλεται κυρίως στη λήψη μέτρων φορολογικής ανακούφισης, όπως η αναστολή καταβολής ΦΠΑ και των βεβαιωμένων οφειλών στις επιχειρήσεις που επλήγησαν από τον κορωνοϊό, καθώς και η παροχή κινήτρου έκπτωσης 25%, εφόσον κατέβαλαν εμπρόθεσμα τις οφειλές τους (ΦΠΑ και βεβαιωμένοι φόροι)».

Οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού το 5μηνο ήταν 23,523 δισ. ευρώ, αυξημένες κατά 2,271 δισ. ευρώ έναντι του στόχου.

Η αύξηση οφείλεται κυρίως στη δαπάνη αποζημίωσης ειδικού σκοπού ύψους 747 εκατ. ευρώ (μισθωτών και επιστημόνων) και στις αυξημένες εκροές του ΠΔΕ κατά 1,760 εκατ. ευρώ για την αποζημίωση ειδικού σκοπού επιχειρήσεων και αυτοαπασχολουμένων και για την επιδότηση τόκων δανείων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων λόγω της πανδημίας.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Ενδεχόμενο κατασκευής κορβέτας νέας γενιάς στο Νεώριο της Σύρου

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Πλαίσιο συνεργασίας για την ενδεχόμενη συμπαραγωγή κορβετών νέας γενιάς συμφώνησαν η Israel Shipyards LTD, συμφερόντων του ισραηλινού επιχειρηματία Shlomi Fogel (Ampa Capital), και η ONEX Neorion Shipyards, θυγατρική της εδρεύουσας στις ΗΠΑ ONEX που έχει αποκτήσει τον έλεγχο του ναυπηγείου στο Νεώριο της Σύρου.

Στην ουσία της, η συμφωνία αφορά το ενδεχόμενο να ναυπηγηθεί στη Σύρο κορβέτα για το Πολεμικό Ναυτικό είτε της Ελλάδας, εάν ο συγκεκριμένος τύπος και κατασκευαστής επιλεγεί από το Πολεμικό Ναυτικό, είτε τρίτης χώρας. Επί του παρόντος όμως δεν υπάρχει κάποια συμβασιοποιημένη ναυπήγηση. Η συμφωνία αφορά έναν νέο τύπο κορβέτας που βασίζεται πάνω στην κλάση Sa'ar 4 ή Reshef-class την οποία έχουν αναπτύξει οι Ισραηλινοί. Ο συγκεκριμένος τύπος πλοίου έχει πουληθεί σε τέσσερις χώρες και ειδικότερα στο Ισραήλ, στη Χιλή, στη Νότιο Αφρική και στη Σρι Λάνκα. Συνολικά έχουν ναυπηγηθεί 16 τέτοια πλοία, τα 10 εκ των οποίων αγόρασε το ισραηλινό πολεμικό ναυτικό ενώ τρία ναυπηγήθηκαν, με ανάλογη συμφωνία με αυτή της ONEX, στη Νότιο Αφρική.

Η «Κ» αντιλαμβάνεται από πηγές του ελληνικού υπουργείου Εθνικής Αμυνας ότι το συγκεκριμένο θα είναι ένα από τα ενδεχόμενα projects που θα αξιολογήσουν, καθώς υπάρχει και μια ευρωπαϊκής προέλευσης κορβέτα υπό εξέταση. Στα επόμενα δέκα χρόνια το Πολεμικό Ναυτικό θα προμηθευθεί έναν αριθμό φρεγατών και κορβετών στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού του. Σε αυτό το πλαίσιο βρίσκεται σε συζητήσεις με Γάλλους για τις φρεγάτες και με τρίτους για τις κορβέτες.

Η κορβέτα, που ενδέχεται να συμπαραγάγουν Israel Shipyards και ONEX Neorion, έχει την κωδική ονομασία «Θεμιστοκλής» και προορίζεται για το θέατρο επιχειρήσεων της Ανατολικής Μεσογείου. Πρόκειται, σύμφωνα με όσα ανακοινώθηκαν χθες από την ONEX, για ένα σκάφος πολλαπλών χρήσεων με μήκος 72 μέτρα και εκτόπισμα περίπου 800 τόνων, που θα μπορεί να επιτύχει επιχειρησιακές ταχύτητες άνω των 30 κόμβων. Θα μπορεί να υποστηρίξει μεσαίου μεγέθους ελικόπτερο και να φέρει οπλικά και ηλεκτρονικά συστήματα τελευταίας τεχνολογίας, ανάλογα με τις προδιαγραφές που θα επιλέξουν οι δυνητικοί αγοραστές της.

Συμφωνία μεταξύ της Israel Shipyards και της ONEX.

Η κορβέτα έχει την κωδική ονομασία «Θεμιστοκλής» και προορίζεται για το θέατρο επιχειρήσεων της Ανατολικής Μεσογείου.

Αντεξε στο άνοιγμα των καταστημάτων το ηλεκτρονικό εμπόριο

Τις ηλεκτρονικές αγορές επέλεξαν και τον προηγούμενο μήνα οι Ελληνες καταναλωτές, παρά τη λήξη της καραντίνας και το σταδιακό άνοιγμα των εμπορικών καταστημάτων. Στο σύνολο του Μαΐου (27/4-31/5) ο ρυθμός ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου προϊόντων στη χώρα μας ανήλθε στο 107% σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, ενώ σημαντικά ενισχυμένος εμφανίζεται και από τις αρχές του έτους. Σύμφωνα με στοιχεία του Ελληνικού Συνδέσμου Ηλεκτρονικού Εμπορίου (GR.EC.A.), ο ρυθμός ανάπτυξης του ελληνικού e-commerce είναι τετραπλάσιος από τις αρχές του 2020, καταδεικνύοντας ότι ακόμη το εγχώριο e-commerce δεν έχει επιστρέψει στους «φυσιολογικούς» ρυθμούς ανάπτυξης του 25% ετησίως.

Μολονότι ο ρυθμός ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου το διάστημα 18-31 Μαΐου παρουσιάζει μία αποκλιμάκωση –γεγονός που αποδίδεται στην έναρξη λειτουργίας των εμπορικών κέντρων αλλά και στις καλές καιρικές συνθήκες–, μερίδα των καταναλωτών συνέχισε να πραγματοποιεί τις αγορές του ηλεκτρονικά ακόμη και μετά τη λήξη της καραντίνας. Η αυξημένη μάλιστα εμπιστοσύνη στο ηλεκτρονικό κανάλι φανερώνει ότι ένα μέρος των καταναλωτών μπορεί να συνεχίσει να πραγματοποιεί τις αγορές του ηλεκτρονικά, περιορίζοντας την επίσκεψή του στα φυσικά καταστήματα.

Την ίδια στιγμή, τα στοιχεία του συνδέσμου καταδεικνύουν ότι τόσο η καταναλωτική δαπάνη όσο και η επισκεψιμότητα στα ελληνικά e-shops καταγράφουν σημαντική άνοδο σε σχέση με πέρυσι, ιδίως τις εβδομάδες που επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα.Ετσι, την εβδομάδα πριν από τη λήξη της καραντίνας, η καταναλωτική δαπάνη σε ελληνικά e-shops (27/4-3/5) σημείωνε αύξηση της τάξεως του 170% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι, ενώ την τελευταία εβδομάδα του Μαΐου η καταναλωτική δαπάνη προϊόντων σε ηλεκτρονικά καταστήματα κατέγραφε αύξηση της τάξεως του 69%. Αντίστοιχες μεταβολές σημειώθηκαν και όσον αφορά την εβδομαδιαία επισκεψιμότητα στα ελληνικά ηλεκτρονικά καταστήματα, αφού την εβδομάδα πριν από τη λήξη της καραντίνας αυτή σημείωνε αύξηση της τάξεως του 94% σε σχέση με πέρυσι. Αντίθετα, λίγο πριν από το τέλος Μαΐου η επισκεψιμότητα στα e-shops άρχισε σταδιακά να περιορίζεται (+50%). Σημειώνεται ότι η έρευνα διενεργήθηκε μηνιαίως την περίοδο της πανδημίας από τον Ελληνικό Σύνδεσμο Ηλεκτρονικού Εμπορίου (GR.EC.A.) με τη συνεργασία της BestPrice και της Skroutz καθώς και την ομάδα eMarket Intelligence της Convert Group. Τα στοιχεία αντλήθηκαν από 4.451 eshops με τα οποία συνεργάζεται το Skroutz και από 2.116 eshops με τα οποία συνεργάζεται το BestPrice. Από τα στοιχεία που παραθέτει η έρευνα έχουν εξαιρεθεί όλες οι κατηγορίες υπηρεσιών (όπως αεροπορικά εισιτήρια, μουσική, ταινίες, συνδρομές σε παιχνίδια) αλλά και η κατηγορία αγορών από online σούπερ μάρκετ και ειδών κινητής τηλεφωνίας.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

Η εταιρεία διατείνεται πως από τον πρώτο χρόνο της ύπαρξής της, δηλαδή το 2012, είχε εμφανίσει κέρδη.

Η αύξηση συναλλαγών τριπλασίασε την αξία της βρετανικής Checkout

Ιδιαιτέρως ελκυστική για τους επενδυτές και τους διορατικούς επιχειρηματίες αποδεικνύεται η βρετανική νεοφυής εταιρεία ψηφιακών πληρωμών Checkout, της **οποίας η αποτίμηση σχεδόν τριπλασιάστηκε** στον πρόσφατο γύρο εξεύρεσης κεφαλαίων, όπως αναφέρει το ειδησεογραφικό δίκτυο CNBC. Υπό την καθοδήγηση των επενδυτικών κεφαλαίων με ειδίκευση στην τεχνολογία Coatue, η εταιρεία, η οποία ευνοήθηκε ιδιαιτέρως από την πανδημία, σημείωσε εντυπωσιακή ανάπτυξη στη διάρκεια του 2019.

Ο όγκος των συναλλαγών της αυξήθηκε το εν λόγω δωδεκάμηνο θεαματικά σε ποσοστό 250%, ενώ κατόρθωσε παράλληλα να εντάξει μεγάλα ονόματα στο πελατολόγιό της, όπως τη σιγκαπουριανή Grab, η οποία συνδέει πελάτες με ιδιώτες οδηγούς, καθώς και την αμερικανική Robinhood με δραστηριότητες στα ηλεκτρονικά τυχερά παιχνίδια. Τώρα, ως η νεοφυής εταιρεία με την υψηλότερη αποτίμηση στο πεδίο της χρηματοπιστωτικής τεχνολογίας της Ευρώπης, έχει συνεργασία με τη σουηδική Klarna και τη βρετανική Revolut, αμφότερες δραστηριοποιούμενες ως ψηφιακές τράπεζες.Στον τελευταίο γύρο αναζήτησης επενδυτών η Checkout συγκέντρωσε 150 εκατ. δολάρια και αποτιμήθηκε στα 5,5 δισ. δολάρια, δηλαδή τρεις φορές περισσότερο από όσο την προηγούμενη φορά που είχε προβεί **σε ανάλογη διαδικασία**.

Στον πρώτο γύρο, που έλαβε χώρα το 2019, η βρετανική νεοφυής συγκέντρωσε σε ιδιωτική χρηματοδότηση περί τα 230 εκατ. δολάρια, ενώ αποτιμήθηκε στα 2 δισ. δολάρια.

Ιδρύθηκε το 2012 και ασχολείται με την πώληση λογισμικού το οποίο διευκολύνει τις επιχειρήσεις να επεξεργάζονται πληρωμές και να εισπράττουν χρήματα όταν συναλλάσσονται διαδικτυακά. Όπως διευκρίνισε η διοίκηση **της Checkout, με τα επιπλέον** κεφάλαια θα ενισχύσει τον ισολογισμό της και θα επενδύσει σε νέα προϊόντα.

Αξίζει να σημειωθεί πως φέτος προέβη και στις δύο πρώτες εξαγορές της και απέκτησε τη γαλλική νεοφυή ProcessOut και την αυστραλιανή Pin Payments. «Ο τρόπος με τον οποίον τα χρήματα εισέρχονται και εξέρχονται

Η βρετανική νεοφυής εταιρεία ψηφιακών πληρωμών αποτιμάται σήμερα στα 5,5 δισ. δολάρια.

από την αγορά μεταβάλλεται ραγδαία», τόνισε ο Γκιγιόμ Πουσά, διευθύνων σύμβουλος της Checkout. «Κατά την εκτίμησή μου, εάν κάποιος μπορεί να επιλύσει τα περίπλοκα ζητήματα που ανακύπτουν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, τότε αποδεσμεύει τη δύναμη της καινοτομίας, αρχής γενομένης με τις ψηφιακές πληρωμές». Η εταιρεία διατείνεται πως από τον πρώτο χρόνο της ύπαρξής της, δηλαδή το **2012, είχε εμφανίσει κέρδη, όπως** αναφέρει το CNBC. Αναφορικά με το 2018, η Checkout παρουσίασε καθαρά κέρδη 2,3 εκατ. δολαρίων επί εσόδων 74,8 εκατ. δολαρίων. Επί του παρόντος, απασχολεί 750 εργαζομένους σε 13 γραφεία εν συγκρίσει με τους άνω των 500 που είχε το 2019.

Διακοπές εντός συνόρων θα κάνουν φέτος οι έξι στους δέκα Γερμανούς

Αποφεύγουν ταξίδια στο εξωτερικό και αναζητούν ασφάλεια και ιδιωτικότητα

Οι περιορισμοί σταδιακά αίρονται και οι Ευρωπαίοι, που αδημονούν για εκδρομές και διακοπές, δεν κατευθύνονται σε αεροδρόμια και λιμάνια, αλλά στα κοντινά τους εξοχικά, τα οποία μπορεί και να έχουν ενοικιάσει. Τα σχετικά αναφέρει σε ρεπορτάζ το ειδησεογραφικό δίκτυο της Deutsche Welle, επισημαίνοντας πως αυτό είναι και το νέο σύνθημα της φετινής καλοκαιρινής περιόδους μετά την πανδημία – οι παραθεριστές ζητούν ασφάλεια και ιδιωτικότητα. Αφού απομονώθηκαν εβδομάδες στο σπίτι τους, πολλοί άνθρωποι τώρα ζητούν προορισμούς με αυτά τα δύο χαρακτηριστικά, διότι τα κρούσματα αυξάνονται και **προτιμούν να αποφύγουν τα ταξίδια** στο εξωτερικό. Πηγαίνουν στην εξοχή ή σε παράλιες πόλεις. Εκπρόσωπος της Airbnb στη Γερμανία αναφέρει ότι οι χρήστες της πλατφόρμας «δεν πηγαίνουν μακριά, αλλά εξερευνούν περιοχές κοντά στο σπίτι τους ή καταλήγουν σε κλασικούς προορισμούς διακοπών στη Βόρεια και στη Βαλτική Θάλασσα». Διά του λόγου το ασφαλές, όπως προσέθεσε, οι διανυκτερεύσεις στην πλατφόρμα της Γερμανίας από 31 Μαΐου έως και 6 Ιουνίου ήταν 60% περισσότερες από την ίδια περίοδο πέρυσι. Τώρα, σε παγκόσμια κλίμακα, οι νέες κρατήσεις στην Airbnb και στην Vrbo, την ανταγωνιστική πλατφόρμα της Expedia Group, ανέκαμψαν περίπου στα προ πανδημίας επίπεδα την εβδομάδα 18 με 22 Μαΐου και διαμορφώθηκαν στα 2,08 εκατομμύρια, δηλαδή υπερδιπλάσιες από την πρώτη εβδομάδα του Απριλίου, βάσει των στοιχείων της AirDNA, μιας εταιρείας δεδομένων για βραχείες μισθώσεις. Τον τόνο δίνουν η Νέα Ζηλανδία, η Γερμανία, η Γαλλία, οι ΗΠΑ και η Αυστραλία.

Παράγοντες της τουριστικής βιομηχανίας επισημαίνουν ότι αν και θα χρειασθεί χρόνος να **επανέλθουν οι κρατήσεις στα προ** πανδημίας επίπεδα, πρόκειται για μια προσωρινή κατάσταση. Τον Μάρτιο, λόγου χάριν, όπως φαίνεται στην τουριστική πλατφόρμα Booking.com, οι ακυρώσεις ξεπέρασαν τις κρατήσεις.

Τον Απρίλιο, με τη σταδιακή άρση της καραντίνας, οι παραθεριστές στράφηκαν στα κοντινά τους μέρη – ούτε στο αεροπλάνο έπρεπε να μπουν με μάσκες και γάντια ούτε να κάνουν τεστ, οπότε αισθάνονταν ασφαλείς και ήσυχοι.

Η ζήτηση για τροχόσπιτα έχει ενισχυθεί σε ΗΠΑ και Ευρώπη. Στη Γερμανία, οι νέες άδειες κυκλοφορίας αυξήθηκαν 16% σε ετήσια βάση τον Μάιο.

Οι διανυκτερεύσεις βραχυχρόνιας μίσθωσης από 31 Μαΐου έως και 6 Ιουνίου αυξήθηκαν κατά 60%.

Στην Booking.com τον μήνα αυτό οι εντός συνόρων κρατήσεις ανέρχονταν στο 70% των συνολικών έναντι του 45%, που ήταν το σύνηθες. Βέβαια, όσο ευνοϊκές είναι οι εξελίξεις αυτές για τον τουρισμό στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ, άλλο τόσο δυσμενείς είναι για τον κλάδο διεθνώς, υπονομεύοντας την όποια ανάκαμψη στις αερομεταφορές. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού, όπως αναφέρει η Deutsche Welle, προβλέπει ότι οι διεθνείς αφίξεις θα μειωθούν δραστικότατα έως και 78% φέτος. Κι αυτό γίνεται σαφές σε απαντήσεις που έδωσαν ερωτηθέντες από την Airbnb στη Γερμανία, σε σχετική έρευνα. Οι τρεις στους πέντε είπαν πως σκέφτονται να μην απομακρυνθούν πολύ από τη βάση τους, κάνοντας ταξίδι σε απόσταση 80-320 χιλιομέτρων. Στις ΗΠΑ σχεδόν οι μισοί είπαν **ότι θα προτιμούσαν, αφ' ης στιγμής** χαλαρώσουν οι περιορισμοί, να ξεκινήσουν για έναν προορισμό όπου θα φθάσουν μετά ένα ημερήσιο ταξίδι. Το ποσοστό κρατήσεων σε κοντινά θέρετρα έχει αυξηθεί από το ένα τρίτο των συνολικών τον Φεβρουάριο στο άνω του 50% τον Μάιο, ενώ δημοφιλέστερες επιλογές αποδεικνύονται το Μπιγκ Μπέαρ Λέικ και το Παλμ Σπρινγκς στην Καλιφόρνια, και οι παραλίες στο Μιραμάρ και το Πανάμα Σίτι της Φλόριντα.

Οσον αφορά τους πιο επιφυλακτικούς τουρίστες, πολλοί από αυτούς προτιμούν τα δικά τους τροχόσπιτα, των οποίων η ζήτηση έχει επίσης ενισχυθεί και στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη. Ειδικά στη Γερμανία οι νέες άδειες κυκλοφορίας αυξήθηκαν 16% σε ετήσια βάση τον Μάιο, πέραν των 14.000 οχημάτων. Τέλος, όπως **φάνηκε στην έρευνα του Airbnb** στη Γερμανία, μείζων παράγων επιλογής ενός καταλύματος είναι η υγιεινή και η καθαριότητά του σε ποσοστό 60% των ερωτηθέντων, ενώ το 40% απάντησε ότι θα διάλεγε σπίτι ή διαμέρισμα για διακοπές με δικό του πλυντήριο και δική του κουζίνα.

Εν μέσω λογιστικής απάτης κήρυξε πτώχευση η Wirecard

Η γερμανική εταιρεία δήλωσε αδυναμία να αποπληρώσει δάνεια 1,3 δισ.

Για πρώτη φορά στην τριακονταετή ιστορία του δείκτη DAX 30 του χρηματιστηρίου της Φρανκφούρτης, μια από τις μεγαλύτερες γερμανικές εταιρείες κήρυξε πτώχευση. Επειτα από περίπου δύο δεκαετίες που έστρωνε τον δρόμο προς την κορυφή, η εταιρεία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών Wirecard εκθρονίστηκε με επεισοδιακό τρόπο μέσα σε μόλις μία εβδομάδα.

Η Wirecard, η οποία μέχρι και **τις αρχές αυτού του μήνα εθεωρείτο** το μέλλον του γερμανικού κλάδου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, κήρυξε χρεοκοπία επικαλούμενη αδυναμία αποπληρωμής των χρεών της. Σύμφωνα με τη χθεσινή της ανακοίνωση, η εταιρεία αδυνατεί να συμφωνήσει με τους πιστωτές της και κατά πάσα πιθανότητα δεν θα μπορέσει να αποπληρώσει δάνεια συνολικού ύψους 1,3 δισ. ευρώ μέχρι την εκ**πνοή τους στις αρχές του Ιουλίου**. Αξίζει να σημειωθεί πως η εταιρεία φέρει επιπλέον χρέος ύψους 1,4 δισ. ευρώ.

Η χρεοκοπία της Wirecard είναι αποτέλεσμα των επεισοδίων της τελευταίας εβδομάδας, αλλά και των κατηγοριών που τη συνοδεύουν τουλάχιστον τους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες. Η μετοχή της γερμανικής εταιρείας έχει υποχωρήσει κατά 90% από την προηγούμενη Πέμπτη, όταν οι ελεγκτές της Ernst & Young διαπίστωσαν ένα κενό ύψους 1,9 δισ. ευρώ στον ισολογι-

Οι ελεγκτές της Ernst & Young διαπίστωσαν ένα κενό ύψους 1,9 δισ. ευρώ στον ισολογισμό της.

σμό της. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο ένα τέταρτο του συνολικού ισολογισμού της. Τη Δευτέρα η ίδια η εταιρεία επιβεβαίωσε πως τα χρήματα κατά πάσα πιθανότητα «δεν υφίστανται».

Τα τελευταία ετήσια οικονομικά στοιχεία της Wirecard από το 2018 δείχνουν ότι ο όμιλος διαχειρίζεται συναλλαγές μέσω πιστωτικών και χρεωστικών καρτών αξίας 125 δισ. ευρώ. Επίσης, δήλωνε έσοδα ύψους 2 δισ. ευρώ.

Μετά την αποκάλυψη του σκανδάλου, ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας Μάρκους Μπράουν παραιτήθηκε και στη συνέχεια παραδόθηκε στην εισαγγελία του Μονάχου, η οποία είχε εκδώσει ένταλμα σύλληψής του. Μία μέρα μετά τη σύλληψή του αφέθηκε ελεύθερος με την προϋπόθεση καταβολής εγγύησης ύψους 5 εκατ. ευρώ και με την υποχρέωση να εμφανίζεται μία φορά την εβδομάδα σε αστυνομικό τμήμα.

Ο Μπράουν κατηγορείται για διόγκωση του ισολογισμού της Wirecard και χειραγώγηση της αγοράς, προκειμένου να προσελκύσει περισσότερους πελάτες και επενδυτές. Οι αρμόδιες αρχές υποπτεύονται επίσης και ορισμένα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας για αντίστοιχες κατηγορίες.

Σύμφωνα με τη χθεσινή ανακοίνωση, η Wirecard εξετάζει παράλληλα το ενδεχόμενο να κηρύξει πτώχευση και στις θυγατρικές της. Αμφίβολο είναι το μέλλον της τράπεζας Wirecard Bank, την οποία κατέχει εξ ολοκλήρου η Wirecard. Ο εποπτικός φορέας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της Γερμανίας, η BaFin, όρισε αυτή την εβδομάδα εμπειρογνώμονα ειδικά για την προστασία της τράπεζας, η οποία κατέχει περιουσιακά στοιχεία συνολικής αξίας 1,9 δισ. ευρώ.

Επίσης, η πτώχευση της Wirecard ενδέχεται να επηρεάσει τις σχέσεις της με τις συνεργαζόμενες εταιρείες. Η γερμανική επιχείρηση συνεργάζεται με τα δίκτυα της Visa και της Mastercard, **μέσω των οποίων λαμβάνει άδεια** για την έκδοση πιστωτικών καρτών. Στην περίπτωση που αποδειχθεί η απάτη της Wirecard, τότε οι δύο εταιρείες ενδέχεται να ανακαλέσουν τις άδειές τους. «Χωρίς αυτές (η Wirecard) δεν θα έχει καμία επιχειρηματική δραστηριότητα», σχολίασε χαρακτηριστικά στο Bloomberg ο Νιλ Κάμπλινγκ, αναλυτής της Mirabaud.

Το σκάνδαλο έχει κλυδωνίσει **ολόκληρη τη γερμανική επιχειρη**ματική σκηνή και έχει προκαλέσει αμφιβολίες σχετικά με την αποδοτικότητα της BaFin.

Ο Φάμπιο ντε Μάζι, μέλος του Ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου της Γερμανίας, τόνιζε πως «εάν η μεγαλύτερη κατάρρευση του χρηματιστηρίου **γίνει υπό την εποπτεία** της BaFin, τότε πρέπει να γίνουν απολύσεις. Εάν ο Φέλιξ Χούφελντ, ο επικεφαλής της BaFin, δεν καταφέρει να αντικρούσει τις κατηγορίες σχετικά με την εποπτεία, τότε είναι αμφίβολο εάν μπορεί να παραμείνει επικεφαλής της εποπτικής **αρχής». Αντιθέτως, στην αρχή της** εβδομάδας, ο υπουργός Οικονομικών της χώρας Ολαφ Σολτς υποστήριξε την BaFin τονίζοντας πως «οι εποπτικές αρχές εργάστηκαν σκληρά και έκαναν καλά τη δουλειά τους».

Ο CEO της Wirecard Μάρκους Μπράουν κατηγορείται για διόγκωση ισολογισμού και χειραγώγηση της αγοράς. Μία μέρα μετά τη σύλληψή του αφέθηκε ελεύθερος, με την προϋπόθεση καταβολής εγγύησης ύψους 5 εκατ. ευρώ.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Επενδύσεις σε σταθμούς φόρτισης αυτοκινήτων

Των **LAURA MILLAN LOMBRANA** και **RACHEL MORISON / BLOOMBERG**

Μέχρι πρότινος ο κλάδος των ηλεκτρικών οχημάτων ήταν εγκλωβισμένος και δεν παρουσίαζε πρόοδο, διότι έπρεπε να λύσει ένα πρόβλημα τύπου «η κότα έκανε το αυγό ή το αυγό την κότα;» Τι σημαίνει αυτό; Πως, εάν δεν υπάρχουν εξαρχής εκτεταμένα δίκτυα δημόσιων σταθμών φόρτισης των αυτοκινήτων αυτών, ποτέ μια κρίσιμη μάζα καταναλωτών δεν θα αισθανθεί άνετα να τα οδηγεί. Βέβαια, μέχρις ότου συγκροτηθεί αυτή η κρίσιμη μάζα καταναλωτών, δεν υπάρχει κάποιος λόγος να επενδύσει κανείς σε εκτεταμένα δίκτυα σταθμών φόρτισης.

Τελικά, μάλλον η πανδημία του κορωνοϊού θα δώσει τη λύση στο αδιέξοδο. Σύμφωνα με τις προβλέψεις των αναλυτών και οικονομολόγων του BloombergNEF, οι πωλήσεις ηλεκτροκίνητων οχημάτων θα εμφανίσουν συγκριτικά μικρότερη κάμψη από εκείνες των συμβατικών ως απόρροια της ευρύτερης

Η κατασκευή των αναγκαίων υποδομών αποτελεί σε πολλές χώρες μέρος των μεγάλων πακέτων στήριξης.

οικονομικής ύφεσης. Οταν, δε, ενισχυθεί η ανάκαμψη, η ζήτηση ηλεκτροκίνητων θα επανέλθει τάχιστα. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι η κατασκευή των αναγκαίων υποδομών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων αποτελεί μέρος των μεγάλων προγραμμάτων στήριξης των οικονομιών από τα επίχειρα της πανδημίας, όπως τα κατήρτισαν κυβερνήσεις στην Ευρώπη και στη Νοτιοανατολική Ασία.

Μέσα στις τελευταίες εβδομάδες η Γερμανία, συγκεκριμένα, συμπεριέλαβε στα μέτρα των 2,5 δισ. ευρώ τη δημιουργία σταθμών, ενώ η Ευρωπαϊκή Ενωση ανακοίνωσε ότι σχεδιάζει να διαθέτει στο έδαφός της συνολικά περί το ένα εκατομμύριο τέτοιες μονάδες έως το 2025, εν συγκρίσει με τις λιγότερες από 200.000 σήμερα.

«Σαφώς και υπάρχουν πολύ σοβαροί λόγοι να αποτελέσουν μέρος της ανάκαμψης οι υποδομές για τη φόρτιση των ηλεκτρικών αυτοκινήτων», επισημαίνει ο Ματ Αλεν, διευθύνων σύμβουλος της Pivot Power, μιας βρετανικής εταιρείας ανάπτυξης μπαταριών και τεχνολογιών φόρτισης.

Οι υποδομές ταχείας φόρτισης απαιτούν μεγάλες ποσότητες ενέργειας σε ένα σημείο, ενώ η όλη εγκατάσταση απαιτεί αρκετά χρήματα και είναι δύσκολη, όπως τονίζει. Οι δημόσιες επενδύσεις θα βοηθούσαν τις εταιρείες να ξεπεράσουν το εμπόδιο αυτό, θα δημιουργούσαν θέσεις εργασίας, που χρειάζεται η οικονομία, και θα την ενδυνάμωναν.

«Με την αρωγή του κράτους θα δινόταν ένα κίνητρο, δεν μας χρειάζεται μακρόχρονη δέσμευση από μέρους του», συμπληρώνει ο κ. Αλεν. «Ετσι, τα μικρά έργα θα προσείλκυαν επενδυτές και αυτό θα οδηγούσε σε μεγαλύτερη πελατειακή βάση». Το κλειδί σε αυτή την περίσταση είναι να μπορέσουν όσοι βρίσκονται στο τιμόνι του ηλεκτρικού αυτοκινήτου να ξεπεράσουν την αγωνία μήπως μείνουν από μπαταρία στη μέση του δρόμου.

Βέβαια, μέχρι πρότινος, όπως επισημαίνει ο Χαβιέ Γκέρα, εταίρος στα ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια Satif Group, κανείς δεν έδειχνε προθυμία να αναλάβει το ρίσκο αυτό υπό τη μορφή επένδυσης. Ο ίδιος ανήκει και στους πρώτους επενδυτές της νεοφυούς καλιφορνέζικης εταιρείας φόρτισης ChargePoint.

Οι αυτοκινητοβιομηχανίες, από την πλευρά τους, δεν είχαν κάποιο λόγο να κατασκευάσουν σημεία φόρτισης, από τα οποία θα επωφελούνταν και άλλες ανταγωνίστριες εταιρείες. Λόγου χάριν, οι φορτιστές της Tesla εξυπηρετούν μόνο τα δικά της οχήματα και έχουν σχεδιαστεί κυρίως για οικιακή χρήση. Οι δε εταιρείες κοινής ωφελείας, οι πετρελαϊκοί όμιλοι και οι θεσμικοί επενδυτές θεωρούσαν τον κλάδο είτε πολύ καινοφανή είτε πολύ ριψοκίνδυνο είτε και τα δύο.

«Οταν άρχισα, το 2016, να εξετάζω τον κλάδο φόρτισης ηλεκτρικών αυτοκινήτων, ελάχιστοι άνθρωποι αντιλαμβάνονταν τη σημασία του», παρατηρεί ο Χαβιέ Γκέρα. Εκτοτε το κόστος των μπαταριών ηλεκτροκίνησης ελαττώθηκε 43%, σύμφωνα με τα δεδομένα του BloombergNEF, καθιστώντας πιο προσιτό το ηλεκτρικό όχημα στον μέσο καταναλωτή. Και αυτό, σε συνδυασμό με τις πολύ αυστηρότερες ρυθμίσεις για τα όρια των εκπομπών ρύπων στην Ευρωπαϊκή Ενωση και στην Κίνα.

Επιχειρήσεις στις ΗΠΑ δίνουν αποζημιώσεις πριν πτωχεύσουν

Σε υψηλόβαθμα στελέχη, για τη νομική διεκπεραίωση της χρεοκοπίας

Μέσα σε λίγους μόλις μήνες, χιλιάδες επιχειρήσεις σε ολόκληρο τον κόσμο υποχρεώθηκαν να βάλουν λουκέτο εξαιτίας της πανδημίας. Μεταξύ αυτών βρέθηκαν και μεγάλοι όμιλοι που έφεραν υψηλά χρέη, οι οποίοι ακόμα και πριν από την επέλαση της κρίσης βρίσκονταν ήδη στα πρόθυρα της χρεοκοπίας. Προτού όμως καταφύγουν στις διατάξεις του πτωχευτικού κώδικα, ορισμένες επιχειρήσεις πρόλαβαν να καταβάλουν παχυλές αποζημιώσεις στα υψηλόβαθμα στελέχη τους.

Σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα των New York Times, ο άλλοτε κραταιός αμερικανικός όμιλος λιανεμπορίου J.C. Penney, ο οποίος κήρυξε πτώχευση τον προηγούμενο μήνα, αποζημίωσε προηγουμένως τη διευθύνοντα σύμβουλο Τζιλ Σόλταου. Το μπόνους της Σόλταου ανήλθε στα 4,5 εκατομμύρια σε μετρητά. Σε περίπτωση, όμως, που δεν εξασφαλιστούν τα επιθυμητά οικονομικά αποτελέσματα σε ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα, θα οφείλει να επιστρέψει το ένα πέμπτο του ποσού.

Επίσης, ο διευθύνων σύμβουλος της ενεργειακής Whiting Petroleum, Μπράντλεϊ Χόλι, έλαβε αποζημίωση 6,4 εκατ. δολαρίων προτού η εταιρεία κηρύξει πτώχευση, στις αρχές του Απριλίου. Η αποζημίωση του Χόλι καταβλήθηκε, όμως, χωρίς καμία δέσμευση από την πλευρά του. Στους διευθύνοντες συμβούλους της ενεργειακής Chesapeake Energy και της εταιρείας ενοικίασης αυτοκινήτων Hertz καταβλήθηκε επίσης υψηλή αποζημίωση.

Μολονότι πρόκειται για συνήθη τακτική, αναλυτές της αγοράς και εμπειρογνώμονες κρίνουν ότι οι παχυλές αποζημιώσεις των υψηλόβαθμων στελεχών λίγο πριν από τη χρεοκοπία είναι ανήθικες. «Δεν φαίνεται σωστό και δεν εμπνέει την εμπιστοσύνη του κοινού στο πτωχευτικό σύστημα», σχολίασε στους New York Times ο Τζάρεντ Ελίας, καθηγητής Νομικής στο UC Hastings. «Οι επιχειρήσεις δημιουργούν μια σταθερή κατάσταση για τους διευθύνοντες συμβούλους τους, ενώ μεταξύ των υπαλλήλων και σε ολόκληρη την εταιρεία επικρατεί φοβερή αβεβαιότητα», τόνισε ο Μπρετ Μίλερ από την Institutional Shareholder Services.

Αντιθέτως, οι ίδιες οι επιχειρήσεις που καταβάλλουν τα μπόνους υποστηρίζουν ότι με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζουν την παραμονή των επικεφαλής τους κατά τη διάρκεια των πτωχευτικών διαδικασιών. Η παραμονή τους έχει θεμελιώδη σημασία, αφού κατέχουν τα απαραίτητα προσόντα για τη διαχείριση των πληγεισών εταιρειών. Επιπλέον, ορισμένες επιχειρήσεις τονίζουν πως οι σχετικές αποζημιώσεις των επικεφαλής τους είναι μικρότερες σε σχέση με αυτές των προηγούμενων ετών.

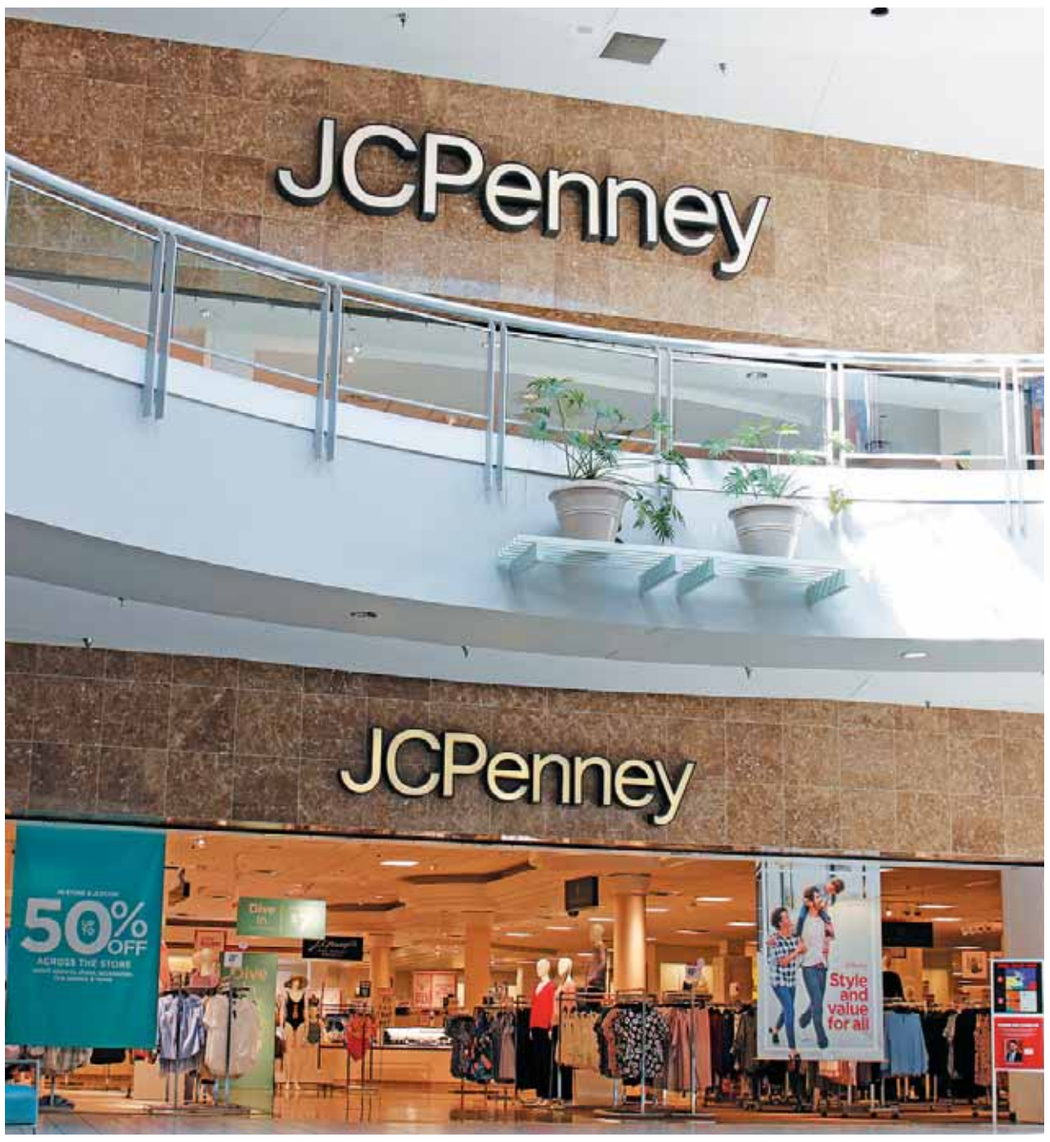

Ο άλλοτε κραταιός αμερικανικός όμιλος λιανεμπορίου J.C. Penney, ο οποίος κήρυξε πτώχευση τον περασμένο μήνα, αποζημίωσε προηγουμένως τη διευθύνοντα σύμβουλο Τζιλ Σόλταου με 4,5 εκατ. σε μετρητά.

Ο CEO της Whiting Petroleum Μπράντλεϊ Χόλι έλαβε 6,4 εκατ. δολ. προτού η εταιρεία πτωχεύσει.

Για παράδειγμα, η Chesapeake Energy επισήμανε πως το μπόνους του διευθύνοντος συμβούλου Ρόμπερτ Λόλερ ήταν κατά 34% χαμηλότερο από το αντίστοιχο του 2019. Η αποζημίωση της Σόλταου από την J.C. Penney ήταν επίσης χαμηλότερη σε σχέση με τα 8,2 εκατ. δολάρια που της αναλογούσαν βάσει της απόδοσης το 2019. Αλλες εταιρείες, όμως, αύξησαν τις αποζημιώσεις των επικεφαλής τους. Για παράδειγμα, ο Χόλι της Whiting Petroleum δέχθηκε μπόνους ύψους 6,4 εκατ. δολαρίων, ενώ η αποζημίωσή του για το 2019 ανερχόταν στα 5,5 εκατ. δολάρια.

Υπό φυσιολογικές συνθήκες, οι αποζημιώσεις των υψηλόβαθμων στελεχών καταβάλλονται σε μετοχές. Ωστόσο, ενόψει χρεοκοπίας, οι μετοχές κατά πάσα πιθανότητα πρόκειται να χάσουν ένα μεγάλο μέρος της αξίας τους. Ως αποτέλεσμα, τα διοικητικά συμβούλια προτιμούν να καταβάλουν τα μπόνους σε μετρητά, σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα των New York Times. Σε πολλές περιπτώσεις, όμως, η μετοχική αξία της εταιρείας είχε συρρικνωθεί πριν από την επέλαση της πανδημίας. Συνεπώς, οι διευθύνοντες σύμβουλοι δέχθηκαν σε μετρητά πολύ μεγαλύτερη αποζημίωση σε σχέση με αυτή που θα έπαιρναν μέσω μετοχών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το αμερικανικό δίκαιο επιτρέπει την καταγγελία των αποζημιώσεων και την επιστροφή τους. Ωστόσο, η σχετική διαδικασία είναι μακροχρόνια και εξαιρετικά κοστοβόρος, με αποτέλεσμα να αξιοποιείται μόνο σπάνια. Ο Ελίας δήλωσε στους New York Times πως το αμερικανικό Κογκρέσο θα μπορούσε κάλλιστα να αλλάξει το πτωχευτικό δίκαιο, έτσι ώστε οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται πριν από τη χρεοκοπία να ανακαλούνται. Ο ίδιος θεωρεί επίσης ότι το Κογκρέσο θα μπορούσε να απλοποιήσει τη διαδικασία ανάκλησης των αποζημιώσεων για όσους έχουν δικαίωμα να τις καταγγείλουν.

Χάκερ στήνουν παγίδες σε χρήστες βιντεοπαιχνιδιών

Η άνθηση των διαδικτυακών παιχνιδιών εν μέσω πανδημίας οδήγησε σε ένα νέο κύμα ψηφιακών επιθέσεων. Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας κυβερνοασφάλειας Kaspersky, οι ανακατευθύνσεις των χρηστών ηλεκτρονικών παιχνιδιών σε επικίνδυνους και γενικά κακόβουλους ιστότοπους αυξήθηκε κατά 54% τον Απρίλιο σε σχέση με τον Ιανουάριο. Συγκεκριμένα, οι ψηφιακές επιθέσεις στην Ελλάδα αντιπροσωπεύουν το 4,56% του συνολικού ποσοστού. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Kaspersky, οι ψηφιακοί εγκληματίες δελεάζουν τους χρήστες προσφέροντας συνήθως δωρεάν εκδόσεις ηλεκτρονικών παιχνιδιών ή με σχετικές ενημερώσεις και επεκτάσεις αυτών. Οταν όμως οι χρήστες επιλέγουν να επισκεφθούν τους ιστοτόπους, κατεβάζουν στον υπολογιστή τους μια σειρά προγραμμάτων. Για παράδειγμα, λογισμικά που αποσπούν κωδικούς ή κρυπτονομίσματα από τους υπολογιστές.

Η συχνότερη παγίδα ήταν ειδοποιήσεις σχετικά με το Minecraft, ένα από τα δημοφιλέστερα ηλεκτρονικά παιχνίδια, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για περισσότερες από 130.000 επιθέσεις μέσω Διαδικτύου. Εκτός αυτού, πολλές ψηφιακές απάτες πραγματοποιήθηκαν με τη χρήση του λογότυπου ή του ονόματος του Steam, της πιο δημοφιλούς πλατφόρμας διαδικτυακών παιχνιδιών.

Η συχνότερη παγίδα ήταν ειδοποιήσεις σχετικά με το Minecraft, ένα από τα δημοφιλέστερα ηλεκτρονικά παιχνίδια, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για περισσότερες από 130.000 επιθέσεις μέσω Διαδικτύου.

REUTERS

Οι ψηφιακοί εγκληματίες δελεάζουν τα θύματά τους προσφέροντας συνήθως δωρεάν εκδόσεις ηλεκτρονικών παιχνιδιών ή σχετικές ενημερώσεις.

Αξίζει να σημειωθεί ότι εξαιτίας της πανδημίας και μέχρι το τέλος του Μαρτίου, η Steam σημείωνε ρεκόρ στον αριθμό ενεργών χρηστών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Kaspersky, ο αριθμός των αποκλεισμένων ανακατευθύσεων σε ιστοσελίδες που περιείχαν τη λέξη Steam αυξήθηκε κατά 40% τον Απρίλιο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

«Πολλές από αυτές τις επιθέσεις που σχετίζονται με τα βιντεοπαιχνίδια δεν είναι ιδιαιτέρως εξελιγμένες – υπάρχει έντονο το στοιχείο της συνεισφοράς των χρηστών για την επιτυχία τους. Οι τελευταίοι μήνες έχουν δείξει ότι οι χρήστες είναι ιδιαιτέρως επιρρεπείς στο να πέφτουν θύματα σε επιθέσεις, να επιλέγουν κακόβουλους συνδέσμους όταν πρόκειται για παιχνίδια – είτε ψάχνουν να βρουν πειρατικές εκδόσεις είτε ένα μυστικό κόλπο που θα τους βοηθήσει να κερδίσουν», σχολίασε η Μαρία Ναμενστνίκοβα, ειδικός ασφαλείας στην Kaspersky. Επίσης, ο ειδικός ασφαλείας Γιούρι Ναμένστνικοφ προειδοποίησε για κυβερνοεπιθέσεις σε εταιρικά δίκτυα και προέτρεψε τους χρήστες να αποφεύγουν την ανάμειξη του προσωπικού τους υπολογιστή με αυτόν που χρησιμοποιούν για την πρόσβασή τους στο εταιρικό δίκτυο, όταν εργάζονται από το σπίτι.

Βαθύτερη διεθνή ύφεση στο 4,9% προβλέπει πλέον το ΔΝΤ

Τον Απρίλιο διατύπωσε εκτίμηση για συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά 3%

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ανησυχεί όχι μόνον για τον μεγαλύτερο από όσο αρχικά προέβλεπε αντίκτυπο της πανδημίας στην παγκόσμια οικονομία, αλλά και για τα προβλήματα στην προμηθευτική αλυσίδα και στη ζήτηση, η οποία πλήττεται από τα μέτρα κοινωνικής απόστασης και άλλους υγειονομικούς περιορισμούς.

ΠΗΓΗ: ΔΝΤ

Η κρίση την οποία διέρχεται η παγκόσμια οικονομία και πρωτοφανής είναι, αλλά και η ανάκαμψή της διαφαίνεται αβέβαιη και βραδύτερη, γεγονός που κάνει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο να αναθεωρεί τις προβλέψεις του επί τα χείρω. Η πανδημία προκάλεσε πολύ βαθύτερη και ευρύτερη ζημία στην οικονομική δραστηριότητα από όσο αρχικά υπολογιζόταν, ενώ για πρώτη φορά στα χρονικά το παγκόσμιο δημόσιο χρέος θα εκτιναχθεί στο 101% του παγκόσμιου ΑΕΠ, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών, και στο 14% του ΑΕΠ το παγκόσμιο δημοσιονομικό έλλειμμα.

Υπό το πρίσμα αυτό, το ΔΝΤ αναμένει η παγκόσμια οικονομία φέτος να συρρικνωθεί κατά 4,9% εν συγκρίσει με την εκτίμηση για 3% τον Απρίλιο. Τότε είχε χρησιμοποιήσει τα υπάρχοντα δεδομένα, ενώ ξεκινούσε να γίνεται αισθητός ο αντίκτυπος από τις εκτεταμένες καραντίνες και τη διακοπή της οικονομικής δραστηριότητας διεθνώς.

Από την άλλη πλευρά, και η αναμενόμενη ανάκαμψη το 2021 δεν θα είναι τόσο δυναμική όσο φαινόταν προ διμήνου. Η οικονομία, συγκεκριμένα, θα αναπτυχθεί 5,4% έναντι 5,8% της πρόβλεψης του Απριλίου, ενώ εάν ξεσπάσει επόμενο κύμα κορωνοϊού, τότε η ανάπτυξη θα περισταλεί δραστικά στο μόλις 0,5%. Αν και πολλές χώρες έχουν επανεκκινήσει τον οικονομικό τους μηχανισμό, τα μοναδικά χαρακτηριστικά της καραντίνας και της κοινωνικής απόστασης έχουν πλήξει αμφότερες τις επενδύσεις και τις καταναλωτικές δαπάνες. «Οπότε, έχει προξενηθεί ένα πολύ ευρύ και συλλογικό σοκ στη ζήτηση, δημιουργώντας βραχυπρόθεσμη διακοπή στο σύστημα προμηθειών», επισημαίνει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στις προβλέψεις του.

Οι ανεπτυγμένες οικονομίες, ειδικότερα, έχουν δεχθεί ιδιαιτέρως βαρύ πλήγμα, δεδομένου ότι η παραγωγή της Ευρωζώνης φέτος θα μειωθεί 10,2% και των Ηνωμένων Πολιτειών 8%, δηλαδή 2 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από όσο αρχικά είχε προβλεφθεί τον Απρίλιο. Στις δε οικονομίες της Λατινικής Αμερικής, όπου τα κρούσματα εξακολουθούν να αυξάνονται, παρατηρείται και η πιο μεγάλη αναθεώρηση των προβλέψεων. Στη Βραζιλία αναμένεται συρρίκνωση 9,1% από 3,8% αρχικά, ενώ στο Μεξικό 10,5% (από 3,9% τον Απρίλιο) για το 2020. Στη δε περίπτωση της Κίνας, όπου το εμπόριο και οι επιχειρήσεις μπήκαν ξανά σε κίνηση τον Απρίλιο και τα νέα κρούσματα ελαχιστοποιούνται, υπάρχει μια θετική εξέλιξη. Είναι, όπως παρατηρεί το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η μοναδική μεγάλη οικονομία η οποία θα εμφανίσει ανάπτυξη το 2020 στο 1%, ήτοι ελαφρώς χαμηλότερη από την εκτίμηση του Απριλίου.

Το 2021 βλέπει ανάπτυξη 5,4%, αλλά εάν προκύψει δεύτερο κύμα κορωνοϊού, θα περιοριστεί στο 0,5%.

Πακέτα στήριξης

Το θετικό στοιχείο στη ζοφερή εικόνα είναι τα γενναιόδωρα προγράμματα στήριξης επιχειρήσεων και νοικοκυριών, που προώθησαν οι κυβερνήσεις σε όλον τον κόσμο. Τα μέτρα αυτά συνέτειναν στο να σωθούν ανθρώπινες ζωές, να διατηρηθεί ένα επίπεδο διαβίωσης, να προστατευθεί η απασχόληση και το επιχειρείν. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, τα δημοσιονομικά μέτρα συμποσούνται σε 11 τρισ. δολάρια, όταν οι εκτιμήσεις του Απριλίου τα έφεραν στα 8 τρισ. δολάρια.

Το ήμισυ από τα μέτρα αφορά επιπλέον δαπάνες και απολεσθέντα έσοδα, που επηρεάζουν άμεσα τους προϋπολογισμούς, ενώ το υπόλοιπο συνιστά υποστηρικτικές παρεμβάσεις για ρευστότητα (δάνεια, κρατικές εγγυήσεις έναντι πιστώσεων, αγορά μεριδίων σε προβληματικές εταιρείες κ.ά.). Οι παρεμβάσεις αυτές απέτρεψαν ή μείωσαν τις πτωχεύσεις, αλλά προφανώς διόγκωσαν το δημόσιο χρέος και το δημοσιονομικό έλλειμμα των επιμέρους κυβερνήσεων. Το 2020, όπως προβλέπει το ΔΝΤ, σε παγκόσμια κλίμακα το δημόσιο χρέος για πρώτη φορά στην Ιστορία θα εκτιναχθεί στο 101% του ΑΕΠ, δηλαδή θα αυξηθεί 19 ποσοστιαίες μονάδες από το 2019. Το δε δημοσιονομικό έλλειμμα κατά μέσον όρο θα φθάσει στο 14% του ΑΕΠ, ήτοι 10 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από πέρυσι.

Προειδοποίηση

Ο διεθνής οργανισμός είχε ήδη προειδοποιήσει ότι η παγκόσμια οικονομία θα δεχθεί το σοβαρότερο πλήγμα από την εποχή της Μεγάλης Ύφεσης, σχεδόν 100 χρόνια πριν. Σήμερα δηλώνει ακόμα πιο απαισιόδοξος, διότι το σοκ στις εφοδιαστικές αλυσίδες ενδεχομένως να αποδειχθεί δεινότερο από όσο προβλεπόταν, ενώ και η ζήτηση εξακολουθεί να πλήττεται, μιας και παραμένουν σε ισχύ τα μέτρα κοινωνικής απόστασης και άλλες προδιαγραφές ασφαλείας και υγιεινής. Οσο δε για τις χώρες που ακόμα παλεύουν να θέσουν υπό έλεγχο την εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού, διατηρώντας ακόμα τους περιορισμούς, αυτό θα επηρεάσει την ανάπτυξη. «Εάν συνεχίζει ανεμπόδιστα η ασθένεια, τότε αυξάνονται ανησυχητικά οι πιθανότητες για μακροχρόνιες επιπτώσεις στις ζωές, στην ασφάλεια της εργασίας και στην ανισότητα», επισημαίνει το ΔΝΤ.

Παράλληλα, προειδοποίησε ότι η αναβάθμιση του κλίματος μεταξύ των επενδυτών στις διεθνείς κεφαλαιαγορές δεν συσχετίζεται με τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας. Αναφορικά, τέλος, με την κατανάλωση, ο διεθνής οργανισμός αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις για την αύξησή της, εξαιτίας της πιο μακράς διακοπής της οικονομικής δραστηριότητας από όσο αναμενόταν, των κραδασμών στη ζήτηση από τα μέτρα κοινωνικής απόστασης και της ενίσχυσης των αποταμιεύσεων.

Στο ασφαλές καταφύγιο του χρυσού στρέφονται οι επενδυτές

Η εκ νέου έξαρση των κρουσμάτων της πανδημίας και ο δυσμενής αντίκτυπος στην ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας δημιουργούν έντονο προβληματισμό στους κύκλους των διεθνών επενδυτών, οι οποίοι στρέφουν την πλάτη στις μετοχές και εξετάζουν τον χρυσό ως επιλογή. Αλλωστε, το πολύτιμο μέταλλο ανέκαθεν σε περιόδους αβεβαιότητας και κρίσεων είχε τη θέση του ασφαλούς καταφυγίου, ενώ ήδη το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προβλέπει πως η οικονομία σε παγκόσμια κλίμακα φέτος θα εμφανίσει σοβαρότερη συρρίκνωση από εκείνην που αρχικά προβλεπόταν τον Απρίλιο. Η δε αναμενόμενη ανάκαμψη το 2021 θα είναι πολύ περιορισμένη σε περίπτωση επιδείνωσης του ιού.

Εξ ου και αναλυτές των αγορών βλέπουν πιθανό η τιμή του χρυσού να εκτιναχθεί στα 1.800 δολάρια η ουγγιά. Τα επίπεδα αυτά, εάν υπερσκελισθούν, στη συνέχεια θα είναι εύκολο το πολύτιμο μέταλλο να κινηθεί στην περιοχή των 1.900 δολαρίων η ουγγιά. Τον Σεπτέμβριο του 2011 ο χρυσός είχε εκτιναχθεί στα υψηλότερα επίπεδα της ιστορίας του στα 1.923,7 δολάρια η ουγγιά. Χθες, η τιμή του χρυσού για τα συμβόλαια παράδοσης Αυγούστου στην αγορά Comex, έφθασε σε επίπεδα-ρεκόρ οκταετίας των 1.796 δολαρίων η ουγγιά.

Η τιμή του πολύτιμου μετάλλου έφθασε σε υψηλό οκταετίας, στα 1.796 δολάρια η ουγγιά.

Είναι ενδιαφέρον να υπογραμμιστεί στο σημείο αυτό η προσέγγιση της Goldman Sachs. Συνεκτιμώντας ότι τα πραγματικά επιτόκια στις ΗΠΑ είναι αρνητικά, η επενδυτική τράπεζα διαβλέπει εκτίναξη του χρυσού στα υψηλότατα επίπεδα των 2.000 δολαρίων μέσα σε ορίζοντα δώδεκα μηνών.

Από τη Γερμανία έως το Τόκιο υπήρξε εμφάνιση νέων κρουσμάτων κορωνοϊού, ενώ οι κατά τόπους αρμόδιοι αξιωματούχοι στις πληγείσες περιοχές των Ηνωμένων Πολιτειών εξετάζουν το ενδεχόμενο είτε να επιβραδύνουν την άρση των περιοριστικών μέτρων είτε να τα διατηρήσουν ως έχουν. Η Ευρωπαϊκή Ενωση από την πλευρά της καλείται να αποφασίσει, εάν θα εξακολουθήσει να εφαρμόζει την απαγόρευση εισόδου στο έδαφός της των Αμερικανών πολιτών, αφ' ης στιγμής ανοίξει και πάλι τα εξωτερικά της σύνορα. Πάντως, αξίζει να σημειωθεί πως στις αγορές πολύτιμων μετάλλων ήδη από τις αρχές του 2020 είχε παρατηρηθεί άνοδος στις τιμές του χρυσού. Σε αυτό έχει συμβάλει το γεγονός ότι τόσο η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών όσο και άλλες μεγάλες κεντρικές τράπεζες έχουν προχωρήσει σε μειώσεις επιτοκίων.

Η Goldman Sachs προβλέπει εκτίναξη του χρυσού στα υψηλότατα επίπεδα των 2.000 δολαρίων μέσα σε ορίζοντα δώδεκα μηνών.

Παράλληλα, οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο διοχετεύουν στον οικονομικό μηχανισμό τρισεκατομμύρια δολάρια για να αμβλύνουν τις δυσμενείς επιπτώσεις της πανδημίας. Από την πλευρά τους οι επενδυτές και οι αναλυτές, φοβούμενοι πως θα υπάρξει άνοδος του πληθωρισμού, επιλέγουν τον χρυσό.

Από τον Ιανουάριο έως και σήμερα οι τοποθετήσεις σε αμοιβαία κεφάλαια εκπεφρασμένα σε χρυσό έχουν εκτιναχθεί σε πρωτόγνωρα υψηλά επίπεδα των 600 τόνων.

Χαρακτηριστικά επισημαίνει ο Κάρστεν Φριτς, αναλυτής αγορών εμπορευμάτων στη γερμανική τράπεζα Commerzbank: «Η ζήτηση για τον χρυσό έχει αναζωογονηθεί χάρις στο ότι τις τελευταίες ημέρες εξασθενεί η ισοτιμία του δολαρίου, αλλά και στο ότι εμφανίζεται αύξηση στα νέα κρούσματα κορωνοϊού. Δεν πρέπει να μας προκαλεί έκπληξη ότι οι επενδυτές αναζητούν καταφύγιο σε ένα περιουσιακό στοιχείο, που ουσιαστικά δεν χάνει εύκολα την αξία του, κι αυτό είναι ο χρυσός».

Κι όπως εν κατακλείδι προσθέτει στην ιστοσελίδα nairametrics.com, ο Εντουαρντ Μέιρ, επίσης αναλυτής αγορών της ED&F Man Capital Markets, «όταν παρατηρείται μία πλημμυρίδα προγραμμάτων στήριξης επιχειρήσεων και νοικοκυριών σε κάθε γωνιά της Γης, αυτό δεν έχει μόνο ως αποτέλεσμα την αναθέρμανση του πληθωρισμού, αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί μία εικόνα αδυναμίας της οικονομίας, οπότε ο χρυσός φαίνεται ελκυστικός».

Οι άνεργοι στη Γερμανία θα ξεπεράσουν τα 3 εκατομμύρια

Για πρώτη φορά μέσα στην τελευταία δεκαετία ο αριθμός των ανέργων στη Γερμανία προβλέπεται πως θα σπάσει το φράγμα των τριών εκατομμυρίων μέσα στο καλοκαίρι, επεσήμανε αυτή την εβδομάδα ο επικεφαλής της γερμανικής Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Απασχόλησης, Ντέλεφ Σέελε, σε συνέντευξη που παραχώρησε στη Süddeutsche Zeitung. Επίσης, οι πέντε Γερμανοί Σοφοί προέβλεψαν αυτή την εβδομάδα ότι οι άνεργοι θα αυξηθούν τους επόμενους μήνες φτάνοντας τα 2,72 εκατομμύρια μέχρι το τέλος του έτους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Υπηρεσίας Απασχόλησης, η ανεργία ξεπέρασε το 6% τον Μάιο εξαιτίας της πανδημίας, πλήττοντας περισσότερο όσους είχαν συμβάσεις ορισμένου χρόνου, τους περιστασιακά εργαζομένους, τους νέους και κατά κύριο λόγο τις γυναίκες.

Η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης θα συρρικνωθεί κατά 6,5% φέτος εξαιτίας της πανδημίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμα και πριν από την επέλαση της πανδημίας, το τελευταίο τρίμηνο του 2019 η ανεργία στη Γερμανία είχε σκαρφαλώσει στο υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας πενταετίας και συγκεκριμένα στο 5,3%.

Μιλώντας στη γερμανική εφημερίδα, ο Σέελε σχολίασε πως ελπίζει σε βελτίωση της κατάστασης το φθινόπωρο. Βέβαια αυτό εξαρτάται από την επιτυχία της χαλάρωσης των περιοριστικών μέτρων στην εστίαση και στον τουρισμό και από την επίπτωση των πακέτων στήριξης της γερμανικής κυβέρνησης στην οικονομία. Παράλληλα, η ανάκαμψη της οικονομίας και της απασχόλησης εξαρτάται από την πορεία του παγκόσμιου εμπορίου. Οι μεγαλύτεροι εμπορικοί εταίροι της χώρας, όπως για παράδειγμα οι ΗΠΑ, εξακολουθούν να δέχονται ισχυρά πλήγματα από την πανδημία.

Οι πέντε Γερμανοί Σοφοί προέβλεψαν αυτή την εβδομάδα ότι η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης θα συρρικνωθεί κατά 6,5% φέτος και θα διολισθήσει στη βαθύτερη ύφεση από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, η βιομηχανική παραγωγή έχει υποχωρήσει στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων δύο δεκαετιών. Οι εξαγωγές του Απριλίου υποχώρησαν κατά 31% και η μείωση ανέδειξε την εξάρτηση της Γερμανίας από τις ξένες αγορές. Σύμφωνα με το οικονομικό ινστιτούτο του Κιέλου (IfW), η γερμανική οικονομία θα υποστεί ζημίες ύψους 390 δισ. ευρώ φέτος και το επόμενο έτος, μόνον εξαιτίας του κορωνοϊού.

«Οδεύουμε προς μια βαθιά ύφεση», τόνισε τις προηγούμενες ημέρες η Βερόνικα Γκριμ από την επιτροπή των Γερμανών Σοφών. Η ίδια τόνισε πως η ανάκαμψη της γερμανικής οικονομίας εξαρτάται εν μέρει από την πορεία ενός δεύτερου κύματος και αν θα χρειαστεί να επιβληθούν ξανά αυστηρά περιοριστικά μέτρα. Μετά τις δηλώσεις της βέβαια, το κρατίδιο της Βόρειας Ρηνανίας - Βεστφαλίας επέβαλε ξανά μέτρα σε μια περιορισμένη περιοχή, ώστε να αναχαιτίσει τη ραγδαία μετάδοση του ιού, καθώς εκατοντάδες εργαζόμενοι ενός εργοστασίου κρεάτων βρέθηκαν θετικοί.

Κατά το οικονομικό ινστιτούτο του Κιέλου (IfW), η γερμανική οικονομία θα υποστεί ζημίες 390 δισ. ευρώ φέτος και το επόμενο έτος, εξαιτίας του κορωνοϊού.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

Ξεκινούν εργασίες στο συγκρότημα Kilada Hills

Πάνω από έξι χρόνια αδειοδοτικής ωρίμανσης χρειάστηκε η επένδυση για την ανάπτυξη του σύνθετου τουριστικού καταλύματος Kilada Hills, προκειμένου να φτάσει στην αφετηρία και στην έναρξη των εργασιών κατασκευής. Μάλιστα, η συγκεκριμένη επίδοση θεωρείται και λίαν ικανοποιητική, καθώς το έργο δεν αντιμετώπισε ούτε εχθρική Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως συμβαίνει συχνά σε άλλες περιοχές της χώρας, ούτε και προσφυγές στο ΣτΕ που θα δημιουργούσαν νέες καθυστερήσεις. Ετσι, σήμερα, παρουσία του αρμόδιου υπουργού Ανάπτυξης Αδ. Γεωργιάδη, είναι προγραμματισμένη συμβολική τελετή θεμελίωσης του έργου και η επίσημη έναρξη των εργασιών.Το Kilada Hills είναι μια επένδυση της τάξεως των 420 εκατ. ευρώ στην περιοχή της Ερμιονίδας στην Αργολίδα, την οποία προωθεί η Dolphin Capital Investors, η οποία έχει επίσης αναπτύξει και το συγκρότημα Amanzoe στην ίδια περιοχή (Πόρτο Χέλι). Το νέο έργο βρίσκεται πάνω από τον παραθαλάσσιο οικισμό της Κοιλάδας (πλησίον του Κρανιδίου) κι έχει διαφορετικό προσανατολισμό, καθώς περιλαμβάνει ένα γήπεδο γκολφ 18 οπών διεθνών προδιαγραφών, το οποίο θα είναι και ο βασικός πόλος έλξης επισκεπτών, καταλαμβάνοντας συνολική έκταση 770 στρεμμάτων. Το γήπεδο αυτό θα πλαισιωθεί από 450-500 παραθεριστικές κατοικίες πολυτελείας, ενώ, εφόσον υπάρξει ζήτηση, η Dolphin έχει τη δυνατότητα (με βάση τους εγκεκριμένους όρους πολεοδόμησης) να αναπτύξει κι ένα ξενοδοχείο επιφάνειας 30.000 τ.μ.Αρχικά, η έναρξη της κατασκευής του έργου ήταν προγραμματισμένη για το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους, ωστόσο οι εξελίξεις με την πανδημία και τα μέτρα περιορισμού της δεν το επέτρεψαν.Πρόκειται για την πρώτη τουριστική επένδυση η οποία αδειοδοτείται μέσω της διαδικασίας των ΕΣΧΑΣΕ (Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων). Η Dolphin αξιοποιεί ιδιόκτητη έκταση συνολικής επιφάνειας 2.026 στρεμμάτων. Με βάση το εγκεκριμένο σχέδιο, προβλέπεται η ανάπτυξη έως 178.428 τ.μ. κατοικιών και έως 207.578 τ.μ. για τις υπόλοιπες εγκαταστάσεις. Επίσης, το 50% της

Το έργο περιλαμβάνει ένα γήπεδο γκολφ 18 οπών διεθνών προδιαγραφών, 450-500 παραθεριστικές κατοικίες πολυτελείας και, εφόσον υπάρξει ζήτηση, ένα ξενοδοχείο επιφάνειας 30.000 τ.μ.

έκτασης θα αφορά χώρους πρασίνου. Η πρώτη φάση της επένδυσης θα ξεπεράσει τα 300 εκατ. ευρώ και θα δημιουργήσει 800 θέσεις εργασίας, ενώ κατά τη φάση της λειτουργίας θα δημιουργηθούν 600 νέες μόνιμες θέσεις εργασίες.Σύμφωνα με τη διοίκηση της Dolphin, η χρηματοδότηση του έργου έχει εξασφαλιστεί σε συνεργασία με ξένο θεσμικό εταίρο. Η πρώτη φάση της κατασκευής περιλαμβάνει την κατασκευή του γηπέδου γκολφ, των έργων υποδομής για τις κατοικίες και των εργασιών για ορισμένες συμπληρωματικές χρήσεις του ακινήτου, όπως το Club House του γκολφ και μια παραθαλάσσια εγκατάσταση σε γειτονική έκταση, που αποκτήθηκε για τον σκοπό αυτό.Σημειωτέον ότι οι κατοικίες δεν πρόκειται να κατασκευαστούν όλες ταυτόχρονα. Μάλιστα, ο οριστικός τους αριθμός θα εξαρτηθεί από τη ζήτηση που θα εκδηλωθεί. Μάλιστα, ουσιαστικά θα είναι αυτοχρηματοδοτούμενες, καθώς το κόστος κατασκευής θα καλύπτεται από τους ίδιους τους ιδιοκτήτες.

Ειδικότερα, η Dolphin θα προχωρεί στην κατασκευή μόνο εφόσον έχει εξασφαλίσει την πώληση του αντίστοιχου οικοπέδου για την ανέγερση της εκάστοτε κατοικίας. Ηδη, μία από τις «γειτονιές» του Kilada Hills έχει δεσμευθεί αντί 10 εκατ. ευρώ από την Grivalia. Πρόκειται για συμφωνία που είχε συναφθεί μεταξύ των δύο πλευρών όταν η τελευταία εξαγόρασε το Amanzoe από την Dolphin.

ΝΙΚΟΣ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Πτωτικά κινούνται εκ νέου οι τιμές των επαγγελματικών ακινήτων

Μετά τη σημαντική άνοδο που σημείωσαν κατά τη διάρκεια της διετίας 2018-2019

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε πλήρη ανατροπή του ιδιαιτέρως θετικού σκηνικού που είχε δημιουργηθεί καθ' όλη τη διάρκεια του 2019 οδηγείται η αγορά επαγγελματικών ακινήτων (γραφεία και καταστήματα), ως αποτέλεσμα της πανδημίας και της νέας κρίσης που έχει ήδη ξεκινήσει. Το 2019 αποτέλεσε τον καλύτερο χρόνο για την αγορά ακινήτων από τα μέσα της δεκαετίας του 2000. Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Τράπεζα της Ελλάδος, οι τιμές των εμπορικών καταστημάτων αυξήθηκαν κατά 7% πανελλαδικά, ενώ άνοδο κατά 4,6% είχαν σημειώσει και το 2018. Μάλιστα, στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα η αύξηση ήταν ακόμα υψηλότερη, αγγίζοντας το 8% στην Αθήνα και το 9,4% στη Θεσσαλονίκη. Μικρότερη ήταν η άνοδος των ενοικίων των καταστημάτων, τα οποία ενισχύθηκαν κατά 1,3% πανελλαδικά, αλλά και μόλις 0,3% στην Αθήνα και 1,1% στη Θεσσαλονίκη.

Ωστόσο, μετά την επέλαση της πανδημίας και τις συνέπειες αυτής και των μέτρων περιορισμού της στην οικονομία και την κατανάλωση, το τοπίο που διαμορφώνεται πλέον στο λιανεμπόριο πόρρω απέχει από το αντίστοιχο του τέλους του 2019. Σε σχετική ανάλυση, η εταιρεία παροχής υπηρεσιών ακινήτων Proprius - Cushman & Wakefield σημειώνει ότι τόσο οι τιμές των καταστημάτων όσο και τα ενοίκιά τους θα καταγράψουν υποχώρηση κατά το υπόλοιπο του 2020. Ειδικότερα, όπως αναφέρει η εταιρεία, «η πλειονότητα των εμπορικών αλυσίδων θα αναβάλει τα σχέδια επέκτασης του δικτύου της, πλην των αλυσίδων σούπερ μάρκετ. Ταυτόχρονα, τα εμπορικά καταστήματα και τα εμπορικά κέντρα θα αντιμετωπίσουν έντονο ανταγωνισμό από την ανάδυση του ηλεκτρονικού εμπορίου».

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, οι τιμές πώλησης κτιρίων γραφείων αυξήθηκαν κατά 4,2% το 2019 και 6,5% το 2018. Οι τιμές των εμπορικών καταστημάτων είχαν άνοδο πέρυσι 7% πανελλαδικά.

Αναιμική η ζήτηση για αγορά καταστημάτων και γραφείων – Μεγάλες αλυσίδες ζητούν από τους ιδιοκτήτες μείωση ενοικίων.

Το συμπέρασμα είναι ότι αναμένονται μειώσεις των τιμών ενοικίασης, καθώς μάλιστα οι περισσότεροι από τους σημαντικούς παίκτες του κλάδου (π.χ. Φουρλής, Σάμι Φάις, Zara, H&M) έχουν ήδη ζητήσει την επαναδιαπραγμάτευση των συμβολαίων τους προς τα κάτω.Η μείωση των ενοικίων συνεπάγεται και μείωση στις αξίες των εμπορικών καταστημάτων. Πάντως, ακόμα κι αν υποχωρήσουν οι ζητούμενες τιμές πώλησης τους επόμενους μήνες, δεν είναι εξασφαλισμένο ότι θα υπάρξει επενδυτικό ενδιαφέρον.

Οπως αναφέρουν οι επικεφαλής των εταιρειών επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία (ΑΕΕΑΠ), τουλάχιστον μέχρι να υπάρξουν κάποια σημάδια ανάκαμψης της ιδιωτικής κατανάλωσης, θα αποφύγουν να αποκτήσουν εμπορικά καταστήματα, εκτός κι αν παρουσιαστεί κάποια εξαιρετική ευκαιρία.Ανάλογη εικόνα παρατηρείται και στην αγορά γραφείων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, οι τιμές πώλησης κτιρίων γραφείων αυξήθηκαν κατά 4,2% το 2019, αλλά και κατά 6,5% το 2018. Στην Αθήνα, όπου σημειώθηκε και ο μεγαλύτερος όγκος συναλλαγών τα τελευταία χρόνια, οι τιμές σημείωσαν άνοδο της τάξεως του 5,1% το 2019 και 7,6% το 2018. Στη Θεσσαλονίκη, η άνοδος άγγιξε το 2,7% και 5,4% αντίστοιχα.

Οσον αφορά τα ενοίκια των γραφείων, το 2019 σημείωσαν άνοδο κατά 2,6% πανελλαδικά, ενώ στην Αθήνα η αύξηση των ενοικίων ανήλθε σε 2,8% και στη Θεσσαλονίκη σε 3,5%.Ωστόσο, φέτος αναμένεται να μπει φρένο σε νέες αυξήσεις και δεν αποκλείεται να υπάρξουν και μειώσεις. Σε αντίθεση πάντως με τα εμπορικά καταστήματα, στην αγορά γραφείων υπάρχουν και ορισμένα «αναχώματα», με σημαντικότερο τη χαμηλή προσφορά σύγχρονων γραφειακών χώρων, λόγω της υποεπένδυσης των προηγούμενων ετών.

Από την άλλη πλευρά, η εκτόξευση της τηλεργασίας και της εκ περιτροπής εργασίας, κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου, έχει ωθήσει αρκετούς ομίλους να επαναξιολογήσουν τις ανάγκες τους, γεγονός που δεν αποκλείεται να επιφέρει ακόμα και δομικές αλλαγές στην αγορά γραφείων τα επόμενα χρόνια. Προς το παρόν πάντως, η ζήτηση είναι αναιμική, καθώς από τις αρχές του έτους έχουν απορροφηθεί μόλις 20.000 τ.μ., εκ των οποίων σχεδόν το 100% αφορούσε μισθώσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Φως ελπίδας από το Ανώτατο Δικαστήριο

Ποτέ δεν κρύφτηκα πίσω από το δάκτυλό μου για οτιδήποτε και φυσικά όχι για την αποστροφή που τρέφω για τη συνεχιζόμενη εφαρμογή του περί Ενοικιοστασίου Νόμου, όπως αυτός διαμορφώθηκε από το 1975 μέχρι σήμερα. Δεν αντιλέγω, όταν εφαρμόστηκε το 1975 ήταν αναγκαίος, επειδή έθετε όρια στην πολλές φορές απάνθρωπη εκμετάλλευση που δημιουργεί μια έκρυθμη κατάσταση, όπως αυτή των τραγικών γεγονότων που ακολούθησαν την τουρκική εισβολή. Το ξεσπίτωμα τόσων χιλιάδων προσφύγων και η φυγή τους προς τις ελεύθερες περιοχές, σε οικονομικούς όρους, αύξησε τη ζήτηση στέγασης (οικιστικής και επαγγελματικής) σε μια πιο μικρή επικράτεια με μικρότερη προσφορά, οπότε αν δεν υπήρχε ο έλεγχος του ενοικιοστασίου, τα ενοίκια θα ανέβαιναν στον Θεό.

Με στρατιωτικούς όρους, είμαστε ακόμη σε έκρυθμη κατάσταση και σε συνθήκες πολέμου. Με πολιτικούς όρους, είμαστε συγγενικά όντα των στρουθοκαμήλων. Με οικονομικούς, όμως, όρους, δεν υπήρξε καμία κυβέρνηση έκτοτε που να μη μιλήσει για οικονομικό θαύμα. Κάποιοι το πίστευαν και το εννοούσαν, άλλοι δεν το πίστευαν αλλά πάλι το εννοούσαν, άλλοι το πίστευαν, αλλά δεν το εννοούσαν και είναι και αυτοί που ούτε το πίστευαν, ούτε το εννοούσαν, αλλά πάλι μιλούσαν γι' αυτό.

Σχεδόν όλοι μέχρι σήμερα πιστεύαμε πως στην τελική του πρόεκταση, ο «Νόμος του Ενοικιοστασίου» έλεγε πως όταν ένα κτήριο ή υποστατικό που βρισκόταν εντός ελεγχόμενης από το Νόμο περιοχή είχε ολοκληρωθεί κατασκευαστικώς μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του 1999, τότε ενέπιπτε κάτω από τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας. Συνεπώς, μια ενοικίαση ενός τέτοιου υποστατικού, μετά τη λήξη της πρώτης συμβατικής περιόδου που καθόριζε το ενοικιαστήριο συμβόλαιο, μετατρεπόταν αυτόματα σε θέσμια ενοικίαση και τύγχανε της πλήρους προστασίας του νόμου (π.χ. δυσκολία έξωσης ενοικιαστή, ρυθμισμένες αυξήσεις ενοικίων κλπ) και πως για οποιεσδήποτε διαφορές μεταξύ των μερών αρμοδιότητα εξέτασης είχε το Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων.

Δεν θα επαναλάβω σήμερα το συνονθύλευμα της εκμετάλλευσης που γινόταν και γίνεται από τους πλείστους ενοικιαστές εναντίον των ιδιοκτητών, γεγονός που οδήγησε διαχρονικά στην άθλια και τριτοκοσμική εικόνα που έχει η αγορά των ακινήτων και δη στις περισσότερες εμπορικές περιοχές ανά την Κύπρο, καθώς και στις πλείστες οικιστικές περιοχές που αναπτύχθηκαν πριν το 2000.

Το Ανώτατο Δικαστήριο σε απόφαση του την 1η Ιουνίου 2020 στην Πολιτική Έφεση αρ. 30/ 2019 (Φυσεντζίδης Vs K & C Snooker and Pool Entertainment) ήλθε και ανέτρεψε το στάτους κβο.

Χωρίς να μπαίνω στην καθαρή νομική ερμηνεία της απόφασης, ξεκαθάρισε πως ένα υποστατικό για να καλύπτεται από τον Νόμο του Ενοικιοστασίου δεν αρκεί να έχει ολοκληρωθεί κατασκευαστικώς μέχρι τον Δεκέμβριο του 1999 και να είναι εντός ελεγχόμενης περιοχής. Αποτελεί ταυτόχρονη προϋπόθεση να προσφερόταν για ενοικίαση ή να ήταν ενοικιασμένο πριν ή κατά την 31η Δεκεμβρίου 1999.

Το Ανώτατο ξεκαθάρισε πως ένα υποστατικό για να καλύπτεται από τον Νόμο του Ενοικιοστασίου δεν αρκεί να έχει ολοκληρωθεί κατασκευαστικώς μέχρι τον Δεκέμβριο του 1999 και να είναι εντός ελεγχόμενης περιοχής.

Αν δηλαδή ένα κατάστημα, ένα γραφείο, ένα σπίτι κλπ ήταν μεν κατασκευασμένο πριν την 31η Δεκεμβρίου 1999 και βρίσκεται εντός ελεγχόμενης περιοχής, αλλά ποτέ του δεν ενοικιάστηκε ή προσφέρθηκε για ενοίκιο πριν από την 31η Δεκεμβρίου 1999 ή αν το χρησιμοποιούσε ο ιδιοκτήτης για δική του χρήση, τότε αυτό το υποστατικό δεν καλύπτεται από τις πρόνοιες του Ενοικιοστασίου.

Συνεπώς αν μια τέτοια μονάδα ενοικιάστηκε μετά την 31η Δεκεμβρίου 1999, ο ενοικιαστής δεν μπορεί να έχει την κάλυψη του Νόμου περί Ενοικιοστασίου και πλήρη αρμοδιότητα επίλυσης διαφορών μεταξύ ιδιοκτήτη και ενοικιαστή έχει το αρμόδιο Επαρχιακό Δικαστήριο και όχι το Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων.

Αν το καλοσκεφτείτε είναι απόλυτα λογικό. Αν μια μονάδα δεν ενοικιάστηκε ποτέ της, ποιον προσπαθεί να προστατεύσει η νομοθεσία σήμερα; Μήπως τον όποιον καουμπόι ενοικιαστή που προσπαθεί να εκμεταλλευθεί παραθυράκια για δικό του όφελος; Δεν τιμωρεί τον ιδιοκτήτη και το ακίνητο σχεδόν εσαεί; Εγώ το 1975 ήμουν τριών χρονών. Ο καταστηματάρχης του τότε είναι μάλλον σε άλλη διάσταση εδώ και καιρό. Αν με ρωτάτε, ο Νόμος του Ενοικιοστασίου έπρεπε να τερματίζει την προστασία του μέχρι το 2000 και όχι να ισχύει ακόμα.

Αυτή η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου αλλάζει το σκηνικό της κτηματαγοράς σε μεγάλο βαθμό. Εγώ προσθέτω: προς το καλύτερο. Φτάνει να μπορεί να αποδείξει ο ιδιοκτήτης πως είτε πριν την 1η Ιανουαρίου 2000 το κατείχε ο ίδιος ή δεν το είχε ενοικιασμένο ούτε προς ενοικίαση. Άρα όσοι ενοικιαστές κρύβονται πίσω από την προστασία ενός νόμου που δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση τους, καλό είναι να αρχίσουν να σέβονται τον ιδιοκτήτη του ακινήτου που ενοικιάζουν, αλλιώς είναι πολύ πιθανόν να διαταχθούν σε έξωση και παράδοση κατοχής. Οι συνέπειες της απόφασης αυτής συνοψίζονται στον εξορθολογισμό των ενοικίων σε μεγάλο βαθμό (όχι όμως απόλυτο), στην ενθάρρυνση των επενδύσεων τόσο σε εξαγορές όσο και σε αναβαθμίσεις κτηρίων, στην αισθητή μείωση του σκεπτικισμού του τι συνεπάγεται το «να ενοικιάσεις σε Κύπριο», στη μείωση των απαιτήσεων σε «αέρα», όταν οι οικονομικές συνθήκες επιτρέπουν τέτοια φαινόμενα, στις πιο ψαγμένες επενδυτικά επιχειρηματικές κινήσεις στον τομέα της εστίασης και του λιανικού εμπορίου, στην ελάφρυνση των αγκυλώσεων στον καθορισμό των αγοραίων αξιών των ακινήτων, για να αναφέρω μερικές σημαντικές.

Αν η Βουλή θεωρήσει πως θα μπορέσει να ακυρώσει τις συνέπειες αυτής της απόφασης με επέκταση της χρονικής κάλυψης του Νόμου, τότε ας σκεφτούν διπλά και τριπλά. Τα θετικά που αναλύθηκαν πιο πάνω θα αποκτήσουν αρνητικό πρόσημο και ταυτόχρονο πολλαπλασιαστή. Οι ζημιές στη χώρα θα είναι τεράστιες και μη αναστρέψιμες. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο κανένας επενδυτής δεν θα ενδιαφερθεί να επενδύσει στη χώρα μας ξανά και θα στερήσουν από την οικονομία μας το αναγκαίο οξυγόνο από το να ανανεώνει συνεχώς το κτηριακό της στοκ. Ο κύκλος ανάπτυξης θα καταστεί πολύ πιο αργός, αφού για ανάκτηση κενής κατοχής και ανοικοδόμησης θα απαιτούνται χρόνια δικαστικών διαμαχών με αμφίβολο αποτέλεσμα και άρα υψηλό ρίσκο σε βαθμό εγκατάλειψης της όποιας προσπάθειας εξαρχής.

Το Ανώτατο Δικαστήριο έδειξε τον δρόμο, βάζοντας αρκετά πράγματα στη σωστή τους θέση. Ας κάνουμε αυτό τον δρόμο την αρχή μιας νέας κατάστασης, η οποία μόνο θετικά μπορεί να φέρει στον τόπο μας.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ζωή
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

Ο Γκράχαμ Γκριν πηγαίνει σινεμά

Το σκοτεινό σύμπαν του Βρετανού συγγραφέα, με αφορμή την έκδοση του μυθιστορήματός του «Ο ανθρώπινος παράγοντας»

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Θα μπορούσε το άρθρο να τιτλοφορείται: «Τα παράδοξα του Γκράχαμ Γκριν, και άλλες ιστορίες». Διότι ο Γκριν είναι μία από εκείνες τις πολύπλευρες προσωπικότητες, που κανείς δεν μπορεί εύκολα να κατατάξει σε μια ορισμένη κατηγορία. «Θέλω να ζήσω με τον τρόπο μου», λέει ο ήσυχος και διακριτικός πράκτορας Μορίς Κασέλ, κεντρικός χαρακτήρας στο μυθιστόρημα του Γκριν «Ο ανθρώπινος παράγοντας» (εκδ. Πόλις). Και οι ήρωές του πάντοτε είχαν στοιχεία από τη προσωπικότητά του.

Ο Γκράχαμ Γκριν γεννήθηκε το 1904 στην εδουαρδιανή Βρετανία και πέθανε το 1991 στην Ελβετία· ο βίος του συνεπώς εκτείνεται δυναμικός και δημιουργικός σχεδόν και στις δέκα δεκαετίες του 20ού αιώνα. Διόλου τυχαία λοιπόν θεωρείται από τους εμβληματικούς σύγχρονους συγγραφείς: η εποχή τον καθόρισε και εκείνος την εξέφρασε εύστοχα. Ήταν πολυτάλαντος, αντιφατικός, υπερ-παραγωγικός και αντι-συμβατικός στη γραφή και τις πεποιθήσεις του. Αντλησε τους αφηγηματικούς του τρόπους από τη «σοβαρή» αλλά και τη λαϊκή λογοτεχνία, δεν τον φόβισαν οι περιπετειώδεις ιστορίες που εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων στην εποχή του εκδίδονταν με φτηνό, χάρτινο εξώφυλλο, και επίσης ασχολήθηκε με όλα σχεδόν τα είδη του γραπτού λόγου: μυθιστόρημα, νουβέλα, διήγημα, ποίηση, θέατρο, σενάριο, κριτική, δοκίμιο, βιογραφία, λογοτεχνία για παιδιά και ταξιδιωτική λογοτεχνία.

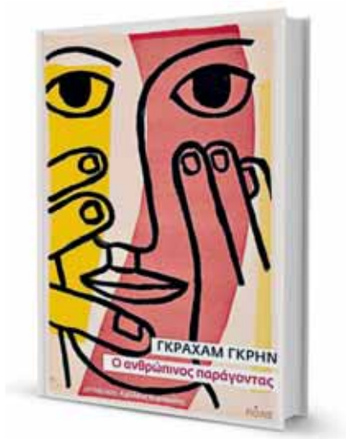

Το μυθιστόρημα «Ο ανθρώπινος παράγοντας» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πόλις.

«Οι ταινίες μυστηρίου είναι εύκολες γιατί ένα όπλο είναι πάντα φωτογενές. Αντιθέτως, σε μια αστυνομική ιστορία πρέπει να περιπλανηθείς στα μονοπάτια του μυαλού».

Το υπαρξιακό άγχος

Σπούδασε Ιστορία στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, και εκείνη την περίοδο έγινε μέλος του κομμουνιστικού κόμματος. Λίγο αργότερα ασπάστηκε τον καθολικισμό. Διατήρησε τις φαινομενικά ασύμβατες μεταξύ τους πεποιθήσεις σε όλη τη διάρκεια της ζωής του, μαζί με το διαρκές υπαρξιακό του άγχος, τις αμφιβολίες και τα διλήμματα που τον βασάνιζαν. Βρέθηκε πάντοτε στο σταυροδρόμι των τάσεων, των τεχνοτροπιών και των πολιτικών γεγονότων, συνδεδεμένος στενά με το πνεύμα των καιρών. Αλλωστε υπήρξε δημοσιογράφος, και εργάστηκε επί χρόνια ως ανταποκριτής βρετανικών εφημερίδων.

Στη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου θήτευσε ως πράκτορας των βρετανικών μυστικών υπηρεσιών, εμπειρία που επηρέασε έντονα τη θεματολογία των βιβλίων του. Ηταν επίσης μέγας ταξιδιώτης. Ξεκίνησε τις περιπλανήσεις του το 1935, και στην πορεία των χρόνων έφτασε από το Μεξικό και την Αϊτή έως την Ινδοκίνα, και από την Αφρική έως την Ευρώπη – μάλιστα από το 1966 εγκαταστάθηκε μόνιμα στη Γαλλία κι έζησε στο Παρίσι και την Αντίμπ.

Εντέλει, υπήρξε άνθρωπος των γραμμάτων και ταυτόχρονα άνθρωπος της δράσης. Ο κόσμος του είναι σκληρός και γεμάτος διαφθορά. Οι καλοί γίνονται κακοί και αντίστροφα, παραμένοντας ωστόσο βαθιά ανθρώπινοι. Οι δυνατοί, πρωτότυποι ήρωές του φιλοσοφούν και αναστοχάζονται, ενώ μπλέκουν σε περιπέτειες σε σκηνικό συχνά εξωτικό. Ή ρημαγμένο από τον Μεγάλο Πόλεμο. Ή Ψυχροπολεμικό. Η ιδεολογία τους δοκιμάζεται και συγκρούεται με την πραγματικότητα, η ηθική με την επιθυμία, η τρυφερότητα με τον κυνισμό, ενώ η πλοκή είναι σφιχτή και γρήγορη. Κινηματογραφική. Αυτή είναι η λέξη-κλειδί για το έργο του Γκριν, τουλάχιστον κατά την πρώτη 20ετία της συγγραφικής παραγωγής του, όταν έγραφε μυθιστορήματα αγωνίας και κατασκοπείας – άλλοτε «σοβαρά» όπως τα έλεγε, κι άλλοτε «ψυχαγωγικά».

Το φιλμ νουάρ –και δη το ευρωπαϊκό–του χρωστάει μερικές εξαιρετικές ταινίες που βασίστηκαν σε έργα του με πιο γνωστό, τον κλασικό πλέον «Τρίτο άνθρωπο» που σκηνοθέτησε ο Βρετανός Κάρολ Ριντ το 1949. Αλλά όχι μόνον το φιλμ νουάρ. Με μια πρόχειρη αναζήτηση τουλάχιστον 30 κινηματογραφικές ταινίες στηρίζονται σε δικές του ιστορίες –σε πολλές περιπτώσεις συνέγραφε ο ίδιος το σενάριο–, ξεκινώντας από τα μέσα της δεκαετίας του 1930 με το «Orient Express» (1934), το οποίο βασίζεται στο μυθιστόρημα «Stamboul Train» (1932) που όπως είχε πει ο ίδιος δημιουργήθηκε με απώτερο στόχο την κινηματογραφική μεταφορά. Φτάνοντας σχεδόν στο σήμερα, οι πιο πρόσφατες μεταφορές μυθιστορημάτων είναι: «Το τέλος μιας σχέσης» (έγινε ταινία το 1955 και πάλι το 1999 από τον Νιλ Τζόρνταν με τους Ραλφ Φάινς και Τζούλιαν Μουρ), «Ο ήσυχος Αμερικανός» (το 1958 και το 2002 από τον Φίλιπ Νόις με πρωταγωνιστή τον Μάικλ Κέιν), «Brighton Rock» (1947 και 2010 από τον Ρόουαν Τζοφέ).

Τα καυστικά σχόλια

Το σινεμά κατείχε καίρια θέση στη ζωή και στη συγγραφή του Γκριν. Ανήκε στην πρώτη γενιά των Βρετανών συγγραφέων που μεγάλωσαν βλέποντας κινηματογράφο, και προφανώς αυτό το πρωτοποριακό για την εποχή μέσο τον επηρέασε βαθιά. Η αυτοβιογραφία του «A Sort of Life» (1971) ξεκινά στις πρώτες σελίδες με μια περιγραφή του New Cinema «με τον πράσινο μαυριτανικό θόλο», στο Μπέρκχαμστεντ, όπου γεννήθηκε και πέρασε τα παιδικά του χρόνια. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1930 έως τις αρχές του 1940 εργάστηκε ως κριτικός κινηματογράφου για το περιοδικό Spectator. Εκείνη την περίοδο, όχι μόνον έγραψε μερικά ιδιαιτέρως εύστοχα και καυστικά κριτικά σημειώματα, αλλά επίσης έμαθε πολλά για την τέχνη του σινεμά, επιλέγοντας ανάμεσα στους σκηνοθέτες εκείνους που επρόκειτο να γίνουν μελλοντικοί συνεργάτες για τη μεταφορά των έργων του στη μεγάλη οθόνη.

Σε μία από τις συνεντεύξεις που έδωσε προς το τέλος της ζωής του (1983) προσπάθησε να εξηγήσει τον τρόπο με τον οποίο το σινεμά επηρέασε την αφηγηματική του τεχνική, αντιπαραβάλλοντάς το μάλιστα με τη φωτογραφία: «Οταν περιγράφω μια σκηνή, τη συλλαμβάνω με το μάτι της κινηματογραφικής κάμερας μάλλον παρά με το μάτι του φωτογράφου – που κάπως την "παγώνει"», είχε πει.

Σε μία από τις κριτικές του στο Spectator είχε γράψει: «Οι ταινίες μυστηρίου (θρίλερ) είναι εύκολες γιατί ένα όπλο είναι πάντα φωτογενές. Αντιθέτως, σε μια αστυνομική ιστορία πρέπει να περιπλανηθείς στα μονοπάτια του μυαλού». Με το συγκεκριμένο σχόλιο εξηγούσε επίσης την τεχνική που εφάρμοζε στις δικές του αφηγήσεις. Λένε ότι έτρεφε μεγάλη αντιπάθεια προς τον Αλφρεντ Χίτσκοκ και τις ταινίες του. Γι' αυτό του αρνήθηκε τη μεταφορά του μυθιστορήματός του «Ο άνθρωπός μας στην Αβάνα». Εδωσε όμως την άδειά του να μεταφερθεί στο σινεμά από τον σκηνοθέτη Κάρολ Ριντ, τον οποίο εκτιμούσε ιδιαιτέρως και μαζί είχαν μια ιδιαιτέρως δημιουργική συνεργασία με τρεις ταινίες: «Πρώτη απογοήτευση» (ο ελληνικός τίτλος τού «The Fallen Idol», 1948), «Τρίτος άνθρωπος», (1949) και «Ο άνθρωπός μας στην Αβάνα» (1959) με πρωταγωνιστή τον Αλεκ Γκίνες.

Ομως στον σπουδαίο «Τρίτο άνθρωπο», –που υπήρξε μάλιστα το πρώτο πραγματικό φιλμ νουάρ του βρετανικού κινηματογράφου–, η επιτυχία δεν πιστώνεται μόνον στον Ριντ. Για να παραχθεί το εξαιρετικό αποτέλεσμα συνέβαλαν βεβαίως οι λαμπρές ερμηνείες από τους Τζόζεφ Κότεν, Αλίντα Βάλι, και Ορσον Ουέλς που υποδύεται τον δαιμονικό Χάρι Λάιμ. Επίσης η νοσταλγική, λυπημένη μουσική που παίζει ο Αντον Καράς και η δραματική χρήση του φωτός και της σκιάς από τον Ρόμπερτ Κράσκερ, με τις εξπρεσιονιστικές γωνίες λήψεις και τα αποκαλυπτικά close-ups. Αλλά το στοιχείο που κρατά αγέραστη την ταινία είναι οι στεγνοί και κοφτεροί σαν ξυράφι διάλογοι του Γκριν που αντηχούν στους έρημους δρόμους της μεταπολεμικής Βιέννης, στην αυγή της εποχής του Ψυχρού Πολέμου.

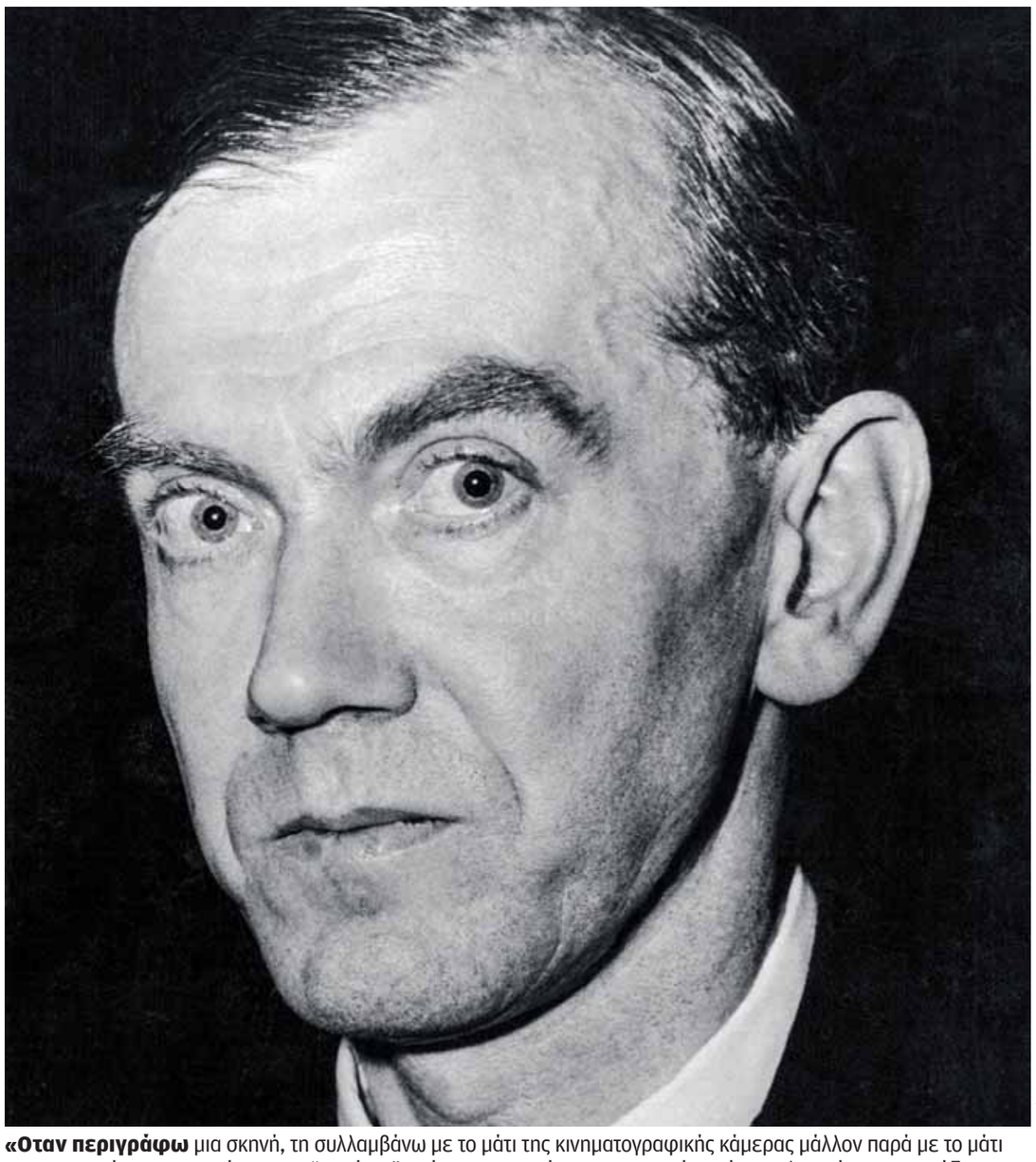

A.P./ BOURGEOUIS

«Οταν περιγράφω μια σκηνή, τη συλλαμβάνω με το μάτι της κινηματογραφικής κάμερας μάλλον παρά με το μάτι του φωτογράφου - που κάπως την "παγώνει"», είχει πει ο Γκράχαμ Γκριν σε μία από τις τελευταίες συνεντεύξεις του.

Ο Γκράχαμ Γκριν (δεύτερος από δεξιά) παραλαμβάνει το βραβείο λογοτεχνίας για το βιβλίο του «Το τέλος μιας σχέσης», τον Φεβρουάριο του 1952, στη Νέα Υόρκη.

Από αριστερά: «Ο άνθρωπός μας στην Αβάνα» (1959), ο «Τρίτος άνθρωπος» (1949), «Ο ήσυχος Αμερικανός» (1958), βιβλία του Γκράχαμ Γκριν που μεταφέρθηκαν στον κινηματογράφο.

Τα έργα του στα ελληνικά

Προφανώς η γοητεία του Γκράχαμ Γκριν δεν επηρέασε μόνον το σινεμά. Το έργο του έχει μεταφερθεί στην τηλεόραση, στο ραδιόφωνο, στο θέατρο ακόμη και στην όπερα [«Ο ήσυχος Αμερικανός» (1998), «Το τέλος μιας σχέσης» (2005) και «Ο άνθρωπός μας στην Αβάνα» (1964)].

Στα ελληνικά έχουν κυκλοφορήσει κατά καιρούς αρκετά από τα έργα του, αλλά πολλά έχουν εξαντληθεί.

Από τα μυθιστορήματα που έχουμε δει στη μεγάλη οθόνη είναι διαθέσιμα τα εξής: «Ο ήσυχος Αμερικανός», «Ο άνθρωπός μας στην Αβάνα», και προσφάτως «Ο ανθρώπινος παράγοντας» σε εξαιρετική μετάφραση του Αχιλλέα Κυριακίδη, όλα από τις εκδόσεις Πόλις.

Από τις εκδόσεις Αγρα έχει εκδοθεί «Ο τρίτος άνθρωπος» (2011), βρίσκεται σε περιορισμένη διαθεσιμότητα αλλά επίκειται ανατύπωση. Τέλος, από τις εκδόσεις Μεταίχμιο είχε εκδοθεί «Το τέλος μιας σχέσης» (2009), είναι ωστόσο εξαντλημένο, και διαθέσιμο μόνον σε e-book. Από τις παλιές κινηματογραφικές παραγωγές, «Ο τρίτος άνθρωπος» παίζεται συχνά σε καλοκαιρινά αφιερώματα και πέρυσι έγινε επανέκδοση με την συμπλήρωση 70 χρόνων από την πρώτη κυκλοφορία της ταινίας.

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

28.6 - 5.7.2020

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΜΟΥΣΙΚΗ

Monsieur Doumani στο Rialto

Στο πλαίσιο του φεστιβάλ Rialto Open Air το πολυβραβευμένο συγκρότημα Monsieur Doumani θα παρουσιάσει τραγούδια από τα τρία άλμπουμ του, καθώς και μερικά ακυκλοφόρητα τραγούδια από το άλμπουμ που πρόκειται να κυκλοφορήσει στις αρχές του 2021. Μουσικοί: Αντώνης Αντωνίου - τζουράς, φωνητικά / Ανδρέας Σκορδής - κιθάρα, φωνητικά / Δημήτρης Γιασεμίδης - τρομπόνι, φλάουτο. Το Σάββατο 4 Ιουλίου 2020 στις 9:00 μ.μ. Χώρος στάθμευσης ΣΕΚ, (πίσω από Ριάλτο) Λεμεσός. **Πληροφορίες τηλέφωνο 77777745.**

ΘΕΡΙΝΟ ΣΙΝΕΜΑ

Και Μετά Χορέψαμε

Η επόμενη προβολή του Θερινού Σινεμά του Θεάτρου Ριάλτο, «Και Μετά Χορέψαμε», η οποία θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 1η Ιουλίου, είναι μια κοινωνική, τολμηρή και βαθιά υπαρξιακή ταινία για ένα νεαρό χορευτή. Με σκηνικό τους πανέμορφους χορούς της Γεωργίας, η ταινία προβλήθηκε στο Δεκαπενθήμερο Σκηνοθετών του Φεστιβάλ Καννών κι' έχει εξασφαλίσει πολλά βραβεία για την ευαισθησία και ομορφιά της, αλλά και για τις σπουδαίες ερμηνείες των πρωταγωνιστών της. Σκηνοθεσία: Levan Akin. Πρωταγωνιστούν: Levan Gelbakhiani, Ana Javakishvili, Bachi Valishvili κ.ά. Το κοινό επιβάλλεται όπως εξασφαλίζει εκ των προτέρων τα εισιτήρια του, είτε ηλεκτρονικά (www.rialto.com.cy) είτε από το ταμείο του θεάτρου (Δευτέρα – Παρασκευή 10:00 – 13:00). Για σκοπούς ελέγχου και ομαλότερης πρόσβασης η εξασφάλιση εισιτηρίων για αυτοκίνητα θα γίνεται μόνο μέχρι και 24 ώρες πριν από κάθε προβολή και θα επιτρέπεται η είσοδος σε αυτοκίνητα μέχρι τις 20:45. Τετάρτη 1 Ιουλίου @ Χώρος στάθμευσης της ΣΕΚ (πίσω από Ριάλτο). **Πληροφορίες και κρατήσεις: 77 77 77 45**

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Αφιέρωμα στον Κυπριακό Κινηματογράφο

Η πρώτη μεγάλη καλοκαιρινή κινηματογραφική διοργάνωση της χρονιάς είναι γεγονός! Από τις 20 Ιουνίου μέχρι και τις 15 Ιουλίου, το ανοικτό θέατρο του Σκαλιού Αγλαντζιάς μετατρέπεται σε ένα ευρύχωρο θερινό σινεμά και υποδέχεται το Αφιέρωμα στον Κυπριακό Κινηματογράφο. Οι προβολές διαρκείας, οι οποίες διοργανώνονται από τον κινηματογράφο Pantheon σε συνεργασία με την STS events, περιλαμβάνουν 26 ταινίες 22 Κυπρίων σκηνοθετών, μεταξύ αυτών και πολλών που έχουν διακριθεί διεθνώς. Το Σάββατο 4 Ιουλίου στις 10:00 μ.μ. θα προβληθεί η κυπριακή ταινία που ξεχώρισε και κέρδισε το κοινό διεθνώς, αποσπώντας το μεγάλο Βραβείο Καλύτερης Ταινίας στο Φεστιβάλ της Tribeca «Smuggling Hendrix». Υπόθεση του έργου: Το σχέδιο του Γιάννη να φύγει από την Κύπρο ανατρέπεται όταν ο σκύλος του περνάει στα κατεχόμενα. Η μεταφορά ζώων όμως εκεί απαγορεύεται και θα πρέπει να βρει τρόπο να πάρει πίσω τον πιστό του φίλο. Πρωταγωνιστούν Αδάμ Μμπουσδούκος, Βίκυ Παπαδοπούλου, Φατίχ Αλ σε σκηνοθεσία του Μάριου Πιπερίδη. Σκαλί Αγλαντζιάς, Αγίου Γεωργίου 15, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22675787.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Αναδρομική Έκθεση Δημήτρη Μίχλη (1954-2019)

Η Γκαλερί Γκλόρια παρουσιάζει αναδρομική έκθεση ζωγραφικής του Δημήτρη Μίχλη (1954 – 2019). Τα έργα που παρουσιάζονται είναι από τη συλλογή της Γκαλερί Γκλόρια και προέρχονται από διάφορες εκθέσεις του καλλιτέχνη. Ο ίδιος είπε για το έργο του: «Η δημιουργικότητα είναι μια προσωπική λειτουργία. Εργάζομαι καθημερινώς χωρίς να περιμένω να εμπνευστώ πριν αρχίσω.»Ο Δημήτρης Μίχλης γεννήθηκε στην Άχνα Αμμοχώστου, Κύπρος. Σπούδασε στο Saint Martin's School of Art του Λονδίνου Το 1986, μαζί με τον Garth Frost, δημιούργησε το θέατρο σκιών «Το πηδηχτό λεμόνι». Παρουσίασε το έργο του σε πολλές ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Κύπρο και το εξωτερικό. Για το υπόλοιπο της ζωής του μέχρι το 2019 έζησε στην Τόχνη. Η έκθεση θα διαρκέσει από την Παρασκευή 26 Ιουνίου 2020 μέχρι 15 Ιουλίου. Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22762605.**

ΕΚΘΕΣΗ

Εκθεση Ζωγραφικής «Γένεσις. Κραυγή, αισθήσεις, έκρηξη».

Μία εικαστική αφήγηση 55 έργων μέσα από τα οποία το κοινό καλείται να συλλογιστεί τα προβλήματα της σύγχρονης κοινωνίας, που όμως επίσης αφυπνίζουν την αισιοδοξία, με τον καταξιωμένο ζωγράφο Πέτρο Πτωχόπουλο και τις κόρες του Νεφέλη και τη ζωγράφο Νένα Πτωχοπούλου. Ο αναγνωρισμένος στο εξωτερικό ζωγράφος Πέτρος Πτωχόπουλος, του οποίου έργα βρίσκονται σε έντεκα εθνικές πινακοθήκες, μαζί με τις δύο κόρες του, την ζωγράφο Νεφέλη Πτωχοπούλου και Νένα Πτωχοπούλου, παρουσιάζουν την έκθεση «Γένεσις. Κραυγή, αισθήσεις, έκρηξη». Τα εγκαίνια της έκθεσης θα γίνουν στις 3 Ιουλίου 2020 στην Γκαλερί «Εναλία» στη Λάρνακα. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 31 Ιουλίου.

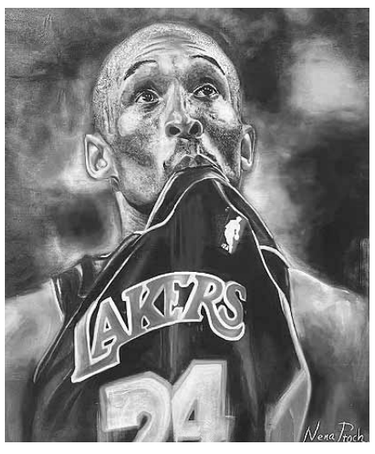

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Μια ανάμνηση που δεν θα σβήσει

Ηταν τέλη της άνοιξης του 1997, η Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα σε εξέλιξη και στο λόμπι ενός κεντρικού ξενοδοχείου συναντούσα τον Ιαν Χολμ με μπλουτζίν βερμούδα, μακό μπλουζάκι και σαγιονάρες! Ενας από τους συγκλονιστικότερους Ληρ, όπως θα διαπίστωνα με τα ίδια μου τα μάτια, στην παράσταση του Βασιλικού Εθνικού Θεάτρου σε σκηνοθεσία Ρίτσαρντ Εϊρ (την επόμενη χρονιά τιμήθηκε για την ερμηνεία του με το βραβείο Laurence Olivier, και έγινε Σερ για την προσφορά του στον χώρο της τέχνης), μου έσφιγγε το χέρι και έπαιρνε θέση για τη συνέντευξη («Κ» 8/6/1997). Πρέπει να ήμουν τυχερή (με τη βοήθεια και διαμεσολάβηση του Βρετανικού Συμβουλίου της Θεσσαλονίκης) γιατί ο 67χρονος τότε Ιαν Χολμ είχε ματαιώσει όλες τις συναντήσεις του με δημοσιογράφους αλλά και το ταξίδι του στις Κάννες για το Φεστιβάλ όπου εμφανιζόταν σε δύο ταινίες: το «Γλυκό πεπρωμένο» του Ατόμ Εγκογιάν και το «Πέμπτο στοιχείο» του Λικ Μπεσόν. Για χρόνια υπέφερε από σκηνικό πανικό/άγχος, «μια ανάμνηση που δεν σβήνει ποτέ», είχε απομακρυνθεί από το θέατρο, ο βρετανικός Τύπος ασχολιόταν μόνο με αυτό, οπότε και ο Ιαν Χολμ είχε σταματήσει να δίνει συνεντεύξεις. Οπως μας είχε πει: «Είναι όπως το ποδήλατο. Είναι ωραίο να ξέρεις ότι και να πέσεις μπορείς να σηκωθείς και να συνεχίσεις. Το ίδιο συνέβη και σε μένα. Επεσα και σηκώθηκα».

Στο τέλος της προηγούμενης εβδομάδας ανακοινώθηκε ο θάνατος αυτού του σπουδαίου Βρετανού ηθοποιού σε ηλικία 88 ετών. Μπορούσε να παίζει με την ίδια άνεση Σαίξπηρ, Πίντερ, και τον Μπίλμπο στον «Αρχοντα των Δαχτυλιδιών» ή ένα ανδροειδές στο «Alien», να συμμετέχει σε ταινίες του Γούντι Αλλεν, του Ντέιβιντ Κρόνεμπεργκ, του Τέρι Γκίλιαμ. Μπορούσε να σαρκάζει με την εμφάνισή του, σχολιάζοντας ότι του είχε στερήσει πολλούς κινηματογραφικούς πρωταγωνιστικούς ρόλους: «Με ζητούσαν μόνο για ρόλους καρατερίστα γιατί με θεωρούσαν πολύ χοντρό, πολύ μεγάλο, πολύ κοντό ή οτιδήποτε άλλο "πολύ" τέλος πάντων! Δεν υπήρξα ποτέ ζεν πρεμιέ».

Αυτός, ο «πολύ κοντός» ηθοποιός, με βρετανικό χιούμορ και αυτοσαρκασμό από τη μια και με μια αναπάντεχη μεσογειακή φλέβα από την άλλη στη ζωντάνια και εκφραστικότητα των κινήσεών του, ενσάρκωσε το Βασιλιά Ληρ, με έναν τρόπο που άφησε ιστορία. Δεν ήταν μια εξαιρετική ερμηνεία ενός σαιξπηρικού ήρωα. «Ηταν» η εικόνα της συντριβής, σπαρακτικός στην αμεσότητά του, αντιφατικός και προκλητικός όσο η ίδια η ζωή. Αυτός ο «ανήμπορος και καταφρονεμένος γέρος», στην περίφημη σκηνή της καταιγίδας, που σκίζει τα ρούχα του, αποδόθηκε από τον Ιαν Χολμ, για πρώτη φορά, έως τότε, στην ιστορία του ρόλου, γυμνός. Στάθηκε στην, αμφιθεατρική, σκηνή, ολόγυμνος, ένα κράμα λύτρωσης και συντριβής, αδύναμος σα βρέφος, απελευθερωμένος σαν άνθρωπος που βαδίζει στο τέλος, συμφιλιωμένος με τη φύση, την τρέλα, τον εαυτό του. «Για μένα, το πιο σημαντικό σημείο στο Ληρ είναι η τρέλα του», είχε πει στη συνέντευξη. «Το πιο τραγικό στοιχείο στο έργο αλλά και στη ζωή. Είναι ο τρόπος που οι χαρακτήρες επιφέρουν την καταστροφή τους χωρίς να έχουν καν αυτήν την πρόθεση».

Ο «Ληρ», υποστήριζε ο Ιαν Χολμ, είναι από τα πιο απλά έργα του Σαίξπηρ. Δεν είναι σύνθετο όπως η «Τρικυμία», είναι καθαρό ανάμεσα στις γραμμές. «Σα μια μηχανή που δουλεύει με ένα σταθερό ρυθμό. Τροφοδοτεί τον ηθοποιό με συναίσθημα. Εάν ο ηθοποιός προσπαθήσει να μεταγγίσει συναίσθημα στο κείμενο έχει χάσει. Αν ακολουθήσει το κείμενο απογειώνεται».

Ο Ιαν Χολμ, γυμνός με μια γύμνια περισσότερο ψυχική παρά σωματική, «αστόλιστος άνθρωπος/ τίποτ' άλλο, παρά ένα κακόμοιρο, γυμνό διχαλωτό ζώο», βιώνει την «παραφορά του ουρανού», απαλλαγμένος από το στέμμα, διωγμένος από τις κόρες του (τις δύο από τις τρεις), έρχεται αντιμέτωπος με τον πόνο της αυτογνωσίας. Για τον Ιαν Χολμ «θα μπορούσε να είναι οποιοσδήποτε ηλικιωμένος άνθρωπος κοντά στο τέλος της ζωής του».

Πάνω από τα 80 ήταν ο Ληρ όταν βγήκε «σε πόλεμο με τους κακούς ανέμους». Ο Ιαν Χολμ τα τελευταία χρόνια έπασχε από προχωρημένο Πάρκινσον και οι δημόσιες εμφανίσεις του ήταν σε αναπηρικό καροτσάκι. «Λυπάμαι που δεν θα είμαι μαζί σας», διεμήνυσε στο καστ του «Αρχοντα των Δαχτυλιδιών» πριν από λίγες εβδομάδες. «Ελπίζω οι ζωές σας να είναι γεμάτες περιπέτεια. Εγώ είμαι κλεισμένος στο χόμπιτ λαγούμι μου...».

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Μια Μιμή, σε κάποιο συνοικισμό

Επισκέφθηκα δύο φορές την έκθεση στη ΣΠΕΛ των έργων που επεστράφησαν στην ε/κ πλευρά. Η έκθεση είναι μια καλή αφορμή για να δει κάποιος την καλλιτεχνική πρόοδο στην Αμμόχωστο, να δει τι σημαίνει όραμα για τη δημιουργία ενός πολιτιστικού φορέα. Να δει το εργαστήριο ενός σπουδαίου καλλιτέχνη, τις ζωγραφικές ζυμώσεις στην πόλη. Και όλα αυτά πριν από εξήντα περίπου χρόνια, όταν εν πολλοίς το επάγγελμα του καλλιτέχνη εθεωρείτο κάπως και δεν ήταν ουδόλως κατοχυρωμένο… ουπς, αυτό ακόμα και σήμερα μάλλον ισχύει… λέτε να ισχύει και το όραμα; Μπα, σήμερα το όραμα περιορίζεται στις κορδέλες.

Αλλά ας επιστρέψω στην έκθεση με τα 219 έργα, κατευθείαν σκέφτηκα ένα σημείωμα που είχα γράψει πάλι για λογαριασμό της «Καθημερινής», όταν έγραψα για το έργο του Αδαμάντιου Διαμαντή «Ο κόσμος της Κύπρου», τότε σημείωσα ότι το έργο αυτό μου φέρνει στο μυαλό τους στίχους του Παναγιώτη Νικολαΐδη, στη συλλογή του «Η Νύφη του Ιούλη» (2019) που μιλάει για την Καρπασία, «Μέσα στα χέρια του ήλιου μολόχες τζόχοι αβρόσσιλλα αγρέλλια πάγκαλλοι λάχανα στρουθκιά χωστές αναθρήκες», ακριβώς οι ίδιοι στίχοι αντήχησαν στα αφτιά μου όταν είδα το έργο του Κισσονέργη, όπου ζωγραφίζει όλα τα παραδοσιακά εργαλεία και τα ονοματίζει. Εύκολα, κάποιος βλέποντας έργα του Ιωάννη Κισσονέργη, φαντάζεται τον ζωγράφο να απεικονίζει τη μοχθούσα στον πύρινο ήλιο Κύπρο, η οποία ώς κάποια χρόνια πίσω αντιστεκόταν, με τον στίχο του Κώστα Μόντη να βρίσκει ζωγραφικό αντίστοιχο: «Τον πάτσον τζιαι τον κλώτσον τους. Εμείς τζιαμαί, ελιές τζιαι τερατσιές πάνω στον ρότσον τους».

Το κάθε έργο που διασώθηκε έχει τη δική του αξία και παρουσιάζει πώς μια πόλη και οι πνευματικοί άνθρωποι της ήθελαν την Αμμόχωστό τους πραγματικά βασιλεύουσα και όχι να είναι στίχοι του Ανδρέα Παστελλά: «Τυλίγει τ' άλογο ο παγωμένος αγέρας σαν πελώριος μανδύας ανεμίζει γύρω του φωτισμένα λαμπιόνια ανάβουν στο σταθμό κουρασμένοι μετανάστες τηλεφωνούν στις μακρινές πατρίδες τους», στο ποίημά του «Τα πάντα ροή ανέμου ή ο άρχοντας του Αννόβερου». Κρίμα, πολύ κρίμα που δεν στάθηκε δυνατό να δουν οι Γ.Φ. Πιερίδης, ο Ζυμπουλάκης, ο Θεοδόσης Νικολάου, και πόσοι άλλοι γιγαντωμένο το όραμά τους και σήμερα κάποιοι να λένε πως έγιναν λαγοί, και πώς ο Βραγαδίνος εγδάρθηκε, αλλά γιατί πάντοτε ζητάμε ήρωες και μετά πολέμον γινόμαστε ταπεινοί; Η Αμμόχωστος, στην πολυαίωνη ιστορία της, έζησε πολλά, ως πόλη διαμάντι, ως τόπος βαλτωμένος και φτωχός, ως τόπος εμπορικός και καύχημα, ήταν ιερός τόπος για Λατίνους και Ορθόδοξους, ήταν συμβασιλεύουσα και βασιλεύουσα. Της είναι άδικο λοιπόν να τη θυμόμαστε ως λιποτακτούσα πόλη, ακόμα και τα λιοντάρια στις πύλες της φοβήθηκαν ορδές Γενουατών, Σαρακηνών και Μαμελούκων, και δεν κατάφεραν να την υπερασπιστούν. Δεν υπήρχαν πάντοτε Βραγαδίνοι, δεν αφήνουν πάντοτε τους Βραγαδίνους ανενόχλητους οι Εφιάλτες.

Δεν της ταιριάζει της Αμμοχώστου το στίγμα της άδειας από ψυχή πόλη, δεν της πρέπει να την κακολογούμε, όχι γιατί είναι αγία, ούτε και επειδή είναι η μία, αλλά γιατί δεν έχει φωνή να μας μιλήσει και να μας απαντήσει. Γιατί ο τόπος είναι βουβός και πολλοί μιλάνε γι' αυτή, χωρίς να είναι η πόλη. Δεν γνώρισα την Αμμόχωστο του κ. Κυριάκου του βιβλιοπώλη, του Μαραγκού με τη βιβλιοθήκη, την πόλη του Γ. Πολ. Γεωργίου, του παγωτάρη που πουλούσε παγωτό από τη μία άκρη της πόλης, δεν έζησα τον παλμό της πόλης, όταν ορθώνονταν τα μεγάλα ξενοδοχεία στην παραλία της. Τι να έλεγαν τότε όλοι αυτοί οι άνθρωποι, όταν τον Αύγουστο του 1974 έπρεπε να φύγουν; Είδατε; Ακόμη κι εγώ βάλθηκα να μιλώ για την πόλη, που δεν τη γνώρισα παρά μόνο μέσα από την ιστορία και τα χειρόγραφα που περιγράφουν τα κτήριά της, από μερικούς ανθρώπους της, από τη συλλογή «Αμμόχωστος βασιλεύουσα» του Χαραλαμπίδη. Δικαιούμαι να μιλώ για την πόλη, που δεν είναι στο κάτω-κάτω και της γούνας μου μανίκι; Θα σας απαντήσω πως ναι. Γιατί δεν ψάχνω για Βραγαδίνους, αλλά για κυρίες που λέγονται Μιμή και κατοικούν στους συνοικισμούς και αυτοί δεν ήταν φτιαγμένοι για άλλο, παρά για να πεθάνουν όπου γεννήθηκαν.

Τα ταξίδια είναι μουσική περιπέτεια

Ο νεαρός μουσικός Δημήτρης Μεσημέρης μιλάει στην «Κ» για τη νέα του ολοκληρωμένη δουλειά «Έχω του κόσμου τα ποιήματα»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Πριν από λίγες ημέρες κυκλοφόρησε ο νέος δίσκος του μουσικού Δημήτρη Μεσημέρη «Έχω του κόσμου τα ποιήματα», η οποία περιέχει δέκα τραγούδια και πολλές μικρές και μεγάλες συνεργασίες, κάτι που κάνει τον δίσκο του Δημήτρη ακόμη πιο ενδιαφέροντα. Ο Δημήτρης Μεσημέρης ανήκει στη νέα γενιά Κυπρίων μουσικών, με πολλές και καλές σπουδές, αλλά και με μεράκι για αυτό που επέλεξε να κάνει στη ζωή του. Μετά από έξι χρόνια από την κυκλοφορία δύο τραγουδιών, το 2014, πολλές Live εμφανίσεις και συνεργασίες σε Κύπρο και Ελλάδα βγαίνει με τον δικό του δίσκο, που ξέρει πώς να το χρησιμοποιήσει ώστε να έχει αφετηρία στη διαδρομή που θέλει να διαγράψει στην πορεία. Χαίρομαι να βλέπω μουσικούς, όπως τον Δημήτρη, οι οποίοι ξέρουν πού πατούν και πού βρίσκονται.

–Δημήτρη, νέος δίσκος «Έχω του κόσμου τα ποιήματα», αν δεν κάνω λάθος είναι η πρώτη σου ολοκληρωμένη δουλειά, αν εξαιρέσεις το single του 2014 («Εικόνα Δίχως Χρώμα»). Πόσο εύκολα έφτασες στο αποτέλεσμα;

–Πέρασαν έξι χρόνια από τότε που κυκλοφόρησα τα πρώτα μου δύο τραγούδια στο single «Εικόνα Δίχως Χρώμα». Μεσολάβησαν οι σπουδές, ψάξιμο, έρευνα και λίγο περισσότερη εμπειρία μέχρι να φτάσω σε αυτό το αποτέλεσμα σήμερα και να μπορέσω να κυκλοφορήσω έναν ολοκληρωμένο δίσκο με δέκα τραγούδια.

«Η δημιουργία στο μυαλό μου είναι κάτι πολύ όμορφο κάτι σαν συνώνυμο του δίνω την ψυχή μου».

–«Έχω του κόσμου τα ποιήματα», γιατί όχι του κόσμου τα τραγούδια;

–Ο τίτλος είναι επηρεασμένος από στίχο στο τραγούδι «Ψάχνοντας την Ιθάκη». Ο στίχος γράφει, «Έχω του κόσμου ποιήματα, κρυμμένα μες στα αμπάρια... «Είναι σε στίχους του Βασίλη Χαρίση. Ο Βασίλης έγραψε αυτό τον στίχο για εμένα μετά τη γνωριμία μας. Θέλει μέσα από τα λόγια του να μετουσιώσει τα όνειρά μου και αυτά που έχω και θέλω να δώσω μέσα από τη διαδρομή σε αυτό το μαγικό ταξίδι της μουσικής.

–Συνεργάζεσαι με τον Παντελή Θαλασσινό, έναν καλό σου συνεργάτη, τι σημαίνει αυτή η συμμετοχή στον δίσκο σου;

–Είναι ευλογία να κερδίζεις και να αναπτύσσεις εμπειρίες μαζί με καλλιτέχνες, όπως ο Παντελής Θαλασσινός, ένα από τα πρότυπά μου ως παιδί, άρα μπορείς να αντιληφθείς τι σημαίνει για εμένα αυτό.

–Στον δίσκο υπάρχουν και πολλές άλλες συνεργασίες, πόσο σημαντικό είναι να μοιράζεται ο καλλιτέχνης τη δημιουργικότητά του;

–Οι συνεργασίες μεταξύ καλλιτεχνών είναι πολύ σημαντικές. Εκτός του ότι είναι ο πρώτος μου ολοκληρωμένος δίσκος, αυτό που κάνει τον συγκεκριμένο δίσκο ξεχωριστό για μένα, είναι οι συνεργασία με σημαντικά άτομα και αγαπημένα πρόσωπα. Ένα μεγάλο μέρος της δημιουργικότητας του δίσκου, αναγνωρίζεται στον πολυτάλαντο Φώτη Σιώτα, ο οποίος ανέλαβε την παραγωγή και την ενορχήστρωση. Νιώθω μεγάλη χαρά για τους στιχουργούς που μου εμπιστεύτηκαν τους στίχους τους, ο Ανδρέας Παράσχος, ο Βασίλης Χαρίσης και ο Παναγιώτης Τσάππης που έγραψε στίχους και μουσική για το τραγούδι «Δε γίνεται να σ' αγαπώ». Είναι επίσης και αυτοί οι πολύ σημαντικοί συνεργάτες, που ντύνουν τα κομμάτια με τις ευαισθησίες τους και τις νότες τους, οι αγαπημένοι φίλοι μουσικοί, ηχολήπτες, το όμορφο περιβάλλον στο στούντιο και η ατμόσφαιρα κατά τη διάρκεια της δημιουργίας, έχοντας όλοι μας ένα κοινό, την αγάπη για τη μουσική.

–Ακολουθείς αγαπημένους σου μουσικούς δρόμους, θα μπορούσες να κατατάξεις τη μουσική σου σε κάποιο είδος;

–Το είδος και ήχος του άλμπουμ και γενικότερα των μουσικών μου επιλογών συνδυάζει αρκετά στοιχεία, κυρίως από παλιά ακούσματα σε συνδυασμό με σύγχρονες ενορχηστρώσεις. Ένα αμάλγαμα μουσικών ηχοχρωμάτων από το παραδοσιακό, τους ανατολίτικους ήχους, δρόμους του ρεμπέτικου και του λαϊκού. Το είδος της μουσικής που υπηρετώ, το κατατάσσω στο καλό ελληνικό τραγούδι. Τραγούδια με λόγο στον στίχο, τα οποία έχουν κάτι να προσφέρουν στους ακροατές. Τραγούδια που γράφτηκαν και γράφονται μέσα από τη ζωή και τον βίο των δημιουργών τους.

Ο Δημήτρης Μεσημέρης έχει στο ενεργητικό του πολλές ζωντανές εμφανίσεις, συνεργασίες με σπουδαίους μουσικούς, όπως ο Παντελής Θαλασσινός και με ωραία όνειρα για το μουσικό του ταξίδι.

Δίνω την ψυχή μου

–Τι σημαίνει για εσένα δημιουργία;

–Η δημιουργία στο μυαλό μου είναι κάτι πολύ όμορφο κάτι σαν συνώνυμο του δίνω την ψυχή μου.

–Τα κομμάτια είναι βγαλμένα από τη ζωή, τα όνειρα, αλλά και από τη μυθολογία. Ποιον μύθο θα ήθελες εσύ να καταρρίψεις και ποια τα δικά σου όνειρα;

–Η μουσική είναι ένα ατέλειωτο / απέραντο ταξίδι που κανείς δεν γνωρίζει τον προορισμό του. Το όνειρό μου είναι να διανύσω όσο πιο μακρύ δρόμο γίνεται σε αυτό το ταξίδι.

–Το καλοκαίρι θα κάνεις κάτι;

–Θα έχω τη χαρά να παρουσιάσω για πρώτη φορά τα κομμάτια ζωντανά στο καθιερωμένο Μουσικό Χωριό Φέγγαρος στον Κάτω Δρυ το Σάββατο στις 25 Ιουλίου το βράδυ με το πέρας των εργαστηρίων. Γι' αυτούς που θέλουν να στηρίξουν αυτη τη δουλειά και τους λάτρεις της υψηλής ποιότητας ήχου, θα μπορούν να προμηθευτούν τα βινύλια τη συγκεκριμένη βραδιά.

Και στη νοηματική

–Πολύ ωραία ιδέα και πρωτοβουλία και η απόδοση στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, πώς προέκυψε;

–Ήταν κάτι που σκεφτόμουνα έντονα μετά από την παρότρυνση ενός πολύ δικού μου ανθρώπου. Εντελώς τυχαία, έλαβα ένα μήνυμα από την Ιουλία Στάικου, η οποία εκτελεί την απόδοση στα βίντεο, και με ρωτούσε αν μπορεί να κάνει την ενέργεια αυτή πάνω σε ένα τραγούδι που είχε ήδη κυκλοφορήσει. Της πρότεινα να το εντάξουμε επίσημα στις κυκλοφορίες και έγινε πράξη. Πιστεύω πως είναι κάτι που πρέπει να καθιερωθεί καθώς με αυτόν τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα σε όλους τους ανθρώπους που δεν μπορούν να ακούσουν τα τραγούδια, να κατανοήσουν το νόημα που περιέχουν οι στίχοι μέσω της διερμηνείας.

Πληροφορίες: Ο δίσκος κυκλοφόρησε σε όλες τις ψηφιακές πλατφόρμες και σύντομα θα κυκλοφορήσει και το βινύλιο. Προπαραγγελίες στη σελίδα https://demetrismesimeris.bandcamp.com

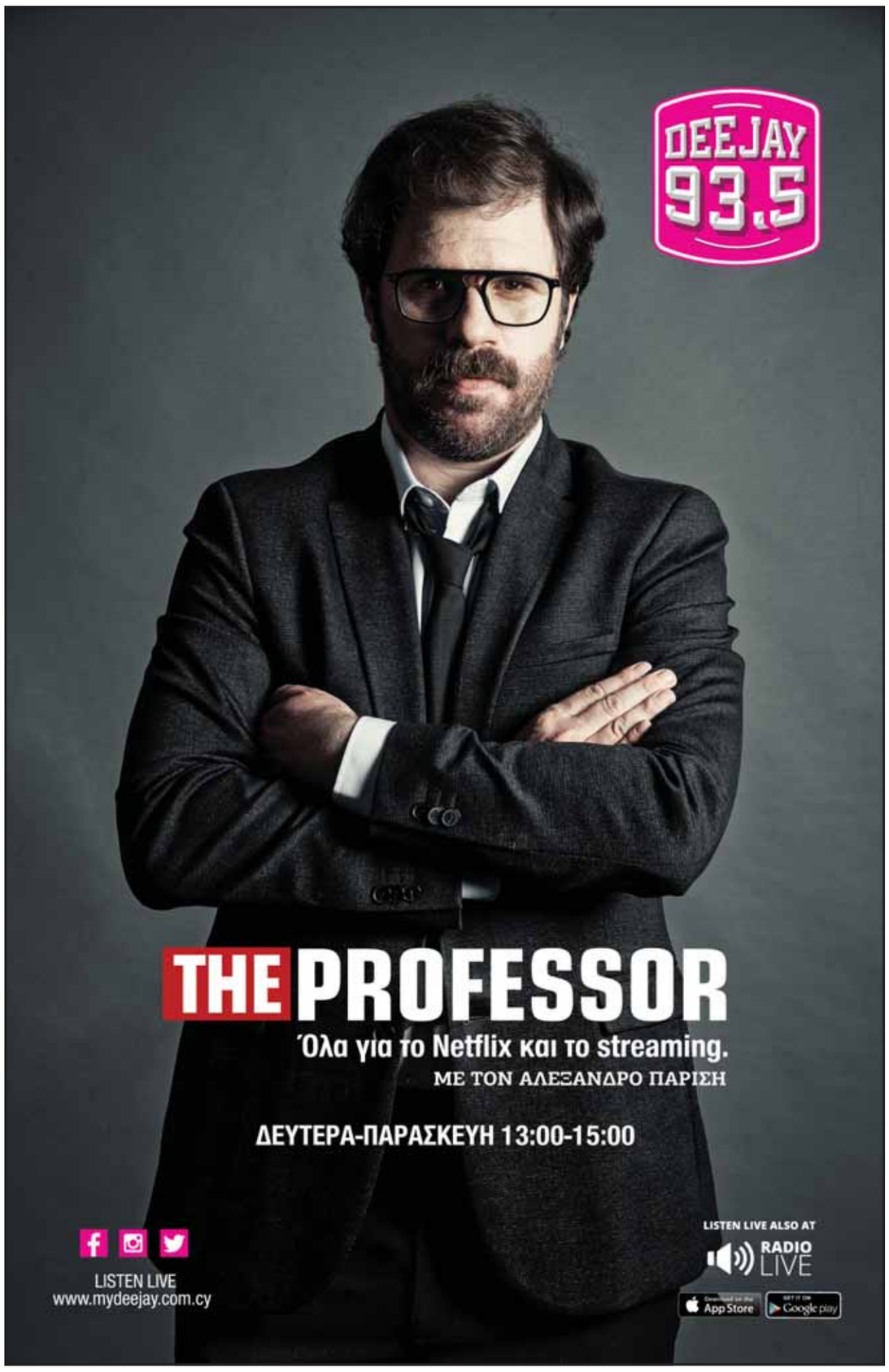

Πώς τα μικρόβια γράφουν Ιστορία

Ιοί και βακτήρια γκρέμισαν αυτοκρατορίες και έχτισαν το σύγχρονο κράτος, λέει στην «Κ» ο ιστορικός Φρανκ Σνόουντεν

Συνέντευξη στον **ΠΑΥΛΟ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ**

SHUTTERSTOCK

«Η διατάραξη της ισορροπίας της βιοποικιλότητας με την εισβολή των ανθρώπων σε τροπικές ζώνες προκαλεί τη μόλυνση των ανθρώπων από άγνωστους ιούς», λέει ο Φρανκ Σνόουντεν.

Η Γη είναι ο πλανήτης όπου 100 εκατομμύρια κορωνοϊοί μπορούν άνετα να χωρέσουν επάνω στην κεφαλή μιας καρφίτσας. Το ακόμα «χειρότερο» είναι ότι την Ιστορία των αυτοκρατοριών, των τεχνών και των θρησκειών δεν τη γράφουν οι ηγέτες ή οι λαοί, όπως πιστεύουμε. Την Ιστορία τη γράφουν τα μικρόβια. «Μοιραζόμαστε τον πλανήτη με άλλους οργανισμούς και οι πιο πολυπληθείς από αυτούς είναι τα μικρόβια», λέει στην «Κ» ο Φρανκ Σνόουντεν. Συνομιλήσαμε με τον καθηγητή του αμερικανικού πανεπιστημίου Γέιλ όταν βρισκόταν στη Ρώμη και είχε μόλις αναρρώσει από μια μέτριας έντασης λοίμωξη από τον κορωνοϊό.

Στο νέο βιβλίο του «Epidemics and Society» (το Magnum Opus του καθηγητή που θα κυκλοφορήσει στα ελληνικά το 2021 από τις εκδόσεις Πατάκη) ο Σνόουντεν εξηγεί πώς και γιατί τα μικρόβια γράφουν την Ιστορία, αφού οι αλλαγές που προκαλούν είναι οριστικές και μη αναστρέψιμες.

Έχει και η σημερινή επιδημία τη δυναμική να αλλάξει την Ιστορία; Προτού αρχίσουμε τις υποθέσεις και τις προβλέψεις, ο Σνόουντεν μιλάει για τον πατέρα του με τον οποίο είχαν το ίδιο όνομα. Ήταν κλασικιστής που δίδαξε στο πανεπιστήμιο Χάουαρντ στην Ουάσιγκτον. Ο Φρανκ ο νεότερος μάθαινε από μικρός για τον ελληνικό πολιτισμό, το θέατρο, τη φιλοσοφία, την ιστορία, την Ιλιάδα και την Οδύσσεια και ανέπτυξε μια ευαισθησία στην ελληνική σκέψη, την οποία αξιοποιεί για να ερμηνεύει το σήμερα: «Ο Ιπποκράτης είχε διαπιστώσει ότι η δημόσια υγεία και το περιβάλλον συγκροτούν μια ολότητα. Αυτό επιβεβαιώνεται και σήμερα. Η διατάραξη της ισορροπίας της βιοποικιλότητας με την εισβολή των ανθρώπων σε τροπικές ζώνες προκαλεί τη μόλυνση των ανθρώπων από άγνωστους ιούς».

Οι λοιμοί καθρεφτίζουν την άγνοια και την ύβριν, γίνονται η τιμωρία για την αλαζονεία και την υπέρβαση του ορίου. Οπως δείχνει ο μύθος του Οιδίποδα, ίσως η βαθύτερη αλληγορία στην ιστορία της σκέψης, ο λοιμός απλώνεται στην πόλη για όσο καιρό ο άνθρωπος δεν βλέπει την ύβριν που διαπράττει απέναντι στους βαθύτερους νόμους της διττής φύσης – γη και ουρανός, Γαία και Θεός, μητέρα και πατέρας. Μόλις τιμωρείται και η όρασή του αφαιρείται, τότε μόνο βλέπει τα λάθη του. Από τον μύθο του Οιδίποδα –που χάνεται στον χρόνο πολύ πριν από την ανεπανάληπτη απόδοση του Σοφοκλή στον «Οιδίποδα Τύραννο»– ώς τον κορωνοϊό του 2020 υπάρχουν λοιμοί που άλλαξαν την Ιστορία. Αν η κραταιά Αθήνα δεν είχε χτυπηθεί από τον λοιμό, θα μπορούσε να μετεξελιχθεί σε μια μεσογειακή αυτοκρατορία που θα διαρκούσε αρκετούς ακόμα αιώνες; Και αν το Βυζάντιο είχε γλιτώσει από τα διαδοχικά χτυπήματα των λοιμών, μήπως η πολιορκία του 1453 θα είχε αποτύχει, όπως απέτυχε η πολιορκία της Βιέννης το 1529 και το 1683;

– Θα λέγατε ότι ο λοιμός της αρχαίας Αθήνας επιτάχυνε την πτώση της;

– Θα το έλεγα ώς ένα βαθμό. Ο Θουκυδίδης έγραψε πολύ καθαρά για την τρομακτική επίδραση του λοιμού. Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες έρευνες DNA, ήταν τυφοειδής πυρετός. Ισως ήταν δύο παράλληλες ασθένειες, όχι μόνο μία. Πάντως ο τύφος χτύπησε την Αθήνα σε μια μορφή πολύ πιο επιθετική από άλλες γνωστές επιδημίες τύφου. Οι επιδρομές της Σπάρτης και των συμμάχων της στις περιοχές γύρω από την Αθήνα οδήγησε τους περιφερειακούς πληθυσμούς να αναζητήσουν καταφύγιο μέσα στην Αθήνα. Κοιμούνταν στους δρόμους και στους ναούς κι αυτό ευνόησε την επέκταση της ασθένειας. Ο Θουκυδίδης γράφει ότι ο λοιμός επέδρασε σε κάθε πτυχή της αθηναϊκής ζωής. Οι άνθρωποι έπαψαν να πιστεύουν στους θεούς. Ελεγαν ότι ο Απόλλωνας δεν τους ακούει πια και ότι τους τιμωρεί. Επαψαν να πιστεύουν στον Περικλή. Διαμάχες ξέσπασαν στην πόλη. Η Αθήνα πληγώθηκε βαθιά και δεν επανήλθε ποτέ...

– Ο λοιμός νίκησε και τη Ρώμη;

– Ο λοιμός δεν ήταν ο μόνος λόγος. Υπήρχε κρίση ηθική και οικονομική κατά τον 4ο μ.Χ. αιώνα. Ξεσπούσαν τοπικοί εμφύλιοι πόλεμοι στην Αυτοκρατορία, την ίδια ώρα που οι βάρβαροι προσαρμόζονταν στις μεθόδους και τις στρατηγικές της Ρώμης. Αλλά πάνω σε αυτά προστέθηκε και ήταν καθοριστική η έκρηξη της ελονοσίας που προκλήθηκε από την κλιματική αλλαγή στην Μεσόγειο, καθώς οι εκρήξεις ηφαιστείων έφεραν πιο θερμά καλοκαίρια. Το εργατικό δυναμικό εξασθένησε λόγω της ελονοσίας και η γεωργική παραγωγή μειώθηκε δραστικά. Αυτό επηρέασε και τον στρατό, αφού η στρατολόγηση γινόταν από τον Νότο. Η πτώση της Ρώμης οφειλόταν σε πολλούς παράγοντες, αλλά ο ρόλος του λοιμού ήταν καθοριστικός...

– Η πανώλη χτύπησε την Πόλη κατά την εποχή του Ιουστινιανού, πριν από 1.500 χρόνια...

– Για την πανώλη του Ιουστινιανού έχουμε μόνο λίγες πηγές. Ο Βυζαντινός ιστορικός Προκόπιος έγραψε για την επιδημία το 541 μ.Χ. Ο ίδιος ο Ιουστινιανός προσβλήθηκε το 542 μ.Χ., αλλά ανάρρωσε. Η πανώλη αποδεκάτισε τον πληθυσμό της Πόλης και κάποιοι ιστορικοί μιλούν για μεγάλες απώλειες σχεδόν σε όλη την Ευρώπη. Προκάλεσε λιμό και αποδυνάμωση των στρατευμάτων, δίνοντας τη δυνατότητα σε αντιπάλους της Αυτοκρατορίας να διεκδικήσουν εδάφη σε Ανατολή και Δύση. Η πανώλη χτυπούσε κατά κύματα το Βυζάντιο επί αιώνες και ασφαλώς συνέβαλε στην τελική πτώση του.

– Και τον 14ο αιώνα η πανώλη άλλαξε την Ευρώπη.

– Από το 1347 ώς το 1443 η πανώλη χτύπησε κατά κύματα ολόκληρη την Ευρώπη αφανίζοντας τον μισό πληθυσμό της. Πάντοτε ο λοιμός ταξιδεύει μέσα από τους εμπορικούς δρόμους και πλήττει τα μεγάλα κέντρα των πολιτισμών – κάτι που βλέπουμε να συμβαίνει και σήμερα. Στην Ευρώπη του τέλους του Μεσαίωνα είχαμε όμως μια πρώτη μεγάλη αλλαγή. Αναπτύχθηκε η δημόσια υγεία. Εφαρμόστηκε η λογική στο πεδίο της ασθένειας. Κι αυτό άλλαξε εντελώς το παιχνίδι. Τότε κατασκευάστηκαν οι πρώτες προστατευτικές στολές, που έμοιαζαν με διαστημικές. Τότε κατανόησαν την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής απόστασης, της καραντίνας και των υγειονομικών ζωνών. Επιπλέον, άρχισαν να αναπτύσσονται συστήματα αποχέτευσης, που προσφέρουν θωράκιση απέναντι στις μολύνσεις. Η ανάπτυξη της δημόσιας υγείας που επέβαλε η πανώλη κατέστησε εφικτή την οικοδόμηση των μεγάλων πόλεων, την έναρξη της Βιομηχανικής Επανάστασης και τη δημιουργία του σύγχρονου κράτους. Το κοινωνικό συμβόλαιο ήταν ταυτόχρονα πολιτικό συμβόλαιο και συμβόλαιο δημόσιας υγείας. Επομένως, βλέπουμε ότι τα μικρόβια καταστρέφουν μια εποχή και δημιουργούν μια άλλη.

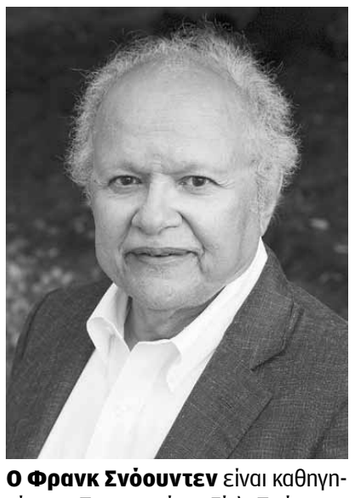

Ο Φρανκ Σνόουντεν είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Γέιλ. Πρόσφατα ανέρρωσε και ο ίδιος από λοίμωξη λόγω κορωνοϊού.

> *Ο Θουκυδίδης γράφει ότι ο λοιμός επέδρασε σε κάθε πτυχή της ζωής. Η Αθήνα πληγώθηκε βαθιά και δεν επανήλθε ποτέ.*

– Εχετε υποστηρίξει στο βιβλίο σας ότι ένας λοιμός έφερε το τέλος της αποικιοκρατίας.

– Τον 18ο αιώνα τα ζαχαρότευτλα της σημερινής Αϊτής που ήταν γαλλική αποικία τροφοδοτούσαν τη γαλλική αυτοκρατορία. Τα καλλιεργούσαν δούλοι που είχαν μεταφερθεί από την Αφρική. Ομως, κατά τη διάρκεια της Γαλλικής Επανάστασης ο γαλλικός έλεγχος υποχώρησε και εκδηλώθηκε εξέγερση. Μόλις ο Ναπολέων έγινε αυτοκράτορας επιχείρησε να αποκαταστήσει τη γαλλική τάξη. Εστειλε λοιπόν 50.000 στρατιώτες, μια τρομακτική αρμάδα. Δεν είχε υπολογίσει όμως τον κίτρινο πυρετό, που ήταν ενδημικός στην Καραϊβική και εκείνη την εποχή παρουσίαζε έξαρση. Οι Ευρωπαίοι δεν είχαν αναπτύξει ανοσία της αγέλης, όπως οι σκλάβοι Αφρικανοί. Μέσα σε λίγο καιρό το 80% των στρατιωτών πέθανε και το 20% ζούσε με πόνους και συσπάσεις. Αυτό προκάλεσε την υποχώρηση των Γάλλων. Ιδού λοιπόν η πρώτη επιτυχημένη επανάσταση των σκλάβων που έκανε την Αϊτή την πρώτη μαύρη δημοκρατία στον κόσμο. Κάπως έτσι άρχισε το τέλος της αποικιοκρατίας που απλώθηκε σε όλο τον κόσμο.

– Μπορούμε να υποθέσουμε ότι ο κίτρινος πυρετός έπληξε τη δουλεία και τον ρατσισμό;

– Κι όχι μόνο αυτό. Χωρίς την Αϊτή ως βάση ο Ναπολέων κατάλαβε ότι ήταν αδύνατον να κατακτήσει την Αμερική, όπως αρχικά σχεδίαζε. Ετσι, πούλησε τη Λουιζιάνα στον Τόμας Τζέφερσον, με αποτέλεσμα να διπλασιαστούν γεωγραφικά οι ΗΠΑ και να γίνουν για πρώτη φορά μια μεγάλη περιφερειακή δύναμη. Αυτό ήταν το πρώτο σημαντικό βήμα για τη δημιουργία της Αμερικής που γνωρίζουμε σήμερα.

– Δηλαδή, χωρίς τον κίτρινο πυρετό μπορεί οι ΗΠΑ να είχαν γίνει γαλλική κτήση;

– Ηταν πολύ πιθανό. Σκεφθείτε όμως ακόμα πιο πέρα. Ο Ναπολέων στράφηκε κατά της Ρωσίας με σκοπό, όπως λέγεται, να αντιγράψει τον Μεγάλο Αλέξανδρο, να φτάσει ώς την Ινδία και να καταφέρει καίριο πλήγμα στη Βρετανική Αυτοκρατορία έχοντας στο μεταξύ υποτάξει και τη Ρωσία. Ξεκίνησαν 500.000 άνδρες. Ηταν σαν να κινείτο κατά της Ρωσίας ένα ολόκληρο Παρίσι της εποχής. Κοντά στη Μόσχα όμως ξέσπασε επιδημία δυσεντερίας και έφτασαν να πεθαίνουν 3.000 Γάλλοι στρατιώτες την ημέρα χωρίς καν μάχη. Ετσι ο Ναπολέων αναγκάστηκε να υποχωρήσει από τη Μόσχα. Ομως οι συνθήκες υγιεινής στο στράτευμα ήταν άθλιες, με αποτέλεσμα να χτυπήσει τους Γάλλους και ο τύφος. Τελικά επέστρεψαν στη Γαλλία μόνο 15.000 άνδρες. Ο τύφος και η δυσεντερία οδήγησαν στην πτώση του Ναπολέοντα και στην αναδιάταξη της Ευρώπης. Ποτέ ξανά η Γαλλία δεν συγκέντρωσε έναν τέτοιο στρατό.

– Ηρθε η σειρά του κορωνοϊού να γράψει Ιστορία;

– Θα δούμε. Κατά τη γνώμη μου ζούμε ένα πρώιμο στάδιο της εξάπλωσης του ιού. Θα υπάρχει για κάμποσο καιρό και θα προκαλέσει σοβαρές αλλαγές. Θα είναι ένα κυρίαρχο γεγονός που θα αλλάξει την κοινωνία μας, θα επηρεάσει το πώς λειτουργεί η Ε.Ε. Αν η καταστροφή χτυπήσει τους φτωχούς, θα δείτε κράτη να καταρρέουν. Η διεθνής ασφάλεια θα πληγεί, ενώ θα αυξηθεί ο ανταγωνισμός για τα αγαθά οδηγώντας σε λιμό.

– Εξαρτάται από τον χρόνο που θα χρειαστεί η ανακάλυψη αλλά και η παραγωγή του εμβολίου.

– Λέμε ότι 18 μήνες είναι πολλοί για ένα εμβόλιο, αλλά αν έλεγες στους Φλωρεντίνους του 15ου αιώνα ότι θα είχαν εμβόλιο σε 18 μήνες θα πανηγύριζαν. Πάντως, όπως η ανάπτυξη της υγιεινής και των συστημάτων υγείας εξάλειψε τις παλαιές ασθένειες, έτσι και μια αλλαγή σήμερα στον τρόπο που αντιμετωπίζουμε τη φύση θα μας προστατεύσει από τις νέες ασθένειες που ξεπηδούν μέσα από την καταστροφή των παρθένων τροπικών οικοσυστημάτων. Η προστασία του περιβάλλοντος και η δημόσια υγεία πάνε μαζί.

Η Δημοκρατία ως «θεραπεία» στην πανδημία

– Εντείνεται η ανησυχία για την πλήρη κατασκόπευση της ατομικής ζωής, που θα επιβληθεί από την τεχνολογία για να ελεγχθεί η επιδημία.

– Υπάρχει αυτός ο κίνδυνος, αλλά δεν πρόκειται για νομοτέλεια. Ας σκεφτούμε ότι το Ιντερνετ είναι ταυτόχρονα ένα ισχυρό εργαλείο εκπαίδευσης. Μέσα στο lockdown έγινε επίσης ένα δίκτυο επιβίωσης από ψυχολογική άποψη. Διαθέτει μια ισχυρή απελευθερωτική πλευρά, που πρέπει να διαφυλαχθεί.

– Πολλοί ισχυρίζονται ότι ανατολικοί πολιτισμοί, όπως είναι ο κινεζικός, με την έμφαση που αποδίδουν στη συλλογικότητα έναντι της ατομικότητας, είναι καλύτερα προετοιμασμένοι για την αντιμετώπιση επιδημιών.

– Η αντιμετώπιση των επιδημιών προϋποθέτει εμπιστοσύνη του πληθυσμού στις Αρχές και έγκαιρη, αντικειμενική, σωστή πληροφόρηση. Σε αυτά τα δύο πεδία η Κίνα δεν είναι τόσο καλά εξοπλισμένη όσο είναι μια δημοκρατία. Ο Σι Τζινπίνγκ ζήτησε τη στήριξη των πολιτών στην εφαρμογή των μέτρων. Για εμένα αυτό ήταν ένα έμμεσο εγκώμιο στη Δημοκρατία. Στην Ιταλία, η εφημερίδα Il Messangero έγραψε ότι «για πρώτη φορά τα τελευταία 3.000 χρόνια οι Ρωμαίοι ήταν υπάκουοι». Ναι, γιατί σήμερα οι Ρωμαίοι έχουν δημοκρατία.

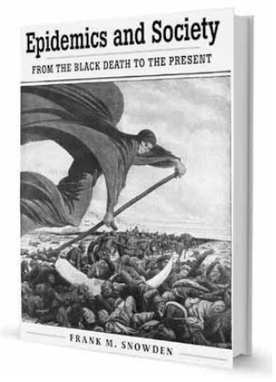

Το βιβλίο «Epidemics and Society» θα κυκλοφορήσει στα ελληνικά το 2021 από τις εκδόσεις Πατάκη.

Ο αφανής ήρωας των έργων τέχνης

Με αφορμή την καταστροφή ενός σπουδαίου πίνακα λόγο συντήρησης η «Κ» μίλησε με την ειδικό Κατερίνα Αθηαινήτου

Της **ΛΟΪΖΑΣ ΛΟΥΗ**

Μια αποτυχημένη συντήρηση άφησε έναν ακόμη διάσημο πίνακα αγνώριστο. Ο πίνακας ήταν ένα αντίγραφο του «The Immaculate Conception of El Escorial», της Παναγίας ήταν μία από τις διάσημες σειρές του Ισπανού καλλιτέχνη Bartolomé Esteban Murillo του 17ου αιώνα. Η αρχική έκδοση του Murillo εκτίθεται στο Μουσείο του Πράδου στη Μαδρίτη και αυτό το αντίγραφο πιθανότατα είναι από τον Murillo. Σύμφωνα με την ισπανόφωνη αναφορά στο Europa Press, ο ιδιωτικός συλλέκτης που είχε το αντίγραφο προσέλαβε έναν συντηρητή επίπλων για να φτιάξει τον παλιό πίνακα. Στη συνέχεια, επέστρεψε τον πίνακα σε μια άγνωστη κατάσταση και αφού ο συλλέκτης παραπονέθηκε, ο συντηρητής έκανε ακόμη μία προσπάθεια να διορθώσει τον πίνακα και τον επέστρεψε, κάνοντάς τον να μοιάζει ακόμα λιγότερο με το αρχικό έργο τέχνης. Με αφορμή αυτό το πρόσφατο συμβάν συντήρησης η «Κ» μίλησε με τη συντηρήτρια αρχαιοτήτων και έργων τέχνης Κατερίνα Αθηαινήτου.

«Για το επάγγελμα του συντηρητή στην Κύπρο δεν υπάρχει ούτε σύνδεσμος συντηρητών αλλά και ούτε η κατοχύρωση του επαγγέλματος. Όποιος θέλει μπορεί να δηλωθεί ως συντηρητής με οποιαδήποτε προσόντα», λέει η συντηρήτρια Κατερίνα Αθηαινήτου.

–Θα ήθελα να μας εξηγήσεις τι σημαίνει να είσαι συντηρητής έργων τέχνης και αρχαιοτήτων;

–Είμαστε σαν γιατροί των αντικειμένων. Υπάρχουν διάφορες ιδιότητες που μπορεί κάποιος να εξειδικευτεί για παράδειγμα: στα ζωγραφικά έργα, στα βιβλία, στα ανασκάφηκα ευρήματα και υπάρχει μια διαφορετική αντιμετώπιση ανάλογα με την πρώτη ύλη που αποτελείται το ίδιο το αντικείμενο. Έτσι το κάθε αντικείμενο συμπεριφέρεται διαφορετικά στον χρόνο, στην φθορά και σε διαφορετικά περιβάλλοντα διάβρωσης. Ο συντηρητής έχει σαν καθήκον να αναδείξει ένα αντικείμενο, να το συντηρήσει, να το καθαρίσει, να το φέρει σε μια κατάσταση σταθεροποίησης ώστε να μη διακινδυνεύει να φθαρεί, αλλά και να το αποκαλύψει έτσι ωσότου να μπορέσει ένας αρχαιολόγος ή ερευνητής να το διαβάσει. Ο συντηρητής κατά κάποιον τρόπο προσπαθεί να σταματήσει ή να επιβραδύνει τη φθορά που προκαλεί ο χρόνος.

–Πώς είναι να εργάζεσαι ως συντηρήτρια έργων τέχνης στην Κύπρο; Ποιες είναι οι προκλήσεις του κλάδου;

–Στην Κύπρο έχουμε πάρα πολλές αρχαιότητες και βυζαντινές εικόνες, έργα τέχνης και σημαντικό πολιτισμό πάνω σε αυτό τον τομέα. Αλλά υπάρχουν λίγοι συντηρητές και οφείλω να ομολογήσω ότι πολύ από αυτούς τους συντηρητές είναι αυτή τη στιγμή άνεργοι ή αποφάσισαν να αλλάξουν τελείως επάγγελμα ή κάνουν συμπληρωματικά επαγγέλματα. Είναι δύσκολος ο χώρος της Κύπρου για τη συντήρηση.

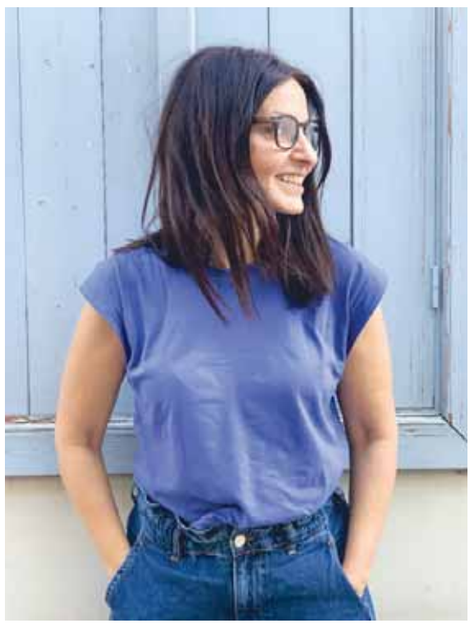

Το αντίγραφο του «The Immaculate Conception of El Escorial», του Ισπανού καλλιτέχνη Bartolomé Esteban Murillo.

Θα ήθελα να προσθέσω ότι για το επάγγελμα του συντηρητή στην Κύπρο δεν υπάρχει ούτε σύνδεσμος συντηρητών αλλά και ούτε η κατοχύρωση του επαγγέλματος. Όποιος θέλει μπορεί να δηλωθεί ως συντηρητής με οποιαδήποτε προσόντα. Δυστυχώς, ακόμη μέχρι σήμερα από τον καιρό της ίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας το τμήμα αρχαιοτήτων υπάγεται στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων είναι κάτι που έμεινε από τους Άγγλους. Επειδή τότε, όταν έκαναν έργα για να δημιουργηθούν δρόμοι, έβρισκαν αρχαία και τα έβλεπαν ως «εμπόδια» για τα έργα που έκαναν. Μέχρι σήμερα υπάρχουν διάφορα θέματα για να αλλάξει το σύνταγμα. Ενώ θα έπρεπε για να πάρει και την σωστή αξία και σημασία, να υπάγεται κάτω από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Από το εργαστήρι της συντηρήτριας αρχαιοτήτων και έργων τέχνης Κατερίνας Αθηαινήτου στη Λευκωσία.

–Ποια είναι η σχέση του συντηρητή με τον καλλιτέχνη/δημιουργό του έργου;

–Ο συντηρητής είναι πολύ σημαντικό να σεβαστεί τον δημιουργό, είναι ο αφανής ήρωας του έργου. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να φανεί η επέμβαση του πάνω στο έργο του καλλιτέχνη και δεν έχει δικαίωμα να το κάνει αυτό.

–Ποια είναι η άποψή σας ως ειδικού για την τραγική περίπτωση συντήρησης που έγινε στο έργο τέχνης του Esteban Murillo;

–Εάν κρίνω από αυτό που βλέπω, αποκλείεται να μιλούμε για κάποιου είδους συντήρηση. Είναι κάποιος που δημιούργησε κάποιο καινούριο έργο τέχνης. Ζωγράφισε από πάνω την δική του άποψη για το έργο. Είναι άλλη τέχνη, άλλη τεχνική, άλλη εποχή και άλλος δημιουργός. Ίσως να έκανε τόσο πολύ ζημιά στο έργο χρησιμοποιώντας κάποια χημικά και προσπάθησε να το καλύψει ζωγραφίζοντας από πάνω.

–Τι πρέπει κάποιος να γνωρίζει για να μπει στον κλάδο της συντήρησης;

–Η συντήρηση είναι ένας κλάδος που θέλει γνώσεις από διάφορες επιστήμες, δηλαδή θέλει από ιστορία τέχνης, αρχαιολογία έως χημεία και φυσική ως ζωγραφική και γλυπτική. Και με τον ίδιο τρόπο πρέπει να μάθεις να συνεργάζεσαι με όλες αυτές τις ιδιότητες για να μπορέσεις να διεκπεραιώσεις σωστά τη δουλειά σου. Επίσης, υπάρχουν και κάποια πρωτόκολλα συντήρησης που πρέπει ο συντηρητής να τα ακολουθεί. Ένα από αυτά είναι ότι ξεκινούμε την επέμβαση με το λιγότερο δυνατό οξύ, ξεκινώ πάντα με τους πιο ήπιους τρόπους και σταματώ εκεί όπου δεν δημιουργείται ζημιά και αυτό σημαίνει ότι κάνω κάποιες δοκιμές πριν αποφασίσω και καταλήξω στη μέθοδο που θα ακολουθήσω, μηχανική ή χημική.

–Τι μπορεί να προκαλέσει φθορά σε ένα έργο τέχνης;

–Η φθορά προκαλείται και από την ίδια την πρώτη ύλη του αντικειμένου, δηλαδή πόσο ευπαθή είναι κάποια υλικά αλλά κυρίως στον χώρο το οποίο είναι εκτεθειμένο. Για παράδειγμα ένας χώρος με πολύ υγρασία και οξυγόνο θα ήταν πολύ διαβρωτικός για το μέταλλο. Αλλά ακόμη χειρότερο είναι οι πολλές εναλλαγές, δηλαδή θερμοκρασίας, ηλίου, υγρασίας κ.ά. επιταχύνουν τη διάβρωση. Ένα σταθερό περιβάλλον ακόμη και να μην είναι ιδανικό μπορεί διατηρήσει καλύτερα ένα αντικείμενο.

Ο Θανάσης Λάλας ζωγραφίζει για τα Μωρά Θαύματα.

Μωρά-θαύματα

Ο Σύνδεσμος Μωρά Θαύματα και ο Θανάσης Λάλας ενώνουν δυνάμεις, σε μία μοναδική έκθεση.

Ο διεθνούς φήμης εικαστικός δημιούργησε μια σειρά έργων που θα διατεθούν προς πώληση για την ενίσχυση του Συνδέσμου.

Η εκδήλωση τελεί υπό την αιγίδα του έντιμου Υπ. Εσωτερικών κ. Νίκου Νουρή.

Alpha C.K. Art Gallery, Λεωφ. Μακαρίου & Παπανικολή 3, Λευκωσία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ 1-10 ΙΟΥΛΙΟΥ
Ώρες λειτουργίας: Τρίτη – Παρασκευή 10 π.μ. – 1 μ.μ. & 5 μ.μ – 7 μ.μ., Σάββατο 10 π.μ. – 1 μ.μ. και κατόπιν ραντεβού
Τηλέφωνα Επικοινωνίας: 22 751 325 | 96 820 000

Μέρος των εσόδων από τις πωλήσεις των έργων τέχνης και όλες οι πωλήσεις από τα limited edition t-shirts που φιλοτέχνησε ο καλλιτέχνης ειδικά για την εκδήλωση, θα δοθούν στον Σύνδεσμο ως δωρεά.

Δείτε τα έργα στο **www.ackgallery.com**

Φιλοξενία Έκθεσης: Alpha C.K. ART GALLERY
Χορηγός Επικοινωνίας: BEAUTIFUL PEOPLE
Διαχρονικός Υποστηρικτής: DELEMA McCANN CYPRUS
Υποστηρικτές: VOUROS, orchio CATERING, RSVP

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της **ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Ενα κάποιο τέλος

Κάποιοι προφητεύουν ότι έρχεται, ότι ήρθε το τέλος του κόσμου. Εάν γκουγκλάρετε τη φράση στο Διαδίκτυο, θα διαβάσετε ειδήσεις από προφητείες των Μάγια, του Ευαγγελίου, του Στίβεν Χόκινγκ, ακόμα και της NASA. Οπου να 'ναι έρχεται. Αν δεν ήρθε ήδη. Ετσι και αλλιώς ο κόσμος μετά το 2000 θα έπαυε να είναι αυτό που γνωρίζουμε. Τώρα μέσα στο 2020 και αφού έχει συμβεί η πανδημία, αρκετοί ισχυρίζονται ότι δεν διαβάστηκε σωστά η «προφητεία». Το 2020 είναι το τέλος του κόσμου. Ή και το 2021. Φαντάζει σίγουρα βιβλικό. Στο άκουσμα της έννοιας του τέλους, φανταζόμαστε θάλασσες να ανοίγουν στα δύο, βουνά να σχίζονται, το έδαφος να σείεται και η άσφαλτος να ραγίζει. Σίγουρα η εικόνα της καταστροφής συνοδεύεται από ένα απόκοσμο βουητό, όμοιο με αυτό που ακούμε στους μεγάλους σεισμούς, αλλά και αέρα, βροχή, χαλάζι. Το τέλος του κόσμου έρχεται μέσα στο σκοτάδι. Και οι κραυγές των ανθρώπων θα ενωθούν γιατί ο φόβος αυτού που τελειώνει είναι πάντα καθηλωτικός, κανείς μα κανείς δεν μπορεί να φανταστεί πώς μοιάζει ένα τέλος.

Τους 2,5 μήνες της καραντίνας που ζήσαμε, όλοι λίγο-πολύ ίσως σκεφτήκαμε πάνω στην έννοια του τέλους. Η πανδημία άλλωστε ήταν ανοίκεια για τις νεότερες γενιές. Δεν ζούσαμε και δεν φανταζόμασταν μέχρι πρότινος ότι θα ζήσουμε με μια τέτοια απειλή. Νομίζαμε ότι η ιατρική έχει προχωρήσει τόσο, που ο πλανήτης δεν κινδυνεύει συνολικά. Και να που ένα βιβλικό σενάριο ξεδιπλώνεται εμπρός μας. Ενας ιός που αντιστέκεται, τα φάρμακα που ακόμα δεν έχουν βρεθεί, οι περίεργες παρενέργειες, για κάποιους είναι ένας ιός άμεσα θανατηφόρος ενώ κάποιοι άλλοι τον περνούν σαν μια κοινή γρίπη. Εννοιες όπως κοινωνική απόσταση, μάσκες, γάντια, έχουν μπει στη ζωή μας και ίσως θα είναι οι πιο χρησιμοποιημένες λέξεις παγκοσμίως για το 2020. Ισως ένα κάποιο τέλος έχει αρχίσει να συμβαίνει.

Αλλά δεν είναι μόνον η πανδημία, είναι ήδη η καταστροφή του περιβάλλοντος, είναι το τέλος των μεγάλων ηγετών ή ακόμα και το τέλος της Δύσης, όπως κάποιοι προφητεύουν.

«Η Μεγάλη Μέρα της οργής Του», πίνακας του Τζον Μάρτιν (1789-1854). Στο άκουσμα της έννοιας του τέλους του κόσμου, φανταζόμαστε θάλασσες να ανοίγουν στα δύο, βουνά να σχίζονται, το έδαφος να σείεται και να ραγίζει.

Μέχρι να ενσκήψει ο κορωνοϊός δεν ζούσαμε και δεν φανταζόμασταν ότι θα ζήσουμε με μια τέτοια απειλή.

Στο παγκόσμιο, υπάρχει το εθνικό, στο συλλογικό ενυπάρχει το ατομικό. Σε μια τέτοια εποχή, αλλά και πριν ξεκινήσει η πανδημία, εισερχόμασταν σε μιαν εποχή κατά την οποία «έπεφταν οι μάσκες». Η ειρωνεία είναι αυτή: τη στιγμή οπότε η πραγματική μάσκα είναι σωτήρια, οι συμβολικές μάσκες δείχνουν περιττές. Αυτό φαίνεται από το «ξεσκέπασμα» διάφορων ζητημάτων, προσώπων, θέσεων, απόψεων. Σαν να δοκιμάζονται όλα. Το αίτημα που τίθεται είναι να δούμε πλέον καθαρά. Σαν να καλούμαστε να μετριάσουμε τις ψευδαισθήσεις μας. Να γειωθούμε. Να δούμε ποιοι είμαστε και τι μπορούμε να κάνουμε. Οικογενειακά, συντροφικά, επαγγελματικά, συναισθηματικά, οικονομικά.

Οπου υπάρχει ακόμα ψευδαισθητικός φακός, έρχεται βιαίως η πραγματικότητα και τον διαλύει. Πολιτικοί όπως ο Τραμπ έχουν ξεγυμνωθεί. Ασχετα με το τι θα συμβεί στις εκλογές του φθινοπώρου, «ο βασιλιάς είναι γυμνός» και πλέον τα αχαμνά του τα είδαμε όλοι. Αλλά και στην εγχώρια σκηνή. Ξεσκεπάζονται σκάνδαλα, σκανδαλάκια, λογοκλοπές, σαν να παίρνει ο καθένας τη θέση που του αρμόζει, που του αξίζει. Και την ίδια στιγμή αναδεικνύονται ήρεμες δυνάμεις, πιο σταθερές φωνές, η εποχή αναζητεί ίσως το πραγματικό περισσότερο από ποτέ.

Στις προσωπικές ιστορίες των ανθρώπων το συναντώ καθημερινά. Σαν να έχει φύγει ένας πέπλος και να έχουμε έρθει αντιμέτωποι όλοι με το πραγματικό στη ζωή μας. Αυτοί που συνεχίζουν να αντιστέκονται, δυσκολεύονται. Μας ταλαιπωρούν όσα δεν αποδεχόμαστε, όσα δεν αντέχουμε. Αν πριν από μία δεκαετία, μιλούσαμε κυρίως για οικονομική κρίση, τώρα περνάμε κρίση εαυτού, παλεύουμε να αντέξουμε να δούμε το πραγματικό πρόσωπό μας, τις δυνατότητές του, τη θέση του στην κοινωνία. Χωρίς παραμορφωτικούς καθρέφτες και χωρίς φαντασιώσεις μεγαλείου.

Ο θάνατος είναι πάντα μια πολύ δυνατή εικόνα. Είναι το πιο σημαντικό όριο στην ανθρώπινη ζωή. Δεν είναι εκτός ζωής, αλλά εντός της. Γι' αυτό και η έννοια του θανάτου είναι σωτήρια κάποιες φορές, και τοποθετείται στην υπηρεσία της ζωής. Η αυτο-προστασία, η αναζήτηση μιας απόστασης, η αίσθηση του πεπερασμένου ξυπνούν δυνάμεις που αναδεικνύουν ότι η ζωή είναι μία και πρέπει να βιωθεί στην πληρότητά της. Αλλά μια ζωή που είναι δική μας, όχι μια ζωή που μοιάζει με του διπλανού μας, με τους ήρωες της εφηβικής ηλικίας ή με τις φαντασιώσεις ενός ιδανικού εαυτού. Μιας ζωής σε εφικτά μέτρα, με τους περιορισμούς και τα όρια που φέρνει το ανθρώπινο όριο. Μιας ζωής με τις πραγματικές δικές μας ικανότητες, όχι μέσω από υπερφίαλες σκηνοθεσίες εαυτού. Μια ζωή για το είναι, όχι για το φαίνεσθαι.

Το τέλος πάντα συνδέεται με τον σκοπό. Οι άνθρωποι ίσως είχαν χάσει μέσα τους τον σκοπό τους, μια κάποια εσωτερική βαθύτερη επιθυμία, μιαν αποστολή, και as ακούγεται μεσσιανικό. Ενα κάποιο τέλος είναι ορατό. Δεν είναι σίγουρα το τέλος του κόσμου. Ισως είναι το τέλος του κόσμου που ξέραμε. Ισως είναι το τέλος των ψευδαισθήσεων, για όσα φαντασιωθήκαμε για τη ζωή και για τους εαυτούς μας. Αυτό όμως είναι παράλληλα και μιαν αρχή. Μιαν αρχή για τις πραγματικές, επίμονες, ανθεκτικές αξίες.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ**

Από το ενθάδε στο επέκεινα

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ
Γυμνός
εκδ. Εντευκτήριο, **σελ.** 154

«**Δυστυχώς,** για όλους υπάρχει σπίτι σε αυτήν την πόλη». Δύο άνδρες βρίσκονται παρατημένοι, εξαιτίας μιας αναποδιάς, σε μια αδιανόητη χώρα. Ο ένας, μεσήλικας, εξοργίζεται με την απρόσμενη εξορία, ενώ ο άλλος, βαριά άρρωστος, ψυχομαχεί σε ένα αναπηρικό καρότσι. Περιδιαβαίνοντας στην πόλη συνομιλούν με περίεργους τύπους, που επιτείνουν τον οικιστικό παραλογισμό. Ερημες λεωφόροι, τσιμεντένια κτίρια, αφώτιστες είσοδοι πολυκατοικιών, βουβά παράθυρα, όλα κενά από σημάνσεις, βυθισμένα σε ωχρή ομίχλη. Το πιο παράξενο είναι πως οι γηγενείς ή οι μέτοικοι της ζοφερής πολιτείας επιμένουν πως οι δύο ξένοι έχουν και αυτοί σπίτι στην πόλη.

Υστερα από τον αξιοπρόσεκτο «Αναποδογεννημένο» (Εντευκτήριο, 2016) ο Χρήστος Χρηστίδης επανεμφανίζεται με μια ιλαρή περιήγηση σε μια νεκρόπολη. Οι συνδηλώσεις του θανάτου είναι διάσπαρτες στην αφήγηση, ενώ τα διαλογικά μέρη υπονοούν ότι οι δύο ξένοι πορεύονται προς την τελευταία τους κατοικία. Ακρως αλλόκοτοι οι αυτόκλητοι νεκροπομποί. Ενας τούς πληροφορεί πως έχουν φτάσει σε τερματικό σταθμό απ' όπου δεν γίνονται πλέον αναχωρήσεις. Αλλος τους προειδοποιεί πως θα ήταν καλύτερο να μη βρουν το σπίτι τους. Ενας άλλος τους λέει απερίφραστα: «Εδώ, είμαστε όλοι νεκροί!», προσθέτοντας στη δυσοίωνη δήλωση: «Το σπίτι σας είναι ο τάφος σας». Ενα κοριτσάκι που παίζει με ένα περίστροφο, υποδηλώνοντας έτσι την αιτία του θανάτου του, λέει στους δύο άνδρες πως εκεί όλοι μένουν μόνοι και κανένας δεν φεύγει. «Δεν υπάρχει μετά». «Γιατί έμεινε μόνο το πριν».

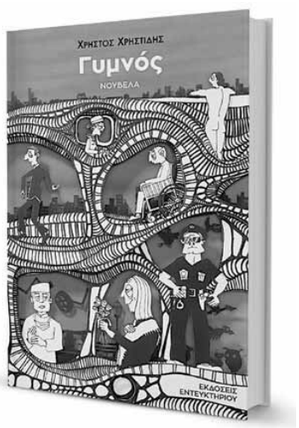

Σε αυτό το «πριν» περιηγούνται οι δύο άνδρες, που στην ουσία είναι ένας, διχοτομημένος ανάμεσα στο ενθάδε και στο επέκεινα. Πιο κοντά στο τέλος, ο ηλικιωμένος ανακαλύπτει στις ιστορίες των κατοίκων δικές του μνήμες, αλγεινά στιγμιότυπα, που αχνοφέγγουν στα έγκατα του νου. Ο ετοιμοθάνατος καταλαβαίνει πως η γεύση του χώματος είναι διαφορετική από στόμα σε στόμα. Εκείνος ο άλλος κόσμος, όπου περιπλανιόταν, επιζούσε μέσα του. Ηταν μια κοιλάδα νοσταλγίας. Οι συνειρμοί, που αναρριπίζουν στη συνείδησή του οι παράφρονες συνομιλίες, αποτελούν τα πιο συγκινητικά κομμάτια του βιβλίου. Ο Χρηστίδης συλλογίζεται πως «ο φόβος του θανάτου γεννά λυτρωτικό γέλιο». Επίλογος των σπαρταριστών διαλόγων είναι ο ρόγχος του ηλικιωμένου, απ' όπου αναβλύζουν εικόνες άγριας οδύνης. Συναρπάζει, λόγου χάριν, η ιστορία της γυναίκας που έπασχε από μελαγχολία για το τέλος των πραγμάτων. Ο ηλικιωμένος θυμόταν τα αναφιλητά της και την ακατάπαυστη προσπάθειά του να την παρηγορεί λέγοντάς της ιστορίες δίχως τελείες.

Η παρενδυσία του μακάβριου σε ασύδοτη κωμικότητα θυμίζει την αιρετική γραφή του Σάκη Σερέφα. Μέσα από την περιπλάνηση του δισυπόστατου ήρωα σε μια γιγάντια οστεοθήκη, ο Χρηστίδης ακολουθεί μια ανάστροφη πορεία, από το εκεί στο κάποτε. Ετσι, από τον νεκροθάλαμο καταλήγει στο λίκνο, γιατί «το σάβανο από το σπάργανο απέχει μια ανάσα». Ο άρρωστος άνδρας ανακαλύπτει στην τελευταία του κατοικία το πρώτο του σπίτι, το παιδικό του δωμάτιο. Εκεί μέσα τον παραμονεύει το πρωταρχικό τραύμα, το οποίο η μνήμη, λίγο προτού γίνει λήθη, περιθάλπει, διαμοιράζοντάς το σε αστείες εξιστορήσεις τεθνεώτων, κατοίκων μιας αμέριμνης χώρας.

Εντυπωσιάζει η απλότητα με την οποία ο Χρηστίδης χτίζει ένα δαιδαλώδες πολεοδομικό συγκρότημα θανάτου. Τίποτα δεν δείχνει εξεζητημένο. Ούτε η κωμωδία ούτε το δράμα. Η γραφή δεν αδημονεί για το ξάφνιασμα. Ο ήρωας κατευθύνεται στον τάφο του ακούγοντας τους νεκρούς να γελούν. Εκεί πέρα τελειώνουν όλα, «οι απαντήσεις, οι ερωτήσεις, οι λέξεις, ακόμα και οι σιωπές». Η αφήγηση απαλλάσσεται βαθμιαία από χαρά και λύπη, για να εκπνεύσει στην τελευταία σελίδα σε ένα αμετανόητο ερωτηματικό.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η Μαρία Παπαγεωργίου εδώ και σαράντα χρόνια συνομιλεί με τα βιβλία και μιλάει γι' αυτά με όσους ενδιαφέρονται. Ανοιξε το πρώτο της βιβλιοπωλείο το 1981, στον Βόλο, με τον σύζυγό της Χρίστο Παπαγεωργίου. Μετά εργάστηκε στο Θεμέλιο, στη συνέχεια στο Βιβλιοπωλείο της Εστίας και από το 2013 διευθύνει τον δικό τους χώρο, το Επί Λέξει, επί της οδού Ακαδημίας.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
«Θηριόμορφοι» της Ελενας Μαρούτσου, «Αγγελος Δεληβορριάς», το αφιέρωμα από το Μουσείο Μπενάκη, και «Ελλάδα, η βιογραφία ενός σύγχρονου έθνους» του Ρόντρικ Μπίτον.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Ελζεάρ Μπουφιέ, στο βιβλίο του Ζαν Ζιονό «Ο άντρας που φύτευε δέντρα», και ο γάτος Ζορμπάς στο βιβλίο του Λουίς Σεπούλβεδα «Η ιστορία του γάτου που έμαθε σε έναν γλάρο να πετάει», γιατί αγαπώ ιδιαιτέρως τα ζώα και τη φύση και μου αρέσει να φαντασιώνομαι ότι τα προστατεύω.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Σκεφτείτε τον Νίκο Γκάτσο να συνομιλεί με τον Μιχάλη Γκανά. Τον Αργύρη Χιόνη με τον Γιάννη Μακριδάκη, τη Μάρω Δούκα με τον Δημήτρη Χατζή και τον στοχαστικό Δημήτρη Νόλλα με τους Δημοσθένη Παπαμάρκο, Γιάννη Παλαβό και Κυριάκο Συφιλτζόγλου. Δεν σας λέω τίποτε άλλο.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Με εντυπωσίασε το μυθιστόρημα του Φερνάντο Αραμπούρου «Πατρίδα». Δεν είναι μόνο ότι μας δίνει πλήθος πληροφοριών για τον ΕΤΑ και τη Χώρα των Βάσκων, αλλά, κάνοντας τις αναγωγές, μας θυμίζει έντονα τον δικό μας Εμφύλιο.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Το «Ο θάνατος του Ιβάν Ιλιτς», του Λέοντος Τολστόι. Αριστούργημα.

Το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Την «Ιστορία ενός αιχμαλώτου» του Στρατή Δούκα και «Το συναξάρι του Ανδρέα Κορδοπάτη», του Θανάση Βαλτινού.

Ποιος είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας στην πώληση ενός βιβλίου: ο συγγραφέας, ο τίτλος, το εξώφυλλο;
Θαρρώ προηγείται το θέμα, η ιστορία, και ακολουθεί ο συγγραφέας. Τίτλος και εξώφυλλο λειτουργούν συμπληρωματικά.

Τι άλλαξε στον τρόπο που αγοράζουν οι Ελληνες βιβλία από το 2000 μέχρι σήμερα;
Τα αποκόμματα από τα δημοσιεύματα στις εφημερίδες αντικαταστάθηκαν με φωτογραφίες εξωφύλλων στο κινητό. Οι τηλεφωνικές παραγγελίες με ηλεκτρονικές. Και βέβαια, πολύ σοφά, κάποιοι αναγνώστες δεν αλλάζουν με τίποτα την επίσκεψή τους στο βιβλιοπωλείο.

Φοβάστε τα ηλεκτρονικά βιβλία;
Ισως για τους νέους αναγνώστες και γι' αυτούς που θα έρθουν, το ηλεκτρονικό βιβλίο να είναι μονόδρομος. Για τις δικές μας γενιές το έντυπο βιβλίο ήταν το παραμύθι μας, οι έρωτές μας, τα όνειρά μας, η επανάστασή μας. Ευτυχώς που είμαι πια 61 ετών και δεν θα «υποχρεωθώ» να διαβάσω ηλεκτρονικά βιβλία.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, δοκίμια, βιογραφίες

1 **«Το δώρο 2»**
του Στέφανου Ξενάκη (Key Books)

2 **«Η ευγενής τέχνη του να τα γράφεις όλα στα...»**
του Μαρκ Μάνσον (Εσοπτρον)

3 **«Οι κουκκίδες»**
του Αντώνη Καλογήρου (Δυναμική της Επιτυχίας)

4 **«Ζακέτα να πάρεις!»**
του Ανδρέα Κονάνου (Ψυχογιός)

5 **«Ποιος μπορεί να μας γιατρέψει»**
του Αντώνη Λαγγουράνη (Κουκκίδα)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1 **«Ο φόνος είναι χρήμα»**
του Πέτρου Μάρκαρη (Κείμενα)

2 **«Οι τρεις άσοι»**
της Λένας Μαντά (Ψυχογιός)

3 **«Ο βασιλιάς της»**
του Χ. Α. Χωμενίδη (Πατάκη)

4 **«Οι απαράφθορες»**
του Στέλιου Χαλκίτη (ΙΑΝΟΣ)

5 **«Ο καστανάνθρωπος»**
του Σόρεν Σβάιστραπ (Διόπτρα)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία ΙΑΝΟΣ (Αθήνα, Θεσσαλονίκη)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΒΙΕΝΝΗ
Χέντι Λαμάρ
Η γεννημένη στη Βιέννη Χέντι Λαμάρ (1914-2000), γνωστή σε όλον τον κόσμο ως μία από τις μεγάλες σταρ του Χόλιγουντ, υπήρξε μια σύνθετη προσωπικότητα, διάσημη επίσης και για τις επιστημονικές γνώσεις της. Τα ταχυδρομεία της Αυστρίας κυκλοφόρησαν αναμνηστικό γραμματόσημο προς τιμήν της για να θυμίσουν όχι μόνο την κινηματογραφική καριέρα της (που άρχισε στην Κεντρική Ευρώπη το 1933), αλλά και τη συμβολή της στην εξέλιξη της τεχνολογίας της διασποράς φάσματος.

MEDIAPUNCH/SHUTTERSTOCK

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Το άγαλμα του Ρούζβελτ
Στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Νέας Υόρκης υπάρχει, στην είσοδο, ένας έφιππος ανδριάντας του Θίοντορ Ρούζβελτ, τοποθετημένος εκεί από το 1940. Το άγαλμα ήταν κατά καιρούς στο επίκεντρο διαδηλώσεων αλλά τώρα, καθώς το κλίμα για την απομάκρυνση ανδριάντων προσώπων με αρνητική ή αμφιλεγόμενη στάση έναντι των φυλετικών διακρίσεων είναι έντονο, το Μουσείο εξετάζει την περίπτωση μόνιμης απομάκρυνσής του. Σχετικό άρθρο δημοσίευσε το ArtNews.

MUSEE D' ORSAY

ΠΑΡΙΣΙ
Ανοικτά και πάλι
Με προσωπικό μήνυμά της, η Λοράνς ντε Καρ, πρόεδρος του Μουσείου Ορσέ και της Ορανζερί, στο Παρίσι, ανακοίνωσε το άνοιγμα των δύο μουσείων και την επιστροφή τους στην κανονική, έστω και ελεγχόμενη, ζωή.

Με τίτλο «Η τέχνη είναι περισσότερο από ποτέ είδος πρώτης ανάγκης», η κυρία Ντε Καρ προσκαλεί το κοινό να έχει και πάλι το βίωμα της τέχνης, να στηρίξει τα μουσεία και να επισκεφθεί τις εκθέσεις που πήραν παράταση έως τον Σεπτέμβριο.

NPG

ΛΟΝΔΙΝΟ
Κλασικά αστυνομικά
Δικαίωση για την απόλαυση των αστυνομικών μυθιστορημάτων της κλασικής σχολής αποτελεί το ωραίο άρθρο του συγγραφέα Αντριου Τέιλορ στο βρετανικό περιοδικό The Spectator, στο οποίο αναφέρεται σε ονόματα γυναικών συγγραφέων που είναι κλασικές αξίες. Ο Τέιλορ εστιάζει σε τρεις, που είναι όλες συγγραφείς που διαβάζονται ακόμη και εκτιμώνται για την υψηλή ευφυΐα τους. Είναι η Μάρτζορι Αλιγχαμ, η εικονιζόμενη Ντόροθι Σέγιερς, η Πατρίσια Χάισμιθ και η Τζόζεφιν Τέι.

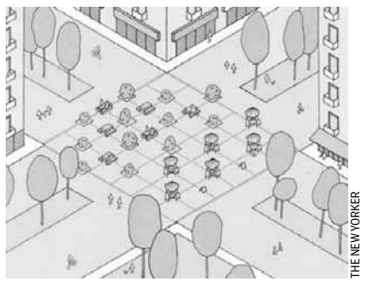

THE NEW YORKER

ΗΠΑ
Αρχιτεκτονική και πανδημία
Κατά πόσον η πανδημία του κορωνοϊού θα επηρεάσει την αρχιτεκτονική; Είναι το θέμα μιας ανάλυσης που υπογράφει ο Κάιλ Τσάικα στο περιοδικό The New Yorker. Είναι ένα σύνθετο θέμα, που έχει ήδη προκαλέσει νέα σκέψη στη διοργάνωση του δημόσιου χώρου, αλλά και της αρχιτεκτονικής γραφείων, κατοικιών, πολυκαταστημάτων και χώρων θεαμάτων. Στο άρθρο γίνεται αναφορά και στις αρχές του 20ού αιώνα και στην ανάγκη υγειονομικής βελτίωσης του αστικού ιστού.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

JAN KEES STEENMAN

Με προσήλωση στους κανόνες στο Μουσείο Βαν Γκογκ

ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ
Ολα τα μουσεία που ανοίγουν προσπαθούν να καλλιεργήσουν εκ νέου το ενδιαφέρον του κοινού για μια επίσκεψη με φυσική παρουσία, ενώ παράλληλα ενημερώνουν με κάθε λεπτομέρεια τη διαδικασία της επίσκεψης. Το Μουσείο Βαν Γκογκ στο Αμστερνταμ άνοιξε και αυτό την 1η Ιουνίου, ευελπιστώντας ότι θα προσελκύσει ένα ποσοστό, έστω, από το τεράστιο πλήθος που συγκέντρωνε κάθε χρόνο. Οι οδηγίες πρέπει να διαβαστούν προσεκτικά πριν από την επίσκεψη και όσο και αν αυτό ξενίζει ή αποτρέπει, είναι προς όφελος όλων. Στο Μουσείο Βαν Γκογκ ακολουθείται, φυσικά, η διεθνής πρακτική με τα υγειονομικά πρωτόκολλα, που έχουν ως κοινή συνθήκη την προαγορά των εισιτηρίων μέσω Διαδικτύου για συγκεκριμένη ημέρα και ώρα. Οι οδηγίες λένε ότι πρέπει να είμαστε σχολαστικοί στην ώρα άφιξης. Αν υπάρξει καθυστέρηση, η είσοδος δεν θα επιτρέπεται και δεν υπάρχει δικαίωμα για επιστροφή χρημάτων. Οι νέοι κανόνες ζητούν αυξημένη υπευθυνότητα εκ μέρους των επισκεπτών στα μουσεία. Στο Μουσείο Βαν Γκογκ, παρότι τηρείται η απόσταση ασφαλείας του ενάμισι μέτρου, δεν έχουν χαραχθεί ειδικές διαδρομές για το κοινό. Είναι ένα αντίδωρο ελευθερίας. «Πιστεύουμε ότι είναι σημαντικό να μπορείτε να απολαύσετε την τέχνη με τον τρόπο που εσείς επιθυμείτε», αναφέρεται από το μουσείο. «Αυτό σημαίνει πως είστε ελεύθεροι να κινηθείτε αυτόνομα χωρίς προκαθορισμένη πορεία». Επίσης, η ώρα παραμονής μέσα σε αυτό είναι ελεύθερη. Ο κάθε επισκέπτης μπορεί να παραμείνει στους χώρους του όσο χρόνο επιθυμεί. Αλλωστε, είναι ένα πολύ ευρύχωρο μουσείο. Η διαδρομή μέσα στο Μουσείο Βαν Γκογκ έχει προβλεφθεί να γίνεται χωρίς το κοινό να είναι αναγκασμένο να αγγίζει πόμολα. Οπου είναι δυνατόν οι πόρτες θα παραμένουν ανοικτές ή θα ανοίγουν αυτόματα. Στον ανελκυστήρα επιτρέπονται έως δύο άτομα, ενώ και στην περίπτωση του Μουσείου Βαν Γκογκ –όπως και σε όλα τα μουσεία– δεν γίνονται δεκτά τα γκρουπ ούτε οι ομαδικές επισκέψεις ή ξεναγήσεις. Ενας ιδιώτης μπορεί να προαγοράσει έως πέντε εισιτήρια. Ως τις 30 Αυγούστου θα παραμείνει η έκθεση αυτοπροσωπογραφιών και πορτρέτων που είχε ήδη εγκαινιαστεί πριν από την πανδημία. Είναι μια έκθεση-σπουδή πάνω στην εικόνα του εαυτού, την εικόνα των άλλων και το παιχνίδι των ταυτοτήτων, καθώς και μια ευκαιρία να δει κανείς τα πορτρέτα του Βαν Γκογκ και άλλων κορυφαίων συγχρόνων του.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Το ερωτικό καλοκαίρι της Ελεν Μέριλ

Πρώτα απ' όλα ήταν ο τρόπος που τραγουδούσε. Το ότι ήταν σχεδόν σαν να ψιθύριζε στο μικρόφωνο, με μια βραχνάδα αισθαντική και πονεμένη. Το όνομά της, Ελεν Μέριλ.

Στο εμβληματικό βιβλίο της «Jazz Voices», η Κίτι Γκράιμς παραθέτει μια μαρτυρία της Μέριλ: ότι ακόμα και ο Μάιλς Ντέιβις αντέγραψε τον τρόπο που εκείνη τραγουδούσε τις χαμηλές νότες – αλλά αυτός το έκανε με την τρομπέτα του.

Γεννημένη το 1930, η ντελικάτη φωνή της διέγραψε μια πορεία σαν αυτή του ουράνιου τόξου ανάμεσα στα σύννεφα μετά τη βροχή.

Ο κύριος Γκρι τη θυμήθηκε μέσα στις πρώτες ζέστες του καλοκαιριού, κάπου ανάμεσα στις ξαφνικές υγρές μπόρες και στην κάψα του μεσημεριού ή τη νυχτερινή νωχέλεια που αφήνει πίσω της μια κουραστική μέρα.

Το 1954, η Μέριλ ηχογραφεί επτά κομμάτια, συνοδεία της τρομπέτας του σπουδαίου Κλίφορντ Μπράουν. Οπως γράφει ο Ολλανδός μουσικός παραγωγός Ιμε Σέιντ βαν Βέστρουμ, μια 24χρονη άβγαλτη λευκή μπήκε στο στούντιο και ξεσήκωσε το μαύρο σεξτέτο του Μπράουν, το οποίο έπαιζε υπό την ενορχήστρωση και καθοδήγηση του 21χρονου μόλις Κουίνσι Τζόουνς.

Η ντελικάτη φωνή της διέγραψε μια πορεία σαν αυτή του ουράνιου τόξου ανάμεσα στα σύννεφα μετά τη βροχή.

Το εξώφυλλο του άλμπουμ «Dream of You», που η Ελεν Μέριλ ηχογράφησε υπό την καθοδήγηση του Γκιλ Εβανς το 1956. Ο δίσκος κυκλοφόρησε το 1957.

Η ντελικάτη φωνή της διέγραψε μια πορεία σαν αυτή του ουράνιου τόξου ανάμεσα στα σύννεφα μετά τη βροχή.

Ο κύριος Γκρι τη θυμήθηκε μέσα στις πρώτες ζέστες του καλοκαιριού, κάπου ανάμεσα στις ξαφνικές υγρές μπόρες και στην κάψα του μεσημεριού ή τη νυχτερινή νωχέλεια που αφήνει πίσω της μια κουραστική μέρα.

Το 1954, η Μέριλ ηχογραφεί επτά κομμάτια, συνοδεία της τρομπέτας του σπουδαίου Κλίφορντ Μπράουν. Οπως γράφει ο Ολλανδός μουσικός παραγωγός Ιμε Σέιντ βαν Βέστρουμ, μια 24χρονη άβγαλτη λευκή μπήκε στο στούντιο και ξεσήκωσε το μαύρο σεξτέτο του Μπράουν, το οποίο έπαιζε υπό την ενορχήστρωση και καθοδήγηση του 21χρονου μόλις Κουίνσι Τζόουνς.

Ο κύριος Γκρι έχει κατά καιρούς σφοδρούς έρωτες με λευκές κυρίες της κλασικής τζαζ, από την Ανίτα Ο' Ντέι και την Πέγκι Λι έως τη Ρόζμαρι Κλούνεϊ, την Μπλόσομ Ντίρι ή την Τζούλι Λόντον, αλλά με τη Μέριλ είναι λίγο διαφορετικά τα πράγματα. Οπως λέει, είναι σαν να τραγουδάει μόνο γι' αυτόν.

Ακούει, από την ηχογράφηση του 1954, το «Don't Explain» (που έχει ερμηνεύσει εξαίσια η μεγάλη Μπίλι Χόλιντεϊ, αλλά και η Ανίτα Ο' Ντέι) και το «Born to be Blue» ή το πιο ρυθμικό «You' d be so nice to come home to» και τρελαίνεται με τον συνδυασμό της φωνής της Μέριλ με την τρομπέτα του Μπράουν, το φλάουτο του Ντάνι Μπανκ και το τσέλο του σπουδαίου Οσκαρ Πέτιφορντ.

Η ηχογράφηση του 1956 όμως, δύο χρόνια μετά εκείνη του '54, είναι μια ιστορία από μόνη της, καθώς εδώ η ενορχήστρωση και η όλη μουσική επιμέλεια φέρει την υπογραφή της ιδιοφυΐας που ακούει στο όνομα Γκιλ Εβανς – του ανθρώπου που δύο χρόνια μετά θα μεγαλουργήσει μαζί με τον Μάιλς Ντέιβις, αρχής γενομένης με το κλασικό άλμπουμ «Miles Ahead».

Οχι άδικα ο Βαν Βέστρουμ γράφει πως ιδίως η ερμηνεία του έξοχου «I'm a Fool to Want You» μπορεί άνετα να συγκριθεί με τις ερμηνείες των Φρανκ Σινάτρα και Μπίλι Χόλιντεϊ. Κλασικό σήμερα τραγούδι που συνέθεσε ο ίδιος ο Σινάτρα, ο οποίος συνυπέγραφε και τους στίχους.

Ο κύριος Γκρι, όμως, στέκεται ιδιαίτερα στο αριστουργηματικό «Dream of You», μπαλάντα που ο μεγάλος Τζίμι Λάνσφορντ είχε γράψει το 1934. Η Μέριλ δίνει στο κομμάτι μιαν αξεπέραστα ρομαντική αλλά και υποβλητικά ερωτική διάσταση, ειδικά ο τρόπος που η φωνή της συνδιαλέγεται με τα χάλκινα πνευστά του Γκιλ Εβανς. Αν η καλοκαιρινή νύχτα είχε φωνή, αυτή θα ήταν της Ελεν Μέριλ.

Η τεχνολογία που θα έσωζε τον κόσμο

Δύο εξαιρετικά δοκίμια για την τεχνητή νοημοσύνη, που, πάντως, ακόμη δεν είναι τόσο έξυπνη όσο νομίζουμε

Του **ΜΑΝΩΛΗ ΑΝΔΡΙΩΤΑΚΗ**

Τον Φεβρουάριο του 2020, λίγο πριν ξεσπάσει η πανδημία της COVID-19, ο εκδοτικός οίκος Α. Α. Λιβάνη κυκλοφόρησε ταυτόχρονα στη χώρα μας δύο δοκίμια με αντικείμενό τους την τεχνητή νοημοσύνη: το βιβλίο του δημοσιογράφου διεθνών θεμάτων της «Καθημερινής» Πέτρου Παπακωνσταντίνου «Άνθρωποι και ρομπότ, οι προκλήσεις της τεχνητής νοημοσύνης» και το βιβλίο του ομότιμου καθηγητή διεθνούς και ευρωπαϊκής οικονομίας Παναγιώτη Ρουμελιώτη «Ρήξη, ο πόλεμος της τεχνητής νοημοσύνης». Τα βιβλία προστίθενται στην τεράστια σχετική διεθνή βιβλιογραφία των τελευταίων χρόνων, κάνοντας σαφές ότι το ενδιαφέρον για την τεχνητή νοημοσύνη αρχίζει να ζωηρεύει και στη χώρα μας, κι αυτό δεν μπορεί παρά να είναι θετικό.

Αμφότερες οι μελέτες έχουν πολλά κοινά, και είναι κατά ένα παράδοξο τρόπο αρκετά επίκαιρες σήμερα. Σε πρώτο επίπεδο, περιγράφουν με επάρκεια το εύρος και τη δυναμική που έχει αναπτύξει τα τελευταία χρόνια ο τομέας της τεχνητής νοημοσύνης. Περιέχουν πλήθος πληροφοριών, ερευνών, απόψεων και ιστορικών αναδρομών, οι οποίες επιβεβαιώνουν το παγκόσμιο ενδιαφέρον της σχετικής έρευνας και της ανάπτυξης. Και παράλληλα σταχυολογούν σχολαστικά τις προόδους στη μηχανική και βαθιά μάθηση, στους αλγόριθμους, και στα νευρωνικά δίκτυα μέσα από αφθονία παραδειγμάτων σε όλα τα προνομιακά της πεδία, όπως την υγεία, την αυτόνομη οδήγηση, τον πόλεμο, τη διακυβέρνηση. Οι συγγραφείς στέκονται με δέος κι αναλυτική δεινότητα απέναντι στις εξελίξεις και συμφωνούν ότι η τεχνολογία θα παίξει ίσως τον κρισιμότερο ρόλο για το μέλλον των κοινωνιών μας.

Ωστόσο, το πρίσμα μέσα από το οποίο αναλύουν αμφότεροι την ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης είναι πολύ διαφορετικό. Ο Παπακωνσταντίνου διαβάζει πιο δημοσιογραφικά τις εξελίξεις, δίνοντας μεγάλο βάρος στις μονοπωλιακές πρακτικές των τεχνολογικών κολοσσών, ενώ ο καθηγητής Ρουμελιώτης επιχειρεί μια προσέγγιση γεωπολιτικού τύπου, εστιάζοντας στους ευρύτερους ανταγωνισμούς. Ο πρώτος κάνει μια ξεκάθαρα ταξική ανάγνωση κι ο δεύτερος μια γεωτεχνολογική. Εξηγούμαι. Ο Παπακωνσταντίνου βλέπει τις νέες πανίσχυρες τεχνολογίες σαν ένα πεδίο όπου θα αναμετρηθούν συμφέροντα. Δεν ασπάζεται ούτε την αισιοδοξία των τεχνοοπτιμιστών, αλλά ούτε και την απελπισία των τεχνοφοβικών. Θεωρεί ότι τα εργαλεία αυτά μπορούν να βελτιώσουν τις συνθήκες των πολλών, αρκεί να αλλάξουν χέρια, να περάσουν στον έλεγχο της κοινωνίας. Από την άλλη, ο Ρουμελιώτης βλέπει κυρίως έναν εθνικό ανταγωνισμό, μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας, για τον έλεγχο της τεχνητής νοημοσύνης.

Η COVID-19 έγινε αφορμή για να επιβληθεί μια άνευ προηγουμένου μαζική παρακολούθηση των πληθυσμών παγκοσμίως.

SHUTTERSTOCK

Τα βιβλία «Ρήξη, ο πόλεμος της τεχνητής νοημοσύνης» του Παναγιώτη Ρουμελιώτη (εκδ. Λιβάνη, 2020, σελ. 320) και «Άνθρωποι και ρομπότ, οι προκλήσεις της τεχνητής νοημοσύνης» του Πέτρου Παπακωνσταντίνου (εκδ. Λιβάνη, 2020, σελ. 336).

Ο Παπακωνσταντίνου δεν ασπάζεται ούτε την αισιοδοξία των τεχνοοπτιμιστών, ούτε την απελπισία των τεχνοφοβικών. Ο Ρουμελιώτης εστιάζει κυρίως στον ανταγωνισμό ΗΠΑ - Κίνας.

Δεδομένου ότι αυτή ειδικά η τεχνολογία εμφανίζεται σαν ένα πανίσχυρο όπλο, ένα πολύτιμο καύσιμο που εφάμιλλό του δεν υπήρξε στην ανθρώπινη ιστορία, ο έλεγχός του θα έχει κυριολεκτικά ζωτική σημασία για την παγκόσμια ηγεμονία.

Εκτιμώ ότι αμφότερες οι αναγνώσεις είναι βάσιμες και στη σωστή κατεύθυνση. Ετσι κι αλλιώς, τέμνονται σε πολλά σημεία. Κανείς από τους δύο συγγραφείς δεν υποτιμά τη δύναμη της νέας τεχνολογίας, αλλά ούτε και τις πολιτικές που την καθορίζουν. Η διαφορά είναι ότι ο Παπακωνσταντίνου αφήνει εν προκειμένω ανοιχτό το κοινωνικό και πολιτικό στοίχημα του μέλλοντος, ελπίζοντας στην αφύπνιση του κοινωνικού παράγοντα, ενώ ο Ρουμελιώτης μοιάζει να το παίρνει ως δεδομένο. Για τον καθηγητή, οι δύο υπερδυνάμεις, ΗΠΑ και Κίνα, διαπνέονται ξεκάθαρα από το πνεύμα των ελεύθερων αγορών, κι αυτό δεν φαίνεται να αλλάζει στο ορατό μέλλον. Βέβαια, η παρτίδα είναι ακόμα στην αρχή της. Είναι ανελέητη, έχει τεράστιες προκλήσεις για το σύνολο της ανθρωπότητας, κι ελάχιστοι έχουν συνειδητοποιήσει το μέγεθος των διλημμάτων που κομίζει σε όλους μας.

Αν κάτι διαφεύγει αναπόφευκτα από τις αναλύσεις, είναι η αμείλικτη πραγματικότητα, που παρενέβη βίαια στις ζωές όλων μας. Οπως και δεκάδες άλλοι, του υπογράφοντος συμπεριλαμβανομένου, πέσαμε θύματα της μόδας της τεχνητής νοημοσύνης, αλλά και του βασικού της διακυβεύματος, που είναι τα μεγάλα δεδομένα. Τα τελευταία χρόνια αυξάνεται το ενδιαφέρον για αυτήν, για τις τεράστιες ευκαιρίες και τους κινδύνους της, για την ενδιαφέρουσα ιστορία της, για τους ήρωες και τους αντιήρωές της.

Ασκήσεις επί χάρτου

Ολο και περισσότεροι, πέραν του στενού κύκλου των ειδημόνων, αναλύουν τις προοπτικές, τις κατακτήσεις, τις «ανοίξεις» και τους «χειμώνες» της, αλλά όταν η συζήτηση έρχεται στο προκείμενο, στην ουσιαστική και μαζική χρήση μιας υπερνοημοσύνης, μάλλον μπαίνουμε στα χωράφια της επιστημονικής φαντασίας.

Η τεχνητή νοημοσύνη έχει υπερτιμηθεί γιατί χρειάζεται ακόμα πολύ χρόνο μέχρι να γενικευθεί. Με λίγα λόγια, χρειάζεται απείρως περισσότερα δεδομένα για να υπερκαλύψει τις αδυναμίες της. Οι εντυπωσιακές πρόοδοί της είναι ακόμα πυροτεχνήματα στον αέρα, κι ασκήσεις επί χάρτου. Η μεγαλύτερη απόδειξη είναι ότι ο κορωνοϊός ξεκίνησε από τα εδάφη της υποτιθέμενης ανερχόμενης υπερδύναμης της τεχνητής νοημοσύνης, της Κίνας, που μπορεί να έχει επενδύσει δισεκατομμύρια στην τεχνητή νοημοσύνη, αλλά κανένας από τους εξελιγμένους της αλγορίθμους δεν κατάφερε να προβλέψει αυτό που συνέβη. Πιαστήκαμε όλοι στον ύπνο, και μαζί η τεχνητή νοημοσύνη, γιατί ακόμα δεν είναι τόσο έξυπνη όσο θέλουμε να ονειρευόμαστε.

Τώρα, η έλευση του κορωνοϊού γίνεται η αφορμή για να επιταχυνθεί η διαδικασία συλλογής μεγάλων δεδομένων, επιβάλλοντας μια άνευ προηγουμένου μαζική παρακολούθηση των πληθυσμών παγκοσμίως. Οι προσεκτικοί αναλυτές δεν αφήνουν αυτή την όψη ασχολίαστη. Ο δρόμος για την ενδυνάμωση της τεχνητής νοημοσύνης, είτε για το καλό είτε και το κακό της ανθρωπότητας, έχει ανοίξει. Οσοι ερευνούν το πεδίο από μια δεδομένη απόσταση, όπως οι συγγραφείς των δύο πολύ καλών βιβλίων, μεταφέρουν ένα σημαντικό μήνυμα που πρέπει όλοι να ακούσουμε. Χρειάζεται γνώση, ενημέρωση κι εγρήγορση.

Σήμερα, επενδύουμε στην τεχνητή νοημοσύνη για να μας βρει τη θεραπεία του νέου κορωνοϊού, αύριο θα της ζητήσουμε να μας ορίσει τον τρόπο που θα ζούμε. Από εμάς εξαρτάται. Η τεχνολογία καλπάζει κι εμείς προσπαθούμε να τη διαβάζουμε με εργαλεία προηγούμενων αιώνων. Ενδεχομένως αυτό να είναι τελικά και το κρίσιμο πλεονέκτημά μας. Εχουμε ακόμα στη διάθεσή μας την πιο δυνατή νοημοσύνη που έχει εμφανιστεί ποτέ σε αυτό τον πλανήτη: τον εγκέφαλό μας. Ας τον χρησιμοποιήσουμε σοφά, πριν να είναι αργά.

Ο κ. Μανώλης Ανδριωτάκης είναι συγγραφέας. Το τελευταίο του βιβλίο με τίτλο «Homo Automaton. Η τεχνητή νοημοσύνη κι εμείς», μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Garage Books.

Οταν ο Ιμμάνουελ Καντ συνομιλούσε με το ανορθολογικό

Η ελληνική μετάφραση ενός δευτερεύοντος έργου του Γερμανού φιλοσόφου φανερώνει μιαν άγνωστη πτυχή του

ΙΜΜΑΝΟΥΕΛ ΚΑΝΤ
Τα όνειρα ενός αλαφροΐσκιωτου επεξηγημένα μέσα από τα όνειρα της μεταφυσικής
Εισαγωγή, μετάφραση, σημειώσεις: Στέλιος Γκαδρής
εκδ. Εκκρεμές, 2020, **σελ.** 200

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΖΩΗ**

Σύμφωνα με ένα θρύλο, οι γείτονες του Ιμμάνουελ Καντ στο Κένιξμπεργκ του 18ου αιώνα τόσο πολύ σέβονταν το απαρέγκλιτο καθημερινό πρόγραμμα του Γερμανού φιλοσόφου, που για να μην τον ενοχλούν, είχαν ρυθμίσει τα ρολόγια τους με βάση τους περιπάτους του. Η εικόνα περιγράφει έναν άνθρωπο αυστηρό και απρόσιτο, ίσως περίπου όπως ήταν και η σκέψη του. Μια ματιά στους τίτλους των έργων του αρκεί: πόσο παιγνιώδης και γοητευτική να είναι η «Κριτική της κριτικής ικανότητας», η «Κριτική του καθαρού λόγου» ή η «Θεμελίωση της μεταφυσικής των ηθών»;

Και όμως, ο κατεξοχήν φιλόσοφος του ορθού λόγου, ο στοχαστής που στο περίφημο άρθρο του «Τι είναι Διαφωτισμός» τον όρισε ως την «έξοδο του ανθρώπου από την ανωριμότητά του για την οποία φταίει ο ίδιος», δημοσίευσε το 1766 μια πραγματεία, της οποίας αντικείμενο είναι τα έργα και οι ημέρες ενός μυστικιστή, ενός ανθρώπου που επικοινωνεί με τον κόσμο των πνευμάτων και καθοδηγείται από αυτόν.

Ενα βιβλίο που αφήνει στον αναγνώστη αρκετές απορίες.

Κάποιες βεβαιότητες κλονίζονται όταν βλέπει κάποιος τον Γερμανό φιλόσοφο να προσπαθεί να ορίσει τι είναι ένα πνεύμα και να αναρωτιέται πώς σχετίζεται με την ύλη και τον χώρο.

Εμάνουελ Σβέντεμποργκ το όνομά του, σουηδική η καταγωγή του και αρκετά διαδεδομένη η φήμη των απόκρυφων εμπειριών και οραμάτων του στην Ευρώπη της εποχής. Το ενδιαφέρον είναι ότι ο Καντ δεν τον κάνει ακριβώς φύλλο και φτερό. Τον χαρακτηρίζει «αλαφροΐσκιωτο»· ωστόσο, η πραγματεία «Τα όνειρα ενός αλαφροΐσκιωτου επεξηγημένα μέσα από τα όνειρα της μεταφυσικής», που κυκλοφόρησε πρόσφατα στα ελληνικά (εκτελώντας στο έπακρο τη δύσκολη αποστολή της μετάφρασης ενός καντιανού έργου και της πλαισίωσής του με κατατοπιστική εισαγωγή και σημειώσεις), αφήνει στον αναγνώστη και μερικές απορίες.

Οχι μόνο στον σύγχρονο αναγνώστη: «Είχε πρόθεση ο κ. Καντ να καταστήσει περίγελο τη μεταφυσική ή αξιόπιστο τον πνευματισμό;» αναρωτιόταν το 1767 ο φιλόσοφος Μόζες Μέντελσον. Το ερώτημα παραμένει: διαβάζοντας τα «Ονειρα» ειδικά σήμερα, που κάθε τι ανορθολογικό περιφρονείται ή χλευάζεται ασυζητητί, η ενασχόληση του Καντ με τον κόσμο των πνευμάτων προκαλεί, αν μη τι άλλο, αμηχανία.

Κάποιες βεβαιότητες θα κλονίζονται όταν βλέπει κάποιος τον Καντ να προσπαθεί να ορίσει τι είναι ένα πνεύμα, να αναρωτιέται πώς σχετίζεται με την ύλη και τον χώρο ή να ομολογεί ότι πρόκειται για κάτι ακατάληπτο από τις αισθήσεις του. Είναι αξιοπερίεργο να παραδέχεται ότι γίνεται κουραστικό «να ακολουθεί κανείς πάντα την επιφυλακτική γλώσσα του λόγου», να περιγράφει πρόσωπα με μια «ασυνήθιστη ευαισθησία» ή να παρατηρεί ότι «η τρέλα και ο νους έχουν τόσο δυσδιάκριτα χαραγμένα τα όριά τους, ώστε δύσκολα κανείς περιπλανιέται για καιρό στη μία περιοχή δίχως να κάνει πότε πότε κι ένα μικρό βήμα και στην άλλη». Κι όλα αυτά, με ένα ύφος που, αντίθετα με την υπόλοιπη καντιανή γραμματεία, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί λογοτεχνικό.

Η στροφή που παρατηρείται στο δεύτερο μέρος, όπου ο Καντ χαρακτηρίζει το έργο του Σβέντεμποργκ «ασυναρτησίες», μάλλον περιπλέκει τα πράγματα. Γιατί, σε άλλο σημείο, ο Γερμανός μοιάζει να αποδέχεται ως αληθείς τις εξιστορήσεις που θέλουν τον Σουηδό να εντοπίζει κάποτε το κρυφό γράμμα ενός νεκρού συζύγου ή να προειδοποιεί για μια πυρκαγιά που μαινόταν χιλιόμετρα μακριά. Λίγο αργότερα, επισημαίνει ότι τα λογικά επιχειρήματα και η μεταφυσική είναι αναρμόδια για να επιβεβαιώσουν τέτοιες υποθέσεις, ενώ καταγγέλλει και τη ματαιοδοξία μιας επιστήμης που, για να δικαιολογήσει την εργασία της, προφασίζεται σπουδαιότητα.

Υποθέσεις

Βρίσκεται ο Καντ σε σύγχυση; Εμπαίζει το κοινό του; Σίγουρα είναι απολογητικός απέναντί του, τουλάχιστον όταν δηλώνει ότι οδήγησε την περιέργεια και τη φιλομάθεια του αναγνώστη «μέσα από ένα βαρετό δρόμο εκεί από όπου είχε ξεκινήσει: την αβεβαιότητα». Στην εισαγωγή της ελληνικής έκδοσης, ο Στέλιος Γκαδρής υποθέτει μεταξύ άλλων και ότι ο Καντ «θέλησε να δοκιμάσει την τύχη του ως ενός πνευματώδους και χαριτωμένου συγγραφέα». Εστω κι έτσι, το ενδιαφέρον του για ό,τι δεν μπορεί να γίνει αντιληπτό με τις αισθήσεις και τον νου, παραμένει. Σύμφωνα με τον Αλεν Γουντ, ο Γερμανός ενδιαφερόταν ακόμη για τον σαμανισμό, εντοπίζοντας μέχρι και ομοιότητές του με τη Δύση σε ζητήματα πίστης. Πιθανότατα επίσης απείχε από χριστιανικές αντιλήψεις προγενέστερων εξερευνητών και ιεραποστόλων, οι οποίοι συναντούσαν στα ταξίδια τους πνευματιστές διάφορων λαών και κρατούσαν στο ημερολόγιό τους σημειώσεις περί της «γνώσης του Θεού» και της «γνώσης του Διαβόλου».

Το γιατί ίσως το εξηγεί καλύτερα σε ένα απόσπασμα των «Ονείρων», όπου μιλάει για τον συνετό τρόπο σκέψης και ενδεχομένως να εκνεύριζε κάποιον που σήμερα, δυόμισι αιώνες μετά, εξακολουθεί να περιφρονεί και να χλευάζει ασυζητητί κάθε τι το ανορθολογικό: «Ενας συνετός τρόπος σκέψης», γράφει ο Καντ, «είναι, τις περισσότερες φορές, απλή υπόθεση, αν και δυστυχώς μόνον αφότου έχει κανείς επιτρέψει στον εαυτό του για ένα μικρό χρονικό διάστημα να πλανηθεί».

«Τι θα κάνουμε πρώτο θέμα;»

Το δημοσιογραφικό χρονικό της Ολγας Σελλά ζωντανεύει παλαιότερες, αξέχαστες εποχές του πολιτιστικού ρεπορτάζ

Η Ολγα Σελλά ήταν καλή συνάδελφος. Και αγαπούσε αυτή τη δουλειά. Αγαπούσε την εφημερίδα, αγαπούσε να ζει την καθημερινότητα της αίθουσας σύνταξης όπως αγαπούσε επίσης να είναι «εκεί έξω»: σε κάποια συνέντευξη Τύπου ή σε κάποια δική της συνέντευξη, σε κάποιο φεστιβάλ, έκθεση βιβλίου, στη Θεσσαλονίκη, στην Κύπρο, στη Φρανκφούρτη, στο Ισραήλ ή στην Επίδαυρο.

Ομως, μισό λεπτό, δεν μου αρέσει ο παρατατικός: ακόμα τα αγαπάει όλα αυτά η Ολγα και, μετά την επί σειράν ετών μαχητική και μάχιμη θητεία της στο πολιτιστικό τμήμα της «Κ», συνεχίζει να κάνει αυτό που αγαπά μέσα από τον ηλεκτρονικό Τύπο, κυρίως καλύπτοντας θέματα της «όψιμης» αγάπης της, του θεάτρου (στην «Κ» είχε επί χρόνια αναλάβει το ρεπορτάζ του βιβλίου προτού περάσει, ήδη από τα χρόνια της στο Νέο Φάληρο, στο θέατρο).

Χαρακτηριστική φιγούρα στα γραφεία και τους διαδρόμους της «Κ», παρεξηγιάρα έως... παρεξηγήσεως πολύ συχνά, με σπάνιο φιλότιμο και εξίσου σπάνια εργατικότητα, η Ολγα Σελλά ήταν πρόθυμη να αναλάβει το οτιδήποτε αρκεί να βοηθήσει το τμήμα.

Αυτή η άσβεστη αγάπη της πέρασε σε αυτό το χρονικό με τον τόσο χαρακτηριστικό τίτλο «Πόσες λέξεις; Ενα μετα-πολιτιστικό ρεπορτάζ, 1995-2016» που πρόκειται να κυκλοφορήσει σε λίγες ημέρες από τις εκδόσεις Στερέωμα. Μια προσωπική μαρτυρία που ζωντανεύει άλλες, παλαιότερες εποχές του πολιτιστικού ρεπορτάζ στην Ελλάδα (η Ολγα είναι βετεράνος, παλαίμαχος, όχι όμως και απόμαχη: στο τσακ δεν πρόλαβε τις... γραφομηχανές). Ζωντανεύει επίσης αρκετά αλησμόνητα πρόσωπα, εγχώρια αλλά και ξένα, και μπορεί να διδάξει πολλά σε όσους ονειρεύονται (ακόμα...) να κάνουν αυτή τη δουλειά.

Η. Μ.

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

«Πού ψάχναμε όταν δεν υπήρχε το google; Πού αναζητούσαμε πληροφορίες και στοιχεία για τα κείμενά μας, από πού αντλούσαμε φωτογραφίες για την εικονογράφησή τους; Πολύ απλά, τα γραφεία μας στέναζαν από ντοσιέ, φακέλους, βιβλία κάθε είδους. Είχαμε και έξτρα βιβλιοθήκες πίσω από το γραφείο μας, κι όλο ζητούσαμε επιπλέον φωριαμούς. Εκεί τοποθετούσαμε βιβλία αναφοράς, απ' όπου θα μπορούσαμε να αντλήσουμε υλικό για έκτακτες περιπτώσεις και ρεπορτάζ. Κι όλοι τρέμαμε μην τύχει και σκάσει μεγάλη είδηση λίγο πριν από το κλείσιμο της σελίδας. Τότε ανατρέχαμε σε εκείνα τα βιβλία που στοιβάζαμε για τέτοιες ώρες ανάγκης στα γραφεία ή στις βιβλιοθήκες. Οι νεκρολογίες ήταν ο απόλυτος πανικός. Πώς να θυμάσαι πότε γεννήθηκε ο καθένας; Πότε έβγαλε το πρώτο του βιβλίο; Πότε ανέβηκε πρώτη φορά στη σκηνή; Πότε έκανε την πρώτη έκθεση; Πότε τραγούδησε για πρώτη φορά; Σε αυτές τις περιπτώσεις η διασταύρωση με συναδέλφους του ίδιου ρεπορτάζ, από άλλες εφημερίδες, ήταν πάγια και σωτήρια διαδικασία. Ή οι γνώσεις συναδέλφων, όπως του αξέχαστου Μιχάλη Κατσίγερα, που θυμόταν και ήξερε πάρα πολλά. Οταν εκδόθηκε το Θεατρικό Λεξικό, του αείμνηστου Θόδωρου Εξαρχου, είχαμε πανηγύρι. Μας έλυσε τα χέρια. "Ευαγγέλιο" ήταν για χρόνια. Μέχρι τα χρόνια του google – αυτού του εργαλείου που μπορεί να διευκόλυνε τα μέγιστα τη δουλειά μας, όμως με την πάροδο των χρόνων δημιούργησε και θεματάκια, που είναι φανερά στο σημερινό δημοσιογραφικό τοπίο. (...)

ΑΛ. ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

Η Ολγα Σελλά σε «Γεύμα» με τον Ισραηλινό συγγραφέα Νταβίντ Γκρόσμαν, τον Μάιο του 2011 στη Θεσσαλονίκη.

«Είμαι σίγουρη ότι μας έχουν μισήσει πολλοί άνθρωποι που τους τηλεφωνούσαμε τις πιο απίθανες ώρες, για να βγάλουμε εμείς το θέμα μας».

Ηταν (φαντάζομαι είναι ακόμα) ο μόνιμος βραχνάς όσων δούλευαν σε ημερήσια εφημερίδα: "Τι θα κάνουμε πρώτο θέμα;"; Συχνά δεν υπήρχε μια τρανταχτή, ελκυστική ή πρωτότυπη είδηση που να κυριαρχεί στη σελίδα – αυτό σημαίνει πρώτο θέμα, cover story όπως λέμε πια. Και υπήρχαν φορές που έφτανε οκτώ η ώρα το βράδυ –στις οκτώ και μισή το αργότερο έπρεπε να έχουν κλείσει οι σελίδες– και πρώτο θέμα δεν είχαμε.

Και τότε ακουγόταν η Μαρία Κατσουνάκη να λέει την περίφημη ατάκα (για να δώσει κουράγιο στον εαυτό της πρωτίστως): "Ο καλός Θεός αγαπάει τους καλούς ανθρώπους"! Και πάντα βρισκόταν το πρώτο θέμα, πώς αλλιώς; Ξεσκονίζαμε τις ατζέντες μας, εντοπίζαμε τα θέματα που θα μπορούσαν να έχουν είδηση, βασανίζαμε τους συγγραφείς, τους εκδότες, τους βιβλιοπώλες με τους οποίους είχαμε καλύτερη σχέση και κάτι έβγαινε.

Το βιβλίο, που θα κυκλοφορήσει σε λίγες ημέρες από τις εκδόσεις Στερέωμα, ζωντανεύει αρκετά αλησμόνητα πρόσωπα και μπορεί να διδάξει πολλά σε όσους ονειρεύονται (ακόμα...) να κάνουν αυτή τη δουλειά.

Είμαι σίγουρη ότι μας έχουν μισήσει πολλοί άνθρωποι που τους τηλεφωνούσαμε τις πιο απίθανες ώρες, ζητώντας απαντήσεις και δηλώσεις για να βγάλουμε εμείς το θέμα μας.

Φυσικά, αρκετές φορές τραβούσαμε από τα μαλλιά ρεπορτάζ που θα μπορούσαν να είναι το πολύ διακόσιες λέξεις (να πάλι οι λέξεις), τα ντύναμε με ένα άλλο κουστούμι και τα κάναμε... πρώτα, – υποτυπώδες, αλλά αναγκαίο marketing και πολύ ωφέλιμη εκπαίδευση: στην ετοιμότητα και τη φαντασία. Ε, με το Internet και με τη δυνατότητα να αντλούμε θέματα από ξένες εφημερίδες, τα πράγματα έγιναν πολύ πιο εύκολα. Χάσαμε, όμως, την ετοιμότητά μας.

Σε κάθε περίπτωση, είτε υπήρχαν είτε δεν υπήρχαν δυνατά θέματα, το ζήτημα ήταν πώς θα "πουλάγαμε" το θέμα μας στον αρχισυντάκτη μας – μια δεξιότητα που ποτέ δεν κατέκτησα επαρκώς. Βέβαια, αν "έσκαγε" σοβαρή είδηση, ξηλωνόταν η σελίδα και το πρώτο θέμα γινόταν δεύτερο, τρίτο ή πεταγόταν εντελώς, με κριτήριο, βέβαια, το τι "καίγεται". Καθόλου δεν μας άρεσε βέβαια η αναγκαστική συρρίκνωση των θεμάτων μας. Γιατί και σε αυτό μοιάζουμε με τους ηθοποιούς. Ολοι θέλουμε ψηλά το όνομά μας στη... μαρκίζα».

ΝΕΟ ΑΘΛΗΜΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΕΝΙΣ; ή

Aphrodite Hills
— Cyprus —

Το Aphrodite Hills Resort πρωτοπορεί στον αθλητισμό και ανακοινώνει περήφανα τη δημιουργία **των πρώτων γηπέδων padel** τένις στην Κύπρο.

Το Padel τένις είναι αυτή τη στιγμή το πιο αναπτυσσόμενο άθλημα στον κόσμο, διότι είναι απλό και διασκεδαστικό. Οι κανόνες του παιχνιδιού και οι βασικές τεχνικές του μπορούν να διδαχθούν γρήγορα και απλά. Το Padel είναι ένα παιχνίδι για όλους και για οποιαδήποτε ηλικία ενώ οι προπονητές της Ακαδημίας Τένις είναι πανέτοιμοι να διδάξουν τις τεχνικές του.

Πρόκειται για **ένα συναρπαστικό συνδυασμό τένις και σκουός.** Παιχνίδι εύκολο, διασκεδαστικό, της παρέας.

Την **Κυριακή 5 Ιουλίου** στις 4 το απόγευμα, φορέστε τα αθλητικά σας ρούχα και δοκιμάστε τις ικανότητες σας στο Padel.

Η εκδήλωση των εγκαινίων του αθλήματος, είναι ανοιχτή για όλο το κοινό.

Ο εξοπλισμός του παιχνιδιού διατίθεται προς πώληση ή ενοικίαση στο κατάστημα τένις της Ακαδημίας.

Για περισσότερες πληροφορίες και κρατήσεις για το Padel Tennis καλέστε στην Ακαδημία Τένις
Τ. +357 26 828 122 ή Ε. tennisreservations@aphroditehills.com

Χορηγός Επικοινωνίας: ΣΠΟΡ FM 95.0 24SPORTS

Χορηγός: ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ Elegance in a Bottle

Αλήθειες και ψέματα με φόντο την τέχνη

Το ψυχολογικό θρίλερ του Τζ. Καποτόντι

Διαρρήκτης υψηλής τέχνης ★★★
ΘΡΙΛΕΡ (2019)
Σκηνοθεσία: Τζουζέπε Καποτόντι
Ερμηνείες: Κλες Μπανγκ, Ελίζαμπεθ Ντεμπίκι, Ντόναλντ Σάδερλαντ, Μικ Τζάγκερ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ενα ενδιαφέρον θρίλερ που προτιμά τις διαδρομές στις προκλήσεις της τέχνης από την καταιγιστική δράση και τα κυνηγητά, μας έρχεται αυτή την εβδομάδα φέρνοντας μαζί και από τις (σπάνιες πια) κινηματογραφικές εμφανίσεις του μεγάλου Μικ Τζάγκερ. Ο Τζέιμς, ένας σαραντάρης Βρετανός κριτικός τέχνης (Κλες Μπανγκ) βρίσκεται στο Μιλάνο για μία σειρά παρουσιάσεων, όπου θα γνωρίσει την πανέμορφη και μυστηριώδη Μπερενίς (Ελίζαμπεθ Ντεμπίκι). Οι δυο τους θα αποδεχθούν την πρόσκληση ενός βαθύπλουτου εμπόρου τέχνης (Τζάγκερ) για να περάσουν ένα διήμερο στη βίλα του· εκεί ο Τζέιμς θα ανακαλύψει έκπληκτος πως φιλοξενούμενος είναι και ένας θρυλικός ζωγράφος (Ντόναλντ Σάδερλαντ), ο οποίος θεωρείται «εξαφανισμένος» από τα τέλη της δεκαετίας του 1960. Πλέον θα κάνει ό,τι χρειαστεί προκειμένου να ρίξει μια ματιά στα τελευταία έργα του.

Το φιλμ ξεκινά από τον ιδιαίτερο κόσμο της τεχνοκριτικής προκειμένου στη συνέχεια να προσεγγίσει την ίδια την τέχνη. «Δουλειά μου είναι να ξεχωρίζω τα καλά από τα κακά ψέματα» παρατηρεί με κυνισμό ο Τζέιμς, ο οποίος έχει ένα σχετικό πρόβλημα εθισμού σε χάπια και μια αίσθηση βάλτου στη ζωή του. Η γοητευτική Μπερενίς θα ταράξει τα νερά, ενώ η γνωριμία με τον παλιό καλλιτέχνη θα αναζωπυρώσει μέσα του τη λαχτάρα για δουλειά. Ο τελευταίος από την πλευρά του, έχοντας στην πλάτη του εμπειρίες πολλών δεκαετιών, συμπεριλαμβανομένου του Ολοκαυτώματος, έχει στο μυαλό του μια εναλλακτική περί τέχνης φιλοσοφία, η οποία ωθεί τον νεότερο άνδρα στα άκρα.

Η ταινία, που βασίζεται σε ένα μυθιστόρημα του Τσαρλς Γουίλφορντ, δεν βιάζεται να περάσει στο καθαρό θρίλερ, παρά μόνον στο τελευταίο κομμάτι της. Νωρίτερα ωστόσο έχει φροντίσει να μας τροφοδοτήσει με αρκετά εύστοχα σχόλια πάνω στον «πόλεμο» της δημιουργίας, στον ρόλο της κριτικής, στο δικαίωμα του καλλιτέχνη πάνω στο έργο του, στον ιλουζιονιστικό χαρακτήρα της τέχνης κ.ά. Η πλοκή δεν αποφεύγει κάποιες αφέλειες και ευκολίες, ωστόσο σε γενικές γραμμές το σύνολο παραμένει στιβαρό και κατανοητό ώς το τέλος.

Ο σκηνοθέτης, Τζουζέπε Κατοπόντι, επισημαίνει τα εξής: «Η ταινία έχει να κάνει με το πόσο μακριά μπορεί να φτάσει κανείς ώστε να εκπληρώσει τις φιλοδοξίες του και τα ψέματα που θα πει για να πετύχει τους στόχους του. Είναι μια ταινία που σχετίζεται με την απάτη και την εξουσία αλλά προπάντων είναι ένα ψυχολογικό θρίλερ που παίζει με τους κανόνες του είδους αποσκοπώντας να πει μερικές μικρές αλήθειες... ή και μερικά ψέματα».

Ο Τζέιμς, ένας σαραντάρης Βρετανός κριτικός τέχνης (Κλες Μπανγκ), και η μυστηριώδης Μπερενίς (Ελίζαμπεθ Ντεμπίκι) αποδέχονται την πρόσκληση ενός βαθύπλουτου εμπόρου τέχνης (Μικ Τζάγκερ) για να περάσουν ένα διήμερο στη βίλα του. Εκεί όμως τους περιμένει μια έκπληξη...

HOME CINEMA

Ο πόνος της απώλειας και οι αγωνιώδεις μάχες για τη ζωή

Πάνω, σκηνή από το φιλμ «Ενα αξέχαστο καλοκαίρι» και, κάτω, ένας από τους γιατρούς που πρωταγωνιστούν στο «Λένοξ Χιλ».

Ενα αξέχαστο καλοκαίρι
ΔΡΑΜΑ (2017)
Σκηνοθεσία: Κάρλα Σιμόν
Ερμηνείες: Λάια Αρτίγας, Πάουλα Ρόμπλες, Νταβίντ Βερτάγκουερ

Από την πλατφόρμα του Cinobo επιλέγουμε το όμορφο φιλμ της Καταλανής Κάρλα Σιμόν. Η ιστορία του, που ανατρέχει πίσω στην παιδική ηλικία, είναι επί της ουσίας αυτοβιογραφική και αφιερωμένη στη μητέρα της. Η 6χρονη Φρίντα χάνει τη μαμά της λόγω μιας αρρώστιας και αναγκάζεται να φύγει από τη Βαρκελώνη για να περάσει το καλοκαίρι στο σπίτι των θείων της στην εξοχή. Το νεαρό ζευγάρι υποδέχεται με αγάπη το κορίτσι, το οποίο ωστόσο δυσκολεύεται να ξεπεράσει την τραγική απώλεια και να χαρεί την ξεγνοιασιά της ηλικίας της. Η Σιμόν φτιάχνει ένα φιλμ γλυκόπικρο όσο και νοσταλγικό, ανατρέχοντας σε μια δύσκολη περίοδο, η οποία όμως φέρει ολοφάνερα μέσα της τον σπόρο της αναγέννησης. Η μικρή Φρίντα προσπαθεί να συνειδητοποιήσει πως δεν θα ξαναδεί τη μητέρα της, την αναζητεί ασυνείδητα, τα βράδια προσεύχεται γι' αυτήν. Ταυτόχρονα, περνάει το καλοκαίρι σε έναν μικρό παράδεισο, με τη φύση να οργιάζει και το παιδικό παιχνίδι να την καλεί να πάρει μέρος. Η ταινία ισορροπεί εξαιρετικά ανάμεσα σε αυτές τις δύο αντίρροπες δυνάμεις, χωρίς να ξεπέφτει καθόλου στον μελοδραματισμό και στην εύκολη συγκίνηση· αντιθέτως, αφήνει την ατμόσφαιρα και τα γνήσια συναισθήματα μικρών και μεγάλων να φανούν μέσα από ένα απλό πείραγμα, ένα τρελό χοροπηδητό ή την ομορφιά του πρωινού γεύματος κάτω από τον ίσκιο των δένδρων.

Λένοξ Χιλ
ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ (2020)
Δημιουργοί: Αντι Μπαράς, **Ρούθι Σατζ**
Εμφανίζονται: Τζον Μπούκβαρ, Ντέιβιντ Λάνγκερ, Μίρθα Μάκρι

Κατά την περασμένη δεκαετία έχουμε δει δεκάδες, λιγότερο ή περισσότερο, επιτυχημένες ιατρικές σειρές· ενδιαφέροντες χαρακτήρες, δύσκολες υποθέσεις, φιλίες και έρωτες εκτυλίσσονται στα νοσοκομεία, κερδίζοντας φανατικό κοινό. Η νέα μίνι σειρά του Netflix, ωστόσο, μας περνάει από τη μυθοπλασία στην πραγματικότητα. Τα οκτώ επεισόδιά της επικεντρώνουν την προσοχή σε τέσσερις γιατρούς, δύο άνδρες και δύο γυναίκες, από το διακεκριμένο νοσοκομείο Λένοξ Χιλ, της Νέας Υόρκης.

Από τους νευροχειρουργούς που αναμετρούνται κάθε μέρα με τον καρκίνο και άλλες δύσκολες παθήσεις, μέχρι τις εκπλήξεις των επειγόντων περιστατικών και τη χαρά της καινούργιας ζωής στο μαιευτήριο, η σειρά μάς ξεναγεί στην καθημερινότητα των ανθρώπων που πρόσφατα ξαναθυμηθήκαμε να ευχαριστήσουμε. Καθώς ωστόσο πρόκειται για ντοκιμαντέρ, εδώ δεν υπάρχουν ωραιοποιήσεις και λύσεις από τον... ουρανό· αντιθέτως, τα πάντα φτάνουν στην οθόνη σχεδόν αφιλτράριστα, αν και με μια ιδιαίτερη ευαισθησία και διακριτικότητα που δεν αφήνει τη σειρά να ξεπέσει στην παγίδα του ριάλιτι. Ταυτόχρονα, η συναρπαστική όσο και αγχωτική δράση ενός νοσοκομείου μεταφέρεται στο ακέραιο, με τις μικρές και τις μεγάλες ιστορίες της.

ΡΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

21.15 Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία λειτουργία Απευθείας μετάδοση.
10.00 Καμώματα τζι αρώματα Κωμική σειρά εποχής.
11.00 EU4U, II - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή με τη Βίβιαν Κανάρη.
12.00 Χάλκινα χρόνια, III - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Ενημερωτική εκπομπή.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 Art Cafè - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού.
15.15 Σπίτι στη φύση, III - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή.
15.45 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show.
17.00 Μαζί / Birlikte - (Ε) Δικοινοτική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Η κυρά του μεταξιού - (Ε) Δραματική σειρά.
18.50 Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.25 Οι γενιές της σιωπής - (Ε) Κυπριακή σειρά.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.15 Παραδοσιακή βραδιά στο ΡΙΚ Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.15 A Window On
23.45 Μαζί / Birlikte - (Ε)
00.30 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
01.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
02.45 Παραδοσιακή βραδιά στο ΡΙΚ - (Ε)
04.15 Σπίτι στη φύση, III - (Ε)

ΡΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

21.10 Ο κροίσος και ο ζωγράφος
07.30 Μάθε τέχνη κι άστηνε Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.00 Γέλα χαμογέλα Παιδικό πρόγραμμα.
08.30 Παιδική ζώνη α. Μάγια η μέλισσα β. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον γ. Ο μικρός Χνουδωτός δ. Γουίσπερ
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη
16.00 Ιστορίες του χωρκού-(Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
16.30 Μανώλης και Κατίνα-(Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
17.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Οικογενειακή σειρά.
17.50 Window On Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.30 Μονόλογοι - (Ε) Πολιτιστικές εκπομπές, με τους Κωστή Κολώτα και Κώστα Χαραλαμπίδη.
19.15 Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία Σειρά ντοκιμαντέρ, που αναφέρεται στις επωνυμίες των οδών.
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.10 Ο κροίσος και ο ζωγράφος - (Ε) Σειρά εποχής.
22.00 Ευθέως - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή.
23.00 Κλασική Μουσική
00.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.30 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

22.00 Το κόκκινο ποτάμι
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Σίσσυ Χρηστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη Βάλια Χατζηθεοδώρου.
15.00 Εικόνες - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση.
16.00 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κωμική σειρά.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 Travel Time - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Χάρη Αριστείδου.
19.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης Εκπομπή, με τον Αλέξανδρο Ταραμουντά.
20.10 OMEGA NEWS
21.10 OMEGA Troll Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή με τους Μαρίνο Χατζηβασιλείου, Κωνσταντίνο Τσιολή.
22.00 Το κόκκινο ποτάμι Δραματική σειρά εποχής, με τους Ιωάννη Παπαζήση, Αναστασία Παντούση.
23.00 It's showtime - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
01.00 Έλα χαμογέλα - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.30 Ζωή μου - (Ε) Δραματική σειρά.
04.30 UNA Fatsa - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

23.00 Game of Thrones, VI
06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.20 Papa A Toda Madre Κωμική μεξικανική σειρά.
08.00 Πέτα τη φριτέζα - (Ε) Κωμική σειρά.
08.50 La Pasta Pomilώri - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
09.40 Κάτι χωρισμένα παλικάρια - (Ε) Κωμική σειρά.
11.10 Μην ψαρώνεις - (Ε) Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Food n' friends Εκποπή μαγειρικής.
14.00 Streat Food - (Ε) Εκποπή μαγειρικής.
15.00 Casa De Mikel - (Ε) Σατιρική εκπομπή.
16.50 Papa A Toda Madre Κωμική μεξικανική σειρά.
18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10΄
18.10 Συνέχεια της σειράς
18.25 Still Standing Golden Edition 4 Τηλεπαιχνίδι γνώσεων.
19.15 Άγριες μέλισσες - (Ε) Ελληνική σειρά.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 Πέτα τη φριτέζα - (Ε) Κωμική σειρά.
22.15 La Pasta Pomilώri - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
23.00 Game of Thrones, VI Δραματική σειρά. Επ. 1ο.
00.00 Τίτλοι ειδήσεων
00.10 Best Friend's Fear - (Ε)
01.00 Στο καλό γλυκιά μου συμπεθέρα - (Ε)
02.00 Πάνω από τον νόμο - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.20 Στην υγειά μας ρε παιδιά
05.20 Τα χρυσόψαρα - (Ε) Κωμική σειρά.
06.00 Οι Τάκκοι - (Ε) Κωμική σειρά.
07.00 Περί ορέξεως - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.00 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε) Κωμική σειρά.
08.40 Στο χωρκόν μας - (Ε) Κωμική σειρά.
09.40 Αλλού ξημερωμένοι - (Ε) Κωμική σειρά.
10.30 Καλό μεσημεράκι - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.30 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κωμική σειρά.
14.00 My Style Rocks Gala - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.30 Happy Traveller - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Ευτύχη Μπλέτσα.
17.30 Guess my age - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 Guess my age - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
18.30 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κωμική σειρά.
20.10 Τομές στα γεγονότα
21.20 Στην υγειά μας ρε παιδιά Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο.
00.20 Γεγονότα σε τίτλους
00.30 Άλλα λόγια θκειε παπά (Ε) Κωμική σειρά.
01.30 Το στέκι της παρέας - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.20 Μόνο μια φορά - (Ε) Κοινωνική σειρά.
04.20 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Κοινωνική σειρά.

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.20 Παράδοση κατ' οίκον
06.00 Άλλαξέ το - (Ε) Εκπομπή διακόσμησης.
06.50 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.00 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
09.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
13.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
13.40 Οικογενειακές ιστορίες Οικογενειακή σειρά.
14.30 Η φαμίλια - (Ε) Κωμική σειρά.
15.20 Λούης Night Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή.
17.00 Αντελίνα, χτύπα το κουδούνι - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.10 Ελληνική εκπομπή - (Ε)
18.40 Kitchen Lab Εκπομπή μαγειρικής.
19.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
20.20 ALPHA NEWS
21.20 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηαδάμου.
22.30 Κάρμα, II - (Ε) Κυπριακή σειρά.
23.30 Μεσάνυχτα Με την Ελεονώρα Μελέτη.
01.00 World party - (Ε)
02.00 10η εντολή - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.45 Τηλεαγορά
08.25 Το μυστήριο του βουνού
10.15 Γοργόνες
12.00 Τηλεαγορά
12.30 Λαός και Κολωνάκι
14.00 Τηλεαγορά
15.15 Ο λουστράκος
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 Ξένη ταινία
03.00 Επικίνδυνη εμμονή

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.50 Παιδική ζώνη
09.40 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 Αποδείξεις Live
14.35 Τρισδιάστατοι κατάσκοποι
16.45 Τηλεαγορά
18.30 Ταξίδι γεύσεων, II
19.30 Travel Guide
20.25 Για πάντα νέοι - (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, III
22.30 Ξένη ταινία
00.30 Ξένη ταινία
02.10 Ξένες σειρές
04.40 Video Clips

ΤΗΤ ΤΗΛ.: 22270745

06.00 Sashatanya
07.55 Ξυπνάμε αλλιώς
08.00 Comedy Club
12.00 Comedy Woman
13.00 Comedy Club
18.00 Olga - Κωμική σειρά.
20.00 Κάποτε στη Ρωσία Ψυχαγωγική εκπομπή.
23.00 Stand Up Ψυχαγωγική εκπομπή.
00.00 Σπίτι 2 Reality Show.
02.00 Stand Up Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.00 THT Best
04.00 THT Gold

MOVIES BEST

21.00 LBJ
06.55 Galveston
08.30 Good Morning, Vietnam
10.30 Project Blue Book 2 Ep. 7& 8
12.20 Mafia Only Kills In Summer, II - Ep. 7-12
19.10 Swing Away
21.00 LBJ
22.45 The Transfiguration
00.10 Short Fuse
01.45 Answer The Call
03.30 Jigsaw

GREEK CINEMA

22.00 Το δόλωμα
05.55 Φίφης, ο ακτύπητος
07.20 Άδικη κατάρα
09.55 Η νύφη το 'σκασε
11.20 Ο κυρ-Γιώργης εκπαιδεύεται
13.00 Η καρδιά ενός αλήτη
15.25 Θανάσης ο πιο γρήγορος τρελός
17.05 Μίνι φούστα και καράτε
18.35 Ένας ντελικανής
20.20 Ο Κλέαρχος, η Μαρίνα και ο κοντός
22.00 Το δόλωμα
23.45 Οι αμαρτωλοί
01.15 Κίτσος, μίνι και σουβλάκια

Μπροστά στους δαίμονες των ΗΠΑ

Ο βετεράνος δημοσιογράφος Μαρκ Πότοκ μιλάει για τις οργανώσεις μίσους και τις ρίζες του φυλετικού ρατσισμού στη χώρα του

Συνέντευξη στον **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

SHUTTERSTOCK

Η ιστορική πορεία της Κου Κλουξ Κλαν στην Ουάσιγκτον το 1926, όταν η οργάνωση απολάμβανε μεγάλη δημοφιλία. Το 2019, στις ΗΠΑ καταγράφηκαν περί τις 940 οργανώσεις ή ομάδες μίσους.

Η υπόθεση με αριθμό 84-0725 έχει μεγάλη σημασία για το κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων στην Αμερική. Ο 19χρονος Μάικλ Ντόναλντ θα ήταν ακόμη ένα άτυχο θύμα της διαβόητης Κου Κλουξ Κλαν εάν η μητέρα του δεν ήταν αποφασισμένη να κάνει κάτι για τον άδικο και ατιμωτικό θάνατό του.

Το 1981, δύο μέλη των United Klans of America, της μεγαλύτερης οργάνωσης της Κου Κλουξ Κλαν, απήγαγαν το 19χρονο μαύρο αγόρι, το έδειραν, το σκότωσαν και κρέμασαν το άψυχο σώμα του σε ένα δέντρο στο Μομπάιλ στην Αλαμπάμα. Το πιο φρικτό είναι ότι ο Ντόναλντ δεν έφταιγε σε κάτι. Τον επέλεξαν τυχαία, για να εκδικηθούν τον φόνο ενός λευκού αστυνομικού για τον οποίο δεν καταδικάστηκε κανένας (μαύρος).

Οι δολοφόνοι του Μάικλ ομολόγησαν και καταδικάστηκαν, αλλά η Μπιούλα Μέι Ντόναλντ δεν έμεινε ικανοποιημένη. Το 1984, το Southern Poverty Law Center (SPLC) κατέθεσε αγωγή εναντίον της οργάνωσης των United Klans, κατηγορώντας τη για τον θάνατο του Μάικλ. Τρία χρόνια αργότερα, το δικαστήριο της Αλαμπάμα επιδίκασε πρόστιμο 7 εκατομμυρίων δολαρίων στους United Klans, με αποτέλεσμα να οδηγήσει την οργάνωση στη χρεοκοπία.

Κάπως έτσι ο θάνατος ενός νεαρού αγοριού οδήγησε στη διάλυση μιας από τις ισχυρότερες ρατσιστικές οργανώσεις στην Αμερική, ενός «hate group» (ομάδα μίσους), όπως έχουν καθιερωθεί να λέγονται. Το SPLC, οργανισμός νομικής υπεράσπισης των πολιτικών δικαιωμάτων που ιδρύθηκε στις αρχές του '70, καθιερώθηκε στην Αμερική ως ένα «παρατηρητήριο» ομάδων και οργανώσεων μίσους. Σήμερα υπερασπίζεται τα δικαιώματα κοινωνικών ομάδων και ανανεώνει έναν μεγάλο «χάρτη μίσους» των ΗΠΑ. Το 2019, καταγράφηκαν στην Αμερική 940 hate groups.

«Αυτή η χώρα αποφεύγει συνεχώς να αντιμετωπίσει τα φυλετικά θέματα που μας έφεραν σήμερα σε αυτό το σημείο», μου λέει από το τηλέφωνο ο Μαρκ Πότοκ. Ο βετεράνος δημοσιογράφος και ειδικός στην άνοδο της άκρας Δεξιάς στην Αμερική ήταν για 20 χρόνια ο διευθυντής του Intelligence Report, της ειδικής έκδοσης του SPLC που παρακολουθεί τις εξτρεμιστικές οργανώσεις και τις ομάδες μίσους (μικρός είχε ζήσει και κάποια χρόνια στην Ελλάδα με την οικογένειά του). Σήμερα αρθρογραφεί και δίνει διαλέξεις για θέματα του φυλετικού ρατσισμού και των ομάδων μίσους ως Senior Fellow του Center for Analysis of the Radical Right και μας μιλάει για τα βαθιά, άλυτα θέματα της Αμερικής, που ήρθαν ξανά στην επιφάνεια με αφορμή τον θάνατο του Τζορτζ Φλόιντ.

Τα δύο πρόσωπα

Το 2019, το SPLC κατέγραψε 940 τέτοιες οργανώσεις, ελάχιστα μειωμένες σε σύγκριση με τις περίπου 1.000 το 2018. Σε πρόσφατη έκθεσή του για το Center for Analysis of the Radical Right, ο Πότοκ αναλύει τα δύο πρόσωπα της Αμερικής και αποδίδει την άνοδο της άκρας Δεξιάς σε σειρά οικονομικών, δημογραφικών και πολιτισμικών παραγόντων που συνδέονται με το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης. «Ο κόσμος αλλάζει και οι αλλαγές γίνονται με τρόπο δραματικό», λέει όταν τον ρωτάμε πώς εξηγεί τις αυξητικές τάσεις των ομάδων μίσους στην Αμερική.

Από τα χρόνια της αποικιοκρατίας η Αμερική ήταν κατά 90%, τονίζει, χώρα λευκών, κάτι που άλλαξε με την αλλαγή των πολιτικών μετανάστευσης. «Μέσα στα επόμενα 20 χρόνια οι λευκοί αναμένεται να χάσουν την πλειονότητα, θα αποτελούν λιγότερο από το 50% του πληθυσμού. Αυτή είναι μεγάλη αλλαγή. Δεν πιστεύω ότι είναι μια κακή αλλαγή, αλλά πολλοί λευκοί νιώθουν μια μεγάλη απειλή».

Οι οικονομικές ανισότητες είναι επίσης ένας παράγοντας που τροφοδοτεί αυτές τις οργανώσεις. Μεγάλες αμερικανικές βιομηχανίες κατασκευής αυτοκινήτων, επεξεργασίας σιδήρου κ.ά. μετέφεραν τις δραστηριότητές τους σε άλλες χώρες με φθηνότερο εργατικό δυναμικό, βυθίζοντας στη φτώχεια μεγάλα τμήματα των μεσοδυτικών πολιτειών. Το βιβλίο «Το τραγούδι του χιλμπίλη» (εκδ. Δώμα) του Τζέιμς Ντέιβιντ Βανς περιγράφει αυτό το φαινόμενο στη λεγόμενη «Ζώνη της Σκουριάς» του Οχάιο και πώς αυτοί οι άνθρωποι, στην πλειονότητά τους λευκοί με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, πίστεψαν και εξέλεξαν τον Ντόναλντ Τραμπ.

Πιο πριν, όμως, οι ψηφοφόροι εξέλεξαν τον Μπαράκ Ομπάμα. Τι έγινε στο μεταξύ; «Οταν εκλέξαμε τον Ομπάμα, πολλοί λευκοί σκέφτηκαν τότε ότι, εντάξει, τελείωσε, δεν χρειάζεται να μιλάμε για τα φυλετικά θέματα πια και, βέβαια, αυτό αποδεικνύεται σήμερα αναληθές», μας λέει. Την περίοδο Ομπάμα, επισημαίνει ο Πότοκ, τα περιστατικά εναντίον των μαύρων Αμερικανών αυξήθηκαν ως ρατσιστική αντίδραση απέναντι στην εκλογή του πρώτου μαύρου προέδρου των ΗΠΑ. «Εχουμε μεγάλα προβλήματα ρατσισμού στους περισσότερους θεσμούς, στην αστυνομία, στον στρατό, στις τέχνες και στον αθλητισμό. Είναι ένα ζήτημα που θα χρειαστεί πολύ χρόνο και δουλειά για να το αντιμετωπίσουμε», μας λέει.

Ο Πότοκ μας πάει πίσω στην Ιστορία των ΗΠΑ, για να καταλάβουμε τα πράγματα καλύτερα. Μετά τον εμφύλιο πόλεμο (1861-1865) και την επικράτηση των Βορείων, η «λευκή υπεροχή» (white supremacy) στην πραγματικότητα επιβλήθηκε εκ νέου. Πολιτείες στον αμερικανικό Νότο προσπαθούσαν να εμποδίσουν το δικαίωμα των μαύρων ανδρών να ψηφίζουν (το δικαίωμα της ψήφου δόθηκε θεωρητικά στις μαύρες γυναίκες το 1920), ζήτημα που λύθηκε και για τα δύο φύλα το 1965. Στις αρχές του 20ού αιώνα ανεγέρθηκαν τα μνημεία της Συνομοσπονδίας, δηλαδή των νοτίων πολιτειών που συνασπίστηκαν στον Εμφύλιο, βαθαίνοντας το φυλετικό ρήγμα, ενώ τη δεκαετία του '60 έγινε η πρώτη μεγάλη προσπάθεια να αντιμετωπίσει η χώρα τα φαντάσματα του παρελθόντος της.

Ο Μαρκ Πότοκ καλύπτει εδώ και πολλά χρόνια τη δράση των εξτρεμιστικών ομάδων μίσους στις ΗΠΑ.

> *Μέσα στα επόμενα 20 χρόνια, οι λευκοί Αμερικανοί θα αποτελούν λιγότερο από το 50% του πληθυσμού της χώρας – πολλοί νιώθουν μια μεγάλη απειλή.*

> *Αρκετοί λευκοί δεν θα πίστευαν ότι η αστυνομία είναι τόσο φρικτή με τους μαύρους ανθρώπους μέχρι να δουν το βίντεο με τον θάνατο του Φλόιντ.*

Στις πορείες και στις ταραχές που συντάραξαν την Αμερική το 1968, ο Μαρκ Πότοκ ήταν μόλις 13 ετών και θυμάται να διαδηλώνει εναντίον του πολέμου στο Βιετνάμ και να στηρίζει το κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων. Ηταν επίσης η χρονιά, το 1968, που δολοφονήθηκαν ο Μάρτιν Λούθερ Κινγκ και ο Ρόμπερτ Κένεντι και η χώρα βυθίστηκε σε μια χρονιά βίαιων διαδηλώσεων. Τότε, λέει, ήταν μια ευκαιρία να αντιμετωπίσει η Αμερική την ιστορία της, αλλά το κίνημα των πολιτικών δικσαιωμάτων «αν και επιτυχημένο, τελείωσε πολύ γρήγορα και οι λευκοί κουράστηκαν να αυτομαστιγώνονται». Σήμερα, επισημαίνει, τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά. «Βλέποντας τις διαδηλώσεις που διοργανώνει το κίνημα Black Lives Matter είναι εντυπωσιακό το μέγεθός τους, αλλά και το πόσο κοινωνικά "μεικτές" είναι. Με άλλα λόγια, υπάρχουν πολλοί λευκοί που συμμετέχουν, ενώ πρόσφατες μετρήσεις δείχνουν ότι το 75% των Αμερικανών συμφωνεί με τους στόχους και τα αιτήματα του κινήματος».

Το ανατριχιαστικό βίντεο με τον θάνατο του Φλόιντ από αστυνομικό διαδραμάτισε ρόλο στο μέγεθος της αντίδρασης. Οι ταραχές που είχαν ξεσπάσει το 2014 με τον θάνατο του Αφροαμερικανού Μάικλ Μπράουν στο Φέργκιουσον του Μιζούρι από λευκό αστυνομικό ήταν επίσης έντονες, αλλά όχι όπως τώρα, μας λέει. «Η θλιβερή αλήθεια είναι ότι αρκετοί λευκοί σε αυτή τη χώρα δεν θα πίστευαν ότι η αστυνομία είναι τόσο φρικτή με τους μαύρους ανθρώπους μέχρι να δουν το βίντεο και να μην μπορούν να το αρνηθούν. Το βίντεο του Φλόιντ είναι φρικιαστικό και εξαιτίας του ύφους στο πρόσωπο του αστυνομικού. Η αστυνομία την έχει γλιτώσει από περιστατικά φόνων σε μεγάλο βαθμό σε αυτή τη χώρα».

Οι χειρισμοί Τραμπ

Λάδι στη φωτιά έριξαν οι χειρισμοί του Ντόναλντ Τραμπ, τον οποίο ο Πότοκ χαρακτηρίζει ανοιχτά «ρατσιστή». Η κακή αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού έστρεψε αρκετούς συντηρητικούς Ρεπουμπλικανούς εναντίον του και τώρα, θεωρεί ο βετεράνος δημοσιογράφος, με όλα αυτά που συμβαίνουν στους δρόμους της χώρας θα είναι πολύ δύσκολο να επανέλθει και να βγει μπροστά στις δημοσκοπήσεις ενόψει των εκλογών του Νοεμβρίου. Η αποτυχημένη ομιλία του Τραμπ στην Τάλσα της Οκλαχόμα, που έκανε τον γύρο του κόσμου πριν από μερικές ημέρες, είναι, εκτιμά ο Πότοκ, ένα «ελπιδοφόρο σημάδι» για το φθινόπωρο.

Δεν είναι δύσκολο, όμως, να εκτροχιαστούν τα πράγματα αυτή την περίοδο. Ο Πότοκ μας λέει ότι ακροδεξιές οργανώσεις και κινήματα πολιτοφυλακής έχουν επανειλημμένως διεισδύσει στις πορείες των Black Lives Matter για να προκαλέσουν επεισόδια. «Αυτοί», τονίζει, «δημιούργησαν μια κατάσταση για να μπορέσει να πει ο Τραμπ ότι όλοι οι διαδηλωτές είναι μέλη της Antifa, κάτι που είναι ψέμα».

Ανησυχεί, προσθέτει, ότι ο δεξιός ριζοσπαστισμός θα συνεχιστεί και θα εξαπλωθεί περαιτέρω στην αστυνομία, στον στρατό και στις διαδηλώσεις. «Νομίζω ότι η κατάσταση γίνεται συνεχώς πιο επικίνδυνη».

Υπάρχει τρόπος να σταματήσει όλο αυτό; Ο ίδιος δεν έχει σίγουρες απαντήσεις. Μας δίνει το παράδειγμα της Γερμανίας ως χώρας που κατάφερε να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά ένα τρομερό παρελθόν, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι έχουν εξαφανιστεί οι ακραίες δυνάμεις. «Αλλά κοίταξε στα μάτια το πρόσωπο της βαρβαρότητας», τονίζει. Από την άλλη, μας το είπε και νωρίτερα, η λύση μπορεί να είναι δημογραφική ή, συμπληρώνει, εξόχως πολιτισμική. «Μια γενιά ανθρώπων σε λίγο δεν θα βρίσκεται στη ζωή. Τα παιδιά των ανθρώπων που πήγαν στην ομιλία της Τάλσα μπορεί να μη συμφωνούν με τις επιλογές των γονιών τους. Οπως έγινε, για παράδειγμα, με τα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων. Τις δεκαετίες του '50 και του '60 κανείς δεν ήξερε ένα γκέι άτομο. Το '80 και το '90 οι ομοφυλόφιλοι ήταν παντού στην αμερικανική ζωή», σημειώνει.

Μακάρι ο Μαρκ Πότοκ να έχει δίκιο και να γίνει, επιτέλους, μια ειλικρινής συζήτηση για ένα μεγάλο ζήτημα που κατατρύχει τις ΗΠΑ για περίπου τέσσερις αιώνες και βρίσκεται στον πυρήνα πολλών άλλων προβλημάτων. Πάντως, σε κάθε περίπτωση ο ίδιος, όπως και πολλοί Αμερικανοί, πιστεύει ότι πλέον «αυτή η χώρα θα πρέπει να αντιμετωπίσει τους δαίμονές της με έναν τρόπο που δεν έχει κάνει ποτέ στο παρελθόν».

«Πλησιάζουμε τις Φιλιππίνες»

Το 1993, ο Μαρκ Πότοκ κάλυψε για την εφημερίδα USA Today τη λεγόμενη «πολιορκία του Γουέικο» από το FBI. Η πολιορκία κατέληξε σε αιματοκύλισμα και πυρκαγιά, στην οποία βρήκαν τραγικό θάνατο τα μέλη μιας παραθρησκευτικής οργάνωσης που καταδίωκε το FBI. Η υπόθεση θεωρήθηκε «φιάσκο» και ήταν ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στη βομβιστική επίθεση της Οκλαχόμας από τον Τίμοθι Μακβέι, η οποία θεωρείται ακόμη και σήμερα η πιο θανατηφόρα εγχώρια τρομοκρατική επίθεση στην Αμερική. Ο Πότοκ κάλυψε δημοσιογραφικά τη δίκη του Μακβέι. «Ετσι ασχολήθηκα με τις παραστρατιωτικές οργανώσεις και την άκρα Δεξιά και κάποια στιγμή συνδέθηκα με το SPLC», τονίζει. Σήμερα, λέει, η δημοσιογραφία είναι δύσκολη, όχι μόνο λόγω της κακής οικονομικής κατάστασης των Μέσων, αλλά και της στοχοποίησης των δημοσιογράφων από τη σημερινή αμερικανική κυβέρνηση. «Ο Τραμπ χαρακτηρίζει τους Αμερικανούς δημοσιογράφους εχθρούς του λαού. Είναι υπεύθυνος που οι δημοσιογράφοι δέχονται πυρά από πλαστικές σφαίρες. Μπορεί να μην είμαστε σαν τις Φιλιππίνες, αλλά εκεί πλησιάζουμε».

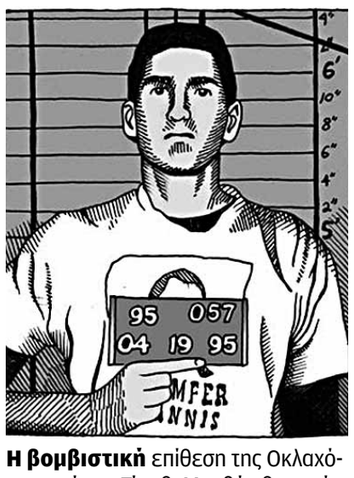

Η βομβιστική επίθεση της Οκλαχόμας από τον Τίμοθι Μακβέι, θεωρείται η πιο θανατηφόρα εγχώρια τρομοκρατική επίθεση στην Αμερική.

Logicom

Υποτροφίες Ακαδημαϊκής Αριστείας Logicom

Δίνουμε στους νέους μας φτερά για να πετάξουν ψηλά

Η δύναμη κάθε χώρας είναι η παιδεία των ανθρώπων της. Γι' αυτό και εμείς συστηματικά επενδύουμε στους νέους μας. Για τρίτη συνεχόμενη χρονιά προσφέρουμε υποτροφίες σε άριστους φοιτητές για την απόκτηση Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

- **10 υποτροφίες μέχρι €10,000 η κάθε μία, για απόκτηση τίτλου Μάστερς**
- **5 υποτροφίες μέχρι €15,000 η κάθε μία, για απόκτηση Διδακτορικού τίτλου**

Τομείς προγραμμάτων:

- **Artificial Intelligence**
- **Machine Learning**
- **Internet of Things**
- **Cloud**
- **Cybersecurity**
- **Big Data & Analytics**
- **Blockchain**

#LogicomScholars

Ηλεκτρονική Υποβολή αιτήσεων
μέχρι 2 Αυγούστου 2020

Όροι και προϋποθέσεις:
www.logicom.net/scholarships